

ИЗ ЛЕТОПИСИТЕ НА ДРЕВНОСТТА

НИКОЛАЙ ДОЙНОВ

НИКОЛАЙ ДОЙНОВ

ИЗ ЛЕТОПИСИТЕ НА ДРЕВНОСТТА

Издателство „Бяло Братство“

ISBN 978-954-744-284-9

ИЗ ЛЕТОПИСИТЕ НА ДРЕВНОСТТА

том I

Издателство „Бяло Братство“
София, 2015

СЪДЪРЖАНИЕ

Разговори с Николай Дойнов.....	11
Възрогените легенди от гревността.....	14

Част I

Великите арийци	17
Саабей – великият звездоброец.....	33
Аиа бен Якзан	46
Пацифига.....	57
Великите Учители преди Потопа	65
Потопът	78
След катастрофата	87
Раят в страната Егем	94
Бааб-Иллу	102
Великият реформатор.....	114
Зимбабве.....	127
Пророк Исая	144
Повелята на Джомолунгма.....	163
Питагор и неговата звезда	177
Алмагеста – най-великото построение	190
Александрийската школа	199
Великият завоевател	211
Великият критянин адмирал Неарх.....	222
Буда	236
Обществото на деветимата неизвестни	244
Големият събор на будистите в Пешевар	256

Влъхвите	265
Великият инквизитор.....	289
Пасхалният рапорт на Пилат Понтийски.....	303
Атила	315
Светилото на Средна Азия - Авицена	330
Инина - императрицата на Аксум	348
Четиримата братя.....	359
Нормани	384
Колхонга	395
Антарктида.....	405
Хора и богове.....	424
Филип Ауреол Теофраст - Парацелз.....	434
Речник на остарели и чужди думи	456
Обяснителни бележки	458

Николай Дойнов
(1904 - 1998)

Николай Николов Дойнов е роден на 18 декември 1904 г. в Габрово. Родителите му, Никола и Кина Дойнови, имат четири деца: Борис, Цанка, Николай и Стефан. Бащата, Никола Дойнов, е човек с предприемчив дух, от шивач той става собственик на магазин за платове, след време решава да осъществи една своя мечта – да развие по-мащабна индустриална дейност. За целта започва изграждането на модерна гърводелска работилница, оборудвана с машини, задвижвани от водната енергия на река Кожестица. Но погрешните изчисления на инженерите го довеждат до фалит. Николай, тогава ученик в гимназията, влага много усилия в бащиното си начинание и преживява неуспеха му като свой провал. Години по-късно, когато заживява на Изгрева и е приет за ученик в Школата на Учителя Петър Дънов, той разбира, че „провалът“ е бил всъщност възможност да намери своя път в живота.

Николай Дойнов учи в Априловската гимназия и е един от първите, записали се в Габровското туристическо дружество, където се запознава за първи път с идеите на Бялото Братство. Екскурзиите из Балкана са били единственото развлечение в живота на тихия младеж. Там той усеща простора и красотата на Природата, вдъхновява се от великолепието на изгревите, от тайнството на звездния мир.

През 1921 г. Николай Дойнов най-неочаквано се озовава на събора на Бялото Братство във Велико Търново. Там той за пръв път среща своя Учител и тази среща определя съдържанието и смисъла на целия му живот.

По онова време брат му, Борис Дойнов, е студент в София. По негово настояване Николай се записва да след-

ва в Софийския университет, специалност математика, астрономия и физика. Като студент, заедно с малка група младежи, Николай Дойнов става един от първите заселници на т.нар. *Баучерово* край София, където от 1922 г. започва да се изгражда мистичният, творчески и културен център на Бялото Братство – Изгрева. Тук Николай Дойнов намира онова, което винаги е усещал като дълбок стремеж в душата си. Тук той става ученик в Младежкия окултен клас, работи, строи, помага, участва активно в интензивния живот на Братството. Организирането на съборите на Рила му носи нов подем, знания и идеи. Разговорите с Учителя, общият братски живот отварят пред него нови духовни простори и той се превръща в човек, търсещ познанието не само в строго научните закони, но и в окултните науки. „Окултните знания стават достъпни само ако човек е достатъчно нравствено и духовно издигнат. Това няма нищо общо с образованието и социалното положение“ – пише покъсно Николай Дойнов.

Необичаен, белязан от резки промени е житейският път на Николай Дойнов, за който сам той разказва в автобиографичната си книга *И очите ми видяха Изгрева*. Този път бележи необикновената съдба на човек, познал какво е да се издигнеш от беден прекупвач на стоки до милионер, а след това да загубиш всичко спечелено; какво е, след като си достигал социални върхове и почести, да се озовеш на гъното на обществото – в ада на концлагера в Белене като един от множеството затворници, подложени на крайни лишения и тежък изправителен труд.

Необикновено в живота на Николай Дойнов е също и това, че той – математик, физик и астроном, години наред изкарва прехраната си като строителен работник, а в

същото време търси отговор на вечните въпроси за връзката между човека и звездите, за скритата мъдра целесъобразност в Природата, в историята и човешката съдба. Плод на тези размисли са множеството му статии и есета, изнасяни като лекции и разпространявани между негови съмишленици.

Освен това Николай Дойнов търси сведения за отдавна отминали времена и събития, които вълнуват творческото му въображение, и открива там необикновени личности, загадъчни съдби. Така се раждат неговите мъдри легенди, които той нарича „летописи“: *Алмагеста – най-великото построение, Аиа Бен Якзан, Мей Ту, Зимбабве* и др. В тези творби се преплитат гревна мистика и послания от вековната история с мъгрите слова на Учителя Петър Дънов. Авторът сякаш ни доверява онова, което са споделили с него великите същества на звездния мир, нежните повелителки на водите, безплътните феи на въздуха – така самата разумна Природа разкрива пред нас своите тайни. Трудовете на Николай Дойнов по астрология, хиромантия и физиогномия се отличават с научна точност и дълбочина, с оригиналната си интерпретация на фактите от гледна точка на езотеричните области на човешкото познание. В тях авторът разкрива връзката между човека и Природата, закономерното влияние на звездите върху човешката съдба, вниква в уникалността на всяка душа и в особената ѝ роля в живота на Вселената. Тук откриваме и теми, новаторски осмислени от гледище на психоастрологията и хирософията.

Книгите от творчество на Николай Дойнов, публикувани досега, са: *Науките на първата човешка раса – ръководство по астрология, френология, хиромантия* (1993

г.); *Звездният мир – астрологията*, в две части: *Звездният мир – човекът*, и *Науката астрология – древна и вечно млада*; автобиографичната му книга *И очите ми видяха Изгрева – страници из историята на Бялото Братство* (1999 г.). Някои от статиите на автора са публикувани в том XIX на *Изгревът на Бялото Братство*.

До края на земния си път през 1998 г. Николай Дойнов изнася лекции, консултира астрологично голям брой хора, като внася в тях светлина, утеха, разбиране за истински ценното в живота. Неговото творчество носи белега на първите предвестници на епохата на Водолея, която ще обедини в едно наука и религия.

Настоящото издание е съставено въз основа на оригиналните ръкописи на автора, съгържащи се в 80 тетрагки, които ще бъдат издадени в няколко тома.

Иванка Софронова

РАЗГОВОРИ С НИКОЛАЙ ДОЙНОВ

ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ: Николай, ти в разстояние на 20-30 години пишеш теми. Каква беше идеята ти, подтикът? Какво те накара да пишеш за тези неща?

НИКОЛАЙ ДОЙНОВ: Учителя създаде Школа, в която ние трябва непрекъснато да обогатяваме знанията си. И аз се запрехнах... Един ден след заминаването на Учителя бяхме на Бивака, цяла група. Там бяха Власт Пашов, Методи Константинов и други приятели с умение да пишат. Предложих да издаваме едно списание, което по туй време нямаше възможност да отпечатваме в печатница и да го разпространяваме като постоянно издание, а да го пишем гва или три пъти на пишеща машина и да го изпращаме из провинцията. Например, да кажем, ще се получи във Варна един екземпляр; като го прочетат приятелите, ще го изпратят в Бургас, той ще го прати на Карлово и т.н. Но приятелите не се съгласиха.

В.К.: Поради какви съображения?

Н.Д.: Достраша ги от комунистическата власт. Не се съгласиха, просто не приеха. Съгласи се само една сестра, тя каза: „Николай, добре“, но също нищо не даде.

В.К.: И ти реши да го правиш сам.

Н.Д.: Аз обаче, като имам една идея, не се отказвам от нея. И реших да осъществя тази идея, залегнала в главата ми – да пишем статии с по-научен характер, за да могат приятелите да четат все пак някакви новости и нови мисли и идеи от благороден характер да влизат в главите им. И почнах да пиша. Пишех ги на ръка. Давах ги на Жечо Панайотов, който ми беше много ценен сътрудник. Той ги дава-

ше да ги преписват на пишеща машина, като плащахме за това и ги пращахме после в провинцията. Добре, но по едно време, като преглеждам аз написаната на пишеща машина статия, виждам, че тази, която ги е преписвала, съвсем недобросъвестно е влагала свои гуми, изпускала е мои изречения. Получаваше се нещо съвсем неприемливо и аз спрях да пиша. Това беше всичко. Получавах много хубави благодарствени писма от приятелите, но някои бяха засегнати от честолюбието си и се произнесоха не особено добре. Но това не ме смути. Мен ме подтикна повече добрият прием и добрата отзивчивост на много приятели от провинцията. От друга страна, някои от ръководителите на групи се бяха засегнали как някой си Николай ще ни изпраща научни статии, като с туй се уронва малко техният престиж и авторитет. Моята цел беше именно тази, да се продължи интелектуалното развитие на приятелите от провинцията. Но като видях, че тази работа така засича, престанах да пиша.

В.К.: Колко теми написа, към 120-130 ли?

Н.Д.: Написал съм към 250, като половината от тях са преписани на пишеща машина – тези, които съм изпращал из провинцията. А другите стоят в ръкопис с едно намерение – когато остана по-свободен, да ги прегледам, да ги пооглядая и при случай да ги напечатам пак.

В.К.: Ти каза, че някои са изменени.

Н.Д.: Да.

В.К.: Имаш ли първообраза, първото копие?

Н.Д.: Аз, разбира се, си запазвам едно неприкосновено копие за мен.

В.К.: Може ли след време тези неща да ги извадим, както са в оригинал? Ти ги пазиш, нали? Аз съм видял от твоите текстове към 160 различни статии, написани на пи-

шеща машина, озаглавени в цикъла *Из летописите на древността*. Запазени ли са всички?

Н.Д.: Пазя ги, както ти казах. И ръкописа, и другите сто и тридесет на пишеща машина. Не са тук, във Варна са. Ръкописите са тук, в чекмеджето, на това бюро. То е на Учителя. Писал съм ги много години на тетрадки, а после оттам ги преписвах по 4 екземпляра на пишеща машина. Това е голям труд. Сестра ми Цанка Екимова ги преписваше и ги разпращаха из провинцията или ги даваха на ръка на желаещите да ги четат. Тогава таква нещо беше забранено да се пише. Но понеже бяха летописи от древността, властите не ме спряха.

1978 год., София¹

ВЪЗРОДЕНИТЕ ЛЕГЕНДИ ОТ ДРЕВНОСТТА

Българската общественост, която се интересува от окултните науки и знания, познава Николай Дойнов като един от най-добрите ни астролози. Той е автор на книгите *Науките на първата човешка раса* – ръководство по астрология, френология, хиромантия, и *Звездният мир – астрологията*, които са ценен наръчник по астрология – не традиционна, а такава, каквата я изучава окултното знание, обогатена с информацията, която дава за нея Учителя. Николай Дойнов е и ученик в Школата на Бялото Братство, което прави неговата гледна точка за света, за човека и за познанието нова и различна, а и с това – много по-важна за оформяне на мирогледа на читателя.

В архивите на Н. Дойнов дълго време са стояли и чакали своя читател малки тетрадки с груп вид текстове, принадлежащи към жанра на литературата. Той ги е създавал в голям период от време и е имал намерение да ги събере в книга, защото е измислил дори и заглавието ѝ – *Из летописите на древността*. Сега тези тетрадки бяха предадени на издателство *Бяло Братство* от неговата дъщеря – Ина Дойнова, за да се представи на читателя една нова страна от многостранния талант на Николай Дойнов. Той е номерирал тетрадките по реда на написването на текстовете, които не следват хронологическия ред на времената и епохите, а възхновението на автора. В настоящото издание материалите са подредени така, че да следват хронологията в пътя на човешкото съзнание през вековете – още от времето преди Потопа, до Възраждането и наши дни. А пространството на изследователския

интерес на Николай Дойнов е всеобхватно и е свързано с всички еволюционни епохи, раси и народи – халдеите, египтяните, индийците, гърците, римляните, но най-загълбочено и пълно авторът представя арабската култура. Там вероятно гушата му търси връзка с миналите си превъплъщения и придобиването на ценни опитности и знания.

В процеса на работа върху ръкописите разделихме текстовете на два дяла. Първия нарекохме *Великите* и там се подредиха материали, които са по-близо до биографичната литература и до научния текст и имат за предмет представянето на живота на действителни исторически личности. Това са Саабей, един от основоположниците на астрологията като наука, Питагор с неговата прочута в древността школа, Авицена, който превръща медицината в сериозна наука, Парацелз, който я горазвива и обогатява, и много други светила на науката. Изключение правят само текстовете, които запознават читателя с имена на личности и учители, живели в митологичните времена преди Потопа. Десетки са изследваните от Н. Дойнов исторически личности, събата и приноса на които той се опитва да осветли не само чрез оскъдните факти, които са достигнали до нас, но и да ги интерпретира през погледа на философията на окултното знание. Затова текстовете на Н. Дойнов не са традиционни биографии – те включват не само събития от външния живот на историческата личност, но са и биографии на гушата, на пътя на съзнанието. Н. Дойнов показва енциклопедическите си познания за трудовете на изследователите и учените, а също и за тяхното съдържание и принос в науката; авторът съумява да открие и анализира новото и различното в техните научни изследвания, а също и да определи мястото на историческите личности в живота на обществото.

Във втората част на книгата ще бъдат събрани текстове, по-близки до легендата и преданието, до художествената литература. Някои от героите в тях са измислени, други са исторически личности – царе, фараони, султани, учени, но в центъра на творбата е поставено условно и обобщено събитие, разглеждащо морален или идеен проблем, обикновено нравствен прелом на човека в пътя му към доброто и светлината, като те са свързани с мистичните опитности на душата. Там оценките и интерпретациите също са направени от ученик на Бялото Братство и на Учителя Беинса Дуно – те определят доброто и злото в приноса на определената личност за историята на света, за науката и изкуствата.

Необходимо е специално да отбележим, че Н. Дойнов притежава безспорен писателски дар. Освен учен астролог той е творец, който умее увлекателно да разказва, да вълнува сърцата и да подтиква умовете към размисъл и търсене на новото. Неговите текстове дават знание, но и възпитават читателя в духа на Учението на Бялото Братство, като предават неговия път през вековете, пресъздават идеите на Великите посветени и на техните школи. Така пред нас възкръсва и придобива образ скритата, но по-важна история на света – историята на духа на човека и на неговите идеи, разглеждана в контекста на Божествения промисъл, на волята на Бога и ръководена от невидимия свят и светлите същества.

Спаска Миховска

ЧАСТ I

ВЕЛИКИТЕ АРИЙЦИ

*Природата се е видяла в чудо,
докато накара човека да работи.*

Учителя

Два антинипога, две могъщи сили се отделят от необятния силов миров океан – могъщи сили на творчество и разумност. Едната създава видимите материални светове на покой, инертност и форма, а другата – на движение, на организираност и безспирен устрем към все по-съвършеното. Всяка форма, създадена от първата сила, включва в себе си и втората. В тъй създадената общност почва един процес на борба между тези две стихии – борба за раздвижване, организиране и облагородяване на създадения от първата сила видим триизмерен свят.

* * *

Роди се човекът на планетата Земя. Условията за неговото раждане, условията, необходими за неговия живот, бяха подготвени от много разумни същества милиони години преди той да дойде. Но формата, в която дойде човекът, беше тъй плътна, така инертна, че искрицата на

подем към движение, творчество и облагородяване едва мъждукаше в нея.

„Човекът поначало беше едно мързеливо същество“ – бе казал Учителя. Затова, когато се роди, той заживя спокоен, инертен, пълен с безгрижие и безделие живот. Около него ставаха промени, но човекът не се интересуваше от тях. Само когато от някакъв недоимък се засягаха неговите жизнени интереси и нужди, той се грижеше да се избави от тях като от неприятно усещане, но това ставаше така лесно... Всичко беше приготвено в изобилие около него като за любимо дете. Достатъчно бе човек само да протегне ръка, за да има всичко необходимо за своя живот. Така течаха векове – без дейност, без промяна.

А човекът трябваше да бъде с образ по подобие на Бога, по подобие на този необятен, безкраен океан, който е навсякъде и изпълва всичко – с любов, разумност и движение, което непрекъснато твори. Човекът трябваше да се включи в това течение на творчеството тъй, както преди него се бяха включили синовете на Бога.

Виждайки тази непрогледност, обхванала божествената искрица – човека, великите братя, тези, които от много, много милиони години бяха влезли в пътя на знанието, мъдростта и творчеството, решиха да му помогнат по-сериозно. Те бяха правили много опити, бяха употребили много усилия да въздействат на човешкия род с внушения, с поставянето му в условия, които да подсажат на хората необходимостта от работа, от творчество, но всичко беше напразно.

В тържествено обзаведената зала, обляна от всички багри на светлината, се събраха те – великите братя. Тихи, спокойни, насядаха в удобните си кресла и заслушаха загрижено онова, което главата на Братството им гово-

реше за голямата задача, пред която са изправени – да накарат човека да тръгне по пътя на дейността. Но това трябва да стане без абсолютно никакво насилие. Човекът трябва сам, по своя воля, с желание да избере и да тръгне по този път. Те знаеха и основен техен закон беше тази мъдрост: всяко насилие, колкото и малко да е то, непременно ще разруши и най-голямата творба.

Опасността тази божествена искра – човекът, да бъде погребан за вечни времена в един безнадежден покой и инертност, беше налице. Единственият път, единственият начин бе някой от тях, великите братя, да влезе в този мъртъв, ограничен и безмълвен свят, в този затвор, в този непрогледен мрак, за да го раздруса до основи, да го разпука и да даде възможност на светлината, на подтика да проникнат в него. Но кой ще се реши на такава жертва? Трябваше да е някой могъщ, смел, с голяма жертвоготовност и Любов.

Доклагът свърши. В залата настана безмълвна тишина. Всеки от братята проверяваше в себе си силите и възможностите, с които разполагаше, и готовността за справяне с голямата задача.

Тишината бе нарушена от един брат, който стана да направи своето предложение. Той беше среден на ръст, изправен, спокоен, с добре оформена глава, но значително разширена на челото и при теменните части, с добре развити дебели вежди и чело около тях; с очи – спокойни, проникателни, готови да попият всичко, което може да се вземе от онова, което те наблюдаваха; с добре разширени скули; с нос – дълъг, прав и с широк гръб; с немного дебели и ясно очертани устни; с уста, значително по-голяма, но напълно симетрична на околните части, и с брада с трапчинка над нея. От цялата му фигура най-силно впечатление пра-

веха въздългите ръце, които се движеха с чудна пластика. Дланите му бяха сравнително по-големи и широки. На горната им страна имаше изпъкнали жили и тънка кожа без мазнини по нея. Казваше се Силван, което ще рече *свършен творец*. Правеше ли нещо, той го правеше с непостижима сръчност и умение, като подбираше и съчетаваше материалите, формите и багрите в една чудно омайваща хармония.

– Не може да се намери друго разрешение на поставения въпрос – каза той, – освен да се отиде сред хората. Аз съм готов да приема това, да огранича себе си в тяхната форма. Да вляза в този инертен затворен свят и с всички сили да разкъсам неговите вериги, за да се даде път на прогреса, с нашата помощ и с вашето съдействие да се даде пласък на творчеството в човешкия рог.

Всички приеха и одобриха предложението на този изтъкнат техен брат. Помогнаха му да се подготви за голямата мисия и с най-добри пожелания и мисли го изпратиха на Земята сред хората.

* * *

Тази част от планетата Земя, където Слънцето даваше голям дял от своята благодат, сили и топлина, ширещи се навред, беше мястото, където най-напред се роди човекът. От векове той живееше там, на земята, наречена Лемурия² – земя на живота, земя обширна и просторна, потънала в зеленина, с обилни треви и дървета, които дават богато семена и плодове. Там, в тази земя, Силван намери хората да лежат и да се гроят на слънцето в една непрогледна тъпота и безгрижие.

По времето, когато Силван отиде сред хората, туктаме някои от тях бяха почнали да изпитват едно много,

много мъчително усещане, което ги приковаваше задълго на мястото и непрекъснато ги измъчваше. Те не знаеха нито откъде идва то, нито как да се освободят от него. Това бяха страданието и болката. А това бе ново усещане за човешкия род. Отиге Силван при един от тези хора, стенещи от болка, заобиколени от своите близки, които безпомощно свиваха ръце, без да знаят какво да правят и как да му помогнат. Спря се и им каза:

– Страданието и болката идват тогава, когато човек се спъне, когато се прекъсне връзката с онова необятно течение, което е създало и създава всичко, което виждаме. Това течение включва в себе си Любовта, Знанието, Мъдростта и подтиква към творчество. И за да не идват болките, за да не идва страданието, човек трябва да има любов към всичко, което го заобикаля, трябва да учи и да твори.

И още много други неща им каза той. Всички го слушаха с отворени уста. След това Силван взе един стрък от цветето, което беше разцъфтяло до мястото, където лежеше болният, напони го във вода и му я подаде да я изпие. О, чудо! Болките престанаха, страданието свърши. Изблик на радост озари както болния, така и онези, които бяха около него.

Новината за чудото се разпръсна като мълния сред народа. И всички страдащи, и техните близки почнаха да търсят великия човек, като го слушаха със смирение и изпълняваха всичко, което им казваше, защото виждаха и разбираха, че това беше полезно и за тяхно добро. Те го обикнаха и постоянно бяха заедно с него. Той ги запознаваше с всичко, което заобикаляше човека – с бистрите потоци и с живота, който кипеше в тях, с тревите, които даваха семена, с дърветата, които даряваха плодове. Учеше ги

как да се полагат грижи за тях, за да раждат по-изобилно. По-късно ги запозна и с животните, които могат да им бъдат полезни, щом за тях се положат малко грижи. Хората разбираха, че да се полагат грижи, значи да се дава път на полезното и доброто за тях. Това бяха първите дейности, които тласнаха човека напред.

– Всяка тревичка, всяко цветенце – им казваше Силван – и гърветата, и птичките, дават своя принос към условията на човешкото развитие тук, на Земята. Следователно човекът трябва да пази от разрушаване Природата – средата, в която живее, защото не тя има нужда от човека, а човекът има нужда от нея.

В тихите, приятни, топли и безоблачни вечери Силван показваше на хората трепкащите над главите им точки и погребно ги запознаваше със звездния мир. Това им беше приятно и те с радост слушаха чудните неща за този галечен свят.

– Всички светове са свързани – им казваше той – и взаимно си помагат в своя път.

Силван редовно ги събираше и ги поучаваше, но това не можеше да става всякога под открито небе, нито те можеха да живеят в едно общество, ако нямаха защита от неблагоприятните външни условия. Хората разбраха това и той ги научи как да си построят жилища, а след това – и сгради, където да се събират и да слушат мъдрите му слова. Всички с голяма възбуда и радост се заловиха за изпълнение на тези задачи. Хората около Силван вече изцяло се включиха в онова могъщо течение на движението и творчеството. Разбраха, че само когато са потопени в него, животът им е смислен, радостен и приятен.

Така Силван можа да тласне човешкия род към творчество и прогрес. Беше изграден вече първият храм, пър-

вата Школа, където последователите на Силван можеха да изучават всички закони, на които е подчинена и се изгражда всяка творба: законите на хармонията между отделните форми и на равновесието между тях, законите на съотношението между отделните части на всяка творба. Хората научиха още, че всяка творба, всяка форма, всичко, което те създават, трябва да има в себе си израз на една идея, на нещо, което да искаш да кажеш, което да има живот и съдържание в себе си. Това напрежение караше учениците му да мислят, много да мислят, преди да създават.

Всички, които бяха привързани към великия Учител и следваха школата му, слушаха и изпълняваха неговите съвети и бавно, но сигурно почнаха да стават все по-красиви, с добре оформени тела и глави. Една пластика, една топлата душаше около тях. С лекота и грация бяха изпълнени движенията им, защото хората мислеха и създаваха хармонията и красотата. Така всички ученици от Школата на Силван бързо почнаха да се отличават от другите по своя външен вид, по своя начин на живот, по своята обхода към останалите и към всичко, което ги заобикаля.

Великият Учител се радваше на своя успех, радваше се и неговите братя от Слънцето, защото това беше успех на цялото Братство.

Онези обаче, които останаха извън Школата, бяха повече. Ниски, уродливи, мрачни, обхванати от злоба, те гледаха на Силван и на неговите ученици със завист и жажда да унищожат всичко, което създаваха, а даже и самите тях. Но сред човечеството беше вече хвърлено семето на творчеството и поривът към дейност. Този порив бе несъкрусим – той бавно, но сигурно преобразяваше хората и земята им.

Един ден Силван гледаше с радост своите ученици, събрани в големия салон на Школата, където ги поучаваше. Разбирайки, че те бяха напълно готови не само да вървят сами по творческия път, но и да разнасят между хората по всички краища на света погтика към творчество и принципите, на които то е основано, Учителят им каза:

– Отсега нататък вие ще се наричате *арийци*, което ще рече *благородници*, защото всеки човек, който твори и създава, е истински син на Бога, а синовете Божии са благородници. Идете по всички краища на обетованата земя и разнесете идеите и творческия пламък, които придобихте тук. Но помнете, мои ученици, че агентите на злото, тези, които останаха отвън, с всички средства ще се стараят от злоба и завист да държат човешкия род в мрак и ограничения, ще спъват погтика и идеите, които носите, и ще се стремят да разрушат всяка ваша творба.

Още много им говори великият Учител за голямата задача, която им се определя – да бъдат светилници сред мрака на човешкото общество.

На първата редица в учебната зала сегяха най-способните и предани ученици. Силван се обърна към първия от тях – едър, добре сложен младеж с голяма четвъртита глава, приличаща на граничен блок, изгялан в кубична форма. Той всякога беше обхванат от стремежа към големите импозантни творби, като обръщаше особено внимание на равновесието на отделните форми и на устойчивостта на целия строеж. Изящното в неговото творчество беше на заден план, но затова пък той умееше всякога в своите творби да включи нещо от законите на строежа в звездния мир. Ученикът дълбоко ги разбираше и чувстваше, че трябва да има единство между тях и онава, което човекът създава.

– Твоето име – му каза Силван – е Том³, което ще рече *мъдрост*. Ти ще отидеш там, на изток, в сред плодородната долина на голямата река Хану⁴, която периодически се разлива и оставя на галечни разстояния плодородна тиня. Събери и научи хората там на уменията да построяват школи, където да получават от тебе знания и мъдрост, а те ще им дават възможността да си строят съоръжения, с които ще могат по-добре да се ползват от богатствата, която тази река им носи за улеснение на техния живот.

Вторият човек до него беше висок, строен, изправен, с деликатни и изящни форми и черти, красавец с бяла кожа, с руси къдравы коси и сини очи. Движенията му бяха меки и пластични. Казваше се Кришна⁵, което ще рече *истина*.

– Ти, мой любими – му каза Силван, – ще отидеш на север, там, където като стена се изправят високи планини, които дават свежест, сила и полет на мисълта. Там ще занесеш сред хората знанието, мъдростта и творческия устрем, които получи тук.

В своето творчество Кришна също се стремеше към грандиозното, но изящността в неговото творчество беше на преден план. Формите и багрите там се сливаха в чудна хармония. Знанието и мъдростта му бяха на голяма висота и се пазеха в най-чистата им форма.

Третият поред беше по-нисък, по-гребен, с мило приветливо лице, леко обагрено, като че ли опушено от гима на горяща хвойна. Цялата му фигура имаше вид на бог, изваян от бронз. Погледът му бе всякога зареян към красотите на небесните простори, а в ясните безоблачни вечери непрекъснато наблюдаваше звездния мир. Той беше най-усърдният в изучаването на този свят. Когато техният Учител им говореше за звездния мир, за слънчевото семейство, този ученик цял се обръщаше на слух.

– Чудно – казваше често той на своя Учител, – преподаваш ни, че в слънчевото семейство има дванайсет члена. Ние виждаме и знаем само за шест, а къде са другите шест?

– Ще гоиде време, ще ги видите и тях и ще разберете къде са – приветливо му говореше Силван.

Този ученик с особено старание изучаваше взаимоотношенията между членовете на слънчевото семейство и влиянието, което те оказват върху Земята и живота на нея. Всички членове на това семейство са живи същества и едни на други си влияят и се подпомагат в своя път. Творчеството на този ученик всякога носеше отпечатък на тази топла връзка между светилата и Земята. Казваше се Саабей⁶, което ще рече *правда*. Обръщайки се към него, Силван му каза:

– Ти, мой любими, в своята школа на първо място ще обърнеш вниманието на хората към звездния мир, към слънчевото семейство, към взаимопомощта, която цари там. Всяко светило изпраща своята помощ, своята благогодат на тази малка тяхна сестричка, наречена Земя. Взаимопомощта е основен закон в Природата. Ти ще отидеш на юг и там ще основеш своята школа.

Един набит, стегнат, със среден ръст младеж, беше четвъртият поред. В него всякога имаше един чуден и неугаснал порив за преодоляване на трудностите. В постигането на своето творчество той като че ли избираше най-трудното, най-мъчното за осъществяване. Той някак си сам търсеше трудностите, когато твореше. Правеше ли постройка, ще я сложи на върха на най-недостъпното място, защото оттам най-добре се виждаше изгревът на Слънцето. Науката за Слънцето, неговото въздействие върху живота въобще и по-специално върху Земята беше

разглеждано много задълбочено и сериозно в школата на Силван. Този младеж с най-голям жар, внимание и старание изучаваше всичко, що се отнасяше до този необятен извор на живота. Изгревът на Слънцето, този най-тържествен момент на деня, беше най-желан от него. С най-голяма радост ученикът отиваше да посреща изгрева на Слънцето, защото в този момент то поднася най-щедро своите богатства – живот, сила и идеи, които човек тогава най-добре може да приеме. Обичаше го Силван, защото беше упорит и бе пример за всички, в които понякога, макар и за кратко, се промъкваше съмнението и безверието в творческия им успех. Казваше се Кон-тику⁷, което ще рече *добродетел*.

– Ти, моята надежда – ласкаво подхвана Силван, – опорният камък в Школата, ще отидеш на запад, там, в онази земя, която се простира от полюс до полюс на тази планета. В тази обетована земя ще занесеш светлината, която получи тук.

Последен от първата редица на учениците беше един среден на ръст, но с много деликатна, нежна и миловидна външност човек; с кестенява, на едри къдрици коса, с очи с мек галещ поглед, с прав, деликатно изваян нос, с уста, устни и брада, показващи изтънченост и чистота на чувствата. Изкуствата и по-специално музиката бяха за него най-желаният отгел от заниманията в Школата. Свиреше на арфа така омайващо, че всичко притихваше, за да го слуша. В неговото творчество хармонията между тоновете беше ярко изразена и всяко негово творение звучеше като музикално произведение. Казваше се Хирам⁸, което ще рече *любов*.

– Ти ще останеш тук. На тази земя ще разнасяш знанието, мъдростта и Любовта, които с такова голямо

прилежание усвои – с мек, топъл глас му каза Силван. – Вие, всички останали ученици, се разпръснете по света навред, там, където вътрешният ви подтик подказва. Сега съм тук на последна среща с вас.

И с глух глас, изпълнен с мъка, продължи:

– Аз няма да ви оставам и винаги ще съм с вас на помощ за изпълнението на задачите ви. Идеите и светлината, които ще разнасяте, всичко, което ще създадете и сътворите, ще бъде разрушавано. Вашето дело за дълги времена ще бъде спъвано от хората извън Школата. Ниски, мрачни, навъсени, злобни, те ще залаят Земята със своето множество. Ще ограничават, ще потискат, ще погазват и ще разрушават всичко, което ще създавате и ще кажете в света! Но запомнете – щом една сила, колкото и голяма да е тя, потиска, ограничава и руши, после ще дойде груга, по-голяма от нея, която ще я ликвидира. Вие не ще можете да се избавите засега от разрушителните сили, които ще унищожават създаденото и ще погазват идеите, които носите. Ще залаят те с мрак и насилие Земята. Но ние имаме начин да ги обуздаем и да ги поставим на мястото им. Чудовищен мраз ще обхване Земята, ледове и снегове ще я покрият, и потисниците ще бъдат пометени и ще угасне поривът им към злото. Вашите дела, вашият подтик, пламъкът, който гори във вас, са несъкрушими и ще останат незасегнати. Когато отново дойде топлината и ледовете освободят Земята, вие пак ще дойдете и ще донесете устрема към творчество и светлина сред настъпилата хармония. Тогава те, служителите на мрака, няма да имат силата да ви унищожат и да погубят вашите творби и идеи. Бавно, но сигурно, злото ще отстъпва от Земята, докато бъде окончателно прогонено от нея. Тогава вие, арийците, благородниците, творците, носителите на светлината, отново ще бъдете господари на Земята и тя ще стане рай.

* * *

Минаха много хилядолетия. Изпълни се всичко, което беше казал пратеникът на великите братя Силван. Учениците му творяха и разнасяха светлината, но злото вземаш превес. Тогава дойде чудовищният мраз, който помете злото. И това отмина...

Времето създава всичко и оправя всичко.

Дойде отново топлината и с нежността си, с любовнобилността си тя погали Земята, изстрагала през многобройните хилядолетия. Леговете се стопиха, отгърпнаха се и я освободиха от хладните си презгърпки.

Води заляха земята наврег. Нагизна се бързо нивото на мировия океан. Дойде потопът и бяха залети крайбрежните земи и строежите по тях. Отново дойдоха арийците и със своя неугържим творчески устрем започнаха да създават всичко отначало. Другите, макар и да рушаха, нямаха вече това нагмощие – те отстъпваха пред светлината, свободата и прогреса. Намалваха разрушителните сили, тези, които спъваха и ограничаваха. Земята бавно, но сигурно се освобождаваше от злото.

* * *

В североизточната част на Съединените щати се намира малкото езеро Рон. То е дълго 8 километра и широко 4 километра. Предания и легенди разказват, че на дъното на езерото има постройки.

През пролетта на 1968 година група водолази претърсвали езерото и успели да намерят на дъното му строеж, дълъг 20 метра и широк 10 метра, приличащ на пресечена пирамида. Облицовката на постройката била от гладки дялани камъни. Малко по-встрани водолазите открили втора постройка, приличаща на първата, но с квадратна форма.

Тези постройќи бугят загадки. Те очевидно са били изградени от хора, които са живели тук, на мястото на езерото, в незапомнени времена, когато то не е съществувало. Били са хора с голяма култура и умения в строителството.

Проучванията на опитни геолози показват, че езерото се е образувало след Ледниковия период. Тук, на това място, ледниците са покривали земята и от разтопяването на тези ледове се е образувало езерото. Оттук и заключението, че постройките на гъното са дело на хора, живели и творили поне преди последния Ледников период, което ще рече преди повече от 20 000 години.

През същата тази 1968 година през месец август светът бил изправен пред още по-голяма загадка. Двадесет и пет годишният Роберт Брус е успял да фотографира от своя самолет очертанията на някаква странна погводна постройка до Бахамските острови, които се намират недалеч в югоизточна посока от полуостров Флорида. От направените проучвания се установява, че там, на гъното, се намират постройќи с внушителни размери: едната - дълга 33 и широка 25 метра, и още други два строежа: единият с дължина 70 и ширина 10 метра, а другият - с дължина 500 и ширина 10 метра. Брус показал своите снимки на изтъкнати специалисти по археология и погводно дело. Те установили по безспорен начин, че снимките, направени от пилота, представляват постройќи, издигнати от хора.

По-задълбочените изследвания установяват, че постройките са изградени от големи каменни блокове с внушителни размери. Всеки блок тежал не по-малко от два тона. Външните стени били съвършено гладки и прави. Дъното било разположено на 6 метра от повърхността на водата. Учените разбрали още, че постройките са изградени върху скална основа и че строителите умело са си слу-

жили с отвес и други инструменти за точен строеж. Силно впечатление направило на учените обстоятелството, че стените на постройката, която те нарекли храм, били съвършено гладки и по тях нямало полепени миги и водорасли. Т.е. ще трябва да се приеме, че този грамаден строеж е бил направен, когато гъното е било суша, а това е било преди ледниковата епоха, когато нивото на мировия океан е било със стотици метри по-ниско от сегашното. След разтопяването на ледовете нивото на океана се е вдигнало и е заляло просторни ивици земя. Това събитие е запометено в старите летописи като Потоп.

През лятото на 1966 година океанографският параход *Антоний Брун* изследвал дълбоката падина *Мили Едуард* в Тихия океан, близо до Южна Америка. Целта на експедицията била да улови животинките *неополони*, които са едни от най-древните охлювчета на Земята. Изведнъж подводната камера донесла нещо съвършено неочаквано. На дълбочина 1,8 километра тя показала някакви развалини от строежи. На снимката ясно се виждали колони, покрити с йероглифи. Ръководителят на експедицията Роберт Мендес продължил търсенето и близо до пристанището Калао открил и други остатъци от здания и колони.

Всеки може да си направи заключението кога тези части от океанското гъно са били суша, за да може да се построят там сгради, и каква култура са имали техните строители, за да изграждат колони и порти и да ги нагнисуват с писмена.

Да, това са откритите постройки, а колко още неоткрити подводни строежи има!

Учените установяват по един безспорен начин, че всички намерени най-стари строежи по стил, форма и начин на построяване си приличат. Йероглифите и рисунки-

те по колоните, стените и портите, изрязани от твърд строителен материал, образите и знаците наврег по света - в Египет, Япония, Индия, Месопотамия, в цяла Америка и островите в Тихия и Индийския океан, имат сходство и общи елементи. Очевидно техните творци излизат от една школа - Школата на Силван.

февруари 1973 г.

СААБЕЙ – ВЕЛИКИЯТ ЗВЕЗДОБРОЕЦ

В една от китните гънки на Бенгер-Абаския⁹ планински възел се издигаше величествен храм, посветен на бога Ормузг¹⁰. От високата му тераса се откриваше чудна гледка към Персийския залив и се виждаше сребриста ивица от океана.

В този храм младият Саабей беше ученик и послушник и имаше задължението да се грижи за вечния огън в олтара на храма ден и нощ.

Присегнал със събрани крака пред огнището, той с особена топлина и усърдие изпълняваше своята задача да поддържа огъня и никога не се насити да се възхищава от това малко слънце, което се разгаряше пред него. Толкова е приятно това, толкова е чуден този огън, че човек чувства, че приема нещо много приятно – живот. Но какво всъщност е той – често си задаваше този въпрос Саабей, без да може да си отговори. Той само разбираше, че този огън е нещичко от Слънцето, но какво е точно и как идва това нещо оттам, не можеше да разбере. Когато запитваше за това своя Учител, той му отговаряше с мълчание – признак, че е още рано да разбере тази тайна.

След полунощ Саабей също ставаше, за да притурва по нещо на огнището, и след това обичаше да излиза на високата и обширна тераса в безоблачните нощи, каквито тук имаше често. Заглеждаше се в небосвода, разпрострял се над главата му като необятен килим, изпъстрен със светли и пламтящи като пламъчетата на огъня в неговото огнище кръгчета – едни по-малки, други по-големи. Запитваше се дали това не са все такива огнища със запалени огньовете като неговия огън в храма.

Чудно е колко много храмове имаше Великият Ормуз! Много нощи погред съзерцаваше Саабей звездния океан с една ненаситна наслада и не можеше да разбере защо хората не правят това, защо също не се възхищават и не говорят за този чуден килим. Той съзнаваше, че това е една велика загадка, и копнежът му да разбере поне нещо от нея растеше след всяка изминала нощ.

Един път той забеляза нещо странно – че пламъкът на няколко звезди не трепти както на останалите, че светлината им е спокойна и че те се местят все по една гъга на небосвода. В повечето случаи преместването им биваше на изток, а понякога те се връщат за малко на запад и пак отново тръгват напред. А всички останали, многобройните звезди, стоят все на едно и също място, като че ли са заковани там.

Това му се видя много чудно. Още по-чудни му се видяха две от тези звезди, едната от които бе толкова малка ярка звездичка, че рядко се виждаше на хоризонта малко преди изгрева, и то само при много бистро небе. Тя се отдалечаваше с дни погред от Слънцето, докато отново почваше да се приближава към него, като че ли бе вързана с въже и после това въже я издърпваше, докато най-после потънеше в ярките лъчи на слънчевия диск. Другата, много по-голяма, много по-ярка, от която особено много се възхищаваше Саабей, също се виждаше преди изгрева на Слънцето, отдалечаваше се с дни наред, след което почваше да се приближава, докато потънеше в Слънцето – изгуби се за известно време и след това пак се покаже.

– Тя е – си мислеше Саабей, – тя се показва и вечер след залеза на Слънцето.

И тази звезда някак като че ли беше вързана с въже и не можеше много да се отдалечава от Слънцето.

– Чудни са твоите загадки, о, великии Ормузд! – въздъхваше Саабей. – Дали ще мога някога да надзърна в тях?

Една нощ той пак тръгна по каменните стъпала, които водеха към терасата. Когато се изкачи на най-горното стъпало, видя пред себе си човек – тих, красив, с приветлива усмивка, вдъхващ пълно доверие, без да си спомня да го е виждал някъде.

– Ела, ела, Саабей! – тихо, ясно и отривисто промълви човекът. – Време е вече да прочетеш една страница от необятната книга на великия ни Създател. аз съм един от слугите на Ормузд, един от братята на слънчевото общество. Ние виждахме твоя копнеж и приехме да го заговорим дотолкова, доколкото ти можеш да носиш това, за да изпълниш известна задача тук, между хората. Бъди смел и гледай да не се уплашиш от онова, което ще стане с тебе. Легни!

Само миг след това Саабей видя себе си, макар и протрян на терасата, бързо да се отдалечава от тялото си заедно със своя придружител. Нещо сви сърцето му и уплаха пропълзя по него, че се отделя от тялото си. Но той бързо се съвзе, като видя до себе си вдъхващия упование и надежда свой водач. Спомни си и за предупреждението, което му беше направил.

Пътуваха, дълго пътуваха и влязоха в някаква зала, в която целият този небосвод с многобройните си звезди беше събран и всички светила бяха някак близки и можеха спокойно да се разглеждат.

– Ето – каза му водачът, – ето го нашето Слънце най-напред. Виж как свети с мека и приятна светлина. С такава светлина светят и всички трептящи звездички, които ти гледаше от терасата на храма, защото са също такива слънца. Ти ги смяташе за неподвижни, обаче те всички се

движат с непонятна за теб скорост. Ето ги и онези звезди, които ти виждаше да се местят по небосвода. Ето, около Слънцето има 12 такива. Те не светят, тъмни са, огряват се от Слънцето и се виждат поради отразената от тях светлина. Това са школи на великите синове на Бога, които живеят на Слънцето. Такива школи има всяка една от тези безброй звезди и слънца, които ти виждаш около себе си.

– Защо пък школи? Кого учите там и на какво? – запита енергично Саабей своя вогач.

– Това е много трудно за разбиране, но внимавай, за да го разбереш. Бог създава и доброто, и злото. Доброто е животът. Любовта – обединението, движението. Злото е смъртта, омразата, разединението, покоят. Злото иска и се стреми всякога да погълне живота – Любовта, обединението, движението – и да ги унищожи. Доброто иска да преобрази злото. Там, където е смъртта, да гоиде животът, там, където е омразата, да гоиде Любовта, там, където е разединението, да гоиде обединението, и там, където е покойт, да гоиде движението. За тази своя задача синовете Божи и жертват всичко. От този взаимен стремеж се създава силата, която е основата на всичко в света. Взаимността е, която създава силата. Без взаимност няма сила и нищо не може да има. Любов може да има, когато има поне двама; омраза – също. Доброто се обединява ето в тези слънца, които ти виждаш, а злото, което също е продукт на Бога, не може да изчезне, и то трябва да стане нещо. Великите синове на Слънцето, след като са приели създаденото от Бога, отделят доброто, приемат го при себе си, а злото прибират, затварят го. Ето, виждаш ли – в тези тела, в тези тъмни сфери го прибират, за да се въртят около Слънцето. Създадени са вече 12 такива школи, в които са прибрани духовете на злото според тяхното

естество – там да се учат, да се възпитават в пътя на доброто в течение на много, много милиарди години.

– Но защо е необходимо всичко това? – отново запита учуден Саабей.

– Мъдростта на Бога не е само в доброто, но и в злото. Има Божия мъдрост и за да може тя да се разбере и научи, то Бог праща великите Си Синове на доброто да събират това зло и да го възпитават, като с това за отплата те ще получат и разберат и мъдростта на злото. Главата на Братството на Слънцето ще дойде тук, на Земята, и ще ви каже този закон с простиците думи: „Бъдете незлобливи като гълъба, но и хитри като змията“. За да станеш велик син на Бога, трябва и двете мъдрости да познаваш.

Злото си има своите агенти, своите специалисти в провеждане на плановете си. Те са категоризирани в дванадесет отдела и са прибрани в тези дванадесет сфери, в тези дванадесет школи, които обикалят около Слънцето. Те са под око на всички братя там, а за всяка една от тях поотделно си има ръководител.

Виждаш ли я там първата школа, много близо до Слънцето? Тя от Земята не се вижда, защото се губи в ярките му лъчи. Там са затворени духовете на гордостта. Те са най-опасните и смятат, че щом тях ги има, нищо друго не трябва да съществува. Приемат себе си за богове и всичко друго трябва да пълзи по корем пред тях. Едни други те не могат да се търпят и се преследват. Великият син на Братството, приел задачата да ги възпитава там, бележи добри успехи – той бавно, но сигурно събужда в някои от тях съзнанието, че те наистина са отделни единици, но смисълът и животът идват само при обединението и търпимостта. Някога тази планета, тази школа ще я наричат Вулкан.

След нея друга сфера, друга школа се върти около Слънцето. Там са събрани най-мъчните за възпитание духове. Те живеят с мисълта, че всичко знаят, както един Бог знае, само че по-добре от Него. Следователно нищо не може да им се каже или да им се даде. Великият брат, приел задачата да работи с тях, прави неимоверни усилия и прилага много мисъл, за да има успех и за да им внуши, че Бог е един извор, от който изтича вечно и непрекъснато знание. Това знание трябва да се учи и никои не трябва да мисли, че знае всичко.

Някои от тях приемат това, но успехите са малки, защото усилията на този наш брат отскачат от тях, тъй както топката от слонова кост отскача, когато се хвърли върху камъка. Виж я и самата школа – гола, пуста, покрита с тъмни скали, тя няма ни въздух, ни вода, ни някакви растения още. Да се създаде един ум, който да приема внушенията на добротата, е най-мъчното нещо. Вие, хората, не можете да имате представа колко трудно е това. Ето, това представлява онази малка звездичка, която ти рядко виждаш в ясните свежи утринни зори. За в бъдеще хората ще я наричат Меркурий.

Ето, следва твоята хубавица, голямата ярка звезда, на която тъй много се любуваше сутрин рано и вечер след залеза на Слънцето. В тази школа са събрани онези духове, които приемат, че удоволствието е тяхна върховна цел. Те всичко използват, за да си доставят удоволствие без каквато и да било отговорност или задължение. Затворените тук духове най-лесно се поддават на възпитание. Успехът на великия брат тук е най-голям. Много от духовете са вече възпитани до голяма степен, като създават неща, действащи облагорояващо. Големите успехи в тази школа са я направили богата на божествени блага и затова тя носи със себе си условията за лек, приятен и богат живот.

Братята от Слънцето се радват на успехите на тази школа, затова и ти се радваше, когато я наблюдаваше. В тази сфера всичко е обилно и богато – и въздухът, и водата, и растителността, и животните, и хората. Виж какви са красиви те. За в бъдеще тази школа ще се нарича Венера.

Ето я и твоята Земя. Виждаш ли я как се върти като кокетна хубавица около Слънцето заедно с Венера. Не е така богата като нея, но все пак е добре. Не е така разточителна, понеже по-малко има – по-скромна е, но е привлекателна. Тук са затворени лакомите духове, които ненаситно искат да ограбват, да вземат, да приберат всичко за себе си. Затова тук вечно се воюва – постоянно воюват помежду си с желание някой от тях да стане господар на цялата Земя, пък и това няма да му стигне! Историята на тази школа е история на непрекъснати войни. От всички школи на Слънчевата система само тук има войни. Но виж как умело великият син на Бога, пратен да води съдбините на тази школа, показва по един ясен начин какво безумие са тези войни, какви страдания, опустошения, немотия и нещастия носят те на хората. Място и условия за богат живот има за всички тук.

Преминаваме към следващата школа – школата, в която са затворени духовете на насилието. Да притискат, да заповядват, да командват, да подчиняват на своята воля – това е тяхното верую. Вечна борба има между тях за командване. В този устрем те мъчно могат да приемат и да разберат внушенията на великия брат, че слугуването, това, да можеш да направиш нещо, полезно за другите, е много, много по-добро, много по-велико. Мъчно се поддават тези духове на възпитание поради един неугържим устрем да тълчат и насилват другите. Успехът в тази школа е бавен, малък. Ето, виждаш ли, на тази планета има много малко въздух, влага, почва – все необходими условия

за по-богат живот, и затова се забелязват едва начални форми на растения. Тази школа, тази планета за в бъдеще ще се нарича Марс. От Земята ти много често си я виждал като твърде голяма звезда с червеникав цвят, която особено много нараства и е най-ярка на всеки 15 и 17 години, когато идва най-близо до Земята.

Следва един пояс, един пръстен, в който се въртят частите, развалините на една разрушена школа. За създаването на тези школи, на тези планети, за тяхната устойчивост и здравина срещу разрушителното действие на затворените там духове, са приложени такива могъщи сили, за каквито вие, хората, и представа нямате. Тези духове на разединението разполагат с големи сили и ето, тук имаме една планета школа, разрушена от тях. Не мисли, че ние всякога сме абсолютно всемогъщи. И ние правим, макар и много рядко, някои малки грешки, и ние понякога претърпяваме неуспех в нашите задачи. Силите, които приложихме за създаването на тази планета, на тази школа, се оказаха недотам здрави, за да удържат напъна на този специален род духове, които имаха за свое верую само разрушението, само смъртта и унищожението. Със своя напън те разкъсаха силите и разрушиха планетата, сринаха школата. Нейните парчета се въртят в един пояс зад школата на Марс, като продължават да се раздробяват и сега. Великият син на Бога, изпратен да ръководи и уреди тази школа, сега унил и дълбоко замислен. Той търси и ще намери методи отново да събере и много, много по-здрово да изгради планетата. Великите братя никога не повтарят грешките си. Ще помогнат и всички синове на Слънчевата школа.

Ето я и най-голямата школа. Там са прибрани духовете, които носят заблудите. В системата на Слънцето на тази планета заблудата има най-широко място. Всяко съ-

щество най-мъчно се освобождава от заблудата. Да имаш един ум, който да изключва заблудата и всякога да ти дава истината – това е най-великото нещо, което можеш да имаш. Заблудата се натрапва нахално и се промъква наврег, като не се свени да се прегреши като светица. Виждаш ли ги тези духове? И те си имат един антураж от 12 спътници, за да покажат, че не са по-голу от Слънцето. Но къде им е светлината, животът, Любовта, които Слънцето дава? И помен от това няма. За да примамят жадния, те му показват стомна, напръскана с някоя и друга капка вода, габайки вид, че току-що е напълнена с вода, но вътре нищо няма, празна е. Напразно очаква жадният да се напие. Но тези духове по-лесно се поддават на корекция. Заблудата там бавно, но сигурно се оттегля и сторва място на Истината. Могъщият син на Слънцето, ръководител на тази школа, с голяма вещина и мъдрост се справя със задачата си. Той умело прокарва внушението си, че Истината е, която създава условия за творчество. Понеже те са много усърдни, то това усърдие се преобразува в голям замах, унициатива и творчески устрем. Животът в тази школа върви много добре, затова планетата е богата и с голямо изобилие – на въздух, вода и почва, както и на всички условия за богат живот. За в бъдеще хората ще я наричат Юпитер. От терасата ти често я гледаше като ярка, голяма звезда.

Да спрем поглед на следващата школа. Това е школата, в която са затворени духовете на съмнението, на недоверието. И тази планета школа е много голяма, защото тези духове са много на брой. Съмнението, погозрението, недоверието и критичното отношение към всичко е здраво залегнало в тяхната система. Голяма и упорита ще бъде борбата с тези духове. Заблудата и съмнението – това са двете най-големи пречки в еволюцията на живота. И тези

духове си имат голяма свита от десет спътника. Както виждаш, има и три пръстена около школата – това са все духове, които са упорити и не искат да влязат в школата, не искат да се учат, но ще им се намери метод и те да влязат вътре. Макар и трудно и с непонятни за вас, хората, усърдие и усилия, работите в тази школа вървят добре. Но всичко, каквото там се придобие, се прикътва и прибира, за да не би някой да го грабне и да останат без него. Пестеливостта е основен стимул там, затова бедността и оскъдните условия са първите ѝ дарове. Така е, докато се разбере, че се ценят, съхраняват и използват богатата. Тогава идва и изобилието. Великият син на Бога, пратен да урежда и възпитава тази планета, има най-голяма мъдрост от всички синове на Слънцето. Има и най-голяма мъдрост, най-голям опит в разбиране на злото, защото тези духове там са много хитри и лукави. Този брат носи на главата си най-ярквата корона на мъдростта. Погледни този брат, този Божи син, ето го между своите братя на Слънцето. Повикан е там на съвещание за разрешаване на важни проблеми в общия живот на Слънчевата система. Неговата мъдрост тежи и той заема най-почетното място в съвета. Тази школа за в бъдеще ще се казва Сатурн. Ти си я виждал като не много голяма жълтеникава звезда.

Следващата школа виждаш ли я? Там са затворени духовете, които нищо не могат да понесат и търпят, те навсякъде и във всичко са наопаки – да не е като другите, та каквото ще да бъде то! Докато всичко и навсякъде се движи в една ос, в която има две направления – към центъра на Слънцето и към центъра на планетата, тук тези духове и това отхвърлят. Навели са тази ос, като са ѝ дали друго направление – в кръст с другите оси на останалите планети – признак на непримиримост с всичко, което из-

хожда от другите. Голямо напрежение има в тази школа и устрем да я разрушат, да я разсипят, но няма да успеят, защото няма по-гениален и с по-богати идеи син на Бога в цялата Слънчева система. Всички загадки и трудности той разрешава всякога с небивала похватност и умение, с нови методи, по нови, изненадващи начини. И при трудностите неговата гума в съвета е една от най-тежките. Тази планета за в бъдеще ще се нарича Уран. Тя е вече много далеч от Земята и ти не си могъл да я видиш.

Игва и следващата школа, следващата планета. Виждаш ли я как е чиста и бяла, как блести от чистота? Така е ефирна, като че ли е направена от снежинки. Там са затворени духовете, които търсят да погълнат най-ценното проявление на Бога – Любовта. Тези духове са като най-жестоки паразити, които с ненаситна жажда търсят да изсмучат и ограбят Любовта от всяка жива форма. Затова носят и най-големи страдания, безкръвни страдания. Успехът на ръководителя на тази школа тук е много голям. Много духове вече почват да разбират, че за да вземат, трябва и да дават, тъй като обмяната е основа на всичко. Ето ги, виж! Някои от обитателите на тази школа, които вече приемат внушенията на великия брат, обменят Любов за Любов, което е най-хубавото на света. Те са така фини, деликатни, нежни и внимателни в своята обхода. Виж как благоухаят и колко са симпатични. За в бъдеще тази планета ще се нарича Нептун. И нея не си могъл да виждаш, защото е още по-далеч от Земята.

Следващата школа – ето я! В нея са затворени духовете на безогледното и стихийно действие. Те се стремят да смажат всяка проява на живот. Чудовищно смели, бързи и безогледни са те, а действат със страшна сила. Ето защо нейният патрон е изградил тази школа така здраво, как-

то на никоя друга планета в Слънчевата система не е направена. Стегната е с такива здрави обръчи, че безумното блъскане на тези духове вътре я прави непоклатима. Само пътя ѝ около Слънцето успяха да направят малко ексцентричен, но за разбиване на тази школа и гума не можеше да става. Могъщи са ръцете на този син на Бога и всичките усилия на духовете ще останат безплодни. Тези закони за изграждането на планети за школи ще бъдат приложени при създаването на новата планета на мястото на разрушената между Марс и Юпитер. Братът, който е ръководител там, е извънредно ценен в областта на могъщите сили. Някои от тези духове се опомнят и виждат, че е по-добре да използват тези сили за творчество, вместо за разрушаване. Оттам ще дойдат новите източници на сили – могъщи и непонятни още за хората. В бъдеще тази планета ще се нарече Плутон.

И най-после идва последната школа – най-отдалечената от Слънцето. Великите братя я построиха тъй далеч, защото в нея затвориха духовете, които носят най-голямата отрова за живота – сеят навсякъде смърт. Тези духове търсят живота и като най-хищни паразити го изсмукват без остатък. Там е пратен най-великият син на Бога – Ангелът на живота, създателят на живота. Той ще възпитава и ще научи тези духове не само да поглъщат и унищожават живота, но и да го дават. Това е най-голямата тайна и за тази работа, за създаване на живота, се искат най-големи знания. Това е най-сериозната задача, която някое същество разрешава. Разбра ли сега, Саабей, нещо от онова, което през ясните нощи ти с възхищение наблюдаваше от терасата на храма?

Саабей беше като вкаменен от почуда и заради малкото, което видя от този велик свят.

– Хайде, опомни се, време е вече да се върнеш в твое-

то жилище, в твоеото тяло, което е долу и се пази от наши пратеници.

Двамата някак се загвижиха и Саабей почувства, че летят с непонятна скорост. Не след дълго той усети как като че ли някак си се намести – и неволно отвори очи. Прег него стоеше с усмивка водачът му.

– Стани! – каза тихо водачът. – Сега вече ти достатъчно порасна, придоби знания, светлина и мъдрост. Друг вече ще се грижи за огъня в олтара, а ти иги разказвай на хората за това, което научи, че тези безброй звезди над главите им не са мъртви тела, безжизнени кълба, а са сеголица на богове и школи на духове, ръководени от тези богове. През тези школи ще трябва да мине всяка душа, за да се очисти от всички онези рогове духове, както това са направили синовете на всички слънца. Всеки човек, всяка душа на Земята има подкрепата и изобилната помощ на всички тези 12 богове – управители на школите в Слънчевата система, стига човек да отвори мозъка си за техните внушения. Иги всред хората и проповядвай да отворят умовете си за благословието на Божиите синове!

И стана Саабей, и тръгна между хората да проповядва новото учение, и успяваше да привлече към него най-интелигентните.

И нарекоха това учение *саабейизъм*, което по-късно гениалните представители на Александрийската школа нарекоха *астрология*.

юли 1967 г., Изгрева

АИА БЕН ЯКЗАН

Небето над Бухара¹¹ розовееше от настъпващата утринна заря. Звездите бързо гаснеха една след друга, изплашени от могъщото сияние на изтока, което предхожда изгряването на Слънцето. Свеж и приятен полъх се носеше над спящия още град. През нощта беше превалял тих гъжг – рядко явление тук.

Един млад мъж с леки стъпки, потънал в дълбок размисъл, крачеше към покрайнините на града. Той премина през една от портите на голямата крепост, която обграждаше града. Построена за негова защита, тя вдъхваше вяра и спокойствие на мирните му жители от нашествието на гладни скитнически племена. Минавайки през портата, той огледа дебелата стена от камъни и си каза:

– Колко назад в своето развитие и култура е човешкият род, за да се отгава на пъклените подтици, които злото, князът на този свят, вмъква в хората и ги кара да ограбват и заробват своите подобни. И така става нужда за своята охрана мирните хора да вдигат такива чудовищни стени. Но, слава Богу, това е само засега. Ето, изминаха повече от два века, откакто арабите гоЙдоха и завладяха земите на този край. Нашествениците, изплашени от тяхната сила, не смеят вече да идват насам. Крепостта е безмълвна.

Все така замислен, той стигна до бистрата, грациозно лъкатушеща река Мулкана. Тих, успокояващ, божествен напев се носеше от игриво подскачащата вода.

– Чудно нещо е водата – отново си помисли младият мъж. – До какво съвършенство е стигнал минералният

свят в своята еволюция! Водата е единственият течен минерал. Какво изключително участие взема тя в служба на онова могъщо Божествено течение тук, на Земята, наречено живот. Каква любов е включена в нея, каква жертва прави тя, каква задача има – да приема и да чисти отровите, които князът на злото е вмъкнал навсякъде, във всяка форма, във всяка творба на този свят.

Стана му приятно, топло и мило, като гледаше реката, и с радост крачеше по нейното течение нагоре. Насочи се към едно от възвишенията, които бяха пред него. Когато стигна върха, спря се и тихо изпя любимия си химн, който сам беше създал, и се загледа на изток, където след малко се показва първият лъч на изгряващото Слънце. Топлота, смирение и уважение се изписаха на лицето му пред най-великото събитие на деня.

– Божове – подхвана той в себе си, – вие отново цввате на нашата земя, за да ѝ дадете живота и своето благословение. Кажете ми, ще мога ли да имам нещичко от вашата светлина, от вашето знание и мъдрост? Аз жадувам за тях, след като вие ми дадохте възможност да изуча всички науки, които хората тук, на Земята, бяха достигнали. С вашата мощ успях да излекувам емира на Бухара, едва достигнал 18 години – нещо, което никой от лекарите там не можа да направи. За благодарност и по моя молба емирът ми разреши да посещавам неговата грамадна библиотека *Савван ал Хикмат*, хранилището на мъдростта, и да ползвам всички книги, които се намират там, а това е най-голямата привилегия, която емирът дава на един човек. В нея дни и нощи четях и изучавах събраните знания и мъдростта на търсеците истината хора, с усилие и труд издигнати от човешкия рог. Затова съм ви тъй благодарен и съм готов да поставя на ваше разположение всичките си

сили, за да бъда ваш скромнен слуга, да изпълнявам волята на Бога така, както и вие я изпълнявате. Но ми трябва по-голяма светлина и мъдрост – вие знаете това. От това, което досега можах да намеря в книгите, които хората са писали, и от опита, който животът ми донесе, аз разбирам, че все още нищо не зная. Помогнете ми, дайте ми от вашата светлина и мъдрост!

Така смилено се молеше младият Абу в утрото на този чуден ден. Когато свърши, очите му бяха просълзени. Той вдигна глава и за своя голяма изненада видя до себе си човек, който приветливо му се усмихваше. Абу го гледаше и не можеше да се нарадва на този непознат, но някак тъй близък за него човек, от когото лъхаше такава приятност, доброта и мекота, каквито той не бе срещал никогато дотогава. Непознатият имаше вид на човек, преживял много години, а беше изправен и без побелели коси. От него лъхаше младежки жар.

Абу беше обхванат от непреодолимо желание да подхване разговор с него и се чудеше как и с какво да започне.

– Кои сте вие – най-после подхвана Абу, – откъде идвате? Вие не приличате на хората от този край. Как попагнахте тук в този ранен час? Как се казвате?

– Моето име – отвърна непознатият – е Аиа Бен Якзан¹². Идвам от чистия и свят град Йерусалим – градът на Братята от Слънцето. Но не от този град Йерусалим, за който си чувал и чел. Ние чухме молбата ти и аз съм пратен от тях да ти помогна, за да се удовлетвори твоето желание, твоята жажда за знания.

По лицето на Абу се изписа изненада. Той не беше чувал такова странно име, макар че знаеше и география, и история, и човешки имена от цял свят.

– Да, вярно е – подхвана непознатият, – ти такава име не си срещал и не си чувал, защото и такъв като мен не си срещал досега. Ние там, братята, имаме имена, както и вие, хората, но там всяко дадено име включва всички способности и възможности, които всеки от нас притежава.

Абу остана още по-изненадан, като разбра, че непознатият беше прочел мислите му до най-големи подробности.

– *Аиа* – продължи непознатият, – това са първите звуци, първите гласни, които човек произнася, когато се ражда на Земята – те му отварят вратата към този свят. С тях призовава Любовта на помощ в този труден и важен за него момент. Велик закон е във Вселената: трябва да искаш, за да ти се даде; трябва да жадуваш, за да имаш. Детето, което се ражда, не произнесе ли тези звуци, вратата не се отваря и с него е свършено. *Аиа* е Любовта навсякъде в Божия мир. *А Якзан* е вечното, непрекъснато движение – животът. Ние, братята от Слънцето, отдавна следим твоя път и се радваме на жаждата ти за светлина, знания и мъдрост. Ти доказа и ни увери, че тази жажда, да изучаваш Божията мъдрост, е крепка и устойчива. Завършил си една школа – за знанието за външните форми и явления, и сега гоиде време да влезеш в друга, по-висша. Там ще изучаваш вътрешното съдържание и дълбокия смисъл на всичко, което те заобикаля, и всички явления и събития в твоя живот, които отсега нататък те очакват. Това знание ще ти даде голямо предимство пред другите хора. Ти ще можеш да им помагаш, да им даваш знание и мъдрост, да ги лекуваш и поучаваш, тъй както никои друг не може. С това голямо вътрешно богатство ти ще си изправен пред две възможности: голямото изкушение да живееш охолно и спокойно, уважаван и почитан от царете и знатното ви-

сше общество, но да изпълняваш тяхната воля; и другата – да изпълниш волята на Бога, като тръгнеш из народа да му помагаш и да му показваш пътя към знанието и светлината, към Божествената мъдрост. Но ако избереш втория път, ти ще се сблъскаш с княза на този свят, който е враг на Божествения път. Той ще накара своите слуги да те гонят от град на град, от селище на селище. В затвори ще лежиш, ще се подиграват с тебе, като еретик ще те съдят. Кое ще избереш ти – човешката слава или Божията?

Абу се сепна от ясения и категоричен тон на непознатия. Много осезателно почувства могъществото, което той носи в себе си, и сериозността на момента. Той никак не очакваше, че в този хубав ден ще бъде изправен пред това, да реши най-важния въпрос, който може да се постави на едно разумно същество. Спря се и отново загледа внимателно непознатия пред него човек. Изправи се и каза:

– В мен колебание няма. Аз искам да изпълня волята на Бога, през каквито и изпитания да мина.

Ярка светлина лумна от образа на непознатия, една топла усмивка, пълна с любов и радост, грейна по лицето му.

– Но кажи ми – каза Абу, – как ще разбере, че ти си един от тези велики синове на Бога, за които четох в книгите на гревните, че идват при особени случаи при някои хора?

Непознатият погледна Абу и му каза:

– Ето, по твоята глава и лице и по всички твои органи и форми аз ще ти разкажа не само за твоите качества и способности, но и за целия живот, който си прекарал не само сега, но и в миналите векове, когато си идвал пак на Земята.

Абу остана приятно изненадан, че непознатият, който по чертите на лицето си много приличаше на него, ще

му обясни значението на всяка форма и линия по неговото лице и глава. Щеше да му бъде много интересно, тъй като той самият се бе занимавал с тази наука и я намираше за много полезна за всеки човек. Непознатият започна да му обяснява значението на всяка форма на главата и на лицето, като почна от челото, веждите, очите, носа, скулите, брадата, долната челюст, устните и ушите, а след това и на покритата с коса част от главата, и то с такива подробности и задълбоченост, каквито Абу никъде не беше чел. Туй, което той знаеше, беше бебешка занимавка в сравнение с онава, което чу.

– Сега - продължи по-нататък Аиа Бен Якзан - ще ти покажа и нещо съвсем неочаквано, което не само ще премахне съмнението ти, но ще ти покаже нагледно и част от нашата галечна връзка.

Той махна с ръка и Абу се видя при свършено нова обстановка. Беше в учебна зала заедно с много ученици, които смирено и задълбочено очакваха влизането на своя Учител. Абу беше най-отпред. След малко вратата се отвори и за голяма негова изненада видя да влиза с леки и енергични стъпки Аиа Бен Якзан. Лицето му обаче този път беше замислено, посърнало и измъчено. Той се обърна към очакващите го с внимание ученици и каза:

– Любезни мои, на тази земя, на която вие сега живеете и учите, ние изгубихме сражението срещу злото, срещу княза на този свят, защото той използва мъдрост, в която ние не успяхме да проникнем. Тази земя и много други земи на север оттук ще загинат. Тържествуващ от своя успех, князът на този свят е обхванал умовете на изостанали човешки раси, като ги повдига срещу нас, тези, които носим светлината, знанието и мъдростта Божия. Обхванати от неговата злоба и ненаситен устрем към разруше-

ние и мрак, те с небивало ожесточение връхлитат върху нас и всичко, което ние сме създали, като го изгарят и обръщат в пепелища. Ето защо ние ще трябва да се оттеглим оттук, защото земята ще бъде залята и потопена от водите на могъщия океан. Ние ще трябва да спасим знанието и мъдростта, оставени от Великите учители на човешкия род, за да може пак вие, когато гойдете отново на Земята, да ги ползвате. Ние – братята от Слънцето, взехме под внимание всички хогове и помисли на княза – и бъдете повече от сигурни, че погодно нещо втори път няма да се случи. Князът на злото няма да може да спечели сражението при другите опити, които ще направи. Членовете на Бялото братство се отличават от хората и по това, че могат – макар и в много редки изключения – само по веднъж да правят грешки.

Учителят им спря и погледна вкаменените от изненада ученици. След тежко мълчание той вдигна глава и продължи:

– Цялата тази цветуща земя и земите до галечния север ще потънат под водите на океана. От топенето на ледовете и снеговете нивото му ще се издигне на сто метра височина, ще залее всички цветущи страни, където сега има тъй висока култура, и тази земя ще потъне. Станете да приберем оставените написани съкровища на мъдростта, донесена от великите учители на човешкия род в хранилища, където водата няма да стигне.

Учениците станаха и бързо се упътиха към подземията на величествената сграда – тяхното училище, където се съхраняваха трудовете на мъдреците. Всичко беше прибрано, опаковано и закарано в пещера на един висок връх. По пътя Абу забеляза огромни градове и прекрасни градини, каквито досега не беше виждал.

Когато свършиха, небивал мрак обхвана всичко. Дни и нощи погред ужасяващи бури разтърсваха небето и земята се люлееше като клечка в развълнуван океан. Всички стояха в пещерата, обхванати от небивал ужас от гледката. Потъваше Атлантида¹³.

Учителят Аиа Бен Якзан се доближи до Абу, леко му се усмихна, махна с ръка и той отново се видя на малката височина край Бухара.

– Какво беше това? – попита Абу, изпълнен с уважение, смирение и искрено доверие към своя Учител.

– Това, което видя, беше само един епизод от твоят минал живот. Ти бе тогава от напредналите ученици в Божествената школа, която ръководех. Тя беше на една земя, за която нещо си чел в старите книги от библиотеката на емира.

Абу се усмихна, но вече не се изненада от това, че неговият учител знае и за библиотеката на емира.

– Учениците – продължи по-нататък Аиа – са погледнали внимаване на своите Учители, които следят и за техните най-малки прояви, мисли и чувства и подреждат всички случки и събития в живота им до най-малките подробности. Ние наредихме да имаш достъп до тази библиотека .

– Ти казваш, че освен на потъналия континент и другде е имало много по-висока култура от нашата – се обърна Абу към своя Учител. – А защо не намираме никакви останки от нея?

– Вие – погледна Аиа – и учените, които за в бъдеще дойдат и ще се интересуват от историята на човешкия род много повече, отколкото сега, няма да намерите почти нищо от нея. Защото по онова време културните народи, както и техните градове, са се намирали все по-

край големите водни басейни и реки, както е и сега. Вземим например халдейската, византийската, египетската, александрийската култура, културата на остров Крит, китайската и другите култури – развивали са се все покрай големите водни басейни и реки. Далеч във вътрешността на континентите и в планините са живеели примитивни хора със съвършено изостанала култура. Водите на океаните, които се надигнаха със 100 метра, и големите реки, които придоидоха от топенето на снеговете и от поройните гъжгове, заляха и погребяха завинаги цветущите градове, хората и културата, която те създадоха. Много от големите реки промениха своите корита, както това е било и с реката Нил, която по-рано е минавала през Сахара – сега пустиня, а тогава цветуща страна.

От тази страшна катастрофа на Земята в народите е останал само смътен спомен, записан в някои летописи – спомен за Мировия потоп. И какво намират и ще намерят онези от хората, които ще се интересуват от миналото? Ще намерят само остатъците от примитивните народи, живели навътре в континентите и по високите места. Като казвам това, не става въпрос за културите, които хората днес познават: китайската, индийската, вавилонската и другите, но за онези много-много древни култури, съществували някога на Земята. Хората, които ровят земята, за да търсят нещо, оставено от миналото, много се учудват, като намират предмети и сечива, направени от бронз. Ти знаеш, че за да има бронз, трябва да има много добра техника, за да се получи най-напред мед, олово, калай – та тогава чак може да се прави бронз. Къде е била тази техника? Къде и как са се произвеждали тези метали, щом бронзовите предмети са намерени в селища, обитавани от примитивни хора? За в бъдеще учените ще

се учувват много, когато намерят коралови образувания на дълбочина 150-200 метра от нивото на океана. Ти знаеш за тези тъй красиви малки животни, които живеят в топлиите води на океаните – те могат да живеят най-много на 25-30 метра дълбочина. Няма да минат и 1000 години, и учените ще намерят и други, още по-очевидни доказателства за това голямо издигане на водите на мировия океан.

– Дълго разговаряхме – с усмивка каза Аиа Бен Якзан на своя ученик Абу, – време е вече да те заведа в пещерата и да ти покажа къде скрихме писанията, в които са изложени онези мъдрости и знания, които дават възможност на ученика да разбира дълбокия вътрешен смисъл на всичко, което вижда и преживява и което става около него.

През този ден Абу Али Хусейн ибн Абдуллах ибн Хасана ибн Сина не се върна в Бухара. Там никой не го очакваше. Родителите му се бяха вече преселили в градините на Аллаха. Воден от своя учител, Абу отиде в пещерата, където дни и нощи четеше словата на Божествената мъдрост, докато изучи всичко, което имаше и беше съхранено там. След това той отново се прибра в Бухара, озарен от ново знание и мъдрост.

Напусна високата длъжност, която заемаше в дворецовото общество, и тръгна да проповядва ново учение и знание, да помага и да лекува хората. Бе гонен, преследван и затварян в тъмници, хулен и обявен за еретик, но в продължение на повече от 20 години Аиа Бен Якзан беше всякога с него, напътстваше го и му помагаше в трудния път. Около него всякога имаше жадни за светлина и знания хора, негови ученици, които разбираха величието му.

Най-после спря в град Хамаган. В утрото на чуден свеж ден неговият учител, придружен от друг човек, сияещ с още по-голяма светлина, се изправи пред него в ясен образ и му каза:

– Стига вече, достатъчно! Ти изпълни волята на Бога, изпълни възложената ти задача. Време е вече да се прибереш при нас като равноправен наш брат. Доидохме да те посрещнем заедно с Христа, главата на Великото Бяло Братство.

Аиа Бен Якзан му погаде ръка и Абу стъпи на мостчето, което беше прехвърлено над потока от изостанали души, които обкръжаваше Земята. Тези души ограбваха всяка гуша, която отиваше в отвъдния свят, всяка гуша, която на Земята се беше погдала на техните погтици. Той премина в отвъдния свят и влезе в обществото на Великото Бяло Братство. Беше 18 юни 1037 година.

Така Абу Али Хюсеин ибн Абдуллах ибн Хасана ибн Сина, наречен от народите там още Аш Шейх Ар-Раис, което ще рече *глава на знанието*, а от европейските народи – *Авицена*, завърши своя земен път.

юни 1970 г.

ПАЦИФИДА

Атлантида в Атлантическия океан, Лемурия в Индийския океан, Пацифида¹⁴ във Великия океан – три обширни земи, три континента, три стъпала, по които е минала еволюцията на живота, три култури на човешкия живот, на човешкия рог. Те вече са погълнати от разпенените води на могъщия океан.

В борбата си с княза на този свят, действащ на нашата Земя, великите братя на доброто, братята на Слънцето, невсякога са имали успех. „На този свят – казваше Учителя – стават и неща непоправими.“

Тогава се почва отново. Има закони в Природата, основни, кардинални закони, които никои от великите братя не пристъпва. За всяка задача се търси начин за нейното разрешение с възможно най-малък разход на енергия. „Ние гържим сметка и за най-малкия разход на сила. За времето сметка и отговорност не се иска“ – казваше пак Учителя.

* * *

Докато за Атлантида всички предания сочат, че е потънала за много кратко време, според както се приема, ударена от голям къс на разрушената планета Фаетон с орбита между Марс и Юпитер, то за Лемурия и Пацифида се сочи, че са потъвали бавно.

Като говорех един път за Атлантида с Учителя, Той ми каза: „По време на Атлантида ние загубихме сражението, защото не можахме да проникнем в най-дълбоките помисли на злото, но сега победата е на наша страна“.

Необходимостта е наложила тази култура да се лик-

видира набързо. Пацифига е била най-голямата и обширна от тези земи и е била там, където сега се простира най-големият океан на Земята – Тихият.

В старите народи съществуват предания, че някога на Земята са живели хора големи, великани, с ръст, 2-3 пъти по-голям от ръста на сегашните хора. Точно там, на Пацифига, най-отдавна потъналата земя, са живели такива великани. Дълбоко в съзнанието на народите, които сега живеят върху жалките останки на тази потънала необятна земя, предимно върхове на високи планини, се таи преданието за великани, живели някога там.

* * *

И преданията казват, че когато тази обширна земя била облечена в чудната и величава премяна от зеленина, треви, цветя, плодни гървета и всички разнообразни форми на растителния и животинския мир, създадени от великите братя на Слънцето, гали тъй необходими условия за идването на човека, князът на този свят гледал жадно и напрегнато това голямо богатство и алчно потривал ръце, за да го заграби.

– Но, чакай – рече си той, – нека тук се населят и хора, че тогава да пусна моите чада, защото те не могат нищо да творят. Кои ще се грижи за тях, кои ще ги храни? Нека, нека се засели този рай с мирните и работливи хорица, та тогава ще го заграбя, за да го дам в ръцете на моите синове.

Засели се обширната земя с хора, които прегърнаха Божествения принцип, че човек се ражда и живее на Земята, за да се учи, да твори и да се радва на живота. Така заживяха хората на тази земя радостни и щастливи.

Когато князът на този свят видя, че моментът е подходящ, той се изправи и като напъна могъщите си ръце, разтърси центъра на Земята, там, където бяха неговите синове – гордите, надменни, лакоми духове. Те бяха затворени там от великите братя още тогава, когато се изграждаше Земята. Със сетни сили той можа да отскубне оттам една група.

– Хе-хе-хе – закикотиха се духовете, когато излязоха горе и видяха прелестната грамадна земя, потънала в изобилие и населена с мирни, тихи и работливи хора.

Излязоха те из преузпознатата – лакоми, жадни, ненаситни, вечно недоволни, и откраднаха и заграбиха колкото може повече живот, който им даде тела големи, едри, пълни със сила. Разтърсиха могъщите си снаги, свиха юмруци, вдигнаха глави към небето и ревнаха с все сила.

– Вие, богове, които толкова хилядолетия ни държахте затворени в този пъкъл на вечния огън, сега, когато можахме да заграбим живот, ще видите какво можем да направим. Тази земя най-напред ще бъде наша, ние ще я управляваме и ще се разпореждаме тук. А тези нищожни хорица, които вие сте създали и които са приели със смирение и послушание да вървят по вашия път, хи-хи-хи, по някакъв път на доброто, ще ги накараме да вървят със същото покорство и послушание по нов, наш път – по корем ще пълзят през краката ни. Този начин на живот, който те имат сега, живот на учение, творчество и радост от живота, няма да го има. Не, това не може да бъде, такова нещо вече не може да съществува. Ще има само труд, геноноцен труд. Те ще трябва да създадат за нас, истинските господари, дворци, палати и всичко необходимо за нашите най-големи удобства.

Тези великани не бяха на брой кой знае колко много – толкова, колкото е броят на космите, които може човек

да хване с трите си пръста от косата на главата си. Мирните хорица бяха галеч-галеч по-многобройни. Но те не знаеха що е съпротива, какво значи да пазиш плода на своя труд, защото не знаеха какво нещо е да се посяга на чуждото. Тези хорица не познаваха силите, които могат да ограбват, да поробват, да рушат. И когато тези великани тръгнаха из просторната земя и срещнаха мирните хора, почнаха с кръсъци и разпенени усти да дават разни заповеди и наредби, подкрепени с всевъзможни заплахи. И хората се подчиняваха...

Измежду великаните имаше един по-егър, с тъмна кожа, с малка за размерите му топчеста глава, сложена на дебел врат, с твърди и здрави като кремък мускули. Като свиеше юмрук и удареше с него скала, тя ставаше на прах. Него великаните избраха за вогач, за цар и го нарекоха Ваке, което ще рече *всемогъщ*. Първо ревна всемогъщият:

– Трябва да впрегнем тези нищожества, тези жалки хорица, да ни изградят палати, жилища грамадни, величави, достойни за нас, господарите. Но нека обходим земята и да намерим най-доброто място за нашите жилища.

С едри крачки и вирнати глави великаните тръгнаха из обетованата земя, гледаха този чуден свят и никак не се замисляха кой ли е създал тези богатства от растителни и животински форми, изпълнили с чудна хармония необятната земя, и как ли става това. Те не познаваха творческите процеси и грамадното напрежение на мисълта, които се изискваха за това. Този свят беше за тях свършено чужд. Из обширната земя срещаша безброй кътчета, от хубави по-хубави, където да се заселят и да направят дворците си. Но имаха ли те усет към хубавото? Не, ни най-малко. Великаните търсеха някой да им покаже хубавото, за да гракнат след него, че то е превъзходно.

На един висок хълм, богато огрян от Слънцето, те видяха построено скромно селище от малките къщурки на мирните хорица.

– Чакайте! – ревна Ваке, който вървеше най-отпред от групата великани. – Да, ето тук и само тук ще бъдат построени нашите дворци. Само това място е достойно да ни приюти.

И като се затичаха с все сила, всичките великани разбутаха с краката си малките къщурки и прогониха техните обитатели. Хорицата смирено, с наведени глави, с мъка се разбягаха, но бързо бяха обградени и заставени да разчистват и изграждат големи и разкошни жилища. Измежду великаните имаше един висок, но по-сух, с по-голяма глава, който се смяташе за най-умният между тях. Той се навее, взе един остър кремък и върху гладката страна на една грамадна скала, която стоеше на хълма, написа с дълбоко изрязани букви: „Пито те хенца“, което ще рече – „Тук е центърът, пътят на Вселената“.

Всички се обърнаха и с одобрителна усмивка го поглегнаха, изказвайки благодарност за неговата находчивост. Ваке беше особено усърден с вниманието си към този великан и нареди всякога да му се предоставя най-много и най-хубавото. Един от хорицата на разрушеното вече селище можа да се изтръгне от зорката охрана на великаните и избяга в планината. Високо там в един кът живееше пазителят на голямата земя Азман Бера¹⁵, което ще рече *Търпеливия мъдрец*. Скромният човечец се приближи до жилището на светията и когато искаше да отвори уста и да разкаже за това, което се беше случило, той чу Божият човек да казва:

– Всяка власт, всяка сила е от Бога дадена, но щом като тази власт и тази сила не служи на Божиите принци-

ни и измъчва, потиска, онеправдава, то колкото и голяма да е тя, ще дойде груга, по-голяма сила и власт, която ще ликвидира, ще помете първата.

Малкият човечец слушаше с наведена глава и си мислеше коя ли сила ще е по-голяма от тази на великаните и откъде ли ще дойде тя? Нима ще дойдат по-големи великани, за да премахнат тези? Отново се чу гласът на светията:

– Безброй са Божиите пътища и незнайни са те за хората.

Човечецът вдигна глава, за да попита светията кога и как ще стане това, но пред себе си не видя нищо освен високите, потънали в сняг планински върхове.

Хорицата долу бяха заставени да работят денонощно. Много поколения работеха там и нямаха време да направят нищо за себе си. Хранеха се само с това, което намираха, без да могат да го приготвят по някакъв начин, дори направо без да го готвят – нямаше време да се правят съдове. Не се обличаха, защото не можеха да приготвят платове, нито грехи от каквото и да било – нямаша свободно време. Затова много хилядолетия след това тези, които търсеха следите от тази култура по островите, сега малки останки от тази обширна земя, не намират нито керамични съдове, нито останки от каквато и да било покъщнина, нито нещо, което да е подсказвало, че тук някога са живели хора, които са носели облекло.

Жажгата на великаните, изискванията им за нещо все по-голямо и по-богато и лакомията им се раздухваше с всеки изминат ген. Те напъваха, притискаха хората да се работи неуморно, за да се създаде все повече и повече, и затова огромната земя всеки ген им се виждаше все по-малка и недостатъчна за грамадните им замисли.

– Да, малка е земята ни – всеки нов ген почнаха да крещят всички великани, и най-много Ваке.

Един път, когато всички великани бяха събрани и обсъждаха отново въпроса за малката земя, в момент на голямо разгрознение Ваке отпаса грамадния си пояс и с все сила яростно почна да удря земята, като крещеше:

– Ставай, разтегли се и стани по-голяма, защото аз, всемогъщият Ваке, искам това!

Всички останали великани последваха неговия пример, отпасаха поясите си и с все сила заудряха земята, за да се разтегли и да стане по-голяма.

Тежки, непрогледни, мрачни облаци застлаха земята, настана повсеместен мрак. От силите, които излизаха от великаните, се образуваха страхотни, чудовищни по своя размер светкавици и гръмотевици и почнаха да разсичат небето. Земята се разлюля, закипя под нозете на разярените великани като каша, кипяща на огън. Трясъкът и бумтенето се усилваха все повече и повече. Планините и върховете им наоколо започнаха да подскачат като кукли, поставени на тѣпан, удрян с все сила. Земята почна да се гърчи и разкъсва. Вълните на разпенения океан се промъкваха с непозната сила между разкъсаните ивици, които бързо ставаха все по-големи и по-големи. Отделните късове земя отново се раздробяваха, като бавно потъваха в чудовищните вълни на разярения океан. Прег очите на обезумелите от ужас великани едно след друго потъваха отделните парчета от разкъсаната земя. Едно стагно чувство ги подтикна и те се втурнаха към своето селище, призовавайки княза да им даде живот и сила, за да поправят голямата беда. Но князът живот и сила не можеше да дава, защото нямаше.

* * *

Учителя казва: „Злото няма сила, няма и живот. То може да се прояви само тогава, когато ограби от вас и си-

лата, и живота – то става тогава, когато вие станете негови проводници“.

Князът на този свят даваше на своите чада живот и сила само ако намери отнякъде да открадне. А сега нямаше откъде. Хорицата разбраха вече помислите му и си пазеха силата, пазеха се да не станат проводници на неговите помисли.

Ограбеният живот и сила, които великаните ползваха, бързо се свършваше и когато те стигнаха до своето селище, там се изчерпаха. Великаните застанаха неподвижни като истукани, вкаменени в центъра на своето селище. Те стоят и до днес като грамадни каменни статуи на остров Пасха, късче от грамадната земя, останала от чудовищния катаклизъм – статуи великани, около хиляда на брой. Там е било великанското селище, а преди това – селище на мирните божи хорица. От палатите нищо не е останало. Само каменните статуи продължават да стърчат и до днес, напомняйки за последиците от една ненаситна лакомия за земя и за нечовешкото отношение към беззащитните.

Когато всичко притихна и от грамадната земя останаха да стърчат тук-там малки островчета, мирните хорица, които отново се върнаха в своето старо селище, записаха на езика, с който си служеха, по каменните статуи – някога живите великани, последната страница от историята на тази необятна земя Пацифига.

февруари 1971 г.

ВЕЛИКИТЕ УЧИТЕЛИ ПРЕДИ ПОТОПА

Макар и затрупана от хилядолетията, все още остава да блести светлата заря, оставена от една висша раса, от едно високо организирано и разумно общество, дошло на Земята да урежда живота. От това общество особено ярко изпъкват четиримата Велики учители на човешкия род. И Саабей Бен Аагес, Азман Бера, Аия Бен Якзан и Прометей¹⁶. Всички те живели и просвещавали народите в науки и изкуства, които са донесли улеснения в живота им и прогрес в техния еволюционен път преди голямата катастрофа на нашата Земя – потъването на Атлантида и Потопа. Според вещи изследователи на стари свещени индуски книги тази катастрофа е станала преди 11 540 години.

Когато гръцкият философ и общественик Солон¹⁷ отива в Египет около шест столетия преди Христа и се среща с жреците там, те му казват: „О, Солоне, Солоне, вие, гръците, сте като децата, нищо не знаете за онова, което е било в отдавнашните времена. Потопът помита и унищожава народите, които имаха знания и умения, по крайбрежията на моретата и по-големите реки. Останаха само пастирите по планините, които отпосле поживяха“.

Първият от тези Велики учители е И Саабей Бен Аагес, който между многото знания и мъдрости, дадени на човешкия род, е донесъл най-вече науката за звездния мир – астрономията и астрологията. Оттогава хилядолетия наред, та чак до XVII век след Христа, тези две науки са вървели ръка за ръка и са се изучавали наедно. Астрономията, която е един вид анатомия на небесната сфера, изучава размерите, движенията и изобщо всичко онова, което

може да ни даде непосредственото наблюдение върху всички образувания там. Астрологията пък е физиологията на телата от тази сфера, което е службата, ролята и въздействието на силовите течения, които излъчват всички небесни образувания. В онези далечни времена мъдреците тогава са знаели и приемали, че всяко нещо пред нас, от най-малкото до най-голямото, от какъвто род и характер да е то, е съставено от нещо, което е *покой*, и нещо, което е *движение*. Движението непрекъснато изтича от покой и го руши. Учените сега едва напоследък приеха, че всички елементи са радиоактивни, с други думи, от тях изтичат сили. Това изтичане на силите е по-силно при старите елементи, елементите от урановата група, благодарение на което днес се получава атомната енергия.

Изтичане на силите имаме не само от елементите, но и от всяка вещь, от всеки предмет, като така изтичане на сили имаме и от всяко небесно тяло, и то в много по-грамаден размер. Това изтичане не е нито без смисъл, нито без цел. То оказва своето влияние и своя ефект върху всичко. Изтичането на силите от небесните светила, тяхното естество, смисъл и ефект върху Земята и живота на нея, и по-специално върху човека, е било много ясно и подробно изнесено от Саабей на неговите ученици в школата, която той е имал.

Земята, където този Велик учител е поучавал, се е наричала Едем, което ще рече „свещена благословена земя, земя на най-добрите условия за живот“. Къде е била тя? За това донякъде ни напътства написаното в глава 2., стих 10. В книгата *Битие* от тъй нареченото *Петокнижие на Моисей*.

Известно е от историята, че в 686 г. пр.Хр. вавилонският цар Навуходносор Втори¹⁸ освобождава юдейската земя от египтяните, които преди това я били завладели,

и влиза в Йерусалим като освободител на еврейския народ. Разбирайки ползата от учените, той поканва някои от еврейските учени, за да ги заведе във Вавилон¹⁹. Там те дават своя принос за културата и науката на този град, но и приемат много от мъдростта и историческите събития, за които отбелязват по нещо.

Отбелязват данни също и за земята Егем, но много вяло и крайно непълно, защото не са могли да разберат и схванат онова, което е било и е станало с тази благословена земя. От Егем, както отбелязват те в книгата *Битие*, 2. глава, 10. стих, изтичаше река, за да напоява Рая, и погире се разклоняваше на четири реки. Името на едната е Фисон, тя обикаля цялата земя Хавилска, там, дето има злато. Златото на тая земя е добро, там има *бдолах* и камък *оникс*. Името на втората река е Геон, тя обикаля цялата земя Куш. Името на третата река е Тигър, тя тече през Асурия. Четвъртата река е Ефрат. Местата, през които минават последните две реки, Тигър и Ефрат, са известни. Те се съединяват в обща река, наречена Шат-ел-Араб, която се влива в Персийския залив. Но къде са другите две реки – Фисон със земята Хавилска и реката Геон със земята Куш? Тези четири реки не са били клонки от реката, която е изтичала от Егемската земя, а са били нейни притоци. Тези притоци са се вливали в реката Шат-ел-Араб, която тогава се е вливала в Оманския залив. Това е създавало впечатлението, че тази река се е разклонявала на четири реки.

За да се разбере всичко, отбелязано дотук, трябва да имаме предвид изследванията на сегашните учени както за Персийския залив, така и за нивото, което е имал мировият океан преди потъването на Атлантида, преди Потопа. Персийският залив е затворен залив в северозападната част на Индийския океан, с когото се свързва чрез

Хормудския пролив и Оманския залив. Той е дълъг 926 км и е широк между 180 и 320 км, неговата площ е около 240 хиляди кв. км, което е повече от два пъти площта на България. Най-важното и характерно за този залив е, че той е много плитък, като 2/3 от него не са по-дълбоки от 50 м, а най-голямата му дълбочина е 102 м. Учените установяват по безспорен начин, че преди потъването на Атлантида, преди Потопа, нивото на мировия океан е било не по-малко от 100 метра по-ниско, отколкото е сега. Следователно цялата площ, на която е разположен сега Персийският залив, е била суша. Там е била Егемската земя, там е била реката Фисон и земята Хавилска, която тя е обикаляла, а също и реката Геон със земята Куш. Климатът на тази Егемска земя е бил изключително благоприятен, с богата и плодородна почва и възможно най-добри условия за живот, защото се казва, че там е имало *бдолах* и камък *оникс*. В Библията гумата *бдолах* е непълно и смотолевено отбелязана. Тази гума е сложна и е съставена от гумата *бдол* – което ще рече *грижа*, и гумата *Аллах*, с която Саабей и неговите ученици и целият халдейски народ са назовавали Бога. Съединени, двете гуми означават *земя под грижата на Бога*. Мохамед²⁰ много, много по-късно, при оформянето на своята религия от учението на Саабей, е взел гумата *Аллах* за наименование на Бога. Ониксът сега е полускъпоценен минерал, но тогава е бил на голяма почит и уважение, ценял се е много и е бил израз на голямо богатство. С това са искали да кажат, че Егем е изключително богатата страна.

До потъването на Атлантида се установява, че Европа и по-голямата част от северното полушарие са се намирили в ледена епоха. Ледници е имало и у нас, на Рила, остатъци от които са и Седемте рилски езера. След потъването на Атлантида в Атлантическия океан идва топ-

лото течение Гълфстрийм, което минава покрай северния гял на Европа. Климатът там се затопля, започва и бързото топене на ледовете. От това и от потъването на Атлантида нивото на мировия океан се повишава, водата залива ниските земи, залива и земите на Егемската земя, където сега е Персийският залив. Потъват земите Хавилска и Куш заедно с реките Фисон и Геон. Потъва богатата земя Егем.

В тази именно благословена земя е имал школа и е поучавал народа Великият учител И-Саабей Бен Аагес. Народът е бил рядко предан на този Велик учител и е изпълнявал неговите поръчения, затова Саабей е нарекъл този народ халдеи, което ще рече *народ, стремящ се към светлина*. От всичко, което той е предавал в своята школа, най-добре и пълно се е изучавала науката за звездния мир. Той е запознавал своите ученици предимно със слънчевото семейство, с неговите членове и със зодиакалните съзвездия, на които е дал символ и съответна легенда, отразяваща естеството на силовите течения, излизащо от тях. Чрез легендите човекът от народа по-лесно и по-ясно може да разбере дълбоките истини. Езикът на легендите е по-достъпен и с него по-нагледно могат да се обяснят тези истини. Символите на зодиакалните съзвездия са запазени и досега, но много от легендите са загубени, а някои са преработени от гърците и са нагодени към техните божества и религиозните им разбирания. Саабей особено кратко и ясно е изнесъл естеството на силовите течения, които идват от всяка една планета на слънчевото семейство, като им е давал имена, които отразяват най-съществено от тяхното влияние.

Така например на планетата Меркурий той е дал името *Биб-бу*, което на халдейски език значи *човекът, който*

бързо схваща и разбира, което е най-характерно за влиянието на тази планета върху човека. За Венера е гал името *Дил-Баат*, което ще рече *човекът, който обича* – любещият човек. За Марс е гал името *Зал-Батуни*, което значи *човекът, който воюва и граби*.

За Юпитер е гал името *Мулу-Баб-Бар*, което ще рече *подобен на Слънцето*. Подобен на Слънцето в два смисъла: първо, физическото състояние на тази най-голяма планета в слънчевото семейство, която в своя еволюционен път върви бързо; разбира се „бързо“ в астрономически мащаб по отношение на времето, за да стане тя едно второ Слънце в Слънчевата система. Затова древните звездобройци са наричали Юпитер *малкото Слънце*. Това не трябва да ни изненадва, защото по небесната сфера имаме много слънца, които имат като спътници също слънца. Астрономите сега ги наричат *двойни звезди*. Вторият смисъл на израза *подобен на Слънцето* идва от неговото влияние върху човека. За един добре организиран човешки мозък влиянието на Юпитер е най-доброто. То дава широта, бащинско отношение към околните, добър шанс поради правилната оценка за всяко нещо, поемането на отговорност и изнасянето докрай на всяка работа, изобщо това са добрите условия за живота и успеха. За Сатурн великият Саабей е гал името *Каин-Ману*, което ще рече *злият човек*. С това име Саабей е свързал и легендата за Каин и Авел, изнесена в Библията много вяло и съкратено от еврейските учени, които са отишли във Вавилон. С тази легенда Саабей е представил съдбата на човешкия род на Атлантида, тъй като събитията, станали там, са били в тясна връзка със събитията и съдбата на земята Едем, населявана от халдейския народ.

На Атлантида е имало две раси. Едната – от малко елитно общество с много висока култура, а другата – многобройна, от хора с диви, примитивни качества. Тази многобройна раса, насъскана от жадни за власт и господство свои водачи, които не са могли да търпят присъствието и благородното влияние на тези издигнати хора, тласкат тълпата да се нахвърля срещу тази малобройна група от елитни същества, високо издигнати и културни, като една част избиват, а друга забягва в Америка и Египет. Че наистина е така, говори запазеното предание в народите на Америка преди идването на европейците, че хора с бяла кожа и бради са дошли с лодки откъм морето и са ги научили на ценни знания и мъдрости, улесняващи техния живот. В Египет също е запазено преданието, че първите фараони са пришълци от Атлантида и са им донесли много знания и мъдрости. А Учителя ми каза в един разговор, който имах с Него, следното: „По времето на Атлантида ние загубихме сражението, защото не можахме да проникнем в най-дълбоките помисли на злото. Но сега победата е на наша страна, ние два пъти грешка не правим“. Такъв е смисълът на легендата за Каин и Авел, като името Авел е *Хавел*, което значи *човек или хора, дошли от Слънцето*.

Саабей, предвиждайки заливането на Егемската земя от водите на океана, дава указания на своя народ бързо да се пресели в земите между двуречието на Тигър и Ефрат и на Арабския полуостров. Там занасят те неговото учение и най-вече науката за звездния мир. Отивайки във Вавилон, изтъкнатите учени от халдейския народ построяват Вавилонската кула²⁰, където отварят школа за изучаване на науките и на първо място – на астрономията и астрологията.

Учението на Саабей е известно сега като религиозното течение *саабеизъм*. То е най-известно сред народите на Арабския полуостров и е послужило като основа на Мохамедовото учение – на исляма. В примитивните народи, които е имало там, от учението за звездния мир е останал само култът към звездите – боготворенето на звездите. И когато в прохладните ясни нощи те са виждали да блестят падащи метеори, са приемали, че идват божества на Земята. Ако пък в пустинята те намерят тъмен камък, различен от околните, са приемали, че това е Бог, дошъл на Земята, и са му отдавали почит и уважение като на такъв. Така например за черния камък, който се намира в джамията Кааба²¹ в град Мека, древните халдейски учени са казали на народите там, че камъкът е дошъл от небесните простори. Народите са го приели като божество, дошло на Земята. Там се построява сграда и тя става свещено място за поклонение и отдаване почит на този камък като на божество. Всички, които са идвали на поклонение, са погнасяли и дарове. По този начин Мека става свещен град.

Много по-късно, когато идва Мохамед, който е бил човек с много практичен ум, той използва очакванията и надеждите на еврейския народ за идването на Месия и на християните за повторното идване на Христа и се обявява за Месия, за втори Христос, обявява се за пророк. Той взема много от учението на Саабей: името на Бога – Аллах; прибавя своя фанатизъм и създава ислямската религия. Ислям – което ще рече *покорство, религия на покорството*, каквото той е искал от своите последователи във войната, която Мохамед обявява през 600 г. сл.Хр. между народа на град Медина и Мека. Миролюбивите народи, били под влиянието на учението на Саабей, не са искали война и тя бързо приключва с компромисния мир, при който народът на

Мека ще приеме исляма и Мохамед като пророк, а народът на Медина ще приемат град Мека като свещен град, като последователите на Мохамед ще отиват там поне един път през живота си на поклонение в джамията Кааба и ще дават дарове. Така великият посветен И Саабей Бен Аадес оставя светлата си гиря в историята на човешкия рог.

Вторият от Великите учители преди Потона е бил Азман Бера. Той е живеел някъде из Хималаите и е посвещавал народите там. Индийският народ умее да пази тайните. И до днес имаме запазени знания и мъдрости, които този Велик учител е дал. Той е посвещавал своите ученици в изучаване и ползване на силите в Природата, във възможността човек да може да ползва сила от необятния миров силов океан. И до днес сред индийския народ има хора, които с едно учудващо умение могат да правят пред нас чудеса. Това са разните факири, йоги и други подобни, които ни учудват със своите възможности. За тях всеки е чел повече или по-малко, слушал е или е гледал да се говори. Така например е възможно те да бъдат заровени в земята и да прекарат там с дни и нощи; и когато ги изровят, те като че ли са спали. Други пък могат да изминават пешком по 200 км за една нощ. А има и такива, които голи на ледовете в Хималаите при минус 30 градуса се състезават в това, да ги замаят с ледени чаршафи – кой по-бързо не само ще премахне леда по него, но и ще изсуши чаршафа на гърба си от развитата температура на тялото. Има и такива, които оставят върху тях да мине камион.

И какви ли не още чудеса има, за които много е писано и разправяно. На тези скромни хора ние гледаме някак отвисоко. Те не се гордеят със своето знание и умение, показват ни само нещичко от един съвсем друг непознат свят. Всички чудеса, които тези факири и йоги правят пред нас,

могат да станат само тогава, когато човекът е способен да черпи сила от необятния миров силов океан. С тези възможности Великият посветен Азман Бера е запознавал своите ученици в много далечните времена.

Този Велик учител е обърнал вниманието на учениците си и върху свойствата на кристалите. Известно е, че при всеки кристал при промяна на температурата му, при натиск или при каквато и да било друга промяна, от ръбовете и върховете му започват да изтичат сили. Освен това кристалите долавят и реагират на всякакъв вид силови импулси, намиращи се в пространството. Това тяхно свойство се използва днес от напредналата техника за направата на транзисторите. Носенето на кристали, особено на скъпоценните камъни като гуаманти, аметисти, сапфири, смарагди, топази, рубини и други е много полезно за човека. Ето защо хората са се стремили и се стремят да носят скъпоценни кристали, и то не само защото са наистина красиви, но и защото има полза от тях.

Третият велик е Аия Бен Якзан, Учител, който посвещава хората и учениците си преди всичко в пазене на здравето и лекуване на човешкото тяло, когато то по ред причини е нарушено. Той е дал на човешкия род медицината.

За него разказва големият арабски мъдрец и учен и преди всичко един от най-големите лекари в историята на човешкия род – Абу Али ибн Сина, живял между 980 и 1037 г., известен още сред народите на Средна Азия, където е живял и се е подвизавал, поучавал е народа, лекувал е и е имал школа. Наречен е още с името Шейх, което ще рече *цар на науките*, а сред европейските народи – с името *Авицена*²². При едно утринно излизане край град Бухара Абу Али ибн Сина се среща с този Велик учител, който го е ръководил в житейския му път, като го е насочвал в неговите научни

постижения и преди всичко в медицината. Това е среща със същество от груг свят.

* * *

Потънал в мисли, вгълбен в себе си, със затворени очи, Абу беше отпразил мисълта си към великите братя за повече светлина и мъдрост. Когато свърши и отвори очи, за голяма своя изненада видя пред себе си един човек приветливо да му се усмихва. Абу го гледаше и не можеше да се нарадва на този непознат, но някак си тъй близък за него човек, от когото лъхаше такава приятност, доброта и мекота, каквато той не беше срещал никога дотогава. От него струеше младежки жар. Абу беше обхванат от непреодолимо желание да започне разговор с него.

– Кои сте вие – най-после подхвана Абу, – откъде идвате? Вие не приличате на хората от този край. Как попагнахте тук в този тъй ранен час? Как се казвате?

– Моето име – подхвана непознатият – е Аия Бен Якзан. Идвам от чистия и свят град Йерусалим, град на братята от Слънцето. Но не от този Йерусалим, за който ти си чул и чел. Ние чухме молбата ти и аз съм пратен да ти кажа, че знаем за твоята жажда.

По лицето на Абу се изписа изненада, защото той не беше чувал такова странно име.

– Да, вярно е – подхвана непознатият, – ти такова име не си чувал, защото и такъв като мене не си срещал досега. Ние, братята от Слънцето, имаме имена, както и вие, хората, но там всяко име включва цялото съдържание от способности и възможности, които има братът, който го носи. Аия – продължи непознатият, – това са първите звуци, първите гласни, които човек произнася, когато се ражда на Земята. Тези звуци му отварят вратата към

този свят. С тях той призовава Любовта да му гоїде на помощ в този много труден и важен за него момент. Велик закон във Вселената е: трябва да искаш, за да ти се даде. Детето, което се ражда и влиза в този свят, не произнесе ли тези звуци, вратата не се отваря и с него е свършено. Аия е Любовта навсякъде в Божия мир. А *Якзан* е вечното, непрекъснато движение – Животът. Ние, братята от Слънцето, отгавна следим твоя път и се радваме на жаждата ти за знания и мъдрост. Ти даде доказателства и ни увери, че тази жажда да изучаваш Божията мъдрост е крепка и устойчива. Ти завърши един отдел от този път – знанието за външните форми и явления, и сега гоїде време да влезеш в друг отдел, в по-висша школа – да изучаваш вътрешното съдържание и дълбокия смисъл на всичко, което те заобикаля, както и всички явления и събития, които в твоя живот отсега нататък ще срещнеш. Това знание ще ти даде голямо предимство пред другите хора. Ти ще можеш да им помагаш, да ги лекуваш, да им даваш знание и мъдрост.

– Но кажи ми – каза Абу, – как ще разбера, че ти си един от великите синове на Бога, Велик учител на човешкия род? И откъде е нашата връзка?

Непознатият махна с ръка и Абу се видя при друга, свършено нова обстановка. Видя се в една учебна зала заедно с много ученици като него, смирено и задълбочено да очакват влизането на своя Учител. Абу беше най-отпред. След малко вратата се отвори и за голяма негова изненада той видя да влиза с леки и енергични стъпки същият този непознат. Лицето му обаче този път беше замислено, посърнало, измъчено. Той се обърна към очакващите го с внимание ученици и каза:

– На тази Земя, на която вие сега живеете и учите, ние изгубихме сражението срещу злото, срещу княза на

този свят, защото не можахме да проникнем в неговите най-гълбоки помисли. Тази Земя ще загине, ще потъне. Князът на този свят можа да обхване умовете на изостаналата примитивна раса, като я повдигна срещу нас с един ненаситен устрем към разрушение на всичко онова, което бяхме създали. Но ние ще поправим всичко и разрушеното ще бъде възстановено. Друг път това няма да се случи, ние два пъти грешка не правим. Защото той и друг път ще се опита да овладее човешките умове, но победата ще бъде на наша страна.

Нещо трепна прег Абу и той се видя отново сам на малката височинка край Бухара.

* * *

Последният велик е Прометей – Учител, живял и просвещавал народите в Кавказките планини. Самото му име Прометей значи *човек, който може всичко да предвижда, всичко да знае, за него скрити неща няма* – Ясновидец. Той е донесъл на човешкия род знанията за познаване на рудите и за добиването на металите от тях и на всичко онова, което може да се изработи от тези метали. На първо място ги е научил на направата на бронза, на всички занаяти, улесняващи техния живот. Гърците, изплашени от неговото могъщество, увериха народа, че той е закован в скалите на Кавказ.

Така тези Велики учители със забравени вече имена ярко сияят с онова, което са дали и което дават на човешкия род, за да го улесняват и тласкат по пътя на неговата еволюция.

септември 1980 г.

ПОТОПЪТ

През това мрачно и навъсено утро царица Шубаг, влагетелка на обширната земя Атлантида, се събуди късно. Дълго се въртя из широкото си царско легло, възбудена от неугържима ярост, породена от пречките, които все още ѝ поставяха жреците и учителите от Школата на мъгростта.

– Аз имам пълна власт върху народа на Атлантида. Само мене трябва да почитат, само моите заповеди и разпоредби трябва да са технен закон! За този народ аз трябва да съм най-мъграта и непогрешимата! Днес съм решила на всяка цена да приключа с онази люпилня на заблуди и заблудени хора, които опияняват народа, че имало някакви сили свише, които били разумни, мъгри, непогрешими, които ръководели и управлявали света, грижели се за всяка жива твар. Сили, които ние трябвало да уважаваме, пред които да благоговеем и да им се подчиняваме, като вървим и живеем в пътя на доброто. Това именно щяло да уреди живота на хората най-добре. Глупости! – изкрещя тя и като стана, вече разярена, удари с все сила малкото клепало, което висеше над главата ѝ.

Малко след това влязоха две ниски мургави момичета, които трябваше да ѝ помогнат да се облече. Когато свършиха, тя се обърна към тях и с все още раздразнен глас им каза:

– Кажете на главния разпоредител Чумейла да гоиде веднага.

С леки бързи стъпки момичетата излязоха. Царицата се огледа в огледалото, направено от обсидиан – вулканич-

но стъкло. Тя беше средна на ръст, с прекалено здраво и масивно тяло за една жена, мургава, с госта мъжки елементи на лицето. Гъста къдрава черна коса покриваше главата ѝ – това означаваше, че е човек, който се възбужда до крайни предели. Челото ѝ – полегато, заоблено в горната си част, но силно развито около и над веждите, беше признак, че бързо и добре схваща обстановката и възможностите да я използва най-добре за своите цели. Челото – също гладко, без бръчки, сочеше човек, който бързо се развива. Веждите – средно дебели, с гъсти черни косми, при това – сключени, показваха човек с твърди и крайни решения. Носът ѝ бе немного голям, тънък за нейното масивно лице, с тесни ноздри – като на човек, който няма задълбочена мисъл. Устните ѝ бяха стиснати, тънки, но горната бе по-широка – те показваха студенина и твърдост в отношенията си към всичко и всеки. Брадата беше изгадена напред, не много масивна, показваща, че в своите решения царицата е безогледна, пред нищо не се спира. Най-характерното за нрава на тази жена, като на лъвица, говорещо за царственост, решителност, студенина, гордост, бе малкото разстояние, което имаше в нейната глава от ушите до горната теменна част на главата. Изобщо горната част на главата ѝ беше още много слабо развита – признак, че нейните морални качества също не бяха развити. Царица Шубаг нямаше никакво чувство към висшето, благородното, никакъв подтик и уважение, обхода и благоговееене към каквото и да било.

– Да – възкликна тя, след като се огледа и се завъртя пред огледалото. – Аз искам да бъда царица като лъвица, всичко да има страх и трепет от мене.

Този род мисли бяха обладали царицата на Атлантида Шубаг, когато вратата се отвори и влезе с енергична стъпка Чумейла – слабичък мургав мъж.

– Чумейла – обръщайки се към него, каза тя, – разпореди тази вечер целият народ на престолния ни граг Серзак да се събере на големия площад пред двора ми, за да чуят словото на своята царица.

Чумейла изслуша с внимание казаното и с лек поклон бързо си излезе.

Стъпила на висок подиум, вечерта царица Шубаг с пламнало слово се обърна към народа, препълнил големия площад:

– Не, няма – рече царицата, – няма нищо над нас, не се заблуждавайте, че има някакви богове, които създават, управляват и нареждат света, за което ни говорят и ни заблуждават онези от кулата на голямата бяла постройка. Това е кален, мръсен извор на опияняващи заблуди. Ние, хората, сме всичко, ние сме тези, които ще ръководят и устроят света и нашия живот. Ние ще подчиним на нашата воля тази природа и ще я накараме да изпълнява това, което искаме. Тези хора там пълнят света със заблуди, че боговете се грижат за всяка земна твар. Ето на – пред мен е този роб – окован, вързан. Могат ли боговете да го запазят от моя нож?

– Не! Не! – рече тълпата.

– Затова призовавам ви да разрушим и да опожарим тази сграда, развѣдник на заблуди и лъжи. Да унищожим онези там, които ви тѣпчат главите с някакви богове, добри дела и братски отношения, с отношения на съгласие, обхода и отстъпки, отношения на равенство.

И като вдигна факела, който беше до нея, царица Шубаг посочи към сградите и кулата, където беше Школата на мъдростта – разсадник на знания, просвета и светлина. Тълпата с див рев се нахвърли, разруши сградата и с горящи факли в ръце започна да пали и ограбва всичко, каквото имаше пред нея.

Високо от един прозорец за миг се мярна един от посветените и със спокоен глас каза на тълпата, която като го видя, притихна за миг:

– Вие сте свободни да правите всичко, каквото поискате, но и с вас ще се прави това, което вие не искате.

– Ето, виждате ли – крещеше с яростен глас от високия подиум царицата, – нека сега да дойдат техните богове да ги спасят!

Тълпата ликуваше, грабеше каквото докопа. Това прогължи цялата нощ. Призори огънят догаряше, като в пелищата бяха погребани светлината и прогреса на този народ. Тълпата постепенно се разотиваше.

Жреците и мъгреците от Школата още отрано бяха напуснали сградите и се насочиха към бреговете на тази земя, тръгнала с устрем към своя провал. Там, във водата на океана, имаше няколко техни здрави и добре пригодени за дълъг път кораби. Бяха ги поверили на свои верни ученици, за да ги подготвят и да чакат. Преди да се качат, се разделиха на групи, всяка една със задачата да отиде по други земи, за да помогне на хората, като има дава познания по обработка на земята, за отглеждане на животни, познания за различни занаяти... И най-вече как да добиват метали от рудите, които ще им покажат, за да направят всичко за улеснение и помощ в техния живот. Върховните жреци на прощаване им казаха:

– Ние загубихме сражението сега, защото не можахме да проникнем в най-дълбоките помисли на злото. Но ние си научихме урока, два пъти грешка не правим. Когато втори път ще трябва да се справяме с това зло, Земята ще бъде в съзвездието Водолей – тогава победата ще бъде на наша страна.

Всички изслушаха казаното от върховния жрец с благоговение. Разпределиха се на определените групи и се качиха на корабите.

– До скоро виждане! – вдигна ръка върховният жрец за последен поздрав и всички тръгнаха на път, за да отидат на предварително определените места.

* * *

Баб-илу беше голям, величествен град, център на просветата и знанието, мъдростта и светлината, най-големият в онова време на Земята. Баб-илу – което ще рече *Врата към Бога*, се намираше на двата бряга в долното течение на река Ефрат и по-късно бе наречен *Вавилон*.

Там, в голямата сграда и във високата кула, се намираха трима велики посветени от групата Бели братя, дошли да уреждат и управляват Земята и живота на нея.

Първият върховен жрец беше И Саабей бен Аагес, отдал цялото си внимание на звездния мир – на звездите, на звездните образувания и силите, които изтичат от тях; и най-важното – на влиянието, което тези сили имат върху Земята и живота на нея; и по-специално върху човека – за да се научи как да ги ползва за своя прогрес.

Вторият беше Азман Бера. Неговата задача бе да определи силите, с които човек може да разполага, за да върши добрини за човешкия род – а именно психическите му сили и възможности. Третият, Аия бен Якзан – бе великият посветен, който учеше хората как да се справят с болестите, които ги нападат, и как да пазят своето здраве.

Вечерта беше тиха и ясна, макар и без луна. Звездите трепкаха над главите на хората като очите на влюбените, затова Саабей, посочвайки към тях, казваше на хората около него:

– Тези звезди са очите на ангелите.

С бавни стъпки, замислен, той се запъти към високата кула и заузкачва многобройните стъпала, все така погълнат от себе си. Когато стигна до най-горната площадка, Саабей и този път се загледа с мъка към планетата, която беше наречъл Фаетон – което ще рече *Лъчезарната*. Тя бързо се приближаваше към съзвездието Дева.

– Ужасно – промълви Саабей. – И тук е ясно изразен великият закон: най-хубавото да бъде в най-голяма близост с най-лошото; най-голямото добро да е в близост с най-голямото зло. Така е – когато фенерът свети, най-тъмно е под него – прогължи Саабей и отново се загледа в съзвездието Дева.

В това съзвездие, от което е излъчен двойникът на планетата Фаетон, са включени двете крайности. Най-хубавото, най-великото там е този звезден куп, който има яркост 100 милиона пъти по-голяма от тази на нашето Слънце; и най-лошото, най-голямото зло там е едно черно слънце, грамадно по размер колкото нашата Слънчева система, където е седалището на силите на злото, носещи разединението, разпадането, унищожението, готово да погълне всичко отпреде си. Сега то е тръгнало да разруши перлата на слънчевото семейство – Фаетон – сияещата планета, носеща радост и щастие на всички живи същества – живот без разпагане, без разрушение, живот без трупове. Но за съжаление няма да мине без катастрофа. – Саабей притвори очи, замисли се, възгъбен в себе си. Отвори очите си и отново се загледа натам, като че ли не му се щеше да види това, което ставаше, но... Черното слънце летеше и катастрофата беше неминуема. Ще трябва да се вземат мерки.

Беше минало полунощ, когато Саабей бавно заслужи, все така замислен. Сигнал голу, при последното стъпало, той изправи глава и с твърди, но леки стъпки се запъти към голямата зала в най-горния етаж на кулата, където го очакваха двамата посветени, неговите най-добри братя – Азман Бера и Аия бен Якзан. Върху голяма маса бяха разстлани две карти – едната на нашата Земя, а другата – на звездния мир. Саабей пристъпи към тях, въздъхна дълбоко и каза:

– Катастрофата е неизбежна, Фаетон ще бъде разрушен. Той стремглаво се приближава до черното слънце и до Дева, а това ще стане след три фази на Луната. Парчета от нея ще полетят по всички посоки, ще паднат и на Земята.

– Безпокои ме много съдбата на Атлантида. Мракът на безверието, непокорството, оргиите, развихрили се там, са сигнали за невъзможност – забеляза Азман Бера.

– Всичко това е в състояние да привлече къс от тази планета. Ще трябва все пак човешкият живот да се запази – каза Аия бен Якзан.

Те и тримата можеха да видят скритото и бъдещето и знаеха всичко, което ставаше по Земята.

– На нашата планета освен за Атлантида няма опасност за другите земи – възрази Саабей.

Тъй като планетата Суриян – което ще рече *Яркийт*, наречена по-късно Вулкан, най-близката до Слънцето, и планетата Биб-Бу, което ще рече *Младежът*, който бързо схваща и разбира изгодите, които всяко нещо може да му даде, по-късно наречена Меркурий, ще бъдат в съзвездието Лъв, което е много благоприятно за хората, и така ще се запази част от тях. Това ще им даде вяра за бъдещето и способност лесно да се справят с новото положение. В съз-

вездието Везни ще бъде и планетата Дил-Баат, което ще рече *Любещият човек*, наречена по-късно *Венера*. Тя ще даде подтика към красотата и творчеството, което ще запази и подпомогне човешкия рог в неговото развитие.

– Лошото е - намръщи вежди Саабей, - че планетата Зъл-Батуни, което ще рече *Граби, убива, воюва*, по-късно наречена Марс, ще бъде в съзвездието Овен. Това означава, че ще тласне човешкия рог за много хиляди години към войни и грабежи. И едва когато Земята дойде в съзвездието Водолей, небето ще прати човека да хване Овена за рогата и ще умири света. Тогава Зъл-Батуни ще внесе в човешкия рог справедливост и ще донесе мир и добър живот за хората. Планетата Мулу-Баб-Бар, което значи *Подобен на Слънцето*, по-късно наречена Юпитер, ще донесе на човешкия рог стремеж към дейност и творчество, към големи справедливи предприятия и ще тласне бързо човешката еволюция. Най-после планетата Каин-Мену, което значи *Злият човек*, по-късно наречена Сатурн, ще остави силното си влияние върху Атлантида и ще даде страдания, мъки, както и гибелта на този народ там. Страданията са, които учат човека и го правят по-мъдър.

Трите последователни новолуния изтичаха, през което време Саабей наблюдаваше с тревога движението на Фаетон. В края на третото новолуние могъщ взрив разтърси небесата. Малко след това Слънцето потъмня, настана пълен мрак и непоносим мраз. Звездите полетяха на север. Един голям къс се устреми към Земята, привлечен от развихрилия се бяс на Атлантида. Той бързо се насочваше към нея и падна точно там. Чудовищен трясък разтърси континента. Земята му се разкъса и почна бързо да пропада. Хората по нея ужасени загибаха от грамадните вълни на океана, които заливаха земята Атлантида, и се понесоха и към други далечни земи.

От Атлантида успяха да се спасят голяма група каменогелци и скулптори, отишли преди това на един от високите планински върхове да дялат камъни за новия дворец на царицата си. Само те надживяха ужаса. Успяха да се качат на една голяма лодка, довлечена до върха от водите на океана. Натоварени със своите съоръжения и инструменти, те стигнаха до африканския бряг в Египет.

След като земята улегна и се успокои, тези хора решиха да построят пред трите големи пирамиди, които бяха там, голяма скулптурна фигура, изобразяваща в главата точния образ на последната царица на Атлантида Шубад, а тялото да бъде тяло на лъвица, изразяващо нейния характер, за да напомня на идните поколения да се пазят от такива царици. По-късно тази скулптура беше наречена Сфинкс.

февруари 1980 г.

СЛЕД КАТАСТРОФАТА

Утихнал беше ужасът от катастрофата с Атлантида, останал бе само мъчителният спомен за нея.

Тримата велики посветени – И Саабей бен Аген, Азман Бера и Аиа бен Якзан отново се събраха в големия салон на най-долния етаж на кулата в Бааб-Илу²³ – най-големият град, центърът на културата, знанието и светлината по онова време. Те трябваше да обсъдят създаването се на Земята ново положение за живота и човечеството. Пред тях на просторна маса бяха разстлани три грамагни карти: на Земята, на звездния мир и друга, изобразяваща човека с всичките му органи, с мозъка и разположението на неговите силови центрове с най-големи подробности.

– Най-важната задача, която имаме да обсъждаме засега, е самият човек – започна Саабей. – Как и до каква степен ще му въздействат силите, изтичащи от видимите за хората пет планети, от Слънцето, Луната, както и от невидимите за тях още четири, след като човекът се погледне на този демоничен подтик от черното слънце, което разруши планетата Фаетон и ще причини катастрофа на Земята? Хората почнаха да се избиват, да завладяват чужди земи, да ограбват имуществата на победените, започнаха да заробват самите хора, за да им работят за придобиване на богатства. Също така те избиват животните за храна. Всичко това допринася за човешката деформация. Главата и лицето на човека станаха отворотелни.

– Да, така е – промълви Аиа бен Якзан, – и не само това, но човешкият живот беше определен на 120 години. Ала нашествието на злото в слънчевото семейство и приемане-

то на влиянията му от човека тук, на Земята, се отрази крайно зле върху здравето и дълголетието поради внасяне на отрови в организма му с месната храна. Продължителността на живота рязко спадна, като стигна средно 30-35 години. Органите, определени да се справят с внесените отрови и с отровите, които се образуват от разпадането на приетата храна, не са се нагодили да ги премахват напълно. Така човек, едва възмъжал и станал годен за творческа работа, за опознаване и разбиране на света, вече си отива.

– Да – погзе Азман Бера, – това е голямо разхищение на грижите и на силите на Природата. Човешкият организъм не е пригоден за такъв начин на хранене. Ще трябва да се направи едно значително подобрение на органите на човешкото тяло, а също така и на мозъчните центрове, които командват това тяло. Освен това вмъкването на черното слънце внесе в човека най-големите психически отрови – лъжата, недоволството, измамата, които се трупат не по-малко от онези, внесени чрез храната. Проводник на тези отрицателни влияния стана неправилното приемане на силовите течения от планетите, Слънцето и Луната.

– Особено голяма спънка за човешкото развитие ще внесе планетата Зъл-Батуни, която идва много близко до Земята на всеки 2 години и 50 дена, а особено много се приближава на всеки 15 и 17 години – промълви Саабей. – Това ще тласне човешкия род към търсене на лесен път за задоволяване на неговите нужди и към трупане на богатства чрез войни и грабежи, чрез заробване на хора, които да работят за тези, които са ги заробили. Борбата с тези злини най-добре може да се осъществи, като се създадат условия в мозъка на човека за възрастване, оформяне и развитие на онези

зародиши в неговия мозък, които са способни да приемат влияние и въздействие на по-галечни планети, тези, които се намират заг Каин-Мену и са по-старите синове на слънчевото семейство. Тяхното въздействие носи по-голямо знание и мъдрост и те създават по-големи възможности в мисълта, чувството и действието на човека.

Саабей вдигна глава и каза:

– Колкото една планета е по-галеч от Слънцето, толкова по-разумни и могъщи същества живеят на нея. Оттам идва и въздействието им, и много по-големите им възможности да създадат на човека условия за неговото изправяне и възрастване, както и тласък към усилен прогрес в неговия път. Те ще подобрят организацията на човешкия мозък, способен правилно и пълно да приема тяхното влияние, като с това ще се подобри не само организацията на органите в тялото му, но и цялата психична изява в мисъл, чувство и устрем за действие.

– В това отношение – прогължи Саабей – най-първо ще трябва да имаме предвид първата планета, която стои заг Каин-Мену. Това е планетата Тил-Чиера, което означава *Вечно новият*, по-късно наречена Уран. Тя ще подхрани и оформи мозъчните центрове над челото и предната част на лоба. Като начало тези центрове ще дадат възможност да укрепне човешкото сърце, за да може да издържа на големите напрежения, които животът в бъдеще ще поднася. Тя ще има отношение и към кръвта на човека и ще подобри нейното качество. Ще активизира всички органи в тялото, което от своя страна ще даде по-голяма гъвкавост и издръжливост на човека. Това ще подобри неговото дълготелие, ще тласне човека към новото, за да може да влезе в по-голям допир с необятния миров силов океан, който всякога носи нещо ново. Човек ще стигне до нови средства

и открития, до методи както за улесняване на неговия живот, така и за възможностите да се бори с всяко зло, което връхлита върху него, също и за по-новите и пълни схващания за разбиране на света.

След нея ще гоиде помощта на следващата планета с нейните силови течения. Това е Кагингер – което ще рече *Благородният и милостивият*. По-късно, когато тя бъде открита за човешкия рог, ще я нарекат Нептун. За възприемане на нейното влияние имаме зародиш в горната част на човешкия мозък, заг тези центрове, управлявани от планетата Тил-Чиера. Този център ще даде на човека благородство, топлота и милосърдно чувство, състраданието и едно топло чувство в човека не само към нему подобните, но и към всяка жива твар. Това чувство ще възпитава човешкия характер, ще събуди стремежа у хората към взаимопомощ, което много ще спомогне за запазване на човешкия рог от многото страдания на самотата. То ще създаде и оформи цяла класа хора, които ще подпомагат изпадналите в болести и нещастия. Ще ги наричат знахари, лечители, лекари. Така ще се добие онази мека, нежна, гъвкава структура на човешкото тяло, което ще е приятно за гледане и ще има възможност по-лесно и точно да дава израз на неговите вътрешни подтици.

Най-ценното от въздействието на планетата Кагингер върху човека е, че той ще събуди и развие онова малко телце, което е обособено между двете мозъчни хемисфери и което ще дава възможност на човека да има правилна и точна оценка за всяко нещо: да познава истината от непосредственото, а не по пътя на разсъждението, което много пъти води до заблуда. Тази способност по-късно ще я нарекат *интуиция*. Тогава всяка заблуда като качество на човека ще бъде премахната – ще бъде от изключително значение той да може правилно и точно да реагира на всич-

ко, което го засяга. Сега това телце, тази жлеза е само в зародиш. Но като погосилм въздействието на Кадингер върху човека, това телце, което е един есенциален продукт в човешкия мозък, ще му дава възможния усет към онова, кое трябва да прави и кое – не. Това телце по-нататък ще го нарекат *пинеална жлеза*.

Ще повикаме на помощ и планетата Тал-Урук, което ще рече *Могъщият, несъкрушимият*, а по-късно ще я нарекат Плутон. Тя ще прати онази неуморима сила и енергия, която ще даде възможност на човека да издържа и най-големите напрежения и неприятности. Тази сила в своята примитивна проява ще даде жажда за власт, за господство, крайна независимост, непонасяща ограничения. Такъв е законът – първо да се прояви дивото. Но с течение на времето то ще се облагороди и ще даде възможност на човека да владее силите в Природата. Тогава човек ще бъде в пълния смисъл на гумата Син Божий, ще разполага разумно с всички богатства, които необятният миров океан му погнася. Грубиянството ще бъде първата изява, но и през нея трябва да се мине. Такъв е законът на еволюцията: първо – през примитивното, дивото, после – към съвършеното и благородното.

Най-после идва последният представител на слънчевото семейство, най-старият, най-големият му син, наречен Бил-Ла-Лама, което ще рече *Извор на живот*, по-късно наречен Ханс. Неговото въздействие много ще закъсне, защото той е отишъл много далеч от Слънцето и от Земята. Бавно ще се организират мозъчните центрове, които ще могат да реагират на неговото влияние. Бавно ще се създаде такова съвършено вещество, което да изгради тези центрове в човешкия мозък, способни да възприемат неговото въздействие. Тази планета ще дава възможност на човека да задържа живота в едно тяло, доколкото той

ще иска, за да изпълни задачите, които си е поставил. Ще дава власт над това велико и могъщо течение, наречено *живот*. Отначало то ще позволи на големи лечители за малко време да отлагат края на живота в едно тяло, но по-късно с течение на времето тази възможност ще стане по-голяма.

Така, обсъждайки следващите крачки на човечеството и неговия живот, тримата посветени разгледаха как ще протече животът върху Земята, най-вече на мястото, където те бяха почнали да работят, а също започнаха да проследяват и съгбата на величавия град Бааб-Илу.

Развихрилият се демоничен устрем, създаден и разпален от злото, ще тласне човешкия рог, както казахме, във войни, грабежи, разрушения, които ще му донесат чудовищни страдания, докато човешкият рог не започне да приема благородните и богатни велики влияния на Слънцето и на членовете на неговото семейство, особено на по-старите планети.

Страданията учат, събуждат и оформят мъдростта в човека. Тази част от Земята ще бъде най-напред място на големи стълкновения, затова те тримата са тук. А там, където е най-голямото добро, там е и най-голямото зло. Земята там е плодородна и е централно място – кръстопът между големите земи. По-късно обаче борбите ще бъдат чудовищни и заради големите богатства, които земята носи в своите недра. Великият град ще бъде пометен, а от кулата и помен няма да остане.

Тримата посветени решиха да преместят своето седище на първо време на остров Бахрейн, намиращ се в залива Сух-Нами, което ще рече *Залив с бисери*, наречен по-късно Персийски залив. По това време нивото на мировия океан беше много по-ниско и островът бе много по-голям, като обхващаше съществуващите сега около него малки

островчета в една голяма по площ земя. В централната част на острова имаше красиво възвишение, на което бе построена кулата за наблюдение на звездния мир и голямата сграда на Школата на мъдростта. Там се беше заселил един народ, който още от своето начало бе приел топлото и благородно въздействие на тримата посветени – да живеят в мир и дружески братски отношения, и затова нарекоха този народ *халгеи*²⁴, което ще рече *народ, стремящ се към светлината*. Школата там беше неугасващо средище – светилник на знания и мъдрост за дълги времена.

Тримата посветени, настанили се в този кът, изолитани от бурите и сътресенията на околния свят, разглеждаха нуждите на човешкия рог за в бъдеще, нуждата от енергия и сили за неговото развитие. Разбудиха земните духове – гномите, и ги впрегнаха на работа в този кът, а и по други краища на Земята – да преработят материалите дълбоко в земята във вещества, които лесно ще освобождават включените в тях енергии. Това вещество нарекоха по-късно *петрол*. То щеше да донесе голямо улеснение в живота на човека за неговото развитие и прогрес. Но злото и този път нямаше да изпусне това богатство и щеше да изяви своя устрем да разрушава и избива хора, за да понесе човечеството големи страдания. Но това щеше да донесе и мъдрост, и просвета.

Тримата посветени се спогледаха и си казаха:

– Победата този път ще бъде на наша страна. Грешката, която допуснахме за Атлантида, няма да се повтори. Ние два пъти грешка не правим. Голямата лъжа и голямата заблуда ще бъдат пометени завинаги от лицето на Земята. Човешкият рог ще заживее в мир, светлина, радост и прогрес.

февруари 1980 г.

РАЯТ В СТРАНАТА ЕДЕМ

*И насади Господ Бог рай в Едем на изток
и там настани човека, когото създаде.
От Едем изтичаше река, за да напоява Рая,
и подир се разклоняваше на четири реки.
Името на едната е Фисон. Тя обикаля цялата
земя Хавилска, там, дето има злато;
златото на тая земя е добро,
там има бдолах и камък Оникс.
Името на втората река е Гихон (Геон).
Тя обикаля цялата земя Куш.
Името на третата река е Хидекел (Тигър):
Тя тече през Асирия.
Четвъртата е река Ефрат.*

Битие 2:8-14

Много хилядолетия преди Исуса потекли гъжгове и разтапящи се снегове, особено през пролетта; в буйни потоци засвличали плодородната почва и хумуса от високите планини в Армения. Тези потоци, обединени в двете реки Тигър и Ефрат, са наслагвали това богатство долу, в равнината, до вливането им в океана.

Установено е, че преди да се засели човекът в долината между двете реки, грамадни площи, предимно от средната част на Двуречието, са били недостъпни блатисти места, когато придойдат пролетните води. Но въпреки това хората са се заселили там, като са правили своите жилища на изкуствени насипи, за да не ги залива водата

на реките, когато те придойдат. След като пролетните води са се оттичали, имало е достатъчно време до новото идване на водите, през което хората да приберат богатата реколта от много плодородната земя. Климатът е бил също много благоприятен – и всичко това заедно е създавало условия за бурно развитие на човешкия род. Нуждата за земя е станала належаща и човекът бавно, но сигурно е пресушил блатото, като е извоювал плодородната почва от застоялите води.

По всичко личи, че тогава е имало и една постоянна промяна на климата към засушаване, като валежите в долината са били недостатъчни, особено през летните и есенните месеци. Водата за напояване на градините и нивите става най-важна задача за народите, живеещи там. Тази задача не е била по силите на отделния човек или на малките общества. Хората са осъзнали необходимостта от едно по-голямо групиране, за да могат с общи усилия да изградят необходимата напоителна система.

Общата работа за постигане на общи интереси всякога обединява хората и ги кара да бъдат близки като братя. Общите усилия за добри, сърдечни отношения в това направление е дало блестящи резултати. Хората са имали богати реколти, изобилие, пълно задоволяване на нуждите, което им е дало също възможност да се групират вече в по-големи и по-добре устроени селища и градове.

Изследванията показват, че преди повече от 6000 години преди нашата ера, в долината между Тигър и Ефрат са съществували вече напълно оформени и развити градове, икономически средища на малки гържави, като Урук²⁵, Ур²⁶, Ларса²⁷, Агам, където е имало високо развити култури и техника, свързана най-вече с водоснабдяването и напояването. Така например царските гробници в Ур, най-стари-

те, намерени досега в света, са се запазили така добре само защото преди това почвата е била отводнена чрез поставени под земята глинени тръби, които са били направени с гунки, за да могат да поемат водата.

Изключителното внимание към водата като източник на живот, нейното най-разумно и пълно използване за напояването на почвата, мекият и благоприятен климат тогава, много плодородната почва, обединеният човешки труд са превърнали равнината на Двуречието наистина в чудна райска градина, каквато никъде дотогава не е имало по света. И хората от древността не са могли да допуснат, че може да има по-подходящо място за живеене на човека, създадено от Господа, освен тук. Така е създадена връзката между символичното предание за сътворението на човека, дадена от велик посветен, и създадената градина в тази долина.

Но къде са другите две реки, за които се говори в Библията? Първата, носеща името Фисон, обикаля цялата земя Хавилска, и втората, която носи името Гихон, обикаля цялата земя Куш. Добросъвестните и разумни хора днес, които загълбочено са се интересували от писанията на древността и най-вече от писаното в Библията, са се убедили по един безспорен начин, че написаното, особено това в Библията, отговаря на истината. Само че в многото случаи то не е дадено с по-големи и необходими пояснения, за да бъде разбрано за нас. В други случаи нещата и събитията са само загатнати, а в трети е употребен символичен език, с който древните мъдреци са обичали да си служат. Има безспорни сведения, които показват, че лъжата е по-ново изобретение. Тя е била изключена от мъдрите и интелигентни хора, които единствено са могли и са имали възможност да пишат.

И тъй, къде са другите две реки? Изследванията, които са направени в наше време от археолози и хидроинженери в Месопотамия, установяват по един безспорен начин следите на голям канал на изток от река Тигър, който се е наричал Нах Арван. Този огромен канал започвал оттам, където река Тигър навлиза в равнината и се простира на една дължина от 250 км на изток от самата река. Това е реката Фисон, която обикаля цялата Хавилска земя. От другата страна на реката, от дясната страна са намерени следите на още по-грандиозен канал, който пресичал равнината между двете реки Тигър и Ефрат. Целият този канал е бил дълъг 600 км, широк 120 м и дълбок повече от 10 м. Това е втората река – Тихон, която обикаля цялата земя Куш. Реките в тези два канала са били свързани с грандиозна мрежа от по-малки канали, които са оросявали цялата долина и са я превръщали в райска градина. Но следите на разрушените сега канали са намерени в развалините, в остатъците на цъфтущи някога селища.

Но как изобщо човекът е загубил този рай, защо е бил изпъден от него? Богатствата, голямото изобилие, много благоприятните условия за живот са оставяли на човека тогава, както всякога, много свободно време. И вместо така, освободен от притеснението на ежедневните нужди, да използва това време за придобиване на наука, за усвояване на изкуства, за проникване в Божията мъдрост, за което човекът е пратен на Земята, той отдава времето си на удоволствия, които разхлабват моралните му устои. Той изгубва своята енергия, бодрост и съпротивителна сила и тръгва по наклонената плоскост на едно безвъзвратно загубване на целите, които Господ е вложил в неговата душа.

Великите синове на Бога, които следят за развитието на човека и човешкия род, всякога са вземали и вземат

мерки за неговото спасение. През 2230 г. пр.Хр. в тази прекрасна долина, в този рай връхлитат като чудовищна лавина скитнически планински племена с много ниска култура. Те завладяват цветущата страна и разрушават прекрасните водостроителни съоръжения. Страната потъва в мрак, занемара, запустяване и нищета. Раят изчезва, човекът е извън него, изгонен оттам.

Тази трагедия, изнесена в Библията със символи, е изразена още в изрязани по онова време на глинени плочки писмена – отчаяни вопли и стенания, отправени към Бога Каниб. Ето ги:

Страната е в ръцете на свирепи врагове.

Боговете бяха отведени в плен.

Народът е обложен с данъци и налози.

Каналите и напоителните съоръжения са занемарени.

Тигър престана да е плавателен.

Полята не се напояват, те не дават плод.

Редят се столетия на мъки и нищета в тази страна. Идва осемнадесетото столетие преди Исус. Ражда се смел и мъдър вожд Хамурапи²⁸. Той освобождава страната от варварите и подчинява цялата област на своята власт. Двуречието започва нова епоха на разцвет, изграждат се канали и се възстановява цялата напоителна система. Той създава строги закони преди всичко за опазване и поддържане на тези съоръжения, за отношенията към това ценно благо, наречено *вода*. Тези закони са известни като *Кодексът на Хамурапи* – най-древният, стигнал до нас законник.

За възстановения от него голям канал той е отбелязал в един свой надпис така: „Той е богатството на народа, той е, който донася на страната ни изобилие от вода, превръща полята в плодородна градина, натрупва купища храна и ни снабдява с вода“.

Лично Хамурапи постоянно давал упътвания за напояването. Неговите служители са били отговорни за редовното снабдяване на страната с вода. „Водата е живот“, е казвал той. Всички са били задължени да се съобразяват с изискванията, които законът налагал за едно справедливо разпределение. Който нарушавал закона на водата, се наказвал строго. По-нататък Хамурапи отбелязва: „Докато водата тече към полетата, готогава в страната ще има благосъстояние“. Богатствата, разцветът и изобилието отново заливат страната. Двуречието отново става рай.

Какво е казано за този нов рай? Най-вече гревните пътешественици и историци, които са го посетили, с възхищение са отбелязали големия разцвет и постиженията, които е имало там. Например Белос, автор на естественоисторическа енциклопедия, Диодор Сицилийски, историк от Древна Гърция, Ктезий Книдски, също историк на Древна Гърция. Но на първа място Херодот²⁹ – най-голямото светило – пътешественик и историк в гревността, живял пет века преди Исус.

Прекрасната царица Семирамида³⁰, според разказа на Херодот, наредила да изградят онази чудна гига, насипа в низината до Вавилон, където преди това река Ефрат с обилните си пролетни води често превръщала годината в просторно море. Тя също наредила да се построят онези висящи градини, които се славят като едно от седемте чудеса на гревността.

Немският учен археолог Колдевей в южния дворец на Навуходоносор се е натъкнал при своите изследвания там на сводове, каквито не се срещат в никоя друга постройка. Прег тях се е намирал кладенец с три съвсем необичайно разположени шахти. Тези сводове, заключава ученият, са носели висящите градини, за които преданието разказва, че са изградени по заповед на прекрасната царица. Според

същия учен градините са се напоявали с течеща вода от трите шахти на кладенеца. Долап с кофи³¹ е доставял необходимата вода за разкошната зеленина от цветя, от декоративни храсти и плодни гървета, към които е имала голяма любов знатната царица.

Друга една владетелка, разказва големият историк Херодот, наречена Никотрида, заповядала да се изкопае недалеч над Вавилон, близо до реката, басейн, който със своите размери изненадва и сегашните строители на водни съоръжения. Обиколката на това езеро, отбелязва по-нататък Херодот, е бил 430 стагия, което, изчислено в наши мерни единици, прави около 75 км. Дълбочината му е била до нивото на водата. Изкопаната земя се е използвала за изграждане на насип по бреговете на реката. Херодот обяснява по-нататък, че за изграждането на това езеро била използвана и силата на течещата вода в реката, без да обяснява как е ставало това. Това грамадно водохранилище е било използвано за нуждите на Вавилон, за напояване на градините и нивите през сухите месеци на годината. Херодот, който е бил и във Вавилон, намира там учудващо за него високо развито хидростроителство.

С възхищение е отбелязано също за чуждата градина в размер около 20 декара, която Синахериб, цар персийски, е построил там в угода на своята любимка, прекрасната Накил. Но и този път се получава пак същото – изхабеният човешки род, прахосал своите сили в удоволствия и суетня, става отново жертва на варварски нашествия. Цветущият рай отново става пустиня, човекът отново е изгонен от рай. Два века след Христа всичко е разрушено, страната потъва в мрак и нищета.

Злото е чудовищно. Князът на този свят не може да търпи рай, в който човешкият род да живее в мир, радост

и благогенствие. Със своите примамливи и лъжливи илюзорни внушения, със своята бруталност във войни и разрушения, успява да тласне човешкия рог към унищожаване на създаденото благогенствие. Хилядолетия – все същото... Доброто и творческите сили в Природата много пъти са създавали и създават райски градини за любимия човешки рог. Но давайки път на пъклените внушения на княза на този свят, той ги е разрушавал. Колко мъчно поумнява човекът, колко безразсъден и неблагоприятен е той. „Аз не познавам по-неблагогарно същество от човека“, казва Великият учител. Но бавно и сигурно ще свърши царството на княза на тази земя. Христос гарантира за това. Злото е конечно на този свят, то ще свърши. И Земята завинаги ще стане рай.

В началото на XX век сър Уилям Уилконс, английски хидроинженер, е изработил добре обмислен и разработен план за възстановяване на цялата напоителна система в страната Егем, за да може тази сега полупустинна област да стане отново рай.

Нищетата носи стеснението и то е дошло тогава, когато човек е излязъл от Рая. Всеки, който иска да влезе в Рая, трябва да има богатства в своята душа, добити чрез усилията и труда, положени за тях. Най-голямата придобивка, най-голямата мъдрост, най-голямото богатство, което човек добива, е да може да слугува, да жертва себе си за успеха и богатата на другите. Само този, който има това богатство, може да стане жител на Рая. За Господ само това богатство има стойност.

януари 1970 г.

БААБ-ИЛЛУ

В 630 година основателят на ислямската религия Мохамед провъзгласява Мека за свещен град на правоверните, а намиращият се там храм, построен някога, преди векове, неизвестно кога, наречен Кааба – за главно светилище. На източната външна страна на този храм на една полица се намира черен камък. Мохамед нареди да му се отправят почитания като към дар на Аллах за човешкия рог. В този храм, повелява Мохамед, всеки правоверен, от който и край на света да е, трябва поне веднъж през живота си на Земята да се поклони, да целуне черния камък и да внесе своя *зокат*, което е десятъкът от припечеленото през годините до неговото идване.

След като ислямът заля значителна част от света, оттогава досега към Мека пътува поток от поклонници – правоверни, за да изпълнят повелята на заместника на Аллах – великия им пророк Мохамед.

Най-удобният път за Мека е от пристанището Джидга, намиращо се на брега на Арабския полуостров на топло-то Червено море. Оттам – на кервани през пустинята до свещения град.

На 100 километра от пристанището – отбелязват пътниците – се намира оазисът Вади Фатима. Откъде се взема тази вода в горещата арабска пустиня – се питат всички.

Много векове преди да дойде Исус, най-великият от великите, в египетските храмове се разливаше светлината на знанието. Търсеха се законите и принципите на всичко онова, което създава и ръководи света, за да може и

човекът да бъде творец, което е неговата най-голяма привилегия.

Великият Хермес ръководеше школите, които бяха място на много сериозни и загълбочени занимания. Напрежението на ума в търсене на истината е това, което ще свърже ученика с един по-висш свят, свят, от който идват идеите. Всички придобивки на ученика са плод на неговите усилия да се възползва от своя опит и от опита на другите, за да разбира и придобива от мъдростта на боговете. Ето защо явленията, събитията и фактите, които Природата непрекъснато ни поднася, трябва да се изучават, за да се открият законите, които ги създават, и последиците, които ще настанат от тях.

Между помощниците на Хермес имаше един младеж, който бе стигнал с похвален успех до званието жрец. Казваше се Кагингер. Години преди това той беше дошъл в Египет от далечната земя на будния шумерски³² народ, намираща се между двете реки Пурат-шу, което ще рече *Богиня на плодородието*, наречена по-късно Ефрат, и реката Тиглат – *Бог на могъществото*, наречена по-късно Тигър.

Кагингер беше син на богат и могъщ шумерски княз. В селището, където живееше князът, построено на брега при устието на голямата река, получена от сливането на двете реки, често идваха кораби от великата египетска страна със стоки, чудни по своя вид, и с изработки, улесняващи живота на човека. Кагингер отиваше на корабите, разпитваше за всичко и в захлас слушаше с ненаситна жажда онова, което му разказваха за големите възможности на далечната страна. Той разбираше, че там блика светлина, която го пленява и неотлъчно го тегли към себе си. С един от тези кораби Кагингер отплава за Египет, изпратен от родителите си, които разбраха неговата жажда за знания

и светлина. Там го приеха в школите като ученик, защото жреците видяха в неговото лице способния човек. Кадингер влезе в школата на великия жрец Хермес. Прояви се като най-усърден и гаровит между всички и бързо гостигна до званието *жрец*, като стана пръв помощник на своя учител. Хермес се отнасяше към него с голяма топлина и много често, приседнали в тихите кътове на храма, двамата разговаряха за онези могъщи сили, които създават и движат живота.

Един ден пак в такъв разговор Кадингер, който виждаше по лицето на своя учител отпечатъка на многото години, преживени тук, го попита:

– Ще дойде ден, когато ти отново ще се върнеш при Великите Бели братя, откъдето си дошъл. Кажу ми какво да направим, за да увековечим и да дадем възможност на учението, мъдростта и светлината, които ти донесе, да бъдат възприети от хората и народите и от другите краища на света. Да оставим запазено за бъдещите поколения неизопачено богатството, което ти донесе.

Хермес погледна своя любимец и му каза:

– Ако ние напишем на папирус, пергамент или на плочи богатството от знания, което Белите братя дадоха чрез мен, то ще ползва хората само за малко време. Формите, в които се изнася, бързо остаряват, изразите стават банални от постоянното повторение и човечеството ще отхвърля великите истини само заради баналната форма, в която им се поднасят. Великите истини са вечни, но те всякога трябва да се поднасят в нови форми, с нов израз, съобразно епохата и развитието на човешкия род. Ти знаеш, че душата на човека е вечна, но в своя път на еволюция тя постоянно мени формите, в които се изявява, за да може те по-правилно да ѝ служат. Така е и с основните принци-

ни в живота. Ето защо за изпълнението на тази задача, за изразяване на тези идеи търся човека, който носи в себе си живот и светлина, който има в себе си ум, изключващ заблудата, сърце, изключващо омразата, и воля, изключваща насилието. Такива ученици са в една непрекъсната връзка с обществото на Великите Бели братя. Чрез тях ще продължат да текат идеите на светлината в нови форми, отговарящи по нов начин на времето и условията, в които се развива човешкият рог. Тези събудени души искам да поставя в контакт с това велико течение, за да може тези идеи да продължат да се изясняват, тъй както беше при мен. Избирам теб като един от тези проводници, и когато аз си замина от тази Земя, ти ще продължиш делата ми, като разнесеш светлината в земите, където се рог и откъдето дойде – там, всред шумерския народ, защото между тях има много събудени души, жадни за светлина. Ще вземеш част от учениците ми, онези, които са съгласни да тръгнат с теб за богатата земя на будния шумерски народ между Двуречието. Ще отплавате с кораби по пътя, по който ти дойде. Там ще основате общество, школа на общ колективен братски живот. Този живот е Бааб-иллу – врата към Бога.

Кагингер слушаше и разбираше колко дълбока и далновидна е мисълта на неговия учител. Наистина казаното, написаното е нещо велико, то ще тласне човешкия рог напред, но за непрекъснатата еволюция на човека е необходим един непрекъснат бликащ извор, който носи вечно със себе си новото, така както и животът го носи. Оригинално беше това, което Кагингер чу. То погълна мисълта му и той не усети как неговият учител стана и го подкани с леко докосване да тръгват. Беше време за вечеря.

– Не само душата, но и тялото има нужда от храна – с лека усмивка подзе Хермес.

С бавни стъпки двамата се запътиха към голямата зала, където се хранеха братята жреци.

В ранното утро на онзи ден, в който Слънцето прави своя поврат и тръгва на север, Хермес напусна земния свят. Кадингер добре беше разбрал своята мисия и още по-добре се бе подготвил за нея. Изучил беше обстойно и задълбочено всички науки, които се преподаваха в школите на храмовете, мъдростта на вековете, както и умението да използва знанието за творчество, носещо улеснение и красота в човешкия живот.

Там, между двете реки, в земята на будния шумерски народ, трябва да се създаде ново огнище на просвета, нов център на светлина, извор на знания и умения за творчество, които да тласнат човешкия род в пътя на неговата еволюция.

Кадингер събра учениците си и им изнесе идеята за новото общество. Разгледаха глобуса и начертаната там земя – място на възраждането. За тази земя преди това той много им бе говорил. Приготвено беше всичко и с керовани, хора и съоръжения то беше докарано до брега на топлото Червено море.

Тръгнаха с кораби строителите на новото духовно огнище. Скоро сред морето ги настигна буря. Дни и нощи погред, измъчени до смърт, хората се бореха с непрестанно връхлитащите вълни. Най-после с голяма мъка успяха да се скрият в удобен залив на брега на Арабския полуостров. Спасени бяха всички – и хора, и кораби. Запазени бяха и съоръженията, които носеха. Слязоха всички и с насълзени очи целуваха твърдата на майката Земя. Това място нарекоха Джига, което ще рече *място, което тъй много очаквахме*. По-късно там изникна селище, което нарекоха Джига.

Голямото изпитание в морето, което преживяха, беше разколебало мнозина, че ще могат да стигнат до земята на Двуречието, посочена от Хермес, и те настояха да тръгнат за там по суша, защото казваха, че морето може да им донесе още такива, а може би и по-големи изненади.

Кадингер слушаше и мълчеше, не приемаше идеята да стигнат до Двуречието по суша. Той знаеше за по-големите изненади и трудности, които голямата пустиня, която трябваше да се премине, може да им поднесе. Трудностите изпитват хората и онези, които ги издържат, без да се разколебаят, излизат от тях със затвърдени ценни качества.

– Нека опитат и да разберат, че Хермес няма да посочи погрешен път.

Те трябваше да премахнат от себе си честолюбивата мисъл, че като на избраници Небето непременно ще им постеле килим, по който да минат, за да достигнат до целта.

В ранното утро на един нов ден те тръгнаха и Кадингер с неохота закрачи след тях. Пътуваха и почиваха в непоносимата жегата три денонощия. Изнурени, обезумели от жажда, спряха в закътана от ветровете долина, без да имат повече сили и възможност нито да продължат, нито да се върнат. Нямаха и вода. Кадингер виждаше безизходната и резултата от заблудата, която се беше вмъкнала в умовете на учениците му. Той вдигна ръце и смирено отправя зов към боговете за спасение.

Блесна мълния, пред краката му земята се отвори и бликна чиста изобилна вода. „Вади Фатима – промълвиха всички – спасението го иде!“ Неудържима радост и възторг се разля сред хората. Наситиха се с живителната влага и благославяха боговете за своето спасение.

По-късно растителност заля тази долина, заселиха се и хора и това стана място за отгих и почивка на хората, отиващи на поклонение в Мека.

Когато бодростта отново изпълни всички, Кагингер каза:

– Има същества на тази Земя, които правят всичко възможно да спънат човека в неговия прогрес, да прекършат устрема му към осъществяване на добрите идеи. Техните умове са толкова фини, че с мисълта си неусетно могат да се промъкнат във всеки ум, щом намерят и най-малкото предразположение за проява на злото, лъжата, насилието и разрастването на честолюбието. Тогава те заробват човека, тласкат го от заблуда към заблуда, докато напълно го ограбят и разрушат. Вие се подгадохте на една заблуда. Не приемайте втора! Пустинята носи много по-големи трудности и изненади. Ученикът трябва да мисли, да предвижда и да се съобразява с условията, при които ще предприеме една работа. Нека следваме целта, която ни даде великият ни учител – Хермес. Да се върнем при корабите и да продължим по море.

След като добре си починаха и обилно се възползваха от неочакваната благодат, която водата им донесе, приготвиха се и тръгнаха обратно към пристанището на надеждата Джига. Там закотвените кораби лениво се поклащаха от леките къдрици на топлото море. Влязоха и се настаниха в тях, изгърнаха котвите и корабите леко се плъзнаха с попътния вятър край бреговете на големия полуостров. Дни и нощи пътуваха те без особени събития. Кагингер водеше, навесен над чертежа, даден му от Хермес. Минаха през теснината, която свързва морето с необятните южни води. Брегът завиваше наляво. Дълго пътуваха в това направление, като леко описваха дъга, клоняща

към звездата, която през всички часове на денонощието беше все на едно и също място. Кагингер добре я познаваше и се ръководеше от нея. Отново остър завои – и влязоха в дълбок, много дълбок залив. Дни и нощи пътуваха те по него, докато накрая стигнаха до устието на могъща река. Оттук почваше родната земя на Кагингер. Той се чувстваше вече в своя дом. Дългото му отсъствие не беше променило много живота. Нямахте ги само неговите родители.

Заплаваха нагоре по реката до нейното раздвояване, като избраха лявото разклонение, което беше по-пълноводно. Кагингер знаеше, че това е Пурат-шу – великата река на плодородието. В удобна котловина откъм източната страна на реката, потънала в зеленина, Кагингер даде нареждане да спрат.

– Тук, на това място – каза той, – ще устроим селище – наше общо братско селище. Общият живот е Бааб-иллу – врата към Бога. Нека така да бъде и името му.

Слязоха, разтовариха всички съоръжения и се започна общият интензивен живот – живот на усърден строеж. Селището бързо растеше. Закипелият тук живот създаваше полезни и улесняващи живота творения. Селището се развиваше като красиво живо същество. Това бързо привлича от околността и групи, жадни за общ живот хора.

Създадоха се условия и за школата, която заживя своя пълнокръвен живот. Скоро Бааб-иллу стана най-големият град в цялата област и за по-лесно го нарекоха Вавилон³³. Светлината на културата, която пръскаше школата, заливаше целия Среден изток. Броят на жадните за знания и наука бързо растеше. Помещенията, където се провеждаха заниманията, станаха тесни и не отговаряха вече на порасналите нужди. Кагингер разработи план за дом на науката и културата, дом на светлината. Планът пред-

виждаше да се направи грамадна, деветдесет метра висока постройка, приличаща на терасовидна пирамида със седем последователно наредени една над друга тераси, които ще заобиколят цялата постройка. Разстоянието от тераса до тераса във височина да бъде по 12 метра. В тази височина между терасите ще се включват по три етажа класни стаи и кабинети, в които ще има всички пособия за занимания. По този план под ръководството на Кадингер и със сърчните ръце на учениците му и много още пришълци, започна бурен строеж. Строежът се извършваше с добре изпечени тухли, които в изобилие се правеха недалеч. Много дни и нощи с похвално усърдие всички работеха неуморно.

Най-после домът беше завършен. При подходящ тържествен церемониал той бе открит и вратата му се отвори широко за всички, жадни за знания и светлина. Този дом, най-величавата творба на тогавашния свят, нарекоха Ел-теменаки³⁴, което ще рече *връзка между земята и небето*³⁵. С други думи – придобивайки знанието и мъдростта в този дом, човек все по-високо и по-високо ще се издига в разбиране на Божественото ръководство, което има в света. В залите от седемте тераси се изучаваше естеството и възможностите на всяка от седемте космични сили, създали света, като в трите етажа от всяка тераса се изучаваше проявлението на всяка една от тези сили в трите възможни свята на проявление: светът на формите – физическият свят; светът на чувствата – астралният свят; светът на мисълта – менталният свят.

По това време еврейските племена бяха под властта на народите от Вавилон. Първенците на тези племена гледаха с нескрита омраза големия възход там. Когато величествената сграда на школата беше готова и в нея бликна живот, злобни, фанатични, честолюбиви, чужди на вся-

ко желание за развитие в живота, те обвиниха Кадингер и учениците му, че с тази кула искат да стигнат небето и завладени от гордост, да се провъзгласят за богове. Обвиниха ги още, че учениите са станали причина за разноезичието в света. Вярно е, че учениците имаха различни интереси и всяка дисциплина по различните етажи си имаше свой език, свои термини. Това завистливо обвинение се затвърди и беше отбелязано в тъй нареченото *Петокнижие* на Моисей³⁶ под надслов *Битие*.

Учениците, които завършваха школата, внасяха голям подем в изработването на полезни помагала, улесняващи живота на хората. Те се търсеха от всички, затова много скоро разрасналият се вече град стана център на голяма култура и богат стопански живот. Гъстата мрежа от канали, построени по план и ръководство от завършилите школата, напояваха обилно плодородната земя, а тя натежаваше от плодове.

Недалеч от дома на светлината – Ел-теменаки, се построи величав храм, където се отправяха благодарствени молитви и химни към бога Мардук³⁷ – покровител на града. Този храм нарекоха Ел-Сагилла – гом на изправените хора. Защото само в Царството небесно хората са изправени. Само хората, освободили се от тиранията на злото, са изправени. Кадингер често казваше: „В царството на злото изправени хора няма – там хората са приведени от товара на престъпленията си“.

От този храм през монументална арка, носеща името на богинята Ищар³⁸ – богинята, даваща идеите на човека – излизаше широк булевард, застлан с големи плочи. От двете му страни се редяха разкошно построени сворци с каменни стени, украсени с изображения, изработени с го-

лямо майсторство. Те изобразявах борбите, които човек ще проведе, за да се освободи от плена на злото. По булеварда в определени дни на годината се провеждаха тържества, процесии за възхвала и благодарност към боговете за всичко, което са дали на хората.

За почивка и отмора на погълнатия в творчество и съзидание народ недалеч от града, на север, бе отделен от канал с чиста бистра вода голям кът земя, потънал в зеленина от чудни по своята красота и вид дървета, храсти и цветя. Там народът се радваше на живота, изразявайки своя изблик с песни и пластика.

Цялото това величие на приказния град не остана скрито за престъпните апетити, жадни да заграбят придобитото от мирния труд на хората. Хора, проводници на злото, кражбите и престъпленията, организирани в банди, почнаха да обикалят приказния град. Мъдрите управници разбраха, че градът мъчно ще се опази от техните нашествия, и изградиха около него три пръстена от каменни стени. Най-външният - с дебели стени от 8 метра, вторият - от 7 метра, а най-вътрешният - от 3 метра. Стените бяха високи повече от 10-15 метра и бяха надстроени с бойни кули. Но това само за малко отложи гибелта на града - плод на мирни творчески усилия.

Злото на тази Земя не може да търпи изворите на светлината. То беснееше и тук, както и при всеки такъв напредък. И 200 години преди Христа градът не можа да удържи обезумелите тълпи на злото - варварите, обхванати от мрака на невежеството и устрема за грабеж и разрушение. Вавилон беше превзет, ограбен и сринат до основи. От цялото това величие останаха само огромни пепелища.

Но светлината на великата школа на Кагингер беше вече подготвила условията и почвата за идването на Христа.

Духът на Хермес и на Кагингер шестваше по света. Пратеници на Великите Бели братя идваха в нови къщища на Земята, между нови народи, където имаше подготвени души, жадни за светлина. Те посочваха пътя на човешкия род към прогреса, към Бааб-иллу – вратата към Бога.

октомври 1968 г.

ВЕЛИКИЯТ РЕФОРМАТОР

Тива³⁹ – столицата на Древния Египет. В утрото на пролетен ден Аменхотеп III⁴⁰, фараон на прославената страна, бавно се разхождаше по обширната тераса на своя разкошен дворец. Прег него се разстилаше потъналият в зеленина голям и богат град, възпян за своята красота от поетите на древността. През него минаваше могъщата Хапи, майката на живота, носеща жителна влага и плодородна тиня.

Отсреща, на западния бряг на великата река, се издигаше импозантен храм на Амон Ра, а наоколо – гробниците на фараоните преди него.

Фараонът, облеган на перилата, замислен, с тъжен поглед гледаше разбудилия се град. Така унесен, той не усети как го него се беше приближил строен, чудно красив младеж с деликатно телосложение. Имаше къдрава кестенява коса, широко голямо чело, дълги вежди, очи с мек, дълбок поглед, дълъг нос, чудно красиви устни, добре изразена брада с трапчинка над нея. Фараонът трепна:

– Ах, сине мой, Ехнатон⁴¹, ти пак така рано си станал.

Когато момчето се роди, могъщи светила бяха разположени на зенита, но не се виждаше фаталният Уран, който беше заг тях. Родителите му в своята безгранична любов го бяха нарекли Ехнатон, което ще рече *угоден на Слънцето*. И наистина, детето растеше, развиваше се, като в своята обхода в отношенията си с всички околни проявяваше внимание, топлина и деликатност, каквито рядко се срещаха. То беше спечелило любовта на всички.

– Защо, татко мой – подхвана младежът, – те виждам все така някак замислен, като че ли обмисляш, жадуваш, искаш да направиш нещо, но някакво безсилие те потиска? Какво е то? Каквото и да е, нали си фараон, всевластен, всемогъщ, каквото и да поущкаш, ти можеш да го постигнеш. Ти си умен, мъдър и каквото и да замисляш, то не може да бъде лошо. Защо не го направиш?

Фараонът тъжно поклати глава. Погледна своя син, поглади меката му коса и каза:

– Това мислиш ти и това знаят всички, но съвсем не е така. Виждаш ли пред себе си страната, която, така да се каже, сега управлявам аз, а ти ще я управляваш утре? Това е една робска страна, страна, потънала в мрак. Светлината и свободата са достъпни само за малцина. В много отношения ние, фараоните, сме само кукли – пишно натруфени фигури в гръмка форма без съдържание, имащи единствената задача да украсяват тържествата. Всемогъщото жреческо съсловие гържи в ръцете си всичко. То разполага със земята и хората на нея, в негови ръце са богатството и знанието. А който има знанието и богатствата, той има и силата. Жреците гържат здраво в ръцете си всичко това, за да имат власт над хората. Държат хляба и ножа и отрязват на гладния колкото си искат.

Фараонът вдигна ръка и показа там, долу, към двата бряга на могъщата Хапи, където много приведени хора работеха на богатната земя.

– Всичко, което придобиват, те трябва да дават като дар на безбройните богове в храмовете, където многочислените жреци и техните послушници, жадни за лек, безгрижен и приятен живот, пълнят храмовете и поглъщат труда на хората. А освен тези главни богове всяко селище, всяка провинция си има свои отделни богове и съ-

ответно – храмове за тях. Там също ще трябва да дават, за да се облагодетелстват безбройните поддръжници на тиванските жреци. Народът от раждане до смърт тъне в робски труд, нищета и невежество. Мамен и лъган е уж с помощта на боговете.

Ехнатон слушаше още много от отприщаната мъка на своя баща.

– Сега разбирам, татко мой, защо са създали жреците толкова много богове с техните нужди и грижи за тях. Аз всякога съм разбирал, че има само едни Бог, който всичко има и всичко дава, който всичко е създал и няма нужда от нищо, което да му даваме, освен нашата благодарност и любов. Не е ли Слънцето велик представител на Бога? То всичко ни дава – и топлината, и светлината, и живота, и любовта. Нали благодарение на него имаме и влагата, и гъжга, и разливането на Хапи, тази майка, която храни земята ни. Народът знае това, вижда и разбира, но що да стори? В ръцете си няма нищо, а онези добре въоръжени и богато платени наемници на жреците го потискат и унижават.

Ехнатон се отдръпна замислен и с наведена глава бавно заслиза по стъпалата наголу, за да приеме първата храна за деня, а оттам – към храма, където след малко почваха учебните занимания.

Бащата гледаше сина си с неизмерима радост и любов и си припомни казаното някога от великия Хермес: „Да имаш едно разумно дете е цяло благословение, а да имаш неразумно е цял аг“.

– Благодаря Ти, Боже, че на мен се падна благословията! – промълви бащата.

Ехнатон като син на фараона, а и като бъдещ фараон, преминаваше всички школи на жреците и придобиваше знанието и мъдростта, натрупани през хилядолетията, като най-добър ученик. Той беше образец във всяко отно-

шение, а към своите учители жреци изпитваше уважение и почит, защото беше разбрал, че не точно те са виновни за поробването на народа. Сред тях имаше само една група жреци, която с особено настървение се грижеше за това.

Освен в науките, Ехнатон имаше изключителен успех и в изкуството, особено в поезията и музиката. И често в тихите вечери след тежки занимания, заобиколен от своите другари, пееше химна на Слънцето, който беше създал, свирейки на своята лира.

*Прекрасен е твоят възход на хоризонта,
о, живий Атон, баща на живота.
Кога се издигаш от изток на хоризонта,
изпълваш със своята хубост ти всяка страна.
И високо над земята блестящ си ти,
сътворените от тебе всички страни
с любов са обгърнати от твоите лъчи.
Макар и далечен, лъчите ти падат на земната гръд,
макар и високо, денят е следа на твоите нозе.*

Всички го слушаха в захлас, учителите – също. Всички обичаха Ехнатон, но един от неговите съученици особено се привърза към него. Той беше по-малък на години, дошъл от Нубия – син на знатен княз нубиец. Беше среден на ръст, мургав, с тъмна къдрава коса и здраво телосложение. Ходеше изправен, с походка, излъчваща увереност и подчертано достойнство. Казваше се Хирен. Като ученик в науките по строителство и военно дело проявяваше блестящи способности – беше първият в тези области.

Между тях двамата се завърза и разрасна такава гружба, такава близост, каквато и между братя нямаше. Ехнатон често го канеше в двореца, където дълго разговаряха и обсъждаха въпросите на гения и по-специално – положение-

то на отрудения народ. Разхождайки се след това из двора, Хирен често се заглеждаше в отделните оформления и казваше:

– Ако аз бях строил този двор, то това бих го направил другояче.

Когато младежите завършиха школите, престарелият вече фараон Аменхотеп III беше на легло, пред края на своя живот.

– Сине мой – каза старецът, когато Ехнатон влезе веднъж при него, – преди да отида в царството на мълчанието, искам да те видя с другарка. Знам, че обичаш Нефертити⁴², гъщерята на тиванския управител. Красива и благородна е тя, имаш моята благословия да си с нея.

Ехнатон беше обзет от безгранична радост, когато Нефертити, тази прекрасна девойка, дойде в двора като негова жена. Тя също свиреше на лира и пееше химни, съчинени от нея.

Хирен беше назначен като военен, където със своите способности на ръководител и строител на бойни машини бързо напредваше и стана началник на войската.

През 1424 г. преди нашата ера Аменхотеп III, фараон на египетската страна, се пресели в света на мълчанието. След тържествен и богат церемониал мумията му беше поставена в предварително построената величествена гробница на западния бряг на Хапи, там, където бяха и гробниците на другите фараони, живели преди него в престолния град Тива.

Същата година Ехнатон стана фараон на обширната египетска страна. Още от първия ден той почувства голямата тежест и отговорност, която поемаше като ръководител на страната. Чак сега разбираше вече добре мъките на своя баща, изпитвайки безсилие да помогне на своя народ, за което тъй много беше мислил и кроил планове.

Радостното разположение, прилично на гиздав, ясен, топъл пролетен ден, донесено от любящата го Нефертити, бързо се замени с тревога и мъка пред неговата отговорност. Ехнатон чувстваше необходимост да направи нещо, да поправи онова, което неговият баща не може да стори – да помогне на своя народ. Той трябваше да намери начин да стори това.

Гъсти, тъмни облаци надвиснаха над гушевия му мир. Той непрестанно мислеше, загледан в неспирния поток на мозъщата Хапи. Поток, какъвто е и животът – пълен със загадки и изненади.

Нефертити, тази негова нежна другарка, еднинствената, която го разбираше, често, за да го разсее, вземаше лирата си и запяваше любимия си химн, създаден от нея:

*Прекарвай деня си радостно, мили,
вдъхвай дъха на благовония и масла.
Остави всяко зло зад гърба си.
Мисли само за щастието тук,
защото ще дойде ден и ти ще отидеш
в страната, где мълчание цари.*

Ехнатон мълчеше, слушаше с наведена глава и чувстваше само как някакъв балсам се разливаше по обгорялата му от мъка гуша. Той благодареше на Бога, припомняйки си казаното от великия Хермес: „Любовта е дар от Бога. Да обичаш и да знаеш, че те обичат, е най-голямото благо. Благодаря Ти, Господи, че имам този най-велик Твой дар“. Само това го облекчаваше и му даваше импулс, но не разрешаваше изправените пред него въпроси.

– Аз не мога да си позволя щастие, когато всички наоколо страдат и протягат ръка за помощ. Аз съм онзи, който трябва да им помогне – казваше често Ехнатон на своята Нефертити, когато тя се мъчеше да го успокои.

Един ден в двореца гоїде Хирен. Ехнатон както всякога топло го посрещна и реши, че като е върховен началник на войската, трябва да сподели с него накупялото в душата му. Хирен с жажда заслуша своя най-близък другар и се съгласяваше с всичко онова, което му казваше той, защото също отдавна виждаше и му тежеше голямата заблуда и несправедливост спрямо народа. И Хирен изцяло се предаде на идеята за отхвърляне на мрака. Дни и ноци наред те обмисляха делото на великите реформи.

В тиха безлунна нощ, когато всичко бе потънало в покой, Ехнатон и Хирен със своите верни хора почнаха да провеждат плана за великите реформи. Изхвърлиха от храмовете всички създадени от хората богове и оставиха само един Бог, който всичко е създал, Бог на светлината. Освободиха селяните от робството на жреците и знатните владетели, раздадоха им земята, за да се ползват от нея за свои нужди. Взеха несметните богатства, натрупани през многото векове в подземията на храмовете. Даддоха свобода и равенство на всички народи от племената на обширната египетска земя. Освободиха науката и изкуствата от вековния плен на вкостенелите и неизменни традиции, като ги направиха достъпни за всички, които жадуват за тях. Започна бурен подем на небивал живот и нечувана реформация.

Учените писари едва смогваха да запишат по нещо от вихрено преминаващите пред тях събития. Това записваха вече не на официалното йероглифно писмо, защото времето беше малко, а събитията – много. Те пишеха вече на йератическо писмо – нещо като бързопис, стенография. Искаха да оставят за поколенията нещо от този разцвет на човешкия прогрес:

*Гледайте, знатните на страната се спасяват с бягство,
вече нищо не докладват на силните.*

*Гледайте, знатните сега си намират подслон
само в хамбарите, а онези, които и край стените
на дворците им не бяха допуснати,
сега вече спят на собствено легло.*

*Гледайте, благородниците са тъжни,
а простите люде са радостни.*

*Гледайте, наистина отворени са архивите,
унищожени са списъците на онези,
що дължат тежи данъци. Робите станаха свободни.*

*Гледайте, наистина свободните и заможните
сега се сведоха над хромелите, а онези,
които преди не виждаха сиянието на деня,
излизат сега на свобода.*

А за всеобщото равенство на народите от египетската земя ето какво са отбелязали писарите като гуми, изречени от гуха на Аменхотеп III към Ехнатон, неговия син: „Сине мой, мъстителю мой, към тебе се обръщам. Виждам племената на пустинята, че вредом се превръщат в египтяни. А нубийците, ръководени от големия син на Нубия, стават опитни в строителните дела“. И много още написаха те за тази бурна епоха на разцвет.

Настана епоха на най-грандиозни реформи, на каквито никога не е бил подлаган Египет през цялата си многовековна история. Вой и кръсък от изненаданите, объркани и смутени жреци и благородници се понася навред: „Настъпва краят на света и отмъщението на боговете ще се излее на главите ни“.

През есента на 1419 г. пр.Хр. величественият и спечелил възторга на своя народ Ехнатон – фараон на целия Египет, решава да напусне Тива, да изостави тази столица,

тази Дар-ал-Тул, както той казва, което ще рече *свърталище на дявола*, и да изгради нова столица на чисто, непокварено място.

На специално приготвени кораби той и любимата му Нефертити, най-близкият му другар Хирен и целият му дворец напущат завинаги Тива. Огромната, проточила се надалеч флотилия тръгва наголу по Нил, могъщата Хапи. След като изминават 300 километра, флотата хвърля котва на пуст, но чудно красив по своя релеф бряг.

Ехнатон слиза пръв от големия, разкошно нареден търговски кораб и казва:

– Отсега нататък тук ще бъде новата столица на Египет. Името ѝ ще бъде Ахетатон, което ще рече *кът от земята, облян от радостта на Слънцето*. Нефертити топло се усмихваше, когато любимият ѝ говореше, защото тя беше дала името на новия престолен град.

Благодарение на могъщата енергия на Хирен, нагарен с голям опит и познание в строителното дело, на грамагните богатства, взети от подземията на храмовете, и с изработения план, даден от тях двамата, оформен окончателно от усета за изящество и красота на Нефертити, узрасна с приказна бързина голям град на чудния склон на брега на могъщата Хапи.

Построен беше по единен план: прави широки улици, разкошни градини и дворци, жилища. Грамаген храм, дом за молитва на Единния Бог, чиято фасада се простираше на $\frac{1}{4}$ километра. Величествена библиотека, наречена *Дом на живота*, хранилище на многовековната човешка мъдрост и знание, в която всеки свободно ще може да утоли жаждата си за светлина.

Свежият полъх на новото с неугържима сила се изразява и в изкуството. Скулпторите, художниците, поети-

те, музикантите, намиращи се дотогава в плен на непроменящи се с векове натрапчиви и еднообразни канони, можаха изведнъж да видят прелестите на обкръжаващата природа и кипящия в нея вечно нов живот. Отхвърлиха се втръсналите на всички със своето банално повторение бойни сцени, на нагути погвизи от честолюбиви войни с неразделната над тях натруфена фигура на фараона.

Ехнатон презираше войните и обичаше мирния творчески труд. И от цялата природа се понесе полъхът на живота и вечното разнообразие.

Дотогава фараонът беше вечно въплъщение на Бога. Забранено бе да се изговори неговото име, така както името на Бога. Затова за него винаги се говореше алегорично: „Домът на великия реши това и онова“. Каквото и да направи фараонът, се отбелязваше от писарите в множествено число: „Те извършили това и онова, Те тръгнаха, Те построили“. Когато фараонът минавал, всички падали ничком. Смятало се за светотатство дори да се целуне сандала му, можело е да се целуне само мястото, по което е стъпвал. Всичко това, целият този божествен ореол, гаген на фараона, бил уреден от жреците с най-тънкия умисъл – да може техните заповеди и наредби, казани чрез устата на фараона – Божественото превъплъщение, да имат абсолютно загължителна сила за всички. Този изтънчен метод за съжаление е минал през вековете и е достигнал до наши дни.

Изведнъж Ехнатон нарежда да се приеме, че фараонът е човек като всеки друг; че иска да се изразява съвсем другояче, като обикновен земен човек, и то не само в домашна обстановка, но и в парадните зали и пред обществото.

Един ден Ехнатон, придружен от прекрасната си жена Нефертити, гледеше как придворният скулптор извайва от мъртвата скална маса одухотворени лица и му каза:

– Направи бюст и на тази, родената между нас богиня – посочвайки жена си.

Нефертити леко се усмихна, щипна го лекичко по ръката в знак на скромен протест, както винаги, когато нейният мъж не можеше да въздържи възхищението си от нея. Скулпторът избра камък и с чувство, породено от великата привилегия, очарован от красотата и топлотата на една жива форма, с устрем се залови да осъществи огухотворяването на мъртвия камък.

Когато всичко беше изградено, Ехнатон се обръна към Хирен:

– Приятелю мой, ти си едно превъплъщение на великия Имхотеп⁴³, строителят на първите пирамиди и храмове в страната. Сега ти даде нещо повече.

Години наред животът протече в трескав подем. Но мракът е все още властен, злото – все още могъщо. Жреците и благородниците не приеха, че са изгубили всичко. Те търсеха и със своите богатства всякога можеха да намерят алчни за пари и жадни за власт хора. Един такъв алчен, хитър и лукав човек – Харемхеп, успя да се промъкне като съветник по държавните работи в двореца на Ехнатон. Поддаде се той на примамките на жреците и пусна в ход изработения от тях план за смазване, премахване и заличаване без остатък на всичко онова, което реформаторът беше направил.

В утрото на онзи ден на 1388 г. пр.Хр., когато Слънцето влизаше в знака на Козирог, Ехнатон бе намерен мъртъв в леглото си. Наемници, въоръжени до зъби, бяха превзели храма и обществените сгради и пълнеха пощада и улиците на престолния град.

Започна страхотна, невиждана чистка, разрушаваше се всичко сътворено, написано, казано от тази епоха на

светлината. Създадената перла на строителното изкуство – новата столица Ахетатон – беше напълно разрушена, изравнена със земята, и пустинните пясъци бързо засипаха развалините на разрушения граг. Столица отново стана Тива.

Строго бе забранено дори да се произнася името на великия реформатор Ехнатон. Само при крайна необходимост в официалните документи го наричат „престъпникът от Ахетатон“. За да се хвърли прах в очите на народа, на престола се поставят един след друг все хора, роднини на отхвърления фараон. Новият фараон Сакара не можа изведнъж да разбере, че е поставен само за заблуда, и направи усилие да спре мътния порой на разрушенията, но и него скоро го намериха мъртъв.

Поставен бе нов фараон роднина – Тутанкамон⁴⁴. Но новият фараон е само на 12 години и е поставен на престола само за да се изпълни чудовищният план за пълно изкореняване на новото и на рога, който го е донесъл. Но и той умира твърде рано, едва на 18 години.

Сменят се нови фараони бързо един след друг, все в услуга на този план – да се унищожи и най-малкият зародиш, който би могъл да даде живот на един такъв нов процес.

Най-после властният Хоремхеб⁴⁵ през пролетта на 1342 г. пр.Хр., напълно верен и предан на жреците и благородниците, с тяхна благословия е провъзгласен за фараон и с твърда ръка, подкрепян от жреците на Тива, възстановява реда, желан от тях.

Прекрасната Нефертити изчезва без следа още в началото на злокобната промяна. И много векове след тази грама нейният бюст е намерен и поставен в музей – да краси и да напомня за великото майсторство на древния скулптор от тази епоха на възраждането.

Великият строител и пълководец Хирен, виждайки измяната на чудовищния предател Хоремхеб и подкрепящата го грамадна сила, се оттегля с отряд отбрани нубийци в Горен Египет, в рогната му Нубия. Там се провъзгласява за фараон на областта, като построява близо до третите прагове на могъщата Хапи град за столица – също такъв, какъвто бе построил за най-скъпия си приятел Ехнатон.

Злобата и ненавистта на новия тивански фараон бяха много добре известни на Хирен. Той знаеше, че фараонът ще потърси начин дори и тези следи от великата епоха да бъдат заличени. Това обаче не можеше да стане, докато Хирен е между живите, защото всички там, долу, в Тива, се страхуваха от него, знаейки за изключителните му способности като военачалник на храбрите нубийци. Те щяха да могат да му посегнат едва когато той бъде вече в царството на мълчанието. Тогава те щяха да търсят неговата гробница и мумия, за да ги заличат напълно от лицето на Земята.

Ето защо за свой вечен дом той изгради погземие с много заблуждаващи входи и погребални камери с поставени в тях мумии, като за място за полагане на ковчега на неговата мумия направи камера на съвсем необичайно място, а ковчегът нареди да се изработи от най-скъпия тогава метал – желязото, подчертавайки с това своята несъкрушима мощ. А за още една заблуда построи малка пирамида, в която уж ще бъде погребан.

февруари 1968 г.

ЗИМБАБВЕ

(Каменен дом)

Скъпоценните камъни и златото са били предмет на човешкото внимание още от най-дълбока древност. Поради своето изящество, рядкост и приписваните им качества да носят здраве и щастие на техните притежатели, те са били усърдно търсени и скъпо ценени от хората, най-вече от тези, в които гори жажгата да покажат своето материално превъзходство пред другите. Търсенето и намирането на скъпоценните камъни е дало повод за много авантюристични подвизи на смели и здрави хора, свободни от връзките, които родното място създава. Те тръгвали по света да търсят скъпоценности, тласкани най-често от преувеличени и добре скроени разкази.

Южна Африка, и по-специално около бреговете на Червено море, този галечен свят за хората от Севера, е една от областите, които най-много са привличали смелите авантюристи, още повече, че наистина там са били открити най-големите находища на диаманти на Земята. В своето скитане тези търсачи попаднали и на нещо необикновено, смайващо, на нещо напълно неестествено и неоправдано за този район – изоставени величествени постройки, изградени изцяло от камък. За тях никой от хората наоколо нищо не знаел. Околните народи, които живеели в тръстикови колиби, не строели и дори нямали представа как могат да се построят такива големи сгради. Наричали ги само Зимбабве, което ще рече *каменен дом*, и нищо повече.

През 1763 г. Амстердам, център на търговията със скъпоценни камъни, е градът, в който са живели и работили най-добрите майстори за тяхната обработка. Там е била публикувана карта от такива смелчаци и навярно от сравнително интелигентни хора, на която с поразителна точност бил очертан районът на тези каменни постройки. Тогава тази карта минала съвсем незабелязано и не направила впечатление на никого. Кой точно я е направил – никой не знаел. За нея съвсем случайно се заговорило след повече от сто години, когато през 1872 г. немският геолог Маух⁴⁶ посетил районите, отбелязани на картата, и видял с изумление тези постройки. Видният геолог, като всеки човек, запознат със строителството, решил, че те са създадени от високоцивилизовани хора, или най-малко техният ръководител е бил такъв. Най-силно впечатление на Маух направили две големи постройки, едната от които се издигала на хълм с височина, не по-малка от сто метра. Тя външно приличала на някакъв замък. Стените, изградени от камък, не били споени с никакъв разтвор. Тази постройка със своите форми била в пълна хармония с очертанията на околните скали. Тя била като че ли израснала като техен културен брат. Съседната до нея постройка била не по-малко величествена от тази на възвишението. Изчисленията показали, че около сто хиляди тона камъни са минали през ръцете на хората, които са създали строежа, и то на този тъй висок хълм.

Заедно с този голям учен бил и един млад, скромнен негов помощник, присъединил се към геолога в Африка. Когато пристигнали на местата на постройките, този буден и интелигентен младеж бил не по-малко изненадан и учуден от тази необикновена за околната обстановка гледка. Той дълго обикалял постройките, наблюдавал ги – и без да

дава хог на чувствата си, мислел за тези, които са ги построили, и за целта, с която са построени.

Денят превалял към своя край, дошъл и вечерният згряч. На изток се показал и кръглият диск на Луната. Младият човек, когото наричали Силом, все още обикалял и мислел върху това, което виждаше. Нещо в него дълбоко и бавно се разтваряло, започнали да се нижат като на лента някакви чудни образи и събития. Той приседнал до един храст и останал увлечен от това, което се нижело в картини и образи, без да го смущава със своята мисъл. Всичко пред него бързо се променяло, като че ли една след друга се вдигали завеси. Сградата някак си се преобразила, обагрена с чудни цветове и с разни орнаменти по нея. Цветя, декоративни храсти, ароматни акации и плодни гръвчета изпълнили в чудна хармония терена. Самите постройки някак се изпълнили с хора, които с оживление разисквали помежду си.

Изведнъж пред него застанала чудно красива жена – богиня, изваяна от бронз. Тя му се усмихнала и казала:

– Силом, това, което искаш да знаеш сега, ти си го преживял и си взел участие като действащо лице във всички събития и случки. Не само от това време, но и от всички времена на твоя живот спомените се пазят в една съкровищница, каквато всеки човек има. Ето, от нея тук ще ти покажа онова, за което днес тъй много жадуваше да знаеш. Ти си много добър, Господ те обича и каквото пожелаеш, ще ти се даде. Погледни ме внимателно. Аз съм Савина – твоята господарка от живота ти в онова време, на която тогава тъй предано служеше. Савина – царицата на тази земя. Земя, която днес прилича на пустиня, а през моето царуване беше райска градина. Тя стана пустиня, защото един велик син на Бога, който живееше тук в изпълнение

на своята свещена задача, беше принуден да напусне страната, преследван като звяр. Тук течеха потоци и реки с бистра чиста вода, а сега от тях са останали само сухите им корита. От тези потоци и реки моите хора промиваха злато и вадеха скъпоценни камъни, с които бяха богато украсени постройките, някога пълни с живот и светлина, а сега – безмълвни и запустели. А там, по-далеч наоколо, бяха израсли чудни девствени гори, в които имаше тъй много слонове. Когато слоновете остаряваха и приближаваше края на живота им, те се придвижваха към една непристъпна долина, където прекарваха последните си дни. Оттам ние вземахме костите им, за да ги използваме за нашите нужди и за украса. Бях владетелка на тази красива и богата страна, където живееха щастливи и послушни хора.

Но спокойствие на тази земя няма. Аз чух от моите пратеници по света, които ми донесят за всичко, което става извън пределите на моето царство, за гържавата на юдейския народ, за нейната уредба, за големите строежи, които се правят там, и за голямата мъдрост на нейния цар Соломон. Пожелал и реших да го посетя. Ти беше дошъл преди това от някаква далечна страна и моите хора те бяха взели на работа в парка. Но като те видях тъй послушен, безкористен и изпълнителен, приех те в двореца си като мой най-доверен слуга. Ето те, виждаш ли се?

Силан се възрял по-внимателно и видял пред себе си човек, който му се сторил тъй близък и любящ, че той някак бързо се доближил и се слял с него.

* * *

Керванът от слонове беше готов. Силан енергично и старателно разпореждаше товаренето им с даровете, които ще се поднесат на юдейския цар, а също така и с всич-

ко необходимо за царицата и нейните спътници. Опитни вогачи язدهха напред, а Савина в разкошна кабинка, сложена на гърба на един млад и силен слон, вървеше след тях. На врата на слона яздеше Силан.

Когато стигнаха брега на морето, съветниците, с които царицата пътуваше, и самият Силан ѝ казаха, че от татък морето е пустиня и със слоновете нито може да се продължи, нито може да се стигне до Йерусалим – престолния град на юдейския цар Соломон, затова пътуването ще продължи с камили. Керванът със слонове беше върнат обратно, а скъпоценните дарове и хората бяха натоварени на кораби, които бяха поръчани и направени преди това.

Царството на Савина опираше на Червено море, където тя имаше голямо, богато и добре уредено пристанище – Агулиса⁴⁷. Там вещи майстори строяха кораби, които, белязани с нейната царствена емблема и управлявани от опитни финикийски мореплаватели, кръстосваха топлиите води на Червено море. Жадни да видят широкия свят, стигаха и по-далечни води, като разнасяха богатствата, що природата бе дарила на земята и хората.

Начело на корабната флотилия плаваше разкошно обзаведен кораб, специално направен за случая, в който се настани Савина. Чудно обаяние носеше тя в себе си. И в средата на най-суровите и своенравни хора, каквито бяха въобще моряците по онова време, тя събуждаше покорство, смирение и любов, беше за тях някакво неземно същество. Почитаха я като богиня.

Дни и нощи подред плаваха по тихите води на Червено море, докато стигнаха бреговете на Синайския полуостров и влязоха в залива Ецион Гебер, наречен по-късно Акаба.

На палубата, облечена в чудни одежди, Савина се разхождаше, загледана на север, където се простираха земите

на Юдея. Навлязоха навътре в залива и корабите спряха там, където имаше пристанище. Разтовариха богатите дарове и ги натовариха на камили, които изпратеният преди това предан Силан беше купил и докарал. За царицата бе избрана една бяла, силна, кротка и умна камила, с която да тръгне напред и да поведе царствения керван. Савина беше наредила вече няколко пратеници да избързат и да известят юдейския цар в Йерусалим за нейното пристигане.

Соломон беше чувал за Савина, владетелката на земята Офир⁴⁸ – някаква дива, но богатата африканска земя там, някъде зад Червено море, и с неособено голям интерес зачаква да посрещне, както си я представяше той – една дебелуста, нескопосано облечена, черна и боса владетелка.

Керванът на царицата бавно приближаваше в свежото утро на онзи ден, в който Слънцето прави своя поврат и тръгва на север.

Соломон прикова очи към плавно пристъпващата бяла камила, гледаше и не можеше да повярва. Вигение ли е това, или що? Богиня ли язди камилата, или човек? Толкова красива жена той не беше виждал. И когато керванът спря пред него и бялата камила послушно приклепна, Савина скочи от гърба ѝ като газела и леко му се поклони за поздрав. Едва тогава той разбра, че това е човек от плът и кръв с виг на богиня.

Мъдрият, великият, славният и силен Соломон, господарят на света, както той си мислеше, затрепери, скова се, изгуби ума си и в отговор на поздрава зафъфли нещо като ученик, който не знае урока си. Погледна я, погледна и себе си, смятайки се дотогава за едно изключително съвършено творение на Йехова. Сега със своята ниска, госта тлъстичка фигура, с мургавата кожа и добре оформена гла-

ва, с широко, но немного високо чело, с дебели вежди и пог тях – с умно гледащи очи, с леко изгърбен нос и сочни устни, с добре развита долна челюст и заострена брадичка и с лъскавото си, добре намазано с разни масла лице, за да бъде всякога с мека кожа, той приличаше пред нея на кюфте, току-що извадено от тигана с масло. Мисълта му се прикова към Савина и Соломон повече не можеше да мисли за друго.

Един ден, когато бяха привършили официалните разговори и разходките из големите строежи, които бяха направени в Йерусалим, Соломон изведе царицата на най-високата площадка, която имаше неговият храм – най-големият му строеж. Искаше да ѝ покаже общия изглед на града и най-вече трите изкуствени езера, които се виждаха в далечината. Тези езера събираха водите от потоците и рекичките на околните възвишения и с канали от тях се докарваше чиста обилна вода, с която се оросяваше не само богато подреденият му парк, но се снабдяваха с вода и Йерусалим, Витлеем и Херодиум. Соломон с опиянение обясняваше и разказваше за това чудо на своята дейност и за техниката, приложена за нейното осъществяване. Влюбен до забрава в красивата царица, той не беше на себе си от щастие.

В този момент на площадката гоїде млад мъж, поклони се приветливо и поздрави царицата. Тя го погледна с изненада, гъхът ѝ се спря в гърлото и Савина почувства, че в нея всичко замря. Прикова очи към него и от прилив на възмущение не можа да каже нищо. В първия миг, след като се посъвзе, тя помисли, че това е оживяла статуя на някое от красивите създания, които преди това беше видяла в храма. Но когато той ѝ заговори на нейния език, отправяйки ѝ приветствия и благопожелания, царицата разбра, че това е човек жив, само че толкова различен от всички, които беше

срещала – със стройна, царствена осанка, с красиво оформена глава и бяла кожа, с руси къдрави коси, сини очи с дълбок, пълен с доброта и мъдрост поглед. Той просто покоряваше и прегразполагаше към най-голямо уважение. Савина остана поразена от чара, който мъжът носеше в себе си.

Този поглед, този човек така я погълна, че тя повече не можеше да се интересува от друго. Когато мъжът отмина, тя се обърна към Соломон и го запита:

– Кой е този бог, изваян от слонова кост.

Соломон се сепна и чувство на ревност и завист дълбоко и болезнено се промъкна в душата му. С израз на досада и пренебрежение, целящо да омаловажи качествата на човека, той отговори:

– Това е Хирам, мой роб, към когото се отнасям като с равен, защото има изключителни способности и качества. Той е мой съветник. По неговите планове и ръководство е построено всичко, което ти видя – продължи Соломон, обичайки да казва истината изцяло. – Той не само планира и ръководи, но и сам е необикновено сръчен зидар. Служи си еднакво добре както с пергела и линията, когато планира, така и с мистрията и чука, когато строи. Купих го от разбойници – продължи по-нататък царят в желанието си да угоди на своята възлюбена, която слушаше с внимание и подчертан интерес, цяла пламнала и обърната в слух. – Група крадци отгавна го следели и всячески се стараели да го задигнат. В утрото на един чуден ден, когато той бил на един от върховете на планината Джебел Дукан на остров Бахрейн, намиращ се там галеч, в дълбокия залив, който голямото море прави в сушата и който дели нашите земи от Индия, той излизал – както ми разправи сам – да пее химни на изгряващото Слънце. Те го хванали и знаейки колко много го ценят царят заради големите му способности

като строител, разбрали, че за него могат да вземат много висока цена. Завели го в една пещера и когато се стъмнило, отишли с него до брега на морето и оттам с кораб – на робското тържище в залива Ецион Гебер – Акаба, същият залив, от който ти дойде.

Там всякога има мои хора, на които съм поръчал, щом като докарат нещо ценно, било мъж със способности или красива жена, веднага да ги откупват. Моите хора го видели и след като разпитали за него, много правилно го оценили. Но когато разбойниците поискали една необикновено висока цена, хората ми се изненадали и не посмели да дават толкова злато, колкото тежал. Те могли само да убедят главатаря им да го доведе в Йерусалим, за да го видя. Той разбрал, че само аз, най-богатият засега цар, ще мога да заплатя толкова скъпа цена. Когато го доведоха и го видях и поговорих с него, разбрах, че не трябва да жалья средства, за да имам нещо, което не може да се измерва с ценностите на земята. Платих с радост голямата сума. Хирам е нещо по-различно не само от всички роби, които имам, но и от всички останали, които са около него. Притежава не само чудното умение да планира и ръководи всякакви строежи, но също и знания и мъдрост, каквито не съм срещал. Затова го приех и като мой съветник в държавните дела. От него разбрах и научих много знания и мъдрости.

Хирам е учил в някаква школа, основана преди много времена на остров Бахрейн. Има нещо чудно в него. Излиза почти всяка вечер и седи до късно тук, на тази площадка, а много пъти и в ранни зори – и все гледа небето, звездите, Слънцето и Луната. И ето, виждаш ли тази плоча – често на нея съм намирал пергамент с изписани върху него непонятни за мене знаци и фигури. Един път, като ми показваше някои от тях, ми каза:

– Слушай, след 1000 години тук, в Юдея, ще се роди най-великият син на Бога. Твоят народ, най-вече първенците от храмовете, няма да Го познаят, ще Го гонят, съдят и ще Го умъртвят по най-жесток начин. За тази си постъпка твоят народ хилядолетия ще страга.

Аз го гледах с изненада и нищо не можах да му кажа, само го попитах откъде знае за това.

– Там горе – посочи той звездите – това са необятни сили, които чертаят и ръководят съгбините както на всеки човек, така и на народите тук, на Земята, пък и на самата Земя, която е само една прашинка в този необятен Божи мир. Аз идвам от великата школа на И Саабей Бен Аагес на остров Бахрейн. Там ние изучавахме науки, за които вие нищо не знаете.

Савина с жажда слушаше всичко, което се отнасяше за този Хирам – за нея бог, в когото тя безумно се влюби, още щом го видя. Поруменяла, с наведена глава, тя не беше вече на себе си. Соломон разбираше това и болка разкъсваше душата му. Той даде знак да се прибират вече към залата, където ги очакваше разкошна трапеза за вечеря. Савина се движеше с отнесен мисъл, без всякакво внимание и на два пъти се препъна, което даде повод на Соломон да я прегърне. Това отчасти притъпи болката, която гореше в него, заседнала като че ли на гърлото му. Когато пристигнаха в трапезарията, тя седна пред богато отрупаната трапеза, но почти нищо не яде, въпреки многобройните и ласкави покани на домакина. Това ново за нея чувство, което беше пламнало към Хирам, я изгаряше с такава сила, каквато тя не познаваше. Не можеше нито да го разбере, нито да го овладее. Остави се просто да бъде носена от него, без да му се съпротивява. Чакаше с нетърпение да свърши вечерята, за да се оттегли в покоите си и да остане сама, за

да може необезпокоявана от нищо, изцяло да се отдаде на този странен поток.

Соломон също бързаше с приключването на вечерята и се прибра замислен, разярган от ревност и злоба, като в него упорито се промъкваше мисълта за отмъщение към човека, който му отнема любимата – този негов роб, който тъй неочаквано стана причина да му се отнеме най-желаното, най-хубавото, неземното щастие, в което беше потънал.

Савина не можа да заспи от надигналата се в нея буря и дълго се въртя в леглото си. Най-после излезе на терасата и се загледа към по-високата тераса над нея, където бяха преди това със Соломон, и видя там човека, когото обикна от пръв поглед.

– А – възкликна тя, – та той е там!

И без да мисли, с леки стъпки се затича по многобройните стъпала, които водеха към него. Когато стигна, той се обърна и тя едва не падна от вълнение. Приблужи се плахо към него и не можа да каже нищо. Мълчаха.

– Най-после! – можа тя да промълви. – Разкажи ми нещо за себе си и за твоето дело.

Той я погледна и отговори:

– Доидох тук, доведоха ме при най-мъдрия и богат цар, за да му предам великата идея на Братята, които се разпореждат със Земята и с живота на нея. Хората тук не трябва да се разкъсват помежду си на отделни народи, на отделни държави, да се избиват и да се погубват помежду си заради илюзорни различия и привидни богатства. Всички хора са жители на тази Земя, а не на различни държави, и ние сме с равни права и задължения. Всеки трябва да уважава своя ближен и да бъде свободен дотолкова, доколкото със своята свобода няма да пречи на другите. Този храм,

който ти виждаш, издигнах като символ на това човешко единство, на това братство между хората, на единната държава тук, на Земята, в която всеки човек да бъде неин равноправен гражданин. Соломон обаче не ме разбра, не можа да се откъсне от гребните човешки чувства за свое и наше, и ето, дойде време да се махна оттук. Ти дойде и с теб виждам една възможност за осъществяване на великата идея. Соломон сега е страшно разярен. Прег тебе той едва задържа напъна на своята ревност и гняв. Замисля да ме премахне и още тази нощ аз ще трябва да замина.

Савина трепна, прегърна го и каза:

– Моля те, приеми моята помощ и покровителство. Още сега ще ти пратя един мой много доверен слуга, който ще те отведе на корабите ми, където ти ще бъдеш в безопасност.

Малко след полунощ двама ездачи на камили се отдалечаваха от стените на спящия граг Йерусалим. Бяха Хирам и верният слуга на Савина – Силан, изпратени от две очи, пълни с нежност и страх за тяхната съдба.

Савина се прибра и отново си легна, като можа да мигне едва призори.

Соломон също не можа да спи през тази нощ. Потънал в мрачни мисли, обмисляше начин как да премахне от очите на Савина завинаги човека, който стана причина за неговото нещастие.

Рано призори той реши да изпрати хора, които да хванат Хирам и тайно, незабелязано от никого, да го отведат далеч в едно селище в пустинята. Хората, които беше изпратил с тази задача, не след много се върнаха и доложиха на царя, че не могли да намерят Хирам, въпреки най-старателното им търсене. Някой обаче им казал, че две камили с ездачи през нощта са заминали през пустинята. Соломон разбра. Единият беше Хирам, а другият? Бързо се устано-

ви, че другият е верният слуга на царицата – Силан, защото само него нямаше от свитата ѝ.

Царят се досети за заговора, но пред Савина не даде вид за своето оскърбление. Държеше се пресилено любезно при утринната си среща с нея, където след закуската тя заяви, че визитата ѝ е приключена и още днес ще трябва да си отпътува. Царят, като чу това, от нервна възбуда така силно захана пръста си, че от него потече кръв. Стана и веднага нареди на своите хора да догонят беглеца. Ясно беше, че той ще потърси убежище в корабите на Савина.

Хирам добре разбираше опасността, която го застрашаваше. Знаеше, че Соломон няма току така да отмени загубата му и оскърблението, което му се причиняваше с това. Той не търсеше пътища през пустинята, а вървеше направо към залива, въпреки че нощем по звездите, а денем – по Слънцето. Пътуваха и през деня, въпреки жаркото Слънце.

Пратениците на Соломон тръгнаха много по-късно и нямаха най-бързите камили, нито имаха уменията да намират най-правия път, въпреки че по небесните светила. С това изгубиха възможността да догонят двамата.

„Побеждава онзи, който повече знае и по-добре мисли“, е казал един мъдрец.

Във вечерната хладина, когато Луната плавно се издигаше над хоризонта, богат керван начело с бяла камила, на която седеше една богиня, бавно се отдалечаваше от Йерусалим, изпратен от потънал в ярост и ревност цар.

Керванът пътува при тихо и благоприятно време и бързо стигна до залива, където бяха разположени корабите на царицата. На пристанището имаше голямо оживление от хора, а самите кораби се пазеха от усърдна стража. Затова пратениците на Соломон, които бяха дошли мал-

ко преди да пристигне керванът на царицата, не посмяха да отведат Хирам. Керванът на Савина пристигна бързо, защото в нетърпението си да узнае час по-скоро съдбата на своя любимец, тя беше наредила да се пътува почти без почивка.

Всички набързо се прибраха в корабите. Вдигнаха котви и се насочиха от опитните финикийски мореплаватели по най-прекия път към Агулиса, главното пристанище на земята Офир, изпратени от шумния глъч на пъстрата тълпа и от отчаяните погледи на Соломоновите пратеници. Те видяха само сърдечната среща между двамата на разкошния царски кораб.

Пратениците стояха на брега, докато флотата се загуби пред очите им. Със смут и угризение от неуспеха на възложената им задача, те поеха обратния път.

Соломон ги чакаше и когато влязоха мълчаливи и с наведени глави, той разбра за провала им. Яростта му нямаше край. Амбициозен и честолюбив, той не можеше да понася неуспеха. Дни и нощи погред обмисляше планове за отмъщение и възстановяване на поруганата си чест. Най-после реши да търси Хирам с цената на всичко. В правото си на негов господар той можеше да го изиска от Савина.

Минаха години на обмисляне и подготовка, така че да не оскърби жената, която тъй много обича, а същевременно да може да прибере своя роб. Той искаше да отиде там, в нейното царство, не като завоевател, а с правото да върне визитата и да опита безшумно да премахне своя съперник.

Когато Хирам и Савина пристигнаха в престолния град, Хирам остана възхитен от разположението му и най-вече от хълма, който се издигаше в единия му край, покрит с гора от ароматни акаци, дъхът на които той най-много

обичаше. Погледна Савина, която тихичко се беше приближила до него, за да спогели възторга му, и каза:

– Тук, на този хълм, ще построим голяма, разкошно обзаведена сграда, където ще бъде школата, в която ще се учат жадните за знания, за мъдрост и с копнеж за единство на човешкия род хора, а по-настрани – дворците и жилищата за учениците.

Народът обичаше своята царица. Обикна и великия Хирам, който отгаде всичките си сили в изпълнение на поставената задача.

Сградите бързо бяха построени и се изпълниха с хора, готови да приемат новите идеи.

Князът на този свят обаче не гремеше. Малко време Хирам можа да предава великите идеи на младите хора, малко време там беше рай на Земята. Всичко вървеше идеално. Савина се радваше и бе щастлива, че е станала домакиня на едно велико гело и е приютила такъв велик човек. А младите хора с усърдие и радост усвояваха знанието и мъдростта, които Хирам им даваше. Но приятното и щастливо оживление, което имаше в гържавата, бързо се помрачи. Вестоносци от пристанищния град Агулиса донесоха тревожната новина, че Соломон пристига, за да вземе своя роб. Савина и Хирам видяха опасността, която беше надвиснала над тях – да бъдат разделени завинаги. Решиха, че няма друг изход, освен да напуснат тази земя и школата. Побягнаха някъде дълбоко в девствените лесове. Народът ги обичаше, разбра мъката и опасността, която ги заплашваше, и тръгна след тях.

Учениците от школата се пръснаха по широкия свят, носейки идеите на своя учител Хирам за общност и единство между хората – за един народ на Земята и една гържава. Те основаха общества – тихи и безшумни – от хора-

та, които приемаха тези идеи и които по-късно нарекоха *масони*. Учениците на Хирам носеха навсякъде символа на тяхното общество – чук, мистрия и акация. Двата инструмента символизираха готовността на членовете от това общество, от различните хора и народности, да се изгради едно общочовешко братство, тъй както това става при строежа на една постройка, където от различни материали се изгражда една обща сграда. Акацията пък беше любимото дърво на Хирам, но той имаше разположение към него не само заради аромата на неговите цветове, но и затова, че там, където расте акацията, близко до корените ѝ, има вода, най-важният елемент за живота на Земята. С това Хирам искаше да покаже на хората върху цялата Земя, тръгнали да изграждат общочовешкото братство, че истински живот може да има само в едно общество без държави и граници, че всички хора трябва да са равни и свободни дотолкова, доколкото всеки със своята свобода няма да попречи на свободата на другите.

Соломон дойде с голяма свита, но намери столицата на Савина празна – не видя нито своята любимка, нито Хирам. Това го озорчи и внесе в него неутешима скръб. В безмълвния град прекара няколко дни, като с мъка поглеждаше големите строежи, които Хирам беше направил. Той мислеше много и разбра, че човешкото величие не седи във външния блясък, в общественото му положение и в титлата, която носи, но във вътрешните способности и качества, които човек е изработил и които има в себе си – ценности, които най-често са скрити в много скромни на вид човешки форми.

Хората на Соломон не останаха така тихи, опечалени и потънали във философски разсъждения като своя цар. Те разтършуваха двореца и от подземията му измъкнаха,

според както е отбелязано, 400 таланта⁴⁹ злато. Соломон го видя и с това се внесе ведрина в мрачното му състояние. Натовариха златото, на което всички се радваха, но само той, великият, мъдрият, яхнал гърба на силна здрава камила, разбираше колко е нищожен, каква суета на суетите е всичко без любовта на Савина и мъдростта и умението на Хирам...

От този рай на Земята сега е останало само външното, незначителното – формата, каменните постройки, които народът по-късно е нарекъл Зимбабве. Великите, вечно живите мисли на Хирам бавно, но сигурно завладявали умовете на събудените за светли идеи хора...

* * *

– Силан, Силан – крещеше някой, – прибирай се! Отгавна е време за вечеря и спане.

Силан трепна, отвори очи. Луната грееше високо на хоризонта и с лъчите си правеше обстановката вълшебна. В първия момент Силан не можа да разбере къде е, но бързо се съвзе, гледайки пред себе си безмълвните и запустели каменни постройки – Зимбабве. Стана и се запъти към лагера на геолога, мислейки до късно през нощта за това, което беше видял и преживял за кратко, приседнал до храста. Сън ли беше, или що? Тази мисъл го вълнуваше през цялото време, без да може да си отговори.

октомври 1970 г.

ПРОРОК ИСАЙЯ

Седем века преди Исус в горния дял на Двуречието реките Тигър и Ефрат с обилните си води оросяваха обширните плодородни поля около тях и даваха на мирния и трудолюбив човек всичко, с което Господ беше гарил Земята. Там се издигаше с бурен и неугържим устрем Асирийската държава.

Царуваше Синахериб⁵⁰ – горд, честолобив, суров, арогантен, с ненаситна жажда за власт и удоволствия. Той беше истински бич както за поробените народи, така и за своя народ. За да блесне на екрана на историята по-силно от всички свои предшественици, той премести столицата от Ашур – голям град, който царете преди него и най-вече неговият баща бяха устроили и уредили с похвално усърдие. Столица стана малкият, провинциален тогава град Ниневия. Той беше разположен сред дивна природа на левия бряг на буината, бистра и пенлива река Тигър.

Градът бе получил своето име от първите му основатели, които бяха ревностни поклонници на богинята Нин, богинята на плодородието – покровителка на двете реки. На нейно име те нарекоха своето селище в знак на благодарност за обилната и живителна влага, която реките им даваха, за да има богато плодородие.

В своята гордост и заслепеност Синахериб смяташе себе си за пряк наследник на боговете, т.е. за божество. Това загължаваше всички без изключение да му се подчиняват и да изпълняват неговата воля. Той се наложи с всички позволени и непозволени средства над придворната аристокрация около него и над целия народ. Отрече се от своя баща

Сарагон II, накара изкусни ласкатели, майстори на словото и писмото, да изведат неговия произход от онези властители, които управляваха народите преди Потопа, преди около 8000 години, и които се славеха в чудните предания на народите като управници и водачи, донесли мъдрост, благогенство и щастие. Те наистина бяха богове като Агана и Гилгамеш⁵¹. Народите тогава живееха в мир и разбирателство, тънеха в изобилие. Всеки бе свободен да учи, да твори и да се радва на живота. Но недоволството, тази най-упорита от всички човешки слабости, се промъкна в главите на хората, намери почва да се развие там и боговете се оттеглиха. След това, след Потопа, дойдоха царете, които трябваше да дадат назидателен урок на човешкия род.

За да поддържа тази измама сред потиснатите хора, на царя му трябваша ярки, импозантни, гръмки подвизи, събития, с каквито всякога, във всички времена са си служили властелините, за да замъгляват погледа на народа. Това бяха постоянните войни и грамадните строежи, които нямаха нищо общо с нуждите на самия народ. Постоянният приток на млади и силни роби, отвлечени и говедени тук от завоюваните и разорени страни, му осигуряваха работна ръка. Между тях имаше майстори и творци с чудно учение и похватност. А ограбените и докарани тук богатства от завладените страни даваха средства за тези строежи. Мизерстващият и безправен народ, обречен на труд и покорство, залъгван с красиви приказки за някаква свобода – отвлечено и неразбрано от никого понятие, удобно за всякакво тълкуване – отдаваше своя упорит труд и всичките си придобивки на царя и придворните му, а синовете си поднасяше покорно в жертва на чудовището, наречено война. Всичко това се поставяше пред олтара, пред ненаситния жертвеник, наречен общо благо, благо

на народа. Това беше от полза, за да разнообразява живота на мнимото божество и на многобройните некадърни ласкатели и блюдолизци около него. С качества на паразити, те бяха готови на всичко, на всякакво угодничество, стига това да им осигурява топло място и безметежен живот.

За да осигурят своето спокойствие и сигурност, Синахериб и неговата аристокрация наредиха да бъде построена около града здрава защитна стена, висока 24 метра и широка 10 метра. Когато тя беше готова, нарекоха я с претенциозното, натруфено и предизвикателно име „Стената, която поражява врага със своя блясък и величавост, щом само я види“. Шест порти като лъчи излизаха от стената за връзка с външния свят. Дълбок ров около нея, пълен с пожълтяла и блатясала вода, подсилваше сигурността на града. Пред централния вход над рова беше построен каменен мост – чудо на строителната техника. Величави гворци и храмове, украсени със статуи, барелефи, рисунки, изработени от вещи и изкусни ръце, пълнеха града.

Но от всичко най-ярко блестеше със своите размери и разкош гворецът на Синахериб, издигнат в западната част на града. В угода на царя бяха нарекли този гворец „Дворец на божествения цар Синахериб, един-единствен, какъвто никои и никога няма да построи“. Необузданият му и сприхав нрав, чудовищната му грандомания го тласкаха към войни по всички посоки, с всички тогавашни царе. Той почна война и с юдейския цар Езекия⁵², който беше кротък и мирен цар и с нищо не го беше предизвикал. Макар че Езекия бе царувал вече 14 години, съвсем не беше готов да посрещне коравия и брутален юмрук на този необуздан и опиянен от военни успехи цар.

Асирийците връхлетяха тогава върху Юдея с могъща жажда за грабеж и с много добре въоръжена армия. Тя с чу-

говицна жестокост ограбваше, рушеше и помиташе градовете и селищата, като оставяше след себе си само купища от пепелища. Избиваше всичко живо, което срещаше, а успялото да оцелее откарваше в робство. Придворният летописец на асирийския цар, който го съпътстваше, беше отбелязал, че „войските на Всемогъщия са завладели и сринали го земята вече 46 крепости, градове и безброй селища, когато те стигнали пред стените на Йерусалим, престолния град на юдейския цар Езекия“.

Езекия, изтръпнал, изплашен и смутен, гледаше безпомощно всичко това, без да знае що да прави. Той не можа да събере и подготви, нито да снабди и въоръжи що-годе една войска, способна за по-сериозна отбрана.

Настървена за кръв, с жажда за грабеж и разруха, с разпалени го краен предел подтици от непосредствената близост на големия и богат град, армията на Синахериб се разположи около стените в нетърпеливо очакване за настъпление. Асирийският цар въпреки другите си отрицателни качества не бе лишен от способности, такт и умение в организиране и ръководене на големите дела и войни. Той се беше обградил от умни и хитри помощници, които умело използваше според нуждите. Както при всички случаи, така и тук той искаше да опита първо най-лесния и безболезнен начин за постигане на целта си, в случая - преговори за безусловна капитулация на Езекия. Избра един от приближените си на име Рапсака, който владееше много добре езика на юдейския народ, и заедно с една малка свита го прати да иска среща с Езекия или с неговите представители, пред които да изложи волята на асирийския цар. Срещата трябваше да стане под стените, при водоема, откъдето почваше водопроводът на града. Езекия изпрати за пратеници своите най-умни и доверени помощни-

ци, ползващи се с уважението на целия народ: началника на свореца, своя пръв помощник Елиаким, придворния писар и главен секретар Шевна и летописеца историк Иоах. При срещата Рапсака гордо и нагменно подхвана с висок глас на юдейски език, за да може народът, който беше нагвиснал по стените на крепостта, да чува и разбира това, което казва:

– На какво може да разчита и уповава вашият цар пред нашата могъща армия от 185 000 добре въоръжени и храбри войници, които ще могат само за миг като паяжина да разкъсат тази стена, да смажат войската ви и да пометат града? На Бога ли? Такова упование е празна гума. Това са безсмислени, детински упования. Във войната са потребни силна армия, смелост, замах и ръководство, каквото вие нямате. Или пък разчитате на помощ от Египет, да ви прати войска, коне, колесници? Египет сега се управлява от фараон, когото ние добре познаваме. Той е небивал поглец и прилича на човек, който ако ви даде семе, за да си посеете нивата, ще гоїде да ви вземе после и реколтата. Ако той гоїде да ви помогне, ще се впиe като трън в снагата ви, който вие не ще можете да извадите. Ще остави войската си на вашата земя, ще ви зароби и ще използва народа за вечни времена все в името на дружбата. Ето защо предайте се, отворете вратите на крепостта. Нека вашата войска се влее във войската на нашия цар. Това ние ще приемем, като има дагем 2000 коня. Ще имате ли толкова ездачи?

Последните гуми той изказа с нескрита ирония, в която ясно се четеше това, че те бяха добре осведомени от доносници, които бяха пратили предварително и които им бяха донесли информацията за малката и слабо подготвена армия, която се намира зад стените в защита на

Йерусалим. Тримата пратеници на Езекия добре разбираха чудовищните предложения на асирийците за безусловната капитулация, което ще рече разрушаване на стената, на града, ограбване и заробване на жителите му. Те мълчаха, като поглеждаха от време на време към народа, надвиснал по стената, който слушаше и разбираше своята страшна присъда. Това внасяше още по-голяма мъка и тревога в пратениците на Езекия. Тогава Елиаким се доближи към Рапсака и тихо промълви:

– Ние разбираме вашия език, говорете на него, а не на юдейски. Нека не тревожим и не хвърляме в отчаяние народа, който всичко чува и разбира онова, което казвате.

Тогава Рапсака се изпъна и с още по-голяма нагменност и с висок глас заговори пак на юдейски:

– Моят господар ме прати, за да чуете и разберете това, което ви казах, не само вие, делегатите на Езекия, които ще му доложите, но и целият ваш народ, тези жалки хорица, които висят по стените, отпаднали от глас и жажда поради обсадата.

И като се провикна още по-високо, продължи:

– Слушайте, слушайте гумите на великия, непобедим и могъщ цар на Асирия! Нека Езекия престане да ви заблуждава, да ви мами, да ви залъгва, че ще може да ви спаси и че този Божи град Йерусалим няма да бъде даден на асирийците. Примирете се и се предайте! Боговете на народите спасиха ли градовете и земите, които ние прегазахме? Къде са те? Спасиха ли се Тир, Сигон, Асколон, Екрон, Ур, могъщият и величествен Вавилон – все богати и силни градове, които ние завладяхме?

Народът гледаше с безпомощност и слушаше с още по-голямо отчаяние нагменните гуми, но никой нищо не отговаряше. Мълчаха всички, защото Езекия бе дал нареж-

гане никої с нищо да не отговаря на асирийците. Тогава Елиаким, Шевна и Иоах си разграха грехите пред делегацията на асирийския цар в знак на протест и несъгласие с предложените условия и с всичко, което бе казано. Изправени, с достойнство, тримата пратеници на Езекия се върнаха в града, изпратени от погледите на угрижения народ, все още нагвиснал по стените на крепостта.

Езекия ги чакаше и ги посрещна с мъка и тревога, като видя разграните им грехи – знак, който той добре разбираше. Като чу всичко, изречено на срещата, в пристъп на мъка и отчаяние той също разгра своята греха, погледна тримата и им каза:

– Идете, повикайте пророк Исайя⁵³, сина Амосов.

Отиде си делегацията, а Езекия, смазан от терзание и безсилие, едва влачейки се бавно, се отправи към Храма Господен, където падна на колене и почна да се моли:

В двореца на Езекия знаеха за пророк Исайя, славата на когото се носеше навред из юдейската земя, че е Божи човек, който говори мъдри неща. Той беше се утвърдил като мъдрец още по времето на Озия, Ионатан, Ахаз – юдейски царе преди Езекия, които всякога при нужда прибязваха до мъдрите му съвети. Тримата пратеници отидоха при Исайя и като му разказаха всичко, завършиха с думите:

– Този ден е ден на голяма мъка и скръб, наказание и посрама за народа по цялата юдейска земя. Помоли се и ти на Господа, ти си Негово любимо чедо. Ти изпълняваш всяка Божия помисъл, всяка Божия воля, затова и Той ще изпълни твоята, щом поискаш нещо. Кажу Му за хулите, които изрече против Него и нас гордият и нагменен пратеник на асирийския цар Рапсака, кажи Му за нашата мъка. Ние вярваме, че ще имаме Неговата помощ и нашето спасение.

Исайя изслуша внимателно пратениците, остави ги във външната стая, където беше ги приел, и влезе в другата, вътрешната, възлѣби се в себе си в тишина и мълчание. Най-после стана, излезе при тях и ги покани заедно да тръгнат към двореца на Езекия. Беше висок и строен, с побелели коси и брада, с чудна, красива осанка и меки черти на лицето – човек, на когото трудно биха могли да се дадат годините, които бе изминал в живота си и които не бяха отнели нищо от качествата на красотата, която животът дава. С бързи и енергични стъпки той влезе в двореца и се представи на смазания от мъка Езекия.

– Ти искаш сега – подхвана със сериозен тон Исайя – моя съвет, да измоля от Господа помощ. А защо не стори това по-рано, когато се възкачи на престола? Ти царуваш вече 14 години. През това време поуска ли някога съвета ми, спази ли Божиите закони? Ти царуваше, отхвърлил чистите нрави. Прие заблудите и разврата, които богатите и чужденците донесоха тук. Ти и твоите първенци притеснявахте, измъчвахте и ограбвахте бедния народ, за да угодничите на себе си. Дъщерите израилеви, дъщерите на Сион приеха извратените нрави. Те тръгнаха с гордо вдигнати глави да носят навсякъде съблазън, като прелъстяваха с поглед. С лека и ситна стъпка ходеха те, като подгрънкаха златни верижки, окачени на краката си. Отрупани бяха с обеци, огърлици, диадеми, гривни. Носеха пояси от блестяща коприна, кутийки с благоухания и магически муски. Обличаха се в грехи от нежна тъкан с пъстри, ярки цветове. И всичко това – за съблазън. А твоите първи хора, богатите, търсеха с ненаситна жажда и лакомия да притурят къща към къща, нива към нива, така че за другите не остана място, като че ли само те са заселени на Земята. Пируваха и се удоволстваха от сутрин до вечер,

като гледаха само себе си и своето, а към делата на Господа и не поглеждаха. И не помислиха ни за миг даже за благо, което Той им дава, за да отправят погледа си към Него и да Му отгадат поне малко благодарност. Настана генят, когато Господ отмахна Своята благодат от рода Израилев, за да се опомни, за назидание и поука, за да тръгне отново по Неговия път. Той им даде тези страдания. Сурово е Божието възмездие, защото го заслужихте с деянията си. Но Бог е велик и заради Давид⁵⁴ и добрите израилеви синове и дъщери благоволи да спаси града от зло, проявено чрез ръката на асирийския цар. Една сила, колкото голяма и да е тя – продължи по-нататък Исая, – щом като погази Божествените закони, ще дойде друга, по-голяма сила, която ще я помете. Спазвайте Божиите закони, за да не идват такива тежки изпитания. Успокойте народа и му кажете да не се бои от гумите, с които слугите на асирийския цар го хулеха, защото те хулеха и Бога.

Радост и надежда обхвана всички, които слушаха пророка, мъдрия и свят човек Исая. Те не намериха подходящи изрази, за да му благодарят.

– Не на мене, а на Господа благодарете – казваше кротко и смирено Исая.

Лицето му сияеше в чудна мека светлина. Усмихна се на всички и с леки бързи стъпки излезе навън, като се отправи към крепостната стена. Народът беше все още там. Хората знаеха за божия човек, уважаваха го и с благоговение му сторваха път. След него вървяха и тримата пратеници на Езекия. Когато Исая стигна на стената, той я обиколи три пъти, изправи се най-после срещу шатрата на асирийския цар и каза с висок глас:

– Помни ти, който похули Бога, ти, който ограбваш, заробваш и избиваш беззащитните, рушиш жилищата им,

потъркваш и се гавриш със светините им, ти не ще влезеш в този град, нито ще хвърлиш срещу него стрела и не ще се доближиш до него с щит, нито ще можеш да направиш насип пред стените му. Помни: по който път си дошъл, по същия и ще се върнеш, но сам, като обезумял беглец. Сам ще се върнеш в престолния си град Ниневия и ще свършиш там за срам и позор от ръцете на твоите синове. Помни, че от престолния ти град и от всичко, което направи и занесе там, от грабежите ти нищо няма да остане. Камък върху камък няма да остане от дворците и от всички строежи, които робите ти направиха. А от царството ти, от това царство, което ти приемаш за могъщо, непоклатимо и вечно, и помен няма да остане.

Тези от асирийските началници и първите хора на царя, които чуха и разбраха гумите на Исайя, гонесоха всичко на Синахериб, изтегнал се спокойно на разкошния диван в шатрата си. Като чу всичко, що бе казано от пророк Исайя, той стана, закуска се и с подигравателен тон каза:

– Не слушайте този оглупял старец!

И като смръщи вежди, продължи с рязък и повелителен тон:

– Наредете още тази вечер да започнат приготовленията за превземане на града, за да може утре да започнем щурм!

Когато Исайя свърши, Слънцето клонеше към залез. Той вдигна ръце и каза:

– Господи, в Тебе имам вяра, в Твоите ръце е вече спасението на града!

Тутакси небето се замрежи от облаци комари и папатаци, които с устрем върхлетяха върху бивака на асирийските войници, разположен около Йерусалим. Вечерният

зграч бързо замияше своя плащ, когато Исайя, придружен от тримата пратеници на Езекия, възлѣбен в себе си, с бавни и спокойни стѣпки заслѣза от стената на крепостта и се отправи към малкия си и скромн дом. Прибираше се и народът, угрижен от голямата неизвестност, пред която беше изправен. Той не обръщаше внимание на глادا и жажгата, които го бяха притиснали заради наложената блокада, а по стената останаха само малко и зле вѣоръжени защитници – всички, които бяха призовани да бранят града.

Тримата пратеници, които съпровождаха Исайя, влязоха бързо в двореца на Езекия, който с видимо нетърпение ги очакваше. След като разказаха всичко, което беше казал пророкът на асирийците, Езекия замислен, с глух глас каза:

– Нека да вярваме в гумите на Исайя и когато всичко, що е казал, стане, то ще трябва да приемем, че той е най-великият пророк от всички пророци, които израилевият рог е имал.

Още през нощта пазачите, които бяха оставени да пазят спящата асирийска войска, забелязаха неспокойното движение на войниците, които тежко дишаха и горяха от някакъв вѣтрешен огън, телата им бързо се зачервяваха, а след това се покриваха с черни петна, устите им не се затваряха, а устните им се напукваха. Те едва се мърдаха и стенеха за помощ. Много от пазачите бяха в същото положение. Присвити от болка и безсилие, те лежаха, свити на кълбо. Онези пък от тях, които все още се гържаха, с тревога се разтичаха да събуждат всички знахари и заклинатели, които придружаваха армията, за да гагат някаква помощ на страгащите. Разтичаха се те, като разбраха бегата, и разнасяха какви ли не билки и корени, които носеха със себе си, даваха всичко това на изнемогващата войска, но напразно. Всеки миг положението ставаше все по-ло-

шо и по-лошо. На сутринта, в зори, когато трябваше да вдигнат войската за шум към града, началниците на отрядите с тревога разбраха, че това е невъзможно. Всички войници горяха в огън. Телата им, сухи и зачервени и с почернели егри петна, не мърдаха, а устите им – отворени, с нацепени устни, шепнеха несвързани слова.

– Чума, чума е връхлетяла върху нас, върху войската ни – ревяха всички знахари и заклинатели.

Царят, чувайки в шатрата си шума и суматохата, стана. Едва-що бяха му помогнали да облече връхната си греха и неочаквано, бързо, без обичайното предупреждение, се втурна при него главният придворен знахар, придружен от началника на личната охрана.

– Господарю – викна с разтревожен глас знахарят, – бягайте от това проклето място! Чума, чума е изтръшкала цялата ни войска и никої няма да оцелее. Бягайте, докато и вие не сте пагнали тук.

В суровите и жестоки хора страхът за живота им е много, много по-силен, отколкото жаждата да отнемат живота у другите. Този страх ги кара да обезумяват. Синахериб не чака повече да го подканят. Недооблечен още, той се втурна към коня си, който всякога му беше под ръка до неговата шатра. Яхна го и с демоничен устрем се понесе назад, към страната си, към престолния си град Ниневия. Началникът на охраната, придворният знахар и някои негови приближени, които присъстваха там, едва можаха да го последват. Когато бяха вече много далече и се приближиха до малка бистра рекичка, придворният врач, който се ползваше с уважението на царя, отиде при него и го посъветва да съблече и изгори грехите си, а той да се изтъркала в тинята край брега, след което да се измие в чистата вода. Дадоха му след това нови грехи, които умният зна-

хар беше взел набързо, очаквайки този случай. Приседнала край брега, след кратка почивка групата отново тръгна на път, вече по-спокойно, към великия град Ниневия – столицата на Асирия⁵⁵. Мълчаха всички.

Сто осемдесет и пет хиляди асирийски войници, според както беше отбелязано в летописите, още на следващото утро лежаха вече безмълвни край стените на Йерусалим. Тишина гробна и зловеща цареше там. Само от време на време се чуваше крясъкът на безброй орли и лешояди, които кой знае откъде бяха нагошли толкова много.

Народът на Юдея, на Йерусалим, ликуваше. Успокоен вече, той отправяше молитви на благодарност за своето спасение към Господа и славеше своя велик пророк Исайя.

Синахериб се прибра в престолния си град Ниневия. Беше разбрал всичко за своята армия. Това не го разтревожи много, нали той се беше избавил жив и здрав. А за своя утеха и за утеха на околните казваше:

– Жените на Асирия само за девет фази на Луната ще я възобновят.

Но все пак, настръхнал от преживения ужас, с трепет разказваше на придворните за онова, което му се беше случило. Потънал сред разкоша, пиршествата и удоволствията, които дворцовите хора с всички средства и начини се стараеха да му поднесат, той скоро забрави всичко. Живееше с измамата, че така ще бъде вечно, а неговият живот като че ли няма да има край.

Не беше забравила разказа му само Накия, която мислеше за края на неговия живот. Тя бе една чудно красива фаворитка на царя, която му бяха довели като пленница от Вавилон. Била е гъщеря на знатен сановник в двореца на тамошния цар. Със своето стройно като на богиня тяло, с чудно красиви очи, излъчващи дълбок мечтателен поглед,

тя беше доведена при царя. Облечена в тънка коприна, с грациозни стъпки, с ръце, отрупани с пръстени и гривни от злато и скъпоценни камъни, Накия беше доведена при царя. При всяка стъпка на нозете ѝ подгрънкваха окачените на тях златни верижки. С тежки обеци и разкошна диадема бе тя, а огърлица от бисери красеше шията ѝ. Тъмна коса на едри къдрици се разстилаше по заоблените ѝ рамене.

Щом я погледна, царят бе завладян от безумна любов по нея. Само с нея прекарваше времето си, като изостави всички други жени, които имаше преди това. От нея той имаше син, когото нарекоха Асархагон, което ще рече *величествен като Бог*. Като към плод на една голяма любов царят имаше към него голямо разположение и го обичаше повече от по-големите си синове, които имаше от другите си жени. Не само той, но и всички придворни ласкаеха Асархагон. С това царят искаше да угоди на своята любима, от погледа и ласките на която суровият, буен и сприхав Синахериб ставаше кротък и послушен. И една вечер след пищна вечеря, когато царят и любимата му Накия се бяха прибрали в покоите си, тя се доближи до него, обхвана шията му с меките си и гъвкави ръце и една звънка целувка от сочни червени устни залепна по коравата буза на царя.

– Повелителю, мой мили – подхвана тя, – виждаш колко чудни и неочаквани неща стават на тази земя. Ти, който толкова много се излагаш на бойните полета, макар че си божество, все пак си смъртен. Моля те, изпълни една моя молба, за да бъда утешена и спокойна – и жарките ѝ целувки започнаха да се сипят върху лицето на Синахериб.

– Кажу, кажу какво искаш, мила – каза той, като я прегърна със здравите си космати ръце. – Нали знаеш, че нищо не мога да ти откажа.

– Искам... – подхвана отново тя, – зная, че нищо не си ми отказвал, но кажи ми, че и този път няма да ми откажеш.

– Кажу, кажу! – подхвана нетърпеливо царят.

– Аз искам – започна отново Накия, като го гледаше с очи, пълни с чар – да направиш нашия син, нашата рожба свой наследник на престола на великата асирийска държава, която ти с такова умение и замах изгради. Ти виждаш колко умен и способен е нашият син, каква осанка има като на божество. Само той единствен е достоен да бъде твой заместник.

– Добре, добре, съгласен съм – подхвана отново царят, като напълно се поддаде на ласките, които Накия щедро сипеше върху него.

Още на другия ден в зори царят нареди да повикат Екрон, главният придворен оракул на боговете. Когато той рано съобщи царското поръчение на оракула, той схвана, че ще има да изпълни някаква важна задача, затова веднага се приготви и се запъти към царските покои.

Царят, подпомогнат от придворните, още се обличаше, когато му съобщи, че Екрон е дошъл и чака да бъде приет.

– Нека влезе – каза царят, като продължаваше да се облича.

На вратата се показа немного висок човек, слабичък, с приветливо лице, с побеляла коса и брада – главният придворен оракул Екрон, който вежливо се поклони и се доближи до царя.

– Слушай – започна царят, като погледна с остър и пронизателен поглед оракула, – тази вечер ще свикаш държавния съвет, където ще съобщиш, че имаш откровение за волята на боговете. Те искат за наследник и мой заместник на великата асирийска държава да се постави моят син Асархадон. Разбрано ли е? – с рязък и повелителен тон приключи той.

Оракулът знаеше много добре какво е заповед на този грубиянин и не направи опит даже да възрази за правата, които има за трона първородният му син или поне някой друг от по-големите му синове, които имаше от законните си жени. Да възрази нещо, това значеше само с един удар от ръката на този гигант да се намери с разбита глава прострян на земята.

Оракулът смирено се поклони и с тихи леки стъпки се прибра в голямата зала, която му служеше за канцелария, като си мислеше: „Един разглезен, мързелив и негоден за сериозно мислене хлапак да бъде цар на Асирия? Може ли да бъде това нещо?“. Но нямаше що да се прави, трябваше да се изпълни една брутална воля. Той седна на масата в салона, взе една глинена плочка и написа на нея поканата за гържавния съвет. Даде я на свой близък изпълнителен слуга да я разнесе на всички, които имаха право и трябваше да присъстват на съвета, а слугата ги познаваше и знаеше всички.

Вечерта в голямата, разкошно наредена зала, се събра гържавният съвет. Там дойдоха освен съветниците и всички синове на царя. Там беше и най-малкият му син Асархагон, от любимата му Накия. Когато всички се събраха и царят беше вече дошъл и седнал на своя трон от злато и слонова кост, залата притихна. Оракулът се изправи на специален за целта подиум и с подобаващ за случая тържествен жест съобщи, че целта за свикването на гържавния съвет е да се изнесе волята на боговете, според която за наследник на царя на престола на асирийската гържава се определя да бъде Асархагон.

Като разбраха целта на свикването на гържавния съвет, всички наведоха глава от възмущение и със свито, потиснато негодувание дадоха своето съгласие, защото все-

ки отказ или каквото и да било възражение значеше смърт за този, който го изяви. За кой ли път те присъстваха на такава комедия, но с това решение чашата преля. Съветът завърши. Царят беше доволен, Асархагон не знаеше какво да прави от радост, а майка му Накия ликуваше. Всеки от останалите му синове имаше много по-голямо право на престола, те едва се загържаха от възбуда от нечуваното и неочаквано оскърбление, което им се нанесе. Мълчаливо, с наведени глави, синовете се измъкнаха от залата, като гадоха в себе си хог на злокобни планове за отмъщение. Един по един, притегляни от някаква странна сила, те се събраха в покоите на най-големия си брат и загрузно в тишина, изолирани от всички, обмислиха всичко за отмъщението на своя баща.

Беше година 681 преди Исуса. В утрото на тежък, сух, зноен ден, в деня на годината, когато Слънцето прави своя поврат и тръгва на юг, Синахериб – цар асирийски, цяла нощ не бе спал, измъчван от лоши, кошмарни, несвързани сънища. Той стана от царското си легло потиснат и измъчен. Помогнаха му да се облече, след което сънливо пое към храма, за да направи там обичайната си молитва. Коленичил на мека постеля пред статуята на своя бог, той се отпусна. Не можеше да се моли, а просто се унасяше в някаква неопределена грямка. Тих шум го сепна и докато се обърне, остри мечове се забиха в гърба му. Той падна безмълвен на земята и едва можа да отвори очи, за да види синовете си с окървавени мечове в ръце. Така завърши Синахериб, цар асирийски, съгласно казаното от пророк Исая.

Асирия след това беше управлявана за дълги години от мъдрия, способен и високо надарен цар Ашурбанипал. Той постави в основата на своите отношения с другите народи мира и разбирателството като единствени сред-

ства, които могат да донесат радост и благоденствие на народите. Дадете се почивка от войните, за да се разбере и опита онова, което може да донесе доброто. Асирия тогава достигна своя най-голям разцвет.

Но мина този период. Възмездието търпеливо чакаше. При неговия наследник Син шар Ишкун в седмата година на царуването му мидийският цар Киаксар с грамадна и могъща армия, подсилена от много войски на поробените от Асирия народи, почна бързо да навлиза в земите ѝ, като сригаше и помиташе по същия безпощаден начин красивите градове и селища, както преди това правеха войските на Асирия.

Измъчените и озлобени от асирийското робство народи бяха намерили случай да пратят своите синове за отмъщение. С неописуем устрем погизваха всичко пред себе си, докато стигнаха и до Ниневия. Устремът им, жаждата за отмъщение и грабеж се разпали до неимоверни размери пред разкоша и величието на асирийската столица, която се виждаше пред тях като на длан.

В утрото на чужден ясен ден на 612 година преди Исус обединените войски, водени от мидийския цар, строени в боен ред, стояха настръхнали пред стените на величавия град.

Излезе напред Киаксар, царят мидийски, посочи с меч към града и извика:

– Войници, ето, грабете награбеното!

Миг само след това като могъща лавина обезумялата за стръв армия се впусна към стените на града, разкъса като паяжина стената и почна небивал грабеж и разрушение на цветущия готозава град Ниневия – столица на могъщата и непобедима асирийска държава, от която останаха само купища развалини и пепелища. Така завърши съ-

ществуването на Асирия, управниците на която мислеха, че всичко им е позволено. Изпълни се и последното, казано от пророк Исая: „От гържавата ти, царю асирийски, и по-мен няма да остане“.

* * *

Мъдър летописец, гледайки безумието на хората, с длето и чук бе изрязал надпис на една скала: „Където и да погледнеш, хората са все глупци“.

февруари 1969 г.

ПОВЕЛЯТА НА ДЖОМОЛУНГМА

Шест века, преди да гоїде на Земята Исус, в подножието на величавия, вечно покрит с бяла одежда гигантски връх Джомолунгма, издигащ се в неугържим устрем към небето, към света на съвършените, се простираха земите на индийския шах Судходана. Княжеството му не беше много голямо, но умният и нагарен с практически усет княз го беше уредил за образец. Заобиколен от мъдри съветници, той управляваше своето княжество по такъв начин, че се създаваха постоянно все по-добри и по-добри улеснения за живота на неговия народ.

– Държавата е организация, която трябва да прави всичко възможно, за да улеснява живота на своите граждани – казваше често князът.

Той имаше син, когото наричаха Сидхарта Гаутама⁵⁶, който със своите качества привличаше вниманието на всички. Строен, изправен, немного висок, с чудни очи, с мек като светлината поглед, умен, внимателен и гружелюбен, той печелеше любовта и уважението не само на хората във и около двореца на баща си, а и на всички, които можеха да го срещнат. Баща му положи особени грижи за образованието на своя син, разбирайки неговите изключителни способности. Учителите му, най-изтъкнатите по онова време хора, още в първия досег с него видяха човека на големите гарования.

Сидхарта Гаутама изучи всички познати дотогава науки в цялата им дълбочина, и то така добре, че неговите учители най-после му казаха:

– Повече ние не можем да ти дадем. Тебе по-нататък могат само боговете да те учат.

И наистина, боговете дойдоха да му донесат светлина, за да изучава света, който го заобикаля, тъй както на всички, жадни за Божията мъдрост.

Сидхарта Гаутама живееше сам, погълнат от копнеж за знания и от един устрем да прониква все по-дълбоко и по-дълбоко в мъдростта на Бога. Той изучи книгите, носещи опита и знанието на умните хора преди него. Често излизаше да се разхожда из величавите Хималаи, където можеше да долавя шепота на боговете по-ясно. А те обичат да помагат на хората, търсещи светлината.

Когато Сидхарта навърши 29 години, той отиде при баща си, който закусваше, разположен на терасата на своя дом. Денят беше кристално ясен. Прег погледа им от терасата се откриваха могъщите дупли на Хималаите, потънали в чудни багри и полусенки от лъчите на утринното слънце. Редуваха се в шеметно множество върхове, покрити с бели мантии, а в гъното високо над всички, забил глава в небето, се издигаше господарят на света – Джомолунгма. Принцът приближи и седна до баща си. Бащата приветливо посрещна сина си, когото много уважаваше.

– Виждаш ли? – с топла усмивка се обърна младият принц към баща си, като му посочи веригата на Хималаите. – Виждаш ли там, в далечната, вечно белия, издигащ се в небесата висок връх? Той е връхът на Земята. Там е домът, там е мястото – сегалището на боговете.

Бащата вдигна глава и внимателно заслуша сина си, защото много пъти се беше убеждавал в неговата мъдрост.

– Хората и ти – продължи синът – не можете да ги виждате, защото те живеят в друг свят. Ти знаеш, че за да виждаш и да разбираш нашия свят, имаш органи, които те

поставят във връзка и които те запознават с него – това са твоите очи, уши, нос, език, кожа. Тези органи са плод на грамадни усилия и на копнеж за разбирането на околния свят, създадени в продължение на милиони години. Не мисли, че е било така лесно да ги имаш. Също така за да можеш да влезеш във връзка с този свят на боговете, за да го виждаш и разбираш, необходимо е да имаш изработени органи от естеството на техния свят. Тези нови особени органи се придобиват и изработват също в продължение на милиони векове, с грамадни усилия и с непреставащ копнеж. Същото желание прави от нищото нещо. Затова от царството си боговете отвориха у мене очите, ушите и всички органи, които са необходими, за да ме поставят във връзка с вашия свят. Аз еднакво виждам, разбирам и живея и в този, и онзи свят.

Волята на боговете от Джомолунгма е да покажат на човешкия рог, че расовите, класовите и каквито и да било други различия могат да бъдат пречка за хората да живеят заедно в мир и разбирателство в едно общество, в една държава, без да воюват помежду си. Те избират за това нашата страна, цяла Индия – този грамаден полуостров, в който живеят много милиони хора. Тук живеят хора от четирите живеещи сега на Земята раси. Негро-австралийската раса, така наречените аборигени, са народи, дошли от голямата земя там, на юг, намираща се всред водите на най-голямото море. Втора е монголската раса – народи, дошли иззад тези хималайски планини. Трета е семитската раса – народи, дошли от страните, намиращи се там, където Слънцето залязва. Най-последно имаме нашата арийска раса, която великият Кришна говеде тук преди 25 века. Всички тези раси в своето смесение са създали хора с чудно разнообразие, вид, култура и способности. Освен това

тези народи говорят на повече от 200 езика, които коренно се различават един от друг по езиков строеж и звуков състав. Ето някои от тях: хинди, бенгалски, ория, асамски, пенджабски, бихари, кашмирски, гравигски. Да изброявам ли още? Аз изключвам най-стария от тях – санскритския, който е вече забравен. А тези езици имат повече от 1500 разновидности.

Цялата тази шеметна пъстрота от хора, разделени на общества, живее с нрави и обичаи, коренно различаващи се едни от други. В материално отношение различието е такова, каквото няма никъде по света. От една крайна беднотия, където човек притежава само една група на кръста си, та стигаш до хората с неимоверни богатства. Тук те са разделени в групировки, на касты, рязко обособени едни от други. Тази страна са избрали боговете от Джомолунгма, та от нея да покажат на хората модел за общобратско съжителство. Щом като тук, при това разнообразие хората могат да живеят наедно, в едно общество, под един покрив и в една гържава без крамоли и войни, то това може да бъде и по цялата Земя. Ще дойдат по-нататък времена, когато алчността и жаждата за богатства ще се разпалят до чудовищни размери. Ще се разпалят болезнено честолюбивы амбиции у всяка раса да покаже своето превъзходство, да се смята, че тя е най-съвършената и призвана да ръководи човешкия род. Такива амбиции ще се събудят и в различните класи. Това ще доведе до небивали войни и страхотни страдания на човечеството, защото тези раси и тези класи ще забравят идеите за справедливост, за правото на човека да се ползва от своя труд, а ще стигнат дотам, че ще ограбват и заробват другите, за да живеят те богато и охолно.

Този полуостров сега е разпокъсан на безброй княжества, както и навсякъде по Земята, които воюват и се

ограбват постоянно. Какво е войната? Това е един добре подготвен и организиран в голям мащаб разбойнически акт, за да се ограби един народ и да се изсмукват неговите жизнени сокове. Това е несправедливо и човечеството ще трябва да се откаже, да се освободи от желанието си да живее на гърба на другите. Тази страна с това чудовищно разнообразие ще бъде обединена в една гържава, в едно общество. Аз се поставям в услуга на тази повеля на боговете на Джомолунгма. За тази цел хората ще трябва да се възпитат, да се притъпи най-напред тази сатанинска жажда и ненаситност към материалните блага, тази лакомия да трупаш около себе си, без да се използват за това услугите на другите хора. С малки усилия от страна на хората боговете им дават необходимото с големи излишъци. Ето защо аз ще напусна твоя дом и ще тръгна по света, по тази земя, за да поучавам хората за мир, разбирателство и освобождаване от лакомията. Задачата ми не е лека и не мисля, че това ще се постигне бързо, но аз ще посоча идеите, които след векове ще се претворят в дело. Много велики идеи в света са пропаднали само защото, че тези, които са искали да ги приложат, са били неподготвени.

Бащата мълчеше и слушаше с внимание своя син. Той не направи опит да го отклони от решението му, защото познаваше ясната му и чиста мисъл, познаваше неговото величие.

Един млад, красив човек, облечен в скромно, но чисто облекло, обикаляше по обширна Индия и говореше така сладко и мъдро, така дълбоко на човешката гуша, че хората го слушаха със затаен дъх, поглъщаха мъдростта му и тръзваха след него. Нареккоха го *Буда - Просветленият*, заради непрестанния извор на мъдрост, която носеха гумите му. Светлината, която носеше принц Сидхарта Гаутама,

беше голяма и идеите за един прост, естествен, братски живот между хората бяха ясни и народът лесно ги разбираще. Учението му като мощна вълна заливаше страната и излезе извън нейните предели.

Три века след това почвата за осъществяване на идеята на великите братя от Джомолунгма беше готова. През 322 година преди Исус в лицето на княз Чанграгупта започна осъществяването ѝ. Учението на Буда бе пуснало дълбоки корени в човешкия род. Една част от Индия тогава беше окупирана от гарнизоните на Александър Македонски. Чанграгупта лесно изгони тези войски, защото големият завоевател не беше вече между хората на Земята, а голямата му империя се разкапваше. Започна процес на обединяване на многобройните княжества, които прогължи и при неговия син.

Обединението можа да се осъществи едва когато през 273 г. пр.Хр. пое делото цар Ашока, внук на Чанграгупта. Способен уредник и мъдър цар, той здраво се залови да завърши великия план – пълното обединение на всички княжества на грамадния полуостров. Едно след друго останалите княжества се присъединяваха към голямото семейство. Народите бяха доволни и щастливи, защото виждаха в лицето на цар Ашока истинския ученик на великия Буда, прилагащ на дело неговото учение. Хората и княжествата бяха свободни и нямаше даже мисъл за използване и ограбване на присъединените провинции. Той добре беше изучил учението на великия учител. Ашока знаеше за повелята на боговете от Джомолунгма и се радваше, че е призван да я осъществи.

Но и тук, както и при всички случаи, тъмните сили на злото не останаха мирни. Големите и бързи успехи раздухаха неугасналото честолюбие и амбиция на човека и Ашо-

ка, след като бе постигнал предназначенията и беше станало обединението на полуострова, посегна да завладее и съседното царство Калинга, населено от смел и свободолюбив народ. Ашока срещна обаче здрава съпротива. Започна междусъседска война, която се затегна и продължи дълго. Честолюбието, амбицията и много нарасналият вече престиж пречеха на Ашока да спре започнатата война. Великите идеи на Буда избледняха в него и отстъпиха място на една развихрила се жажда за смазване на този народ. Той искаше на всяка цена да ликвидира това царство, за да запази престижа си, макар да разбираше безсмислието на военния поход. Планинският терен беше особено изгоден за защитниците и те здраво се отбраняваха. Ашока се видя в безизходица. Събра своите военачалници на съвет, никой обаче не можа да му предложи план, гарантиращ успеха му. Накрая стана най-старият и каза:

– Средствата, с които ние разполагаме, не отговарят на изискванията за водене на тази война. Победата ще бъде много трудно постижима, да не кажа невъзможна, а войната ще бъде продължителна. За да имаме успех, трябва да разполагаме със средства за по-ефикасно унищожение на хората, с които воюваме. Знам, че в джунглите живеят хора с много знания, които използват чудни средства и методи в своя живот. Те разполагат с методи и средства за всичко, имат такива и за масово унищожение на хората. Мисля, че те ще ни ги дадат, за да си научим урока. Нека опитаме.

– Веднага да се доведат! – извика Ашока разпалено.

– Те няма да дойдат при нас, защото са толкова могъщи, че и слуги не сме достойни да им бъдем – продължи старият войн. – Ние ще трябва да отидем при тях.

– Добре – каза Ашока с примирен тон.

Още на другия ден в зори царят, заобиколен от своите военачалници, тръгна към гъстата и непроходима джунгла. Водеше ги старият войн. Път почти нямаше, но старият войн, който беше ходил много пъти там, водеше безпогрешно. След дълъг уморителен път привечер те стигнаха до една долина, където на групи се издигаха грамадни скали, отделени едни от други с китни зелени полянки. Те приличаха на грамадни замъци. Когато приближиха, видяха, че по тях имаше много входи. Спряха се пред един вход при първата група скали. Старият войн спря коня си и слезе. Това направиха и другите.

– Ето, тук е обществото на тези чудни хора. Тук те живеят и работят, изучават тайните на творчеството и разрушението.

Всички се спогледаха, защото не се виждаше нито човек, нито пък имаше някакви признаци на живот.

– Аз не виждам нищо друго освен скали – каза Ашока, прекъсвайки мълчанието.

Старият войн посочи към скалите и каза:

– В тях са техните жилища и помещенията, в които работят. Елате по-близо.

Когато се доближиха, видяха много входи при всяка група скали. Старият войн спря пред един вход и каза на другите да почакаат. Той влезе в него и след доста време се върна.

– Елате – покани той останалите.

Групата вървеше по слабо осветени коридори, но се забелязваше, че те имат разклонения едва ли не на всяка крачка. Влезе ли човек из тези коридори, по никои начин не би могъл да се върне при изхода, ако не познава смисъла на чудните знаци, поставени на всяко разклонение. Водачът беше посветен в смисъла на тези знаци и водеше безпогрешно.

Така след доста дълго ходене те влязоха в широка зала, осветена със синкава светлина, но никой не можеше да разбере откъде и от какво идва тази светлина. В ъгъла на залата до една камина, в която нещо светеше по-ярко и издаваше обилна и приятна топлина, беше седнал човек на мек миндер. Той направи знак на дошлите да се доближат и вежливо им предложи да седнат на столчетата, които бяха поставени около камината. Когато се доближиха, всички видяха чудно красив човек с добре изразени форми на главата, с поглед, проникващ в ъгъла на човешката гуша. Погледнаха и камината, от която идваше чудната светлина и приятната топлина. От какво идва те, никой не разбираше, защото не беше от гърва, нито от нещо друго, което те познаваха като материал за горене. Обстановката бе приятна и разговорът се поведе непринудено.

– Ние знаем за какво сте дошли – обърна се сигналаят на миндера човек, на когото никой не можеше да определи възрастта, като заговори на Ашока. Ще ти направим услугата да победиш. Това ще сторим, за да разбереш веднъж завинаги до какви ужаси могат да доведат чудовищните чувства – амбиция, честолюбие, жажда за престиж. Това ще направим за теб, защото си наш пратеник и защото виждаме, че то ще те поправи и ти ще продължиш да работиш за великото дело.

Човекът вдигна ръка и след малко двама стройни млади хора, облечени в халати и с чалми на главата, донесоха сандъче, направено от олово. Те го сложиха пред менджерчето и тихо се отстраниха. Човекът на миндера нахлузи дебели кожени ръкавици, отвори сандъчето и каза:

– Ето, вижте, тук вътре има три презради, разделени с дебели оловни стени. Във всяка от тях има по една топка. Тези топки ще поставите една до друга там, където

имате сражение. Тези, които ще оставят топките, трябва да бъдат облечени с дебели кожени грехи и на ръцете си да имат дебели кожени ръкавици. Щом поставят топките, веднага бързо да се отстранят от мястото. Всички, които искат да живеят, трябва да бъдат поне на 2000 крачки далеч от това място. В един кръг от 2000 крачки от топките за времето, през което човек може да вдъхне сто пъти, всичко, което не се отстрани, ще бъде мъртво.

Ашока и всички негови хора го слушаха и гледаха с изненада. Такова нещо те не бяха чували, не бяха виждали. Човекът затвори сандъчето и направи знак на двамата младежи, които го гонесоха, да го вдигнат и да го изнесат навън. С това разговорът беше привършен.

Ашока и неговите хора станаха, вежливо се поклониха и бавно тръгнаха към изхода на залата. Вървейки из дългите и забъркани коридори, Ашока още веднъж разбра, че всеки непосветен никога не би могъл да излезе оттука. Движеше се и не можеше да си спомни да е минавал по тях.

Когато излязоха, всички бяха мълчаливи. Вече беше настъпила нощта. В този момент при тях дойде също така добре облечен младеж и вежливо ги покани да го последват. Не след дълго те влязоха в един груг вход, повървяха малко в добре осветен коридор, в стъното на който младежът спря. Дръпна някаква ръчка, невидима за другите, и пред тях се отвори широка врата. Показа се голяма зала, в която имаше удобни и добре наредени легла.

– Разположете се да си починете, да пренощувате тук. Ако светлината ви пречи, то гръпнете онази гръжка – той посочи коя – надолу, а когато искате да ви бъде светло, вдигнете я нагоре.

Младежът се поклони и излезе. Макар че за всички преживяното през този ден беше чудно и много странно и те

чувстваха нужда да споделят, бяха много изморени и бързо заспаха. В зори се събудиха, всички се чувстваха толкова богри, така освежени, както никога не са били. Когато бяха готови, вратата се отвори и пред тях се показа същият младеж.

– Ние смятаме, че е време да вървите, тъй като имате дълъг и труден път.

Групата стана и излезе навън. Натовариха най-напред на як жребец сандъчето, което вече беше пред изхода. Когато го вдигнаха, всички с изненада разбраха колко е тежко. Преди да тръгнат, младежът приветливо се сбогува и каза:

– Внимавайте да не падне от коня.

Взеха всички предпазни мерки да не стане това. Отново следваше дълъг и изморителен път през гъстата джунгла и едва вечерта групата можа да стигне до лагера, откъдето бяха тръгнали.

Още на сутринта Ашока прегледа позициите и мястото, където искаше да даде решителното сражение – едно широко голямо поле. На другата сутрин в зори той прати трима конници в облекло и съоръжение съгласно даденото предписание да поставят трите топки на едно място в онази част от полето, където ще мине неприятелската армия. Ашока, застанал на едно възвишение, даде заповед на своите войници да предизвикат настъплението на чуждите войски.

С грамадна за онова време армия Калинга настъпваше. Но о, чудо! Всички войници, които приближаваха мястото на поставените топки на 2000 крачки, падаха мъртви на земята. Калинга се смути, изпадна в ужас, като видя неговите войници как падат и умират. Две трети от войниците му загинаха. Той взе рога и изсвири за отстъпление.

Оцелелите войници замаяни се завръщаха назад. Калинга беше смазан.

Когато всичко се свърши, Ашока отиде близо до полесражението и остана ужасен и потресен от гледката. Никога не беше виждал толкова много умрели хора. Огромна част от полето бе покрито с трупове. Спря се и дълго стоя смутен и покрусен и най-после промълви:

– Колко ли могат да бъдат?

До него беше неговият летописец, който описваше терзанията на Ашока. Той пресметна и отбеляза в същия летопис, в който описваше сражението: „Мъртвите бяха много, много повече от 7000“. Но не отбеляза как така набързо загинаха толкова много хора, защото и той не разбираше как става това. Ашока се обърна и с бавни стъпки тръгна към шатрата си, като едва чуто промълви:

– Нека се погребат с молитви и тържества, както се погребват герои!

Домъкна се с мъка до шатрата си. Когато влезе, гръм и мълния го събориха на земята. Небивал ужас го обзе, непоносима мъка го заля – искаше да гиша, но не можеше. Нямаше възможност нито да се движи, нито да прави нещо друго. Цял беше скован, обгърнат като в леген гроб.

Пред него стоеше човек – красив, сериозен, и строго му каза:

– Аз съм Буда, този, от когото беше изпратен като ученик, за да приведеш в изпълнение повеленията на боговете от Джомолунгма. Накрая в изпълнението на тази задача ти се провали като последен глупак. Отстъпи от моите завети и стана проводник на злото, като причини смъртта на толкова хора. Виждам, че съзнаваш грешката си и ще останеш да живееш, за да поправиш каквото можеш, а за престъплението си ще платиш, защото всичко

при нас се плаща и няма извинения. Ние ти позволихме да направиш това, за да видиш злото и да се отвориш от него, да изкорениш от себе си и най-малката възможност друг път то да те обхване. Защото хората се учат, когато направят грешки.

Ашока, малко посъвзел се, стоеше на колене, целият облян в сълзи, молеше се за милост. Той никога не беше почувствал така силно могъществото на един Учител, както сега.

Дълго още той стоя на колене и с наведена глава. Когато най-после се надигна, видя шатрата си, потънала в мрак. Довлече се до леглото и без да се съблече, легна, смазан от мъка и угризение на съвестта. На другата сутрин стана, избра между своите хора най-добрите и ги прати към всички съсеги с молба за мир, разбирателство и гружба.

Всички народи в обширната и обединена вече страна бяха равни и свободни – всеки да се ползва от добивите на своя труд. Ашока нареди навсякъде да се издигнат храмове, където те да отправят своите молитви и благодарности към великия Буда. А за онези, които искаха да живеят в братски общества, се построиха манастири. През останалото време на своя живот Ашока живя в мир с всички, като правеше всичко възможно за приемане учението на Буда от народите.

Двадесет и три века по-късно пред учените на човешкия род се отвориха вратите на нова ера. В ръцете на хората беше вече първата брънка от тайните на веществото. Човечеството направи крачка в атомния век. Разбраха се необятните възможности, които атомът – тази тухличка в Космоса, носи в себе си за разрушение и за градеж. В езика на човечеството се появиха нови понятия: радио-

активност, лъчева болест, смърт от лъчи, получени при разпагане на атома.

По това време също такива учени при разкопки в Индия намериха скелет на човек, живял преди хилядолетия, който имаше 50 пъти по-голяма радиоактивност, отколкото нормалният човек, а това ще рече, че този, на когото е този скелет, е загинал от лъчите на разпадащи се атоми или в краен случай дълго време се е хранил с храна, която е имала стотици пъти по-голяма радиоактивност от нормалната. Пред този факт учените от атомния век се изправиха в недоумение и се питаха:

– Нима и преди нас е имало хора, които са гържали в ръцете си тайната на атома?

октомври 1968 г.

ПИТАГОР И НЕГОВАТА ЗВЕЗДА

Един от най-ярките представители на човешкия род е Питагор. Той е роден около 580 г. пр.Хр. на остров Самос и умира в 500 година. След като прекарва години наред във Вавилон и Египет, където е изучавал науките и мъгростта в храмовете от жреците, той отива в град Кротон, намиращ се в Южна Италия, където основава школа и прекарва там най-творческия период от своя живот.

В тази школа се изучавали преди всичко свойствата и законите, включени в числата от естествения ред, които сега се изучават във висшата алгебра, а също и законите на геометричните фигури. Търсели са една връзка, една общност между тези закони и свойства, които са създали видимата природа, а също така и онова неосезаемо, но напълно реално съдържание, включено във всяка форма.

Изучавали са и човека, неговата тленна част, тялото, а също формите и съотношенията между отделните части на това тяло. Изучавали са и душата му – онази вечна същина в човека, която има в себе си вечното, Божествено начало и която, както са приемали, по пътя на много прераждания се усъвършенства все повече и повече. Във връзка с това изследователите на Питагоровата ера намират, че Питагор е заимствал тези идеи от живелия преди него велик посветен Орфей.

За Орфей имаме само легенди и предания, но неговото съществуване ще трябва да се приеме като безспорно, защото легендите и преданията все пак произлизат от факти. Според всичко това, което е оставено, Орфей е бил

велик Учител на човешкия рог един или два века преди Пифагор. Имал е школа някъде в Тракия, из рогопските области, където е работил със своите усърдни последователи, наречени *орфици*.

Орфей е проповядвал в своята школа мистично религиозно учение, бил е автор на редица космогонии – учения за произхода на света, а също и на учение за Бога. Орфей приемал, че в човека има една нисша природа и една душа със съвършена вечна същина, частица от Бога. След смъртта на тялото душата на човека продължава да съществува, като много пъти се преражда, за да се усъвършенства. Законът за прераждането е бил добре изучаван в школата му. Според преданието Орфей е бил голям певец и поет и когато пеел и свирел песните си на своята арфа, изпълнението било толкова велико и възхитено, че очаровало не само хората и животните, но даже и камъните давали израз, че слушат, реките и потоците се заслушвали в песните му и спирали да текат.

Стремежът на Орфей да помогне на хората, да им даде по-голяма светлина, да ги измъкне от тази нисша природа на примитивните човешки подтици, да им покаже пътя към по-добрия и съвършен живот, е добре изразен в легендата за слизането на Орфей в ада.

Орфей обиква прекрасната нимфа Евридика и те са щастливи. Един ден, докато бере полски цветя, Евридика е ухапана от змия и умира. Тласнат от своята безгранична любов, Орфей решава да слезе в ада, в мрачното царство на душите, за да вземе своята възлюбена. Той знаел колко трудно е да се проникне там и да се изкупи душата от мрачните, сурови царе на това царство – Хагес и Персефона. Със своите песни, с музиката си Орфей успява да измоли душата на Евридика, но при едно условие:

– Ти ще вървиш напред, а Евридика – след теб. Но докато вървиш из подземното царство, не трябва да се обръщаш назад. Помни, обърнеш ли се, Евридика веднага ще те напусне и ще се завърне завинаги в моето царство – твърдо повелил Хагес.

Тръгнал Орфей да излиза, но не изгържал. Обърнал се, когато вече наближили изхода на подземното царство, и с това отново загубил своята Евридика.

Тази легенда има нещо много общо с легендата за Агам и Ева, защото както тук, така и в нея имаме три елемента – мъж, жена, змия и едно непослушание, което става причина за загубването на щастието. Тя показва величието на Орфей като учител на човечеството, защото само за великите учители има легенди за слизането им в ада.

И за Христа има легенда за слизането му в ада. Учителя ни я разказа. Тя е с такава дълбочина и мъдрост, че заслужава да се разкаже.

Слиза Христос в ада, а до него е свети Петър с големия тефтер под мишница. Гледат един грешник, подложен на страшни мъки.

– Защо този човек толкова се мъчи? – попитал Христос свети Петър.

Отваря Петър тефтера си и вижда, че този човек през целия си живот е правил само злини.

– Е, няма ли поне едно добро да е направил през целия си живот? – попитал отново Христос.

– Ммм, да – отвръща Петър, ровейки из дебелия тефтер. – Да, да, ето. Този грешник е бил градинар. Един ден, като работел из градината си, до оградата се приближила една бедна вдовица и помолила човека да ѝ даде нещо за ядене, защото е много гладна. Грешникът измъкнал един морков и ѝ го дал. Това е единственото добро, което е направил през живота си – приключил Петър.

– Дайте Ми моркова! – казал Христос.

Той взел моркова, погал единия му край на грешника, който бил потопен в кипящия катран. Онзи се хванал за моркова и Христос започнал да го тегли навън. Като се попомнил малко, грешникът завикал:

– Ааа, този морков е мой! Кої ми го тегли, кої го гърпа? Дайте ми го, защо ми го гърпате! – закрещял ужасен той, като се загърпал с все сила назад.

Морковът не издържал и се скъсал. Грешникът отново цопнал в катрана.

Основната идея и в двете легенди е една и съща. Виши разумни същества, велики посветени слизат в света на нисшата човешка природа, за да измъкнат, да спасят душата на човека оттам.

Учението на Орфей е получило голямо разпространение в Гърция. Античните поети Виргилий и Овидий са черпили вдъхновение и идеи именно от това учение.

Учението на Пифагор в много точки се покрива с учението на Орфей и някои изследователи приемат, че Пифагор е заимствал идеите на Орфей и че школата на Пифагор е едно продължение на школата на Орфей. Макар да има известни съвпадения в идеите на двете учения, малко вероятно е да има заимствания, тъй като великите посветени не си заимстват идеите, законите и принципите. Те черпят своята мъдрост, изнасят великите истини, които приемат от необятния първоизточник – Природата. Тази мъдрост е една, истината е една и затова ученията на всички велики учители в основата си, в своята същина са едни и същи. Има само малки незначителни различия в изразните средства, което не е нищо друго освен едно съобразяване с обстановката, развитието и естеството на хората, сред които е дошъл великият Учител.

Ето една малка случка от времето на Учителя.

В една лятна, тиха и приятна вечер сме се събрали на полянката, където си играехме утринните упражнения. Учителя също беше там. Пеехме някои от песните, които Той ни бе дал. Всички пееха така вдъхновено, тъй хармонично! Пееше и Учителя. Създаде се рядко по своята красота и чистота изживяване. Бях близо до Учителя, пеех и си мислех: „Как ли Учителя е създал такива бисери?“. Когато привършихме пеенето, приближих се до Него и Го попитах:

– Кажете ми, как измислихте такива прекрасни песни, такива мелодии?

– Аз не съм ги измислил.

Да, Учителя не беше ги измислил. Той само ги беше взел от великата хармония на Природата, тъй както и учението, което Той донесе, беше взел от необятната съкровищница на Божествената мъдрост, от която всички Велики Учители черпят.

В школата на Питагор изучаването на числата, геометричните форми, както и техните свойства, е гало голям принос в развитието на математиката. От тази школа имаме оставени много интересни и полезни свойства на числата. Така например тъй наречената Питагорова таблица. Тя представлява три редици числа, които имат това свойство, че гвете числа, умножени сами на себе си, и след като полученият резултат е събран, дават стойност, равна на третото число, умножено само на себе си. Това свойство са го изразили в уравнението:

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Такива числа са например 3, 4 и 5. Три и четири, умножени сами на себе си, и след като резултатът им е събран, дават числото 5, умножено само на себе си.

Тази на пръв поглед празна работа е от изключителна важност и с грамадно практическо приложение. Оказва се, че всеки триъгълник, чиито страни имат за дължините си число от която и да било поредица числа от тази таблица, е правоъгълен. Тези триъгълници са ги наричали Питагорови триъгълници. Първата поредица числа от тази таблица са числата 3, 4 и 5.

$$3^2 + 4^2 = 5^2$$

Триъгълникът, който има страни с дължина 3, 4 или 5, е правоъгълен. Той е бил смятан за свещен, защото има интересни свойства. Сборът от дължините на страните му е равен на 12:

$$3 + 4 + 5 = 12.$$

Числото 12 според древните мъдреци е число на великата закономерност в света, на закона за справедливото. Древните астролози са включили числото 12 в дванадесетте зодиакални знака. Това са дванадесетте школи, през които човешката гуша преминава, това са дванадесетте школи на Мъдростта. Минавайки през тези 12 школи, ученикът усвоява законите на справедливостта. И Учителя казва: „Изучавайте първо законите на справедливостта. За законите на Любовта е още много рано за вас“.

Лицето на този триъгълник, неговата повърхнина е равна на 6 – съвършено число. А числото 6 е число на Любовта. Така са го смятали древните и казвали: „Бог създаде човека в шестия ден, не този човек, който ти виждаш пред себе си – съвсем не, а Бог създаде в шестия ден принципа, силата, която поради липсата на по-подходяща гума наричаме Любов“.

Един от посветените в древността казва: „Когато Бог създаде човека – Любовта – човекът беше толкова красив, че Бог повика ангелите да го видят“.

Има ли нещо по-красиво от Любовта? Кой не иска Любовта? Законността и Любовта – това са двата основни принципа в Природата. Числата 3, 4 и 5 са дължини и изразяват съответно сърцето, волята и ума. Събрани в едно, те дават законността в Природата. Любовта – числото 6 – е извън тях, то е от по-висшите измерения. Числото 6 не е дължина, а е плоскост – число от по-висш свят. То е плоскостта, върху която може всичко да се гради, да се живее.

Всички строители на древността са ползвали своите знания на този триъгълник – размерите на дяланите каменни блокове в пирамидата на Хефрен, на сградата на Храма на Слънцето в Баалбек в Сирия. В Хеопсовата пирамида така наречената *Зала на фараона* има размери, свързани по особен начин с числата 3, 4 и 5. Освен това ако имаме три куба със страни, равни на числата 3, 4 и 5, то сумата от обемите на тези кубове и техните тегла, когато са направени от една и съща материя, е равна на обема и теглото на куб със страна, равна на числото 6. Това също особено много е ползвало древните строители.

И сега майсторите по строежите всякога, когато искат да построят прав ъгъл – винаги тъй необходим, всякога си служат с числата 3, 4 и 5, така както са правили строителите преди хиляди години при изграждането на храмовете и на всички строежи на Египет, Вавилон, Китай, Америка.

Отначало в школата на Питагор се е приемало, че всички правоъгълни триъгълници са питагорови, с други думи, че страните на всеки правоъгълен триъгълник са подчинени на тази зависимост – да се изразят като сума от квадрати на числа от естествения ред. Оказало се обаче, че това не е така. Имаме правоъгълни триъгълници, на които дължините на страните са несъизмерими – няма

числа, които да ги покриват, които да изразят дължината на техните страни. Така например равнобедреният правоъгълен триъгълник, който представлява половин квадрат, не е питагоров триъгълник и не могат да се намерят такива числа, с които да изразим дължината на страните му. Няма една мярка, с която можем да ги измерим. Това на пръв поглед за човека е смешно – да не можеш да измериш дължините на страните на един триъгълник. Не е смешно, а не може! За учениците на Питагор това било съкрушително откритие. Те разбрали, че във формите е включено нещо повече, отколкото в числата от естествения ред, и че за тези форми трябва да има други числени изрази, които те не знаят. И че законите в Природата са много по-необичайни от законите на числата. Това откритие смутило учениците, те го запазили в тайна и отбягвали да се говори за него. Започнали да изучават повече геометрията.

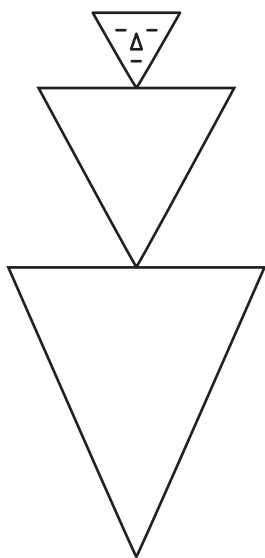
Учителя се спира на такава една несъразмерност, която имаме между гуаметъра и дължината на окръжността. Тези две линии не могат да се измерят с една мярка. И Той казва: „Дължината на окръжността и гуаметъра ѝ са линии от два различни свята. Затова са несъизмерими“.

Питагорейците не са знаели, че освен светът на правата и на плоскостта има и други светове с други величини и свойства – световите на Лобачевски⁵⁷, Янош Бойяи⁵⁸, Гаус⁵⁹, а най-добре е разработена тази област от гениалния математик Георг Фридрих Бернхард Риман⁶⁰. Той е роден през 1826 и умира през 1866 г., живял е само 40 години, като дава изключителни, гениални идеи в областта на математиката, идеи на един нов свят, на едно ново схващане за Космоса, за пространството, за движението. Какво ли би дал, ако би живял повече?

Риман е създал така наречената Риманова геометрия, Риманово пространство, в което всичко е някак огънато,

никъде няма две еднаквости, никъде няма повторение. Две линии, две геометрични форми, две тела не могат да бъдат еднакви в това пространство. Всяко място в Римановото пространство е нещо друго, с други свойства, с други качества, не е както в пространството на Евклид⁶¹. В Римановото пространство ако пуснеш една точка да се движи все в едно направление, то тя когато и да било ще дойде пак там, откъдето е тръгнала.

Учителя казва: „Ако вие пуснете една мисъл, то когато и да било тя неминуемо ще дойде пак при вас, като при това, ако е добра, минавайки през пространството, ще приеме силите на доброто и ще дойде по-богата, отколкото е тръгнала. Злата мисъл – също“. Ето колко е важно какво мисли човек! С това скромно изречение Учителя открехва малка пролука към една от най-величавите тайни на Природата – за пространството, за което геният на Риман също ни казва нещо.

В школата на Питагор усърдно са изучавали музика, като са дали така нареченият музикален Питагоров строй. В него са загадени законите, според които трябва да се съкращава дадена струна, за да се получи исканият тон. Така например дадена струна, даваща тон, ако се съкрати наполовина, ще даде чиста октава, $\frac{2}{3}$ дава квинта, $\frac{3}{4}$ – кварта. В този строй са посочени цяла поредица отношения, които дават тоновете в гамите. Според тези закони се настройват инструментите с фиксиран звуков рег – орган, цимбал, арфа и гр.

Питагор е разглеждал геометричните фигури като елементи на Природата, закономерностите на които са закономерности в самата Природа, във формите, които тя създава. Най-любимата на Питагор и неговите ученици фигура, която най-много са изучавали, е бил пентаграмът, наречен още *Питагорова звезда*. Това е звезда, която се получава, като се продължат страните на правилния петоъгълник в две направления до тяхното пресичане. Така се получава петолъчна звезда. С този знак учениците от школата на Питагор са се познавали един друг, като са я начертавали при среща. Пентаграмът за тях е бил най-съвършената геометрична форма. И наистина, тази геометрична форма има много интересни и странни качества, които я отличават от другите фигури. Ъглите при върховете на звездата са по 36 градуса. 36, умножено на 10, дава почти толкова, колкото денонощия има годината. Сборът на тези пет ъгла е равен на 180 градуса, което дава една права линия.

Самият пентаграм е една съвкупност от пет тройки подобни триъгълници, каквито имаме в човешкото тяло. Лицето на човека е най-малкият триъгълник. Линията, минаваща по раменете като основа, с другите две страни от края на раменете до пъпа, е вторият, среден по размер триъгълник. И най-после е големият триъгълник, който се образува от линията, минаваща през пъпа до тазовите кости като основа на триъгълника, а другите две страни са от края на тазовите кости до петите.

Един път в клас Учителя даде тази скица, като обясни, че тези три триъгълника, обърнати с върховете си надолу, показват, че човек е потънал много дълбоко в гъстата материя.

В средата на най-горния триъгълник Той начерта едно малко триъгълниче с връх нагоре, което изразява носа на човека. „Това триъгълниче само е Божествената същина в човека“ – каза Той.

Отношенията на лицата на тези три триъгълника в пентаграма, както и в правилната човешка фигура, са в тъй нареченото *златно съотношение*. С други думи, ако разделим лицето на най-големия триъгълник с това на средния, ще получим число, което ще бъде равно на числото, което ще се получи, ако се раздели лицето на средния триъгълник с това на най-малкия. Златното съотношение е несъизмеримо. Точките, в които се пресичат лъчите на пентаграма, върховете на вписания в него петъгълник, са точки също на златното сечение, или както още древните са го наричали – Божествена пропорция.

В *златно сечение* е разделена една отсечка, когато съотношението между цялата отсечка и по-голямата ѝ част е равно на отношението между по-голямата част на отсечката и нейната по-малка част. Геометрично златното сечение е дадено в пентаграма, но алгебрично то не може да се изрази, несъизмеримо е. Не могат да се намерят числа, които да удовлетворят тези две съотношения. Въпреки това златното съотношение се среща най-често в Природата. Правилното човешко тяло и много от неговите органи са построени по закона на златното сечение. Така например в скулптурата на Аполон – бог на Слънцето, най-красивият от боговете, всички негови части и цялото му тяло са построени според златното сечение. Така ако вземем височината на фигурата и теглим една хоризонтална линия през пъпа, то цялата височина се разделя на две неравни части, които са в златно съотношение по отношение към цялата височина. Второ златно съотношение имаме, като отсечката от пъпа до върха на главата разделим с права, която

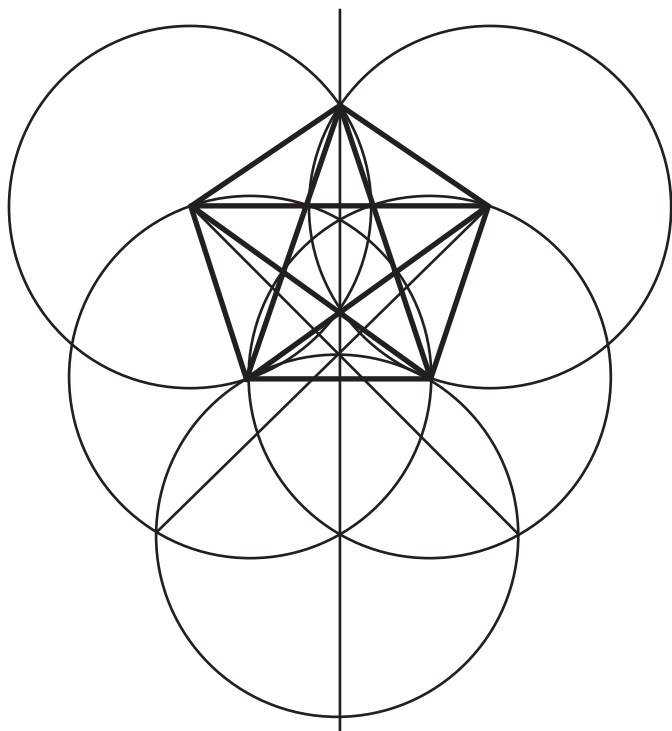
минава под брадата на главата. Трето златно отношение имаме, като разделим отсечката от пъпа до петите с линия, която минава през коленете. В ръката на съвършения човек имаме също три златни съотношения - точките на деление в китката, в лакътя и там, където свършва ябълката на горната част на ръката.

Всички изтъкнати скулптори и художници са спазвали законите на златното сечение, затова техните творби дават едно меко, приятно зрително усещане. Златното сечение, където и да се види, внася една хармония, едно чувство на някакво висше говорство. Щом като за слуха имаме благозвучни и неблагозвучни акорди, защо и за окото, за зрението да нямаме същото?

В школата на Питагор добре са разбирали, че има хармонични за окото форми и отношения, и са търсили законите, които създават тези форми, най-важният от които е златното Божествено отношение. В изграждането на всички големи строежи на древността законите на хармоничните отношения са били напълно спазвани, затова те са велики, пълни с художествена стойност - и вечно такива ще останат.

За златното отношение видният италиански математик Фибоначи, живял от 1170 г. до 1228, е дал един ред от отношения, наречен на неговото име - *ред на Фибоначи*. В този *ред на Фибоначи* от третия член нататък стойностите все по-близо и по-близо се приближават до златното отношение. Първите членове на този ред са $3/5$, $5/8$, $8/13$, $13/21$... Този ред е служил на художниците, скулпторите и строителите от онази епоха за определяне и създаване на съвършените форми.

Учителя също ни даде Пентаграма като символ и като ключ за едно по-дълбоко разбиране на пътя на човешката душа.

За чертането на правилен петоъгълник, откъдето се изхожда за чертането на Пентаграма, има доста методи. Най-красивият е този, даден от Алберт Дюрер – един от най-големите гении на Възраждането в Германия. Живял е между 1471-1528 г. Дюрер е бил художник, гравьор, скулптор, архитект, математик, създател на фортификацията и на още много други неща. Неговите художествени творби и сега имат изключителна стойност.

Юни 1965 г.

АЛМАГЕСТА – НАЙ-ВЕЛИКОТО ПОСТРОЕНИЕ

Ритмичните стъпки на времето бяха вече отбелязали отминаването на един век, откакто главата на Бялото братство, най-великият пратеник от Слънцето, дошъл на Земята, беше снет от кръста. Преките наследници на идеите, които Той донесе, онези, които избра като Свои ученици – скромни, честни, смирени хора, също бяха вече заминали от този свят. Дойдоха други след тях, жадни за слава и първенство, и с нахални методи се изтъкнаха сред последователите на великия Учител като богоизбрани, най-близки помощници на Бога. Единствено те разбирали и били усвоили най-добре учението на Христа.

Узаконили си правото да контролират мисълта и генията на хората като първи Божии помощници, както те се изтъкваха, пожелаха и подходящо място за тяхното високо звание във Вселената, в творението на Бога. И къде другаде можеха да бъдат, освен в центъра на Божия мир? Бяха на Земята, тяхното седалище бе тук – редно беше тя да бъде център на Вселената.

Това обаче трябваше да се покаже по-обстойно, да се изнесе с по-убедителен, по-научен език, какъвто е езикът на числата, чертежите, диаграмите – за да може да се приеме и от по-изтъкнатите и критично настроени умове.

За тази задача трябваше да се намери учен човек, признат за такъв от обществото, който чрез умелата акробатика на езика да облече лъжата в примамлива форма, подхвърляйки нови и странни, често пъти нечути дотогава гуми, което е необходимо, за да мине лесно тя за ис-

тина. С този език той трябваше да утвърди централното място на Земята във Вселената, като същевременно със здрави доводи да се събори, да се обезличи истината, че Земята не е център на Вселената, това да се покаже като отстъпничество от правите идеи, като богохулство, и така по много прост и лесен начин да се обяснят явленията в небесния мир.

Тази истина беше изнесена от скромни, смирени, мъдри хора в по-старите времена, каквито бяха Аристарх Самоски⁶² и Тераклий Понтийски, които твъргяха, че Слънцето е в центъра на звездния мир. Други пък, като Филолай – най-гобрият ученик на Платон⁶³, казваха, че центърът на Вселената е място на най-съвършения елемент в творението на Бога. За такъв елемент се приемаше тогава огънят, горящ в огнището на Зевс⁶⁴.

Като най-подходящ човек епископите и патриарсите от Александрия – най-изтъкнатият научен център в онова време, избраха известния и с голямо име учен Клавдий Птоломей⁶⁵. Човек със знания в много области – география, астрономия, аритметика, геометрия, и при това с известното и царствено име Птоломей, името на прославения генерал от армията на Александър Македонски – освободителя от мрачното персийско иго.

– Него ще натоварим да изгради система и наука, да напише труд за великото построение на Бога – Вселената, с център Земята, около която всичко се върти. И защо пък Земята да не бъде център? – питаха се първенците. – Самата тя е, така да се каже, твърда, здрава, крепка и непогвижна. Какво е всичко друго извън нея? Слънцето – някакво си огнено кълбо; звездите – пламъчета, залепени на огромна прозрачна сфера. Та там, в огъня, хора като нас с ум и разсъдък, разбира се, не могат да живеят.

Клавдий Птоломей, роден в седемдесета година след Христа в град Александрия и доживял до 147 г., беше едно от най-големите светила на Академията в този изтъкнат за науките град. Нищо, че той се занимаваше с географията на Земята – оттам до астрономията е само крачка.

Разбира се, за положения от него труд не се изключваше едно пребогато възнаграждение от първенците – Божи служители. Птоломей успя да подбере всичко онова, което са казали известните, големи учени преди него като Аристотел⁶⁶ и Хипарх⁶⁷ за мястото на Земята като център на Вселената в подкрепа на своята задача. Той наистина беше много учен за онова време и имаше погход в изграждането на научна концепция. Знаеше, че в основата си всяка наука трябва да има здрави, очевидни, проверени, общоприети истини, които не се нуждаят от доказателства и към които не може да се отправя каквото и да било съмнение. Задачата беше ясна.

Сред основните принципи, върху които Птоломей изгради науката за великото построение, бяха следните: Земята е център на света. Тя е неподвижна, а Вселената е пространство, ограничено в определен обем. Колкото до светилата, които ние виждаме над главите си, които се въртят около Земята, то за тях се приема, че се въртят само по окръжности, защото това е най-съвършената фигура в равнината. По тези кръгови орбити планетите се движат винаги равномерно, защото равномерното движение е най-съвършеното. Планетите са наредени в последователен ред, като най-близката е Луната, следвана от Меркурий, Венера, Слънцето, като се взема, че и то е планета, Марс, Юпитер и Сатурн. И най-после, извън тях, се намира прозрачната сфера, на която са налепени неподвижните звезди. Слънцето все пак, като нещо по-особено

от другите планети, се приема за граница и с това се разделят планетите на вътрешни – тези между Земята и него, и външни – тези, които са зад него.

Ето в такава простичка, ясна и най-важното – очевидна, отговаряща на нашите зрителни възприятия система, поднесе той, за радост и успокоение на християнските първенци, своя голям труд, озаглавен *Великото построение*, наречен по-късно от арабите *Алмагеста*.

Но ето, че явленията и фактите никак не искаха да се погчият на тази система. Постоянните наблюдения всякога показваха, че планетите съвсем не вземаха под внимание принципите във великото построение на Птоломей и най-безцеремонно, като някакви непоправими немирници, нарушаваха и нехаеха за установените от него закономерности. Те очевидно съвсем не се движеха по кръгови орбити. Чудно е защо някога те се виждаха ту по-големи и по-ярки, ту по-малки и с по-слаба светлина. Не се движеха и равномерно – ту по-бързо, ту по-бавно. И понякога вървяха от запад към изток, а друг път – от изток към запад, и не само това, но не щеш ли, вземаха, че се спираха, правеха някакви възли и пак отново тръгваха.

– Защо е така? – се питаше големият учен. – Кое е онова, което разваля неговата стройна и очевидна концепция и кара светилата да не се съгласят с тъй правите, логични и ясно установени директиви.

– Ех, гребна работа, това ще го оправим! – махваше с ръка ученият Птоломей. – Защо имам толкова знания и ум в главата си, като не мога да се справя с една такава греболия? Ще вмъкна някои нови елементи, някои нови гръмки, галещи слуха понятия, като например – диференти, епицикли, които изведнъж всичко ще оправят. Виж колко са благозвучни и тържествени, и най-важното – преизвикват

респект и уважение. Да, да, с тях всички тези неразборци, безреגיע и капризи, които тези малки, още незрели творби на Бога ми създават, ще бъдат оправени.

Диферент е окръжността, пътят, по който се движи около Земята не планетата, а центърът на една друга окръжност, наречена епицикъл, по която равномерно се движи самата планета. Чудесно създадена система, наситена с грация и финес – планетите бяха поставени в положението на някакви балерини в звездния мир. Това обаче не можа да оправя наблюдаваното безреגיע от гледището на великата концепция и да постигне послушанието на звездния мир към установените принципи. Нещата не се изясниха и недоносчетата продължаваха, въпреки тези новости, да своеобразничат и да се движат както преди.

Това не отчайваше големия учен. Той продължаваше да поддържа принципите си като най-прави и верни и за нищо на света не искаше да отстъпи от тях, та ако ще би и самият Творец, Бог Саваот на тази Вселена, да му препоръча и да му покаже истинското построение на света.

Птоломей беше упорит и честолобив и не можеше да засенчи голямото си име като учен с отстъпление от веднъж установените от него принципи. И честен беше той – да гържи докрай на своите ангажименти към черковните първенци.

Захвана се да оправя всяка нова нередност, проявена от планетите, с нови и нови второстепенни епицикли и диференти, според това, кое ще му бъде по-удобно. Отначало окръжностите бяха само 22, като бързо нараснаха и стигнаха до 75. Завъртяха се 75 кръга, диференти и епицикли в такава сложна плетеница, че и най-добрите познавачи, и най-големите специалисти не можеха да се оправят в този шемет от движение на кръговете.

Епископите и патриарсите, макар и късно, разбраха, че тронът им, тази непоклатима твърд – Земята, тяхното свещено седалище, е сериозно раздрусано. И че създадената стройна система от големия учен е застрашена да рухне, да се сгромоляса. Те се изплашиха от безпътицата, в която биха се озовали, ако наистина концепцията умре.

Напънът на будния човешки ум беше вече достатъчно могъщ, за да се намерят хора, които да се усъмнят в непогрешимостта на Птоломеевата система. Защото фактите, фактите карат човека да мисли и го насочват да намери истината. Тези хора бяха най-вече учените от Средна Азия в Самарканд и Бухара.

Черковните първенци се сепнаха и здраво въстанаха срещу онези любознателни умове, които се опитваха със своите изказвания, подкрепени от наблюдения, да подкопават презгърнатата от тях свещена система. Яростно се нахвърлиха срещу науката и онези институти, където тя се развиваше, и чрез устата на своите по-просветени служители ревноха срещу настъпващата светлина.

Така епископ Тертулиан⁶⁸, живял малко след Птоломеї, между 150 и 220 г. след Христа, се провиква:

– Ние, богоизбраните, истинските и най-честни приемници на Христовото учение, нямаме нищо общо с някакви школи като академиите в Александрия, в Атина, във Вавилон. На нас след Христа не ни е нужна никаква любознателност, не ни е нужно никакво изследване, никаква наука.

Той съвсем забравя казаното от Христа, че напредналите същества са учени от непонятен за нас размер.

Друг, живял по-късно негов ученик, ползващ се по неизвестни причини с почетното име Блажений Августин⁶⁹, казва, че „всяка мисъл, която не е в съгласие с установените веднъж догми, е богопротивна.“

През 391 г. един заслепен и обезумял от фанатизъм патриарх в Александрия, наречен Теофил⁷⁰, в чудовищния си устрем да спре и потъпче светлината, вдигнал сяпмо подчинена на него тълпа, насъскал я срещу академията и библиотеката в Александрия, най-голямото хранилище на човешкия опит, на човешката мисъл и мъдрост, и така тя била разрушена и били изгорени голяма част от свитъците, съхранявани там.

Всички тези християнски отци не виждаха и съвсем не бяха способни да разберат с каква велика наука си служеше Христос, когато правеше чудесата, за които твърде малко е казано в Евангелието.

Този фанатизъм не беше само проява на християнските първенци, той обхвана и приемниците на Мохамедовата религия.

В 641 г. арабски пълчища, водени от халифа Омар⁷¹, завладяват Египет и когато влизат в Александрия, спират се пред библиотеката и водачите на войската питат своя вожд:

– Да изгорим ли свитъците на библиотеката?

Той отговаря:

– Ако писаното в тях го има в Корана, те са излишни, защото то вече е написано там. Ако пък го няма в него, то те са вредни, защото писаното в тях ще бъде еретично. Да се изгорят!

От този огън успява да се спаси само една малка част, която в 1517 година султан Селим I⁷², нахлувайки в Египет и Александрия, окончателно изгаря и помита останалото богатство от този център на светлината. Сегемстотин хиляди свитъка, плод на усилията на много поколения, са безвъзвратно загубени за човешкия род.

Така великото творение на Птоломей – *Алмагеста*, подкрепено и наложено от първенците на християнската

религия, можа в продължение на повече от 14 столетия да бъде една от най-почитаните и уважавани книги. Тя се утвърждаваше като научен труд, но и като ценна разменна монета.

През VII в. персийският цар Хезроес, при сключване на мир с победения от него византийски император Хераклиус⁷³, е поискал като наказателен дар да му поднесе един екземпляр от книгата.

След смъртта на Мохамед в 632 г. сл.Хр. почва бурно издигане на арабския народ, който се явява като най-добър приемник на западащата вече александрийска култура. Настава бурен отлив на учени от Александрия към цветущата вече столица Багдад и по-късно към Дамаск.

Един екземпляр от книгата на Птоломей попада в ръцете на известния от приказките на *1001 нощ* халиф – Харун Ал Рашид⁷⁴, живял между 765 и 809 година. По негово заповед учените от школата на мъдростта в Багдад се натоваарват да преведат този труд от гръцки на арабски, но по неизвестни причини преводът остава непълен. По-късно неговият син Халиф Ал Мамун⁷⁵, един от най-просветените арабски халифи, голям покровител на науката, натоваарва големия учен Таабит Бен Корра да преведе цялата книга. За да се подчертае голямата ѝ важност и величие, заменят превода на заглавието *Магжеста*, което значи *велико построение*, с *Алмагжеста*, което ще рече *най-великото построение*. По-късно заглавието се оформя като *Алмагеста*.

Оттам великото творение на Птоломей минава в Европа. Но будната човешка мисъл е неспокойна – тя търси светлината. Църковните отци продължават да са обезпокоени за съдбата на „великото построение“ и стигат до извода, че е необходимо едно ново, твърдо и категорично

потвърждение на тази система, декларация в нейна подкрепа, изхождаща от добре организиран събор и вселенски конгрес на учените в тази област – учените астрономи. За тази цел се организира и се свиква през 1250 година в испанския град Толедо голям конгрес на астрономите, ръководен и организиран от послушното оръжие на папата – Инквизицията.

Един от князете, поканени там, Алфонсо X Кастилски⁷⁶, е унесен от напевния заплетен ход на въртящите се диференти и епицикли, с които доклагчиците упорито натрапват и изчисляват „великото построение“ в главите на слушателите. Той, прозявайки се, непрегледливо се провиква:

– Абе, ако Господ Бог при сътворението на света ми беше направил честта да ме вземе за съветник, то много неща във Вселената биха били по-хубави и много по-прости.

Нещастният Алфонсо беше забравил, че живее във времето на всесилната тогава Инквизиция и че залата е пълна с нейните агенти. Неговото изказване се прие, разбира се, като богохулство, и затова той трябваше да оплаква съдбата си като заточеник в един манастир.

Но истината е могъща като самия живот, защото тя е рожба на този живот. И най-твърдият ботуш не е в състояние да я смаже и да отнеме правото ѝ на изява. И най-добре изградената лъжа ще се сгромоляса под нейния напор.

ноември 1969 г.

АЛЕКСАНДРИЙСКАТА ШКОЛА

Разглеждайки живите форми около нас – растения и животни, ние не можем да не забележим, че за тяхното раждане и развитие са необходими известни условия. И за да се постигне добър резултат, необходимо е тези условия да са налице.

За развитието на човешката култура и на човешкия прогрес са необходими също известни условия. И ако ги спазваме, човечеството ще бъде в един непрекъснат възход, в една непрекъсната еволюция. Ако разгледаме историческия период на човешкото общество, ще забележим, че е имало епохи на възход, на бързо развитие на човешката култура, а също така и периоди на застой, на регрес и пълен мрак. Кои са причините?

В това отношение александрийската култура, или както някои я наричат *Александрийската школа*⁷⁷ – един от светлите периоди на човешкия род, ще ни покаже много лесно причините и условията за такъв благоприятен възход. Тя почва от 332 година и свършва до 46 г. пр.Хр., като продължава няколко столетия своя упадъчен период.

През 525 г. пр.Хр. земите на Средния изток и Египет са били заробени от Персия. Има много белези, които показват, че робството на народите от тези земи е било доста голямо: пълен мрак и бездейност, липса на творби и изтъкнати хора, начинът, по който са освободени земите и народите, голямата благодарност, отдадена от народа във всичките му класи на освободителя Александър Македонски⁷⁸.

Александър Македонски е роден през 356 и умира през 323 г. пр.Хр. Той се приема като един от най-добрите, най-способните гържавници на гревния мир. Получил е своето образование и възпитание от гръцкия учен и мъгрец Аристотел. Кой е бил Аристотел? Велик философ и идеолог. Един всеобхватен ум, който е засегнал цялата наука на гревния мир, живял е от 384 до 322 г. пр.Хр. Баща му, който е бил пригворен лекар на македонския цар, го пратил да следва Платоновата школа в Атина. По това време медицината заема също много голямо място сред тогавашните науки. Към храмовете се откривали болници, където жреците са и лекари. Наричали са ги *асклепиади*. С голяма популярност са се ползвали по това време храмовете на Ескулап⁷⁹ в Кнос, където получават подготовката си редуца учени и философи. Аристотел е също такъв асклепиад, и то от най-известните от школата в Кнос.

През 343 г. по нареждане на македонския цар Аристотел става учител и възпитател на престолонаследника Александър. Грамадата трудове, написани от Аристотел във всички области на тогавашните науки: логика, психология, естествознание, история, политика, естетика, говорят за един велик и всестранен гений. Особено зрели са неговите разбирания по отношение на гържавното устройство, за отношенията между цар и народ. Той казва: „Държавата се създава, за да се живее щастливо“.

За да се постигне това, Аристотел дава цяла серия от правила. На едно място казва: „Революциите и гражданските войни с всичките им страхотии и ужаси се раждат и се подхранват от немотията на народните маси“. И после: „Ако искате да угасите пожара на революцията, то избършете сълзите от очите на страдащите и дайте свобода на масите да въздъхнат“. А по-нататък: „Човек е социално

същество. Той е роден и призован да живее в общества. Човекът трябва да се възпитава. Във възпитанието на хората трябва да се има предвид прекрасното, а не дивото и животинското“.

Велик мъдрец е имал Александър за свой учител в възпитател. И той успява със своето умение и изключителна за годините си мъдрост да уреди своята гържава и своите отношения с народите, които освобождава от персите. Александър е показал не само величието на своя учител, но и своето величие – на един прекрасен ученик.

След смъртта на баща си Филип Александър с непонятна за неговата възраст вещина укрепва своята власт и своя тил, като завзема земите до Дунав, и през пролетта на 334 г. пр.Хр., едва 22-годишен, почва своя поход срещу Персия, тогавашният могъщ поробител и тиранин на земите от *Плодородния полумесец* – Средния изток и Египет. Не е ли чудно това, че момче едва на 22 години с една армия, не по голяма от 30 000 души, помита могъщата Персия? Безкрайни са възможностите на разумния свят и често пъти той реализира своите задачи с най-незначителни средства, от никого неочаквани. Щом назреят условията за един проблясък на Светлината, разумният свят намира начин да прочисти терена за раждането и проявяването на великото. Така е станало и тук. В продължение на десет години Александър мина като пролетна буря по тези земи, помете насилието, тиранията и мрака и събуди заспалия човешки рог за нов живот. Той внесе бурен подем не само в икономиката, но и в науките и изкуствата.

Център на всичко това става основаният през 331 г. пр.Хр. град в Египет, на брега на Средиземно море, наречен на негово име – Александрия. Този подем се дължи преди всичко на много добрата обхода, която Александър е имал

към освободените от него народи, като им е давал пълна свобода. В Египет например той е бил приет от жреците като Божи пратеник не за друго, а заради изключителната свобода и покровителство, които е дал както на тях, така и на народа. На нас отчасти са ни известни високите качества на египетските жреци с тяхната ученост и култура, с качествата им като хора, за да можем да не приемем, че това звание, дадено на Александър, не е било плод на безгранично раболепие.

През 323 г. пр.Хр. Александър умира – едва на 33 години. Грамадната му империя и владенията му се разпределят между неговите военачалници. Египет взема неговият военачалник Птоломей, който става фараон и слага началото на династията на Птолемеите. Той приема за столица новоосновения град Александрия. Династията на Птолемеите изразходва огромни средства в създаването на условия за развитието на науката, изкуствата и философията. Държавата създава и поддържа три важни института: Александрийската академия, Александрийския музей и Александрийската библиотека. Александрийският музей бил съвкупност от научни и учебни заведения, театър и други научни учреждения. В Александрийската академия астрономическата обсерватория била главен център на научната мисъл.

И най-после – Александрийската библиотека⁸⁰. В нея са се съхранявали стотици хиляди трудове, събрани от целия тогавашен свят и преведени на гръцки език. Тези трудове са обхващали материали от всички области на науката: физика, математика, химия, естествознание, география, астрономия, но най-ценни трудове е имало според историците по медицина. Народите тогава не са били безпомощни срещу различните болести, както мнозина

днес предполагат. Тогавашните лекари са лекували с билки и са прилагали природосъобразни методи. След изгарянето на библиотеката много учени, които са знаели за това съкровище, са изказали своето голямо съжаление от изгубването на рецептите: „С изгарянето на библиотеката загубиха много, много ценни методи и рецепти за лекуване на хората. Това е неоправима загуба.“ „Методи и средства, събрани от опита на много поколения вещи хора, безвъзвратно са загубени в този пожар“ – се провиква един от учените тогава хора.

В тази библиотека е имало също ценни трудове из областта на литературата, на религиозно-мистичната философия, а също и на науки, които днес не се смятат за такива: астрология, алхимия⁸¹, кабала⁸², хиромантия⁸³, френология⁸⁴ и други окултни науки.

Тогавашно не се е правило разлика между науките и те не са се деляли на положителни и на такива на заблудите, както е днес. Всяка наука се е ползвала с еднакво внимание и уважение и те са се изучавали успоредно – така онези, които са изучавали астрономията, са изучавали и астрологията; алхимията – заедно с химията; математиката – с кабала. Науките по това време са били достояние само на жреците и на техния ограничен брой ученици, като знанията са се пазели в строга тайна.

Благодарение на Александрийската школа и на учениците, които са ръководили академията, музея и библиотеката, науките са могли да бъдат достъпни и за по-широк кръг от хора. Науките тогава са могли да бъдат измъкнати от мрачните подземия на египетските храмове, за да станат достъпни за онези, които са проявявали интерес към тях. Животворните лъчи на александрийската култура осветляват не само Египет, но заливат и Азия, и зе-

мите на Средния изток, а също и всички области на Средиземноморието.

Когато вторият приемник на Птоломей – Птоломей II⁸⁵ става фараон на Египет, той повиква управителя на библиотеката и го запитва:

– Събрани ли са всички научни трудове от целия ни познат свят? Преведени ли са на гръцки език?

Управителят отговорил:

– Събрано и преведено е всичко. Не е преведено от еврейски на гръцки само *Петокнижието* на Моисей.

Тогава Птоломей изпраща делегация до еврейския цар с молба да му прати учени, които да преведат *Петокнижието* от еврейски (тогава староеврейски) на гръцки. Отношенията между Египет и Юдея тогава са били отлични. Юдейският цар приема молбата с голямо внимание и изпраща 72 учени, които биват посрещнати в Александрия с царски почести по най-тържествен начин. Настанени при най-добри условия, поотделно, всеки сам е превеждал *Петокнижието*. Интересното е това, че когато всички свършили и отделните 72 превода са били сравнени, то се оказало, че всички са били еднакви. Този превод на *Петокнижието* и сега се приема за най-добрият. Фактът, че тази малка страна Юдея тогава е могла да прати 72-ма учени, които да имат не само богат резерв от общи знания, но и да познават основно, до съвършенство двата езика, показва богатия елит от учени, които по онова време е имало в Юдея.

Тази бурна по своята благодат епоха на човешкия прогрес обхващаща около 250 години, последните от епохата преди Христа. Тогава се раждат цяла серия от гениални хора във всички области на науката, философията и изкуствата, имената на които и сега се споменават с уваже-

ние от интелигентното общество и красят научните трудове на много дисциплини: Евклид, основател и създател на геометрията, която и сега се изучава и носи неговото име. Архимед⁸⁶ – математик и физик от голяма класа. Много от законите, които той е изнесъл в механиката и физиката, и сега се изучават и прилагат, например Архимедовият винт, който е основен елемент на много машини. Аполоний въвежда понятията хипербола, парабола, елипса и гр., които и днес се използват. Изследванията му оказват силно влияние върху развитието на астрономията, механиката и оптиката. Диофант е голям математик с принос за развитие на аритметиката в гревността със своите Диофантови уравнения. Херон още тогава е знаел за силата и възможностите на парата. Хипарх описва първите систематични наблюдения и изследвания на звездното небе. Аристарх Самоски с изключително проникновение е изнасял и проповягвал хелиоцентричната система, че Слънцето и планетите са едно семейство и се въртят около него. Той изчислява разстоянието от Земята до Слънцето и до Луната.

Клавдий Птоломей е най-изтъкнатият учен по онова време: географ, математик, физик и най-вече изтъкнат астролог. Неговите трудове имали огромно значение за развитието на тези науки. Той не само е дал много в това направление, но е и систематизирал всички постижения на учените преди него – на тези от гревния мир. Биографичните данни за него са много оскъдни. Известно е, че е прекарал голяма част от живота си в Александрия. Основното съчинение на Птоломей по астрология е в 13 книги, наречено от арабските народи *Алмагеста* – енциклопедия на гревните астрономични знания, което ще рече *най-велика*. Столетия наред този труд е бил най-добрият обра-

зец и изложение по астрономия. Изключително голямо е било практическото значение на *Алмагеста* за мореплаването и определянето на географските координати. В нея праволинейната и сферичната тригонометрия са били приведени в стройна система. Много точно е било определено и числото Π – 3,14167.

Птоломей е написал *Каталог за положението на много звезди* – около 1022, като са дадени с голяма точност и техните координати. Дадени са също описания и на някои астрономически уреди. Той е бил прекрасен наблюдател на звездното небе. Има основание да се приеме, че Птоломей дебело е подчертавал, че основната задача на неговия труд е разрешаването на чисто практически задачи за нас, хората, живущи на планетата Земя. Той е приел движението на планетите, на Слънцето, Луната и звездите да се приема по отношение на нашата Земя – така, както сега се приема в астрологията и както се изчисляват в астрологията ъгловите разстояния на планетите, Слънцето и Луната по отношение на Земята. Птоломей едновременно и старателно е изучавал както астрономията, така и астрологията. Оттам е и неправилното заключение на някои, че Птоломей е сметнал Земята за център на Вселената, за център, около който всичко се върти.

Този извод е бил необходим на много хора и по-специално на папите, които са натрапили лъжата, че са първи приемници на Бога и като такива следва да живеят в центъра на Вселената, който според тях е Земята. От всички светила на небето Луната има най-сложна формула за определяне на своето движение. Птоломей е дал таблици за това движение, много по-точни от съществуващите тогава. Той е изчислявал много точно и затъмненията, които за тогавашните времена са имали грамадно прак-

тическо значение. Дал е също и таблици за движението на планетите, с които се е определяло не само настоящето, но и бъдещото им положение. Тези таблици са предизвикали възхищение. Един от учените, анализирайки постиженията на Птоломея в областта на астрономията, казва: „Изнесените астрономически данни за движението на планетите, Слънцето и Луната от Птоломея са подготвили създаването на хелиоцентричната система на Коперник⁸⁷, като той му дава не само целия математически апарат, но и онази зависимост между движението на планетите и движението на Слънцето, които до откриването на телескопа са били единствените доказателства за справедливостта на хелиоцентричната система“. Какво излиза тогава? Че само за разрешаване на някои чисто практически въпроси, преди всичко от астрологично естество, той е взел от Птоломея аспектите на планетите, Слънцето и Луната по отношение на Земята, което погрешно се е приемало за геоцентризъм.

С изключително голяма известност се е ползвало и друго съчинение на Клавдий Птоломея – *География*, написано в 8 тома. В този труд той дава пълни и много добре подредени сведения за знанията по география на древния мир. В много добре изнесената теория за картографската проекция дава координатите на 8000 пункта в една ширина от 16 до 67 градуса. Дава също пътищата в Атлантическия и Индийския океан, които да се ползват от търговците и пътешествениците. Птоломея създава 26 специални карти на земната повърхнина. Ръководството става много ценен исторически източник и се е ползвало и до наше време.

Птоломея е написал още *Хронологически канон на царете*, а също *Съчинение по оптика* в 5 тома, което се счита за загубено. Намерен е само преводът му на арабски. В

него много интересно се изнася теорията на огледалата, а също и тъгълът на пречупване при преминаване на слънчевия лъч от въздуха във водата и в стъклото, като за това са дадени таблици. Друго негово съчинение е *Хипотеза* – в него разглежда значението на *Алмагеста*. В *Анали* Птоломей дава метод за разчитане на слънчевите часове. *Тетрабиблос* е трактат, учебник по астрология в 4 книги.

Ератостен⁸⁸ е също голям математик и географ, който по много оригинален начин е измерил гуаметъра на Земята. И още много видни хора в областта на науките, философията, изкуствата, литературата са дали своите ценни трудове – поеми, стихове, грами. В мистично-религиозната област също е имало ярки представители.

На брега на Източно Средиземно море се е намирал гревният финикийски град Библос⁸⁹. Още 4000 години пр.Хр. той се е намирал в най-оживени връзки с Египет, като е изнасял за там предимно дървен материал – ливански кедър, дърво, което не гние във вода. Египтяните са го търсили предимно за строеж на кораби, а в замяна на това финикийците са вземали от Египет папирус и памучни платове. В този именно богат и стопански процъфтяващ град за първи път е бил напечатан гръцкият превод на *Петокнижието*. Оттук е започнало разпространението на книгата първо из Средиземноморието, а после и в останалите части на света. От името на този град *Петокнижието* на Моисей почнало да се нарича *Библия*.

През XIX в. един от постулатите на Евклид, за когото вече отбелязахме, че е една от най-ярките звезди на Александрийската школа, стана причина да се развълнуват най-изтъкнатите умове по онова време – с откриване на новата геометрия на Мегакосмоса. Това е геометрия на свръхголямото, геометрия на боговете. Постулатът е

нещо много простичко и очевидно. Той гласи: „Ако имаме в една равнина права и точка, лежаща въвн от нея, то през точката може да мине само една права, успоредна на дадената“. Странен е светът на правите и точките.

Ако разгледаме формулата $E=mv/\lambda$, дадена в най-новата физика, E е количеството енергия, числителят на гробта е едно определено число, знаменателят обаче λ – ламбда, е променлива величина, изразяваща дължината на вълната, с която се движат елементарните частици. Колкото ламбда е по-голяма, толкова енергията сила е по-малка. И когато дължината на вълната стане равна на безкрайност, тогава ще имаме права, което е състояние на покой, т.е. енергията сила е равна на нула, което ще рече, че в правите линии няма сила, няма живот. Светът на правите линии е свят на смъртта. Този свят е антипод на света на извитите линии. В Мезакосмоса животът се движи по гъзи, мъртви пространства там няма – навсякъде има живот, навсякъде има движение. В живите форми имаме само гъзи – криви линии – свят на движение, сила, топлина, свят, в който животът, любовта и знанието клокочат. Това е свят на гъзите. Знанието носи светлина.

През 46 г. пр.Хр. кървавата лапа на Рим в лицето на Юлий Цезар⁹⁰ заробва Египет по времето на Клеопатра⁹¹ – последният представител на династията на Птолемеите. С това се слага край на тази светла епоха.

Следват още няколко века упадъчен период, през който музеят и библиотеката са унищожени. През 391 г. сл. Хр. фанатизирана тълпа, подстрекавана от хора, агенти на мрака, унищожават и другата част на тези съкровища. През 640 г. фанатизираните приемници на Мохамедовия завет, според който само Коранът е всичко и извън него казаното и написаното е дело на Сатаната, навлизайки в

Александрия при своя завоевателен поход в Северна Африка, унищожават и другата част то библиотеката. И най-после през 1517 г. турците, предвождани от най-големия в тяхната история завоевател султан Сюлейман Великолепни⁹², водени от устрема на същия Мохамедов завет, смазват и обезличават, помитат всичко.

От Александрийската школа остават само развалини и пепел. Но погребано е само тялото. Духът на александрийското величие, светлината, която то даде, потикът към знания бяха залели света и човешкият род закрачи под тази светлина вече по-уверено по пътя на своя прогрес.

май 1964 г.

ВЕЛИКИЯТ ЗАВОЕВАТЕЛ

Небето през нощта в първия ден на пролетта на 334 година преди ерата на Руби, преди великата ера на Христа, в столицата на македонската гържава - Пела - беше ясно, безоблачно, с кристална чистота и свежест, защото преди това валя гъжд.

Александър, младият приемник на гържавата, след нещастната кончина на своя баща Филип⁹³, се събуди, когато още ги нямаше признаците на зората. Той беше някак бодр, отпочинал, не му се спеше повече. Облече се и излезе на високата тераса на разкошния си дворец, построен на един от хълмовете. На кристалноясното безлунно небе звездите ярко светеха. Той вдигна глава и с едно непонятно за него доволство и радост се загледа в този безкраен мир от светли, трептящи, като че ли покрити със златни игли кръгчета.

– Колко е красиво звездното небе - с въздишка си каза той. – По-красиво нещо от него не съм виждал. Защо ли досега не съм разбрал това?

Загледа се в една ярка звезда, която му беше така приятна, че не можеше да свали поглед от нея. Гледаше я и не можеше да ѝ се нарадва. Но интересно, тя почна да нараства, да става все по-светла и по-голяма, с мека и приятна светлина, която не гразнеше очите, и колкото по-голяма и по-ярка ставаше тя, толкова по-приятно му беше. Някаква непонятна радост се вливаше в него с все по-голяма сила заедно с нарастването на нейните размери и блясък. Изведнъж тази светлина се оформи като човешки образ - красив, с мека осанка, с одежда, като че ли извезана от лъчи.

Александър стоеше като вкаменен от образа и от величието му и чувстваше, че с нищо не трябва да нарушава този тържествен момент, момент на Божия проява, и той сега трябва да има само очи и уши. Образът се доближи и с лек и топъл глас му заговори:

– Слушай, сине мой, ние, братята от Всемирното Братство, които управляваме и се грижим за света и за тази Земя, избрахме тебе да освободиш народите на Мала Азия и земите на плодородния полумесец – Палестина, Юдея и Египет, от тежкото робство на персите, които се samozабравиха, жестоко измъчват и ограбват народите там, гържат ги в мрак и тъмнина, като не спазват никакви закони на човечност и справедливост. Това повече няма да търпим. Ти ще имаш нашата подкрепа, нашата помощ, успехът ти е гарантиран. В тези народи, след като бъдат освободени, ние ще изпратим лъч на прогрес, на възраждане, който ще даде тласък на човешката еволюция.

Но помни, опази Божествените принципи! Бъди справедлив към освободените народи, дай им свобода да живеят и да се развиват тъй, както те си искат! Не ги ограбвай, нито пък приемай за роби синовете и дъщерите им! Пази се от ласките и хвалебствията, които отварят вратите на гордостта и честолюбието, защото те заслепяват човека. На този праг, най-опасния, са се спънали и ще се спъват всички онези, на които сме възлагали задачата. Изключи всяка лъжа, защото там, където тя е включена, всичко се разрушава. Изключи от себе си всяка злоба, жестокост и желание за отмъщение. Ти ще побеждаваш, за да освобождаваш, но не и да отмъщаваш. Помни, че мъдростта изключва всяко удоволствие.

Ако спазваш всичко това и изпълниш точно възложената ти задача, ти ще бъдеш велик и честит. Ще имаш

вечната благодарност на народите там като техен освободител, а на бъдещото човечество – като създател на образцово общество, в което ще има най-добрите условия за развитието на културния и човешкия прогрес. Не изпълниш ли тази задача, не спазиш ли нашите принципи, то от тебе и от държавата ти нищо няма да остане. И на всеки друг в миналото, настоящето и бъдещето, който не ги спазва, и с него, и с държавата му ще стане същото.

Александър слушаше, гледаше и разбираше само, че това са слова на божество. Едно чувство на благоговение, човечност и любов към хората го изпълваше.

Образът бавно се отдалечаваеше, после изbledня и се сля с онази ярка звезда, в която Александър се беше загледал. Приятен ветрец обляхна лицето му, той се сепна, озърна се и с въздишка каза:

– Какъв величав момент, такъв не съм имал никога!

Звездите на небето бавно изbledняваха и една след друга се губеха, като че ли изплашени от могъществото на зората и от изгряващото Слънце. Първите лъчи на Слънцето озариха върховете, озариха неговото лице. Александър тръгна, замислен върху онова, което преживя, и бавно заслужи по мраморните стъпала с благодарност към боговете за величавия момент, който му бяха дали. На долния етаж той срещна своя главен иконом заедно с първия си министър Пердика.

– Слушай – каза Александър, обръщайки се към икономата, – всички роби, които имам в двора, веднага, още сега да бъдат освободени, като им се раздаде гобитъкът от царските обори и всички земи, които имам! Разбираш ли? – ясно и отривисто, с мек тон отсече Александър. – Това още днес да стане! Тръгвай!

Главният иконом някак с почуда го изслуша, но много добре знаеше какво значи заповед на Александър. Той бързо се отдалечи, като обмисляше как по-добре трябва да стане това.

Първият му министър Пердика също слушаше изненадан и едва се съвзе, за да каже:

– Та ти няма нищо не оставяш за себе си, като раздаваш всичко?

– Ха – усмихна се Александър, – аз имам благоволение-то на боговете и тяхното необятно богатство, пред което цялото човешко имане е шепа смет.

Като мълния се разнесе вестта за тази постъпка на Александър и неописуема радост и възторг заля робите в двореца му. Този благороден жест се предаде и възприе и от сворцовите първенци, и от големите военачалници, които също имаха много роби, добитък и земи – и те освободиха робите си, като им раздаваха добитък и земи.

Пела тържествуваше, радост и благодарност се носеше навред. По-късно Александър се срещна със своите първи военачалници, които му казаха, че съгледвачите са се върнали от поробените земи и са донесли най-благоприятни сведения за недоволството от персийското робство и за готовността на народите там да подкрепят всеки техен освободител. Казаха му също, че за похода всичко е готово.

Един месец след това гвадесет и две годишният Александър, възседнал пъргавия и бърз като стрела кон Буцефал, застана начело на своята малка, но стегната, добре организирана трийсетхилядна армия и тръгна на поход срещу най-могъщата и богатата по това време държава – Персия – суров, алчен, ненаситен потисник на народите от Мала Азия и на тези от плодородния полумесец – Сирия, Палестина, Юдея и Египет.

Падаха една след друга като пожълтели листа при есенна буря крепостите и градовете на обширната Персийска империя, като много от тях сами се предаваха, разбирайки добротата и бащинската обхода на младия македонски цар.

Но големите успехи, ласките, раболепието, оказаните му почести като на божество и провъзгласяването му за такова, пиршествата, оргиите, устроени в негова чест – всичко това разклати и смаза здравите устои на целомъдрения младеж. Той се забрави, потъпка дадените му свещени норми и се остави да бъде повлечен от пороя на удоволствията, гордостта, алчността, жестокостта и отмъщението.

В продължение на осем години той помете могъщата и богатата персийска гържава, като освободи поробените от нея народи и навлезе в земите на народите от Индия, които не бяха поробени и яростно защитаваха както земите си, така и своята свобода. Напредването вървеше трудно и с големи жертви. Най-после Александър стигна до бреговете на могъщата Инд. Той мислеше, че земята е къс суша, заобиколена от едно всемирно море, и нему е отредено да ѝ стане абсолютен господар, затова искаше да я обходи, да я завладее, за да изпълни мечтата си, но никъде не се виждаше нейният край. Ето вече осем години как той и войската му вървят все напред – и няма край. Пък и хората, които му доведоха от отвъдната страна на тази голяма река, му казваха, че нататък е все земя, земя и хора. Какво е това, защо е така, докъде се простира този къс земя, няма ли край – не знаеше и нямаше кой да му каже.

Александър даде голям отгих на войската си при бреговете на тази бистра и величава река, която с устрем се спускаше от височините на Хиндукуш. Военачалниците и

войниците бяха вече преуморени и всички се питаха: „До къде ще вървим и докога ще воюваме, това няма ли край?“. Това недоволство се изразяваше в един глух, но могъщ ропот, който Александър чувстваше и разбираше, но не можеше да го премахне. Това го смазваше и измъчваше, той вижгаше, че беше изгубил обаянието, което имаше по-рано. Една нощ не можа да заспи, след като дълго се въртя в леглото си. Глуха, непоносима мъка го потискаше. Най-после стана, излезе от шатрата си, отиде до реката и се загледа в гладката повърхност на бистрата вода, където се отразяваха трептящите звезди на ясното безлунно небе. Вдигна глава и се загледа в самите звезди.

– Същото небе, същите звезди – си припомни той, – както в онази величава нощ, когато наблюдаваше от високата тераса на двореца си в Пела. Но тогава имаше такава радост, а сега – спазъм и потиснатост от една безкрайна мъка. Коя ли беше – спомни си той отново – онази светла звезда, която после стана човек? Чудно нещо, тогава сън ли беше, видение ли някакво ми се пристори – мислеше Александър. – Но всичко беше така ясно и с очи го видях, и с уши го чух. Божество видях и божествени слова чух, но жалко, че не спазих онова, което ми се каза – призна в себе си той.

Александър рееше погледа си из необятната звездна шир, като си мислеше за необикновената звезда.

– Дали не беше тази – и погледът му се спря на една ярка голяма звезда. И ето, тя бързо почна да нараства, да усилва светлината си, и най-после, както по-рано, светлината се оформи в човешки образ.

– Значи онова в Пела и това тук не е нещо привидно – помисли си той.

Пред него стоеше същият красив и лъчезарен, но този път строг и студен човек. Той се доближи и с ясен и твърд тон му заговори:

– В Пела и тук на тебе ти се даде възможност да се докоснеш до най-великата реалност – до Този, който твори, ръководи и създава този свят. Той ти постави една задача, за да я изпълниш, но ти се провали и се сгромоляса. Ние следяхме твоя път, знаехме за най-малките ти мисли, чувства и постъпки, и виждахме как отиваш към гибел, мъчехме се да те предпазим, но ти, увлечен от заблудата и слепотата, която намери почва в теб, им даде възможност да те погълнат. Когато ти навлезе в зависимата от персите област Карач, царицата Ага те посрещна по най-тържествен начин, отрупа те с изключително внимание, а ти се размекна и в пиршествата и оргиите се забрави. По-късно дълбоко в планините на Мала Азия царицата на амазонките по същия начин изби в тебе всякакъв морал и устои. А гъщерята на Оксария, зависим от персите владетел, красивата Роксана, за която се ожени, помете всичките идеали, с които ти тръгна на поход.

В Египет и Вавилон беше най-големият ти провал. В Египет, след като те посрещнаха тържествено и жреците те направиха фараон на тяхната земя, ти сметна, че това не ти е достатъчно, и предприе едно рисковано и мъчително пътуване от 10 гена в пустинята, до оазиса Сива. При това пътуване ти и отрядът ти едва не загинахте от бурята и жаждата, които ние пратихме, за да ти покажем, че не трябва да ходиш там. Но голям беше устремът ти и те оставихме да приемеш заблудите, които щяха да ти поднесат там, за да можеш някога, когато ги разбереш, да се отвориш от тях.

В построения от хората храм на техния бог Амон Ра⁹⁴, главният жрец и оракул те провъзгласи за син и заместник на бога, и ти дадох правото да имаш неограничена власт над цялата Земя. В своята заблуда и слепота ти не можа да

размислиш, че не са хората, които правят храмове и жилища на боговете, не са хората, които могат да направят човека божество. Знаеш ли какво нещо е едно божество, какво знание, каква сила, какви възможности има то. Детински са твоите представи за това. Направиха те и абсолютен господар на Земята. Твоята представа за Земята е смешна и още по-смешна е твоята сляпа амбиция да я завладееш и да станеш неин господар. Тези заблуди здраво се вкопчиха в тебе, защото им се поддаде, ти се възгордя и се самозабрави. Ние ти наредихме да освободиш само поробените от Персия народи и нищо повече. Във Вавилон жреците също те удавиха в хвалебствия и почести, като и те те въведоха в построения от тях храм, само че този път на техния бог – Бен Мардук, и още по-здраво забиха в тебе заблудата и лъжата, че си божество и един-единствен абсолютен господар на Земята.

От този момент ти изгуби връзката си с нас и остана само една сляпа надменност и гордост да те ръководи. Богатствата на персийския цар, на неговите първенци в градовете, заслепиха тебе, военачалниците и войниците ти, и вие се отдадохте на един безогледен грабеж. А пиршествата и оргиите, които ти устрои в разкошния дворец на Ксеркс⁹⁵ в столицата Персепал, когато красивата танцьорка Таис⁹⁶ в разгара на пиршеството грабна запалена факла и призова всички към отмъщение, и като първа стъпка запалиха двореца. От този момент злобата и пристъпът на отмъщението така ви завладя, че станяхте безогледни. Ти стана злобен, подозрителен, отмъстителен, непонасящ никакво възражение, изби най-добрите си другари и сподвижници, пълководците, като ги обвини в измяна. По-нататъшното ти отиване – на теб и войската ти – ще бъде позорна гибел, ето защо връщай се във

Вавилон, макар и това да е трудно, но поне ще запазиш войската си и ще оставиш в историята на човешкия рог спомен за един голям пълководец. Ние можехме отгавна да те приберем, но те оставихме, защото ти все пак свърши нещо за човешкия рог. Повече няма какво да направиш и дните ти са преброени. От тебе и от обширната ти гържава нищо няма да остане. И това няма да го направи някаква грамадна и могъща армия. Не, не, това ще стори само един комар, за да видиш какво жалко нещо си ти, както и всеки човек, който няма нашата помощ, нашата подкрепа, когато прекъсне връзката си с нас, а онова, което се прави, без да са спазени нашите принципи, ще бъде пометено всякога.

Александър гледаше вцепенен образа, който му говореше с тих, но строг тон. После видението бавно започна да се отдалечава и потъна в ярката звезда, в която беше се загледал. Някакъв писък се разнесе, Александър се сепна и видя как една грамадна нощна птица беше грабнала животинче. Хлад полази по тялото му. Измъчен и угнетен, той се прибра в шатрата и легна в леглото си, където дълго се въртя, докато заспа. Когато се събуди, беше вече светло. Облече се и излезе вън. Там го чакаше старият и изпитан пълководец Кен, който бавно и с твърда стъпка се доближи до Александър. Със спокоен и твърд тон му каза:

– Царю, изпратен съм от военачалниците и войската да ти съобщя, че ние няма да вървим по-нататък. Искаме вече да се върнем по домовете си. Изморени и измъчени сме от дългите походи и безкрайните боеве. Стига толкова!?

Александър гледаше смазан и разбра, че безвъзвратно е загубил обаянието, което е имал върху своите подчинени, и е напълно изоставен както от боговете, така и от хората.

– Повикайте главните строители на кораби и кри-
тянина Неарх – глухо промълви той.

Когато дойдоха, той нареди на строителите да за-
почнат строеж на кораби, а с Неарх, за когото Александър
знаеше, че е най-опитният между хората му в морското
дело, уточниха, че по течението на тази голяма река с 80
кораба ще могат да прекарат по-слабите и стари войни-
ци и грамадата вещи, които имаха, до всемирното море, в
което тази река се влива. Оттам покрай брега корабите
ще могат да стигнат до великата река, на която се намира
Вавилон. А той с по-младите и силни войници по брегове-
те на реката и морето да стигне там.

Когато всичко беше готово, походът тръгна на дълъг
и мъчителен път, но всичко мина благополучно и успеш-
но се прибраха във Вавилон. Но там го нямаше вече нито
оживлението, нито възторга от предишното посрещане.
Александър отседна в един от разкошните дворци, издиг-
нат на брега на великата река. Привечер, когато приятни-
ят полъх залееше града, той излизаше на терасата и се за-
лежгаше на изток, закъдето беше тръгнал да търси края
на Земята, въздишаше и мислеше за тази загадка.

Късно през една тиха лунна вечер, унил и потиснат,
когато суетният шум наоколо беше заглъхнал, Алексан-
дър, разхождайки се по терасата, се загледа във водите под
него, където се отразяваше тъмният лунен диск.

– Зъннн – чу той остър звук. – Ето ме, ха-ха-ха – изфъ-
фли малкият комар. – Аз съм дошъл, пратен от съдбата,
да ликвидирам голямото божество, господаря на Земята,
великия, непобедимия – и ето, как мислиш, че ще направя
това – само с мъничкото си хоботче, което ти едва виж-
гаш. С едно богване само – ето така аз свърших с тебе, по-
метох непобедимата ти армия и обширната ти държава

- и нищо няма да остане. Виждаш ли какво нищожество си ти и колко нищожно е всичко, което хората смятат за велико.

Комарът зънна още един път и кикотейки се, се отгалечи. Александър се сепна, разтърси се и ясно чу как един комар мина край ушите му, почувства малка подутина на челото си, която почна силно да го сърби. Махна се от терасата и тръгна да си легне, но сърбежът не му даваше мира. Цяла нощ се въртя и едва призори гремна. Когато се събуди, челото му беше покрито с жълти петна. Повикаха най-видните знахари - залутаха се, засуетиха се, но нищо. След няколко дни петната заляха цялото му тяло, той целият пожълтя, потъмня, изгаряше от огън, нищо не ядеше, само жажда го гореше. Знахарите, заклинателите и всички спасители на човешкия живот с нищо не можеха да помогнат. Красивият и винаги пълен с енергия Александър беше станал на сянка. Изгаряше и най-после свърши.

Беше през лято 323., преди ерата на Великия благодетел на човешкия род Христос, в онзи ден на месец юни, когато Слънцето прави своя поврат, за да тръгне на юг.

януари 1966 г.

ВЕЛИКИЯТ КРИТЯНИН АДМИРАЛ НЕАРХ

Никъде, нито в една хроника, ние не намираме нито дума за съдбата на грамадната флота на Александър Македонски, построена и командвана от верния му приятел адмирал Неарх. Хората и флотата изчезват безследно. Известно е само, че те не са се завърнали в родината си.

От историята

През 325 г. пр.Хр., когато Слънцето влизаше в знака на Риби, Александър Македонски в своя грандиозен поход на изток стигна до голяма и пълноводна река. Той слезе от пъргавия си неуморим жребец, отиде до брега и се загледа в буйните и мътни води, които, подгонени от устрема си, бързо се спущаха надолу. Когато видя грапавите гърбове на крокодилите, които лазеха по крайбрежното пясъчно гъно, а на отсрещния бряг – величавите скали, които като стена се спущаха до брега, той скръсти ръце и се замисли, обзет от едно смесено чувство на величавост, изненада и смут от неизвестността, която тази гледка му поднасяше. Такива животни той беше виждал по Нил, когато завладя Египет. Но това Нил ли е? Не, това не е Нил. Там я нямаше тази величествена стена от скали и водите не бяха така буйни и бързи.

Той бързо се опомни и с властен жест даде нареждане да му намерят и говедат хора от живеещите там народи. Доведените му обясниха, че това е реката Абба Син, което ще рече *баща на реките*. По-късно тази река беше наречена Инд.

Александър се интересуваше повече от онова, което беше разположено зад тази голяма река, за да обмисли следващата стъпка на своя грандиозен поход. Той внимателно и задълбочено разпитваше говедените и разбра от тях, че нагоре зад реката са все планини, планини с грамадни непроходими зъбери, а надолу зад реката е пустиня – гола, безводна, пустинята Тар, пустиня на смъртта. Това го смути. Смутен беше и от онова, което имаше там – видение ли бе, или сън, заповед ли бе то от боговете да се връща? Той ясно разбираше, че да продължи напред така, както правеше досега, беше невъзможно.

Привечер пред шатрата си край големия огън той свика своите генерали и помощници на голям съвет, за да обсъдят положението. Изказването на повечето военачалници за приключване на похода и за връщане назад беше неприемливо за Александър, тъй като това също така означаваше и поражение. Пък и тъй дългият път обратно без перспективи за войниците му ще обрече на сигурно разкапване цялата му, покрита със славни бойни подвизи армия.

Александър мълчеше и гледаше замислен отсрещните отвесни скали, които физически и психически преграждаха пътя му напред. Последен на съвета взе гумата Неарх⁹⁷ – немного висок човек с деликатно телосложение и много добре оформена глава, с мек поглед и внимателна обхода към всички. Той беше грък, родом от остров Крит. Като голям специалист в корабостроенето и морското дело, Александър го беше привлякъл в своята свита, а с преданото си и честно отношение и с всякога мъдрите си съвети Неарх бе станал най-добрият другар на Александър. С качества си на специалист и добър човек той се ползваше от уважението на всички.

– Да се връщаме назад – започна Неарх, – по същия път, по който гоїдохме готука, това ще рече един сигурен позор в родината ни и пропагане на великото ни дело – да образуваме една гържава, едно общество по цялата земя, където народите да живеят без войни, в мир и разбираемство. Държава, където управлението да бъде в ръцете на един съвет от изтъкнати представители на всички народи, едно общество на народите, което по мирен начин да разреши всички въпроси и да има за първа задача свободата и благогенствието на хората по тази земя. От мои прегшественици, които са идвали по този край, аз съм слушал да разказват, че тази река, която надолу става още по-голяма, се влива в необятното южно море. С корабите, които тук можем да направим, ние ще слезем по течението на реката в морето и оттам все покрай брега, по посока на залязващото Слънце, ще стигнем до устието на реката, която също се влива в южното море и на която се намира прославеният град Вавилон – *вратата към Бога*. Тук имаме много войници, запознати с корабостроенето и мореплаването, с чиято помощ делото ще се изведе на добър край. Там ние ще построим грамадна флота, която да побира цялата ни армия с нейното снаряжение, и ще тръгнем по голямото море все покрай бреговете, за да заобиколим цялата Земя. Ще я завладеем и ще направим великото царство на щастието и благогенствието на човешкия рог.

Александър слушаше спокойната, ясна и отривиста реч на своя най-добър съветник, детето на морските стихии – адмирал Неарх. Думите му така много му допаднаха, че той не пожела да слуша повече никого и даде заповед още на другия ден да се почне строежът на грамадната флота.

Започна се трескава работа. Сечаха се и се докарваха гървета чак от Хималаите, почна се усилен строеж на ко-

раби. Построиха се 80 големи кораба с по 30 весла и около 200 малки плавателни съда за пренасяне на военни материали и прогдоволствие.

Всичко бе готово, но тази флота съвсем не беше гостатъчна да побере цялата войска на Александър, затова там се настаниха по-старите и слаби войници и по-тежките снаряжения.

Флотата под командването на Неарх тръгна по течението на голямата река Абба Син, изпратена тържествено и след големи церемонии от Александър и останалата войска, която тръгна по суша покрай брега към Вавилон. Гледайки как плавно и бързо се плъзгат големите, натоварени с войници кораби, Александър още по-добре се уверяваше в правотата на съвета, който му бе даден от този умен и способен критянин Неарх - че ще може да завладее Земята най-добре с кораби.

След големи изпитания флотата и войската пристигнаха благополучно и се срещнаха във Вавилон. Срещата се отпразнува с големи тържества и церемонии. Славата на Александър за големия му поход, за бляскавите победи, за огромните богатства, които е донесъл, се понесе по целия тогавашен свят. Делегации от всички краища на обширната му империя идваха да му поднесат скъпоценни дарове и своите хвалебствия. Дойде и специална делегация от Гърция, от най-изтъкнати нейни граждани, за да му поднесат златен венец, който по указания на вещи астролози да бъде поставен на главата му в онзи ден на 324 година, в който Слънцето влиза в знака на Стрелец. С това всички народи признаваха качествата му на бог.

Александър бе на върха на своята слава - той беше признат за бог. Неговите заповеди се изпълняваха без каквито и да било възражения.

От похода на Непарх той се убеди още един път по безспорен начин в големите предимства на завоюването и господството над света с кораби. Ето защо Александър заповяда да се построят грамадни корабостроителници, в които започна небивал дотогава строеж на кораби. Кораби се строяха и във Финикия, и по цялото Средиземноморие, и на части се пренасяха в залива, където се вливаше реката, идваща от Вавилон.

Александър изцяло бе погълнат от този строеж и за кратко време се построи небивала дотогава по своя размер флота. Построени бяха 800 кораба, някои от които за онова време бяха гиганти, които могат да събират по 600 човека. И ето, когато всичко това бе готово, Великият Александър – богът със златния венец на главата си, ненадейно умря, прободен от... хоботчето на един комар.

Година 323. В онзи ден, когато Слънцето прави своя поврат и тръгва на юг, вестта дойде като чудовищен гръм и се разнесе по всички краища на обширната Александрова империя. Тя свари Непарх наведен над картите, показващи бреговете на Персийския залив, Индия и земите на изток. Грамадната империя се разпредели между генералите, а за Непарх остана флотата.

Вестта за смъртта на Александър потопи Непарх в дълбока скръб. Той излезе на палубата на най-големия кораб, където се беше установил, облегна се на мачтата, устреми поглед към могъщия океан и потъна в дълбок размисъл. Мислеше за онова, което можеше да предприеме. Да се върне в своята родина – пътят е така дълъг и е така рисковано. Трябва да се заобиколи целият Арабски полуостров, и целият африкански континент. И защо да предприема този риск и това тъй дълго пътуване? Какво ще му донесе едно връщане в Гърция? Провал на великата му идея, с ко-

ято той тъй много живя, която тъй много обмисляше и така често споделяше с Александър – създаването на едно царство, на едно-единствено царство на Земята, управлявано от общество на народите. В това царство всеки човек, всяко общество, всеки народ ще се проявява свободно дотолкова, доколкото със своите изяви няма да пречи на другите. Какво по-хубаво и благородно от това? За една идея, която носи благо на хората, човек трябва да пожертва всичко, да тръгне и към най-голямата неизвестност и да поеме и най-големия риск. Тези идеи са велики, безсмъртни и когато и да, е ще се осъществят.

– Не, не, в Гърция няма да се върна. Хората и корабите ще пропагнат там, а най-важното, ще остане друг да изпълни великата идея, защото тя вечно живее.

Така, потънал в размишления, изведнъж той видя прег себе си царя – Александър. Бавно пристъпваше към него, но вече облечен в гриви, а на повехналата му, някак съсухрена глава имаше не златен венец, а венец, изплетен от тръни.

– Как! – извика изненадан Неарх, когато образът гоиде гостатъчно близо до него. – Вие сте жив? И защо сте в такъв вид?

– Да, приятелю мой – с хрипкав глас каза Александър, – жив съм, но не за този свят, в който вие живеете. Хората умират за един свят и се раждат за друг, те живеят вечно. Умрях за това царство, в което вие живеете, царство, пълно с илюзии, с измами, и се родих в един реален свят, свят на истината. За вашия свят аз бях най-великият, най-богатият, най-мъдрият – бог ме направихте. Каква чудовищна илюзия, каква измама! Какво божество е това, което един-едничък комар може да помете? Бях изпаднал в една заблуда – да завладявам света с меч и огън, с насилие, за да му стана господар, някакъв бог... Сега разбирам какъв

глупав и колко жалък човек съм бил... Че не съм бил достоен да се докосна до Божиите слуги, камо ли да съм бог... Тук съм последен бедняк всред една тълпа от избитите от мен хора - мъже, жени, деца, които ме богат с мечове, с каквито аз ги убивах. Да знаеш каква мъка е това! Видях те, че си в голяма тревога, и от все сърце пожелах да ти помогна, както ти в трудни моменти със своите съвети ми помагаше. Колко велики са боговете, каква любов имат те към нас! Те изпълняват всяко желание на хората, щом дойде времето за това. Един от Божиите слуги, който слезе между нас, дойде при мен и ме изпрати да ти кажа това. Ти правилно реши въпроса да не се връщаш с флотата и всичко, което имаш на нея, в Гърция. Бъди смел и не се страхувай, имаш подкрепата на боговете. Пригответи корабите за дълъг път и тръгни на изток, натам, където Слънцето изгрява. Светлите и велики иги не могат да се осъществяват от хора, чиито ръце са окървавени, каквито бяха моите. За тази чиста идея трябва хора с чисти ръце, каквито имаш ти. Бързо се пригответи и не чакай много, защото пътят до земята, където ще се установиш, е много дълъг... Сега ще духнат благоприятни ветрове, които ще можеш да използваш. Твоята задача в тази нова земя е да занесеш науката, изкуствата и организацията на човешкото общество, които ти и много от твоите хора старателно изучихте от жреците на Египет, от мъдреците и гениалните хора на Гърция и Александрия. Боговете избраха теб за тази задача, защото имаш голям ум и добро сърце.

Образът бавно избледняваше, докато изчезна. Една вълна плисна на палубата. Неарх трепна, отвори очи и видя многочислената флота леко да се полюшва от полъха на северозападния мусон, благоприятен за плаване на югоизток.

Направиха трескави приготовления и за кратко време всичко беше готово за отплаване. През гългата почивка във Вавилон много от войниците имаха вече свои жени и деца. Натовариха всички на корабите и в утрото на деня, когато Слънцето обагри водите на люлеещия се вече океан, Неарх даде команда да се вдигнат котвите. Корабите се заклатиха и тръгнаха, подети от попътния мусон.

Много дни и нощи погреб, тласкани от попътния вятър, корабите се движеха все напред, на изток, към новата земя. Флотата стигна до големи, богати на растителност и води острови. Вятърът бавно замираще, докато спря. Спря и движението на корабите. Неарх отново беше изправен пред голяма трудност. Дали това са земите, на които той и неговите хора трябваше да слязат? Ако не – как ще продължи без попътен вятър? С весла е невъзможно по тази грамадна, необятна водна шир. С тази мъчителна тревога той дълго седя, облегнат на перилата на палубата, загледан в дълбоките води на океана. И ето, по гладката водна шир пак се загаде и бавно се приближи неговият цар с трънения венец на главата и групите върху тялото си.

– Не се тревожи – подхвана царят, когато дойде поблизо до него. – Това не са земите, на които ти и твоите хора трябва да слезете. Земята, определена за осъществяване на великата идея, е още много далеч. Тя не е остров, който можеш с твоите кораби да заобиколиш. Огромна е и се простира от единия до другия край на Земята.

Чу гумите му Неарх, но не можа да разбере за какви краища става гума. Разбра само, че става гума за земя с грамадни размери.

– Тук ще останеш, докато Луната шест пъти промени фазите си, защото през това време ще духа вятър,

противен на твоя път. След това отново ще има малко затишие и после ще загуха отново попътен вятър, за да тръгнеш и да стигнеш земята, която боговете, синовете Божи, са определили да уредиш.

Неарх слушаше ясения и отривист глас на Александър и се радваше, че голямата му и мъчителна грижа и безпокойството от изпречилата се пред него безизходица отпаднаха от главата му. Когато образът на царя изчезна, той най-смирено благодари на боговете за помощта и грижата, които проявяват към неговите хора.

В продължение на шест лунни фази хората почиваха и се радваха на изобилието, което намериха. Те заговоряваха всички свои нужди. През цялото това време вятърът гухаше все в обратна посока и най-после стихна. Океанът се успокои, отново се ширна с тиха, гладка повърхност. Неарх знаеше, че това е краят на техния престой. Времето не беше изгубено напразно – храна, вода и всичко, необходимо за дълъг път, грижливо беше подготвено. И щом гладката повърхност на водата се накърри, а платната започнаха да се издигат към югоизток, той даде команда да вдигнат котвите и корабите с леко поклащане тръгнаха отново.

Дни и нощи плуваха все на югоизток. Сменяха се фазите на Луната една след друга и все – вода, вода, вода... Туктаме рядко срещаша някой остров, на който да си починат и да попълнят запасите си от храна и вода.

Неарх гледаше генем Слънцето, а нощем – звездите по небето, и чудно: отначало Слънцето се движеше по южното небе, после почна да минава над главите им, а ето – сега то започна да се движи по северното небе. Нощем пък виждаше, че много звезди се загубиха някъде зад хоризонта на север, други се преместиха твърде много, а ето че се явиха и нови звезди и съзвездия, които той не беше виждал.

– Защо така, къде сме ние и какво е Земята? – нова мъчителна тревога засенчи съзнанието на Неарх.

Той изнемогваше от грижи и напрежение. Безсилен и безпомощен, с едно чувство, че е изоставен сам в света, едва крачеше по палубата на своя кораб.

Но ето, пак дойде при него групавият цар.

– Хей, мой приятелю скъпи, не се отчайвай и не мисли, че си изоставен. Цяла армия души са около тебе и се грижат за вашето благополучие. Да знае човек, значи да има в себе си светлина, а там, където има светлина, няма страх. Земята съвсем не е остров, заобиколен с вода, както ние мислехме, а е една грамадна сфера, която плува в безкраен океан с много фина вода, както корабът, на който ти плуваш. Тя се движи в този океан, като обикаля Слънцето. Отначало ти беше в северната част на това кълбо, после мина през средата му, а сега си в неговата южна част, затова са и тези промени в положението на Слънцето и звездите, което толкова много те смуги. Времето на мъките и страданията ви скоро ще свърши. След още две фази на Луната вие ще стигнете обетованата земя.

Неарх разбра всичко, обогри се и с още по-голяма ревност се залови да направлява корабите на югоизток. След две фази на Луната, в утрото на един ясен ден, загледан на изток, той видя светлата ивица, която водата отразяваше преди изгрева на Слънцето, чайки летяха над главата му, а на хоризонта ясно изплуваше тъмна кафява ивица земя.

– Това е обетованата земя, земята, на която ние ще слезем!

Тиха радост го обля и той се почувства щастлив. Могъщата му воля едва сдържаше радостта му, защото Неарх не обичаше да се поддава на емоциите.

Още малко и корабите доплуваха до тъй очакваната земя – голяма от най-северната до най-южната точка на това огромно кълбо, наречено Земя. Корабите спряха до брега, хвърлиха се мостове и хората му бързо преминаха по тях, като със сълзи на очи лягаха и целуваха майката земя.

Малко след това на брега се видяха и местни хора. Едни такива особени, с червена кожа, без бради, някак нашарени, набучени с пера тук-там, те тичаха, викаха и ръкомахаха:

– Инки, инки!⁹⁸ – което ще рече „Богове, богове“.

За Неарх и неговите моряци не беше никаква особена изненада, че виждаха по-различни от себе си хора, защото през дългите походи на Александър и по дългия път, който изминаха дотук, много пъти срещаха хора, различни от себе си: черни и жълти, а сега и червени и с най-различни облекла или пък почти без нищо по себе си. Но хората от новата земя, червенокосите, не бяха виждали бели хора с бради, облечени с такива странни грехи и носещи още почудни неща по себе си. Само в техните най-стари предания се бе запазило поверие, че някога, много, много отдавна, е дошъл Бог като човек – с бяла кожа, с брада и също така странно облечен. А сега – ето същото, също такива хора – с бяла кожа, с бради и пак така странно облечени, идваха от морето с кораби и платна по тях, както някога, според преданието, е дошъл и техният Бог.

Събраните станаха повече. Те наобиколиха слезлите от корабите и със страхопочитание вече тихо си шепнеха помежду си:

– Инки, инки!

По израза на лицата им Неарх разбра отношението, което имаха тези същества към тях, а това беше от решителна полза за него и хората му. Неарх използва това и

със знаци им подсказа да помогнат за разтоварването на корабите. Отначало плахо, а после с небивала преданост те изпълняваха всичко, което им се покаже.

Условията за селище, каквото искаше да направи Неарх, не бяха благоприятни тук, на брега, затова той нареди да се пренесе всичко високо в планината, която се извисяваше пред него и хората му.

И почнаха там строежа на селище в новата земя, която много векове по-късно нарекоха Южна Америка. Строежът се голям град, каквито градове те имаха и бяха строили в родината си. Построиха също величествен храм на Слънцето, в тишината на който, възгъбени в себе си, да отправят топла благодарност към великите братя, жители на онова светило, които им даваха живота, любовта и всичко, необходимо за това. Останки от този храм и сега стърчат, показващи неговото величие. Храм, какъвто те бяха построили в Гърция за Аполон, а в Египет – за Амон Ра.

Неарх и неговите хора се радваха на щастливия изход след големите мъки и страдания през дългото пътуване, радваха се на богатата земя, която с малко труд им даваше всичко в изобилие, на великолепния град, който бързо растеше, на послушанието на хората, които намериха тук...

Но в душата на Неарх оставаше една сянка, една тъга. Къде остана великата и светла идея за едно световно царство, където народите да живеят, обединени в мир, радост и благоденствие, управлявани от едно общество на народите? Как ще се осъществи това, когато виждаше около себе си тези примитивни хора, разделени на племена, на малки гържавици, на народности и ред такива дълбоко вкоренени заблуди, които ги караха вечно да се преследват, да воюват помежду си ед така, просто за нищо? Как ще се

изкорени този порив на гелене, на омраза един към друг, на желание да се унищожават едни други? Замислен, облеган на една скала от високите Анди, той не можеше да разбере защо хората не осъзнават, че тази величава красота, разстлала се пред нозете му, е дадена на всички за тяхна радост и щастие.

Дълго сега той, възлюбен в себе си, омаян от тази красота. И ето, пак царят е пред него, но вече по-богър, без трънения венец на главата и по-добре облечен, приближаваше се усмихнат.

– Приятелю мой – подхвана Александър, когато беше вече гостатъчно близо до него, – разбери, че хората на Земята са много груби, за да може една велика и светла идея изведнъж, с един напън да се приеме от тях и да се реализира. Великите идеи тук се реализират бавно, на етапи, на импулси, тъй както, за да се качиш на едно високо място, вървиш по стъпала. Ти направи първото стъпало и боговете са ти благодарни за това. Твоята задача засега се свърши. След малко време ще дойдеш между нас, за да добиеш още знания, още мъдрост, за да можеш, когато се върнеш отново тук, на Земята, да направиш второто стъпало. Иди и дай твоите последни нареждания на първите хора от твоя народ, защото краят идва бързо.

Образът избледня и изчезна. Една птичка изчурулика наблизко. Неарх се сепна, обърна се бързо и закрачи към приказния град. Там, в големия храм на Слънцето, събра първенците на народа си, даде им последните нареждания да живеят в мир и доверие помежду си и най-после – да се построи една стъпаловидна пирамида, която да бъде символ и да показва последователните етапи, през които ще мине човешкият рог, за да стигне до осъществяването на великата идея за една световна държава, където народите

да живеят в мир и разбирателство помежду си, управлявани от едно общество на първите хора от всички народи.

Когато пирамидата беше готова, Неарх и народът му излязоха да изразят пожелания човешкият род час по-скоро да стигне до върха. Той вдигна ръце и каза:

– Господи, сега вече съм готов да дойда при Тебе.

Животът в тялото му изгасна и той се строполи на земята.

Беше в онзи ген, когато Слънцето влизаше в знака на Козирог. Неговите първи хора балсамираха тялото му, тъй както се правеше и с египетските фараони, и го поставиха в пирамидата със същата тържественост и ритуалност⁹⁹.

декември 1967 г.

БУДА

Създаването на топло, благоговейно и благодарствено отношение към една висша природа на разумност и всеотдайност в света е била осъзнавана от хората през всички времена. Това е било рязко и пълно изразявано, когато от време на време на Земята са идвали висши представители на невидимия свят, които ясно са посочвали пътя към правилния и пълнен начин за отгаване на необходимото уважение към тази висша природа, изразен преди всичко в живота на отделния човек, построен на разумни хармонични правила. По този начин ще се създадат възможностите и за един по-пълнен, изобилен щастлив живот в човешките общества.

В тези така създадени течения от разумни представители всякога и във всички времена са се намирали хора, тласкани от една примитивна природа в човека към власт, разпореждане, подчинение на хората. За тази цел те всякога са се стараели с всички средства да изтъкват, че имат качества и способности, много по-високи от тези на околната среда – качества на непогрешимост. По този начин са се създавали така наречените религии.

В Индия създаването на едно такова течение ще трябва да се отнесе в периода още преди Потопта. По това време там се е подвизавал един ярък представител на разумния свят от първата раса, великият Учител Азман Бера. Народът, разбирайки ползата и величието на неговите напътствия и помощта, която е оказвал на всички, го е почитал с цялата дълбочина на душата си. След неговото заминаване от Земята в съзнанието на народа е останало впечатле-

нието, реално залегнало, че той не е бил нищо друго освен самият създател на всичко, самият Бог, на когото са дали името Брама – малко преиначеното име на Бера.

Азман Бера е обръщал вниманието на народа и към Слънцето. Уважението и отдаването на почит е преди всичко към неговия изгрев заради онази благодат, която то със своята благотворност носи за всички на Земята. Наричал го е *Виш-Ну*, което ще рече *слънчев изгрев*, което и днес се приема като божество в индийската религия – бог Вишну. И тук, както навсякъде и всякога в човешките общества, се проявява нисшата отрицателна природа.

Част от хората, умеещи по-добре да приказват, да се изтъкват пред другите уж с някакви по-големи знания, с възможностите да разчитат гревни текстове, написани на стария индийски език, наречен *санскритски*, и с това да кажат нещо малко по-друго от обикновеното, си присвояват правото да се разпореждат и да налагат свои порядки, нямащи нищо общо с оставеното от великия Учител. Те успяват да се обособят като някаква висша класа, която има правото да напътства и ръководи не само духовния живот, но така също и политическия. Слагат си титла *брамини*, което ще рече *преки посредници между бог Брама и хората*. За да си осигурят един здрав тил, една опора за реалната сила в едно общество, каквито са военните, за да ги предразположат към себе си, създават за тях отделна каста, кастата на *кшатрите*, която също е една облагодетелствана каста. За занаятчиите и търговците създават друга каста, на *вайшите*. И най-после хората без права, а само със задължения, изхвърлените и пренебрегвани от всички, са кастата на *шудрите*.

Всяка една от тези касты е била обвързана с изпълнението на ред правила и задължения, ограничаващи сво-

бодната проява на човека. Кастата на брамините е имала най-голяма власт и ярко се е изявявала преди всичко в областта на религията, като се е стараела да я усложни със създаването на редица божества, на които е трябвало да се служи със сложни обреди и ритуали. Цялата тази сложност е била измислена с цел да се покаже на народа, че брамините са с изключителни качества и способности, недостижими за обикновените хора, и дават основание да се приеме, че са нещо много по-високо от тях.

Кастовото разпределение изисква членовете на всяка каста да имат задължението строго и точно да изпълняват всички указания, дадени за нея. При това наложеното указание, според което членовете на една каста не могат да преминават в друга, създава условия всяка каста да бъде като едно затворено общество, нямащо връзка и отношение към другите. Всичко това се е понасяло особено тежко от народа, непогдващ се на някаква външна обработка. Тези хора дълбоко в душата си са приемали, че всички са равни помежду си и че отношенията между хората трябва да бъдат отношения на близки сродни души. А когато е ставало въпрос да се благодари на великата разумност - Природата, за всички дарове, които дава за живота, то тази благодарност трябва да бъде простичка, естествена, непринудена, предадена с изрази, присъщи на скромността.

Когато такава тежест гоиде до едно притъпяване и натегне и застраши еволюцията на човешкия род, разумният свят праща свои избраници да избавят хората от тази мъка и спънка и да им покажат правия път - преди всичко на отделния човек, а оттам - и на човешкото общество.

Шест века преди Христа на рядко благородния и интелигентен владетел на индуското княжество Шуддходана,

намиращо се в североизточния дял на Индия, се ражда момче, когото наричат Сигхарта Гаутама. Детето, обкръжено от грижите и вниманието на своите родители и близки, расте при много благоприятни условия под ръководството на мъдри и добри възпитатели. Чудно красивият Сигхарта проявява изключителна интелигентност и дълбоко разбиране на всичко, което го е заобикаляло, и смайва с това всички. Когато навършва 29 години, той разбира, че е призван с мисията да създаде ново общество с нова вяра, нова религия, нови отношения между хората, където порядъкът на кастовото разграничение да не съществува; а също тъй и сложната и мъчителна за изпълнение ритуалност към многото богове, създадени от жреците на съществуващата религия – брамизма, да се премахне.

Сигхарта напуща бащиния си дворец, където е имал всичките удобства, привилегии, безгрижен живот, уважението и вниманието, изгодите, които му е давало неговото обществено положение като принц и брамин. Тръгва като обикновен човек да проповядва религия на новите отношения между хората, отношения на топлинота и справедливост в човешкото общество. Въстава срещу кастовото разграничение и сложната тежка ритуалност. В своите проповеди той е наблягал преди всичко и на необходимостта да се освободи човек от своите неестествени и излишни за нормалния живот желаниа, създадени от примитивните подтици в човешката природа – жаждата за големи материални придобивки, които ограничават човека в един мрачен и тесен простор. Искал е да се ликвидира и желанието непременно да се изтъкваш пред своите. Скъмността е поставена преди всичко, а гордостта и честолюбието са неестествени прояви. Човек трябва да се освободи и от недоволството, от създадените условия

на живота. Отровната критика към всичко, което заобикаля човека, също трябва да се премахне и да се замени с едно смирение към всичко, което Природата поднася. Всичко това се е определяло с гумата *нирвана*. Нирвана е санскритска гума, което ще рече да притихне, да се ликвидира тази отпагъчна природа в човека. Освободен от нея, той наистина става господар и е свободен да пробужда подтиците на своята висша и благородна природа в себе си, даваща му възможност да върви по еволюционен път без спънки и пречки.

Това простичко и достъпно за разбиране от непросветените човешки души учение хората го приемат с жажда. А и увличащо е било словото на Сидхарта. С помощта, която е могъл да оказва със своите знания и мъдрост на всички нуждаещи се, той си спечелва изцяло симпатиите на народа, който масово тръгва след него. Дават му прозвището *Буда*, което значи *мъдрец*, а учението му наричат Учение на мъдростта – *будизъм*. Но както във всички велики учения, оставени от учителите на човешкия род, така и тук успяват да се промъкнат хора, които с користна цел да използват преклонението на народа пред тези прекрасни нови идеи.

Два века преди Христа на историческия екран в земите на северния дял на Индия и в част от земите на Средна Азия изпъква със своето развитие т.нар. Кушанско царство. Неговият най-изтъкнат владетел Канишка след успешна война с Китай и парфянската гържавна на запад получава значително разширение на гържавата си. Това разпалва в него амбицията да блесне и като голям духовен ръководител. Виждайки стихийното разпространение на будизма, голямото почитание и уважение на народа към него, той разбира изгодата, която би имал, като привлече ръково-

гителите на това учение към себе си и се изтъкне като голям покровител както на тях, така и на самия будизъм. Целта му е била да осъществи своите големи амбиции да бъде господар на всички човешки общества там, където прониква това учение, а условията за голямо разпространение са налице. За тази цел Канишка решава да организира и да свика голям събор на будистите в столицата си Перешапур, сегашния град Пешавар, с мисълта столицата му да стане център на това вече голямо движение. Той е разбирал могъществото на религиите по онова време като обединителен фактор и като средство за послушание и подчинение на народа. Канишка, за да покаже изключителното значение и важност на събора, нарежда да се построи небивал до това време по своите размери и импозантност храм с величествена кула, в който да заседава съборът.

Престолният град на Канишка отговаря на едно такова събитие. Разположен е недалеч от десния бряг на бистра и пълноводна река, в сред възвишения, покрити с пищна зеленина, а най-важното – той е възел на пътищата, които свързват Китай, Индия и цяла Източна Азия със земите около Средиземно море, Рим и Римската империя. Плановете и изграждането на постройката са поверени на най-способните строители от онова време. Предвижда се вътре той да бъде изпълнен със скулптури, барелефи, картини, които със своята величавост да смайват всички. В този именно храм се провежда съборът на будистите начело с Канишка с най-важната цел – първенците и най-вече той самият да бъдат издигнати в ранга на богове; да се изработят догми, правила, наредби, които да имат за цел съляпото и безпрекословно подчинение на народа пред тях. В този събор се взема решението да се създадат големи общежития – манастири, където да се настаят будист-

ките първенци и проповедниците на религията. За тази цел след събора започва бурно изграждане на манастири и храмове със средствата, които народът от уважение и почитание към Буда с широка ръка дава. Тези манастири бързо се препълват от хора, в голямата си част само жагни да имат спокоен, осигурен и безгрижен живот. Това им се осигурява, защото всеки манастир има прикрепени към себе си села, хората на които са задължени със своя труд и придобивки да издържат манастира.

Китайският историк И-Цин, живял около това време, като пише за будистките манастири, отбелязва, че всички манастири, каквито е имало много, са били претъркани с монаси. А в манастира *Наланда*, много известен по онова време, е имало към десет хиляди монаси. За издръжката на този манастир, продължава по нататък историкът, князът на тази област му е подарил сто села, жителите на които са били задължени да отгават своя труд за него. Двеста селяни от тези села ежедневно е трябвало да донесят там хранителни продукти, предимно ориз, масло и мляко.

В надпис пак около това време е отбелязано, че един от князете в областта Декан в Индия е подарил на един от храмовете хиляда и четиристотин села, хората на които да бъдат в пълна разпоредба и услуга на храма, на жреците и всички служители там за вечни времена, или както дословно е отбелязано в надписа: „Докато Слънцето и Луната греят на небето“.

Паразитният елемент в човешката природа е крайно упорит и през всички времена и векове е търсил и търси хиляди форми, за да се нарежда и да живее, като умее да създаде подходящи за времето приемливи форми за своето съществуване. С това той не успява в нищо друго, освен

да опорочи великите идеи на Учителите.

По-късно будизмът получава своето голямо разпространение и в Тибет. И там под натиска на тази примитивна природа в човека и на жажгата за превъзходство тези, които проповядват и прокарват учението сред другите, нарекоха себе си *лами*, което на тибетски език значи *висши*. Така отначало са се наричали само върховните служители, управляващите. По-късно това звание приемат всички в манастира, само че се създават три степени от лами. Освен най-висшите – Далай Лама и Таши Лама, имаме още и Гелун Лама, и най-после са най-нисшите – Бангу Лама. В много от последователите на будизма обаянието от управляващите лами – Далай Лама и Таши Лама, е толкова голямо, че хората са приемали, че тези лами са притежавали и психически сили, а също и ясноразсъждаване.

В будизма, както и във всички религии, намира място и друга една отпагъчна природа в човека. Някои неподготвени хора, без всякаква интелигентност и възпитание, способни само да създават напрежение, си присвояват правото да се изтъкват като умеещи по-добре и по-правилно да разбират мъдростта на великите Учители, да тълкуват и в много случаи да преиначават оставеното наследство, а с това те създават разни течения и разклонения на учението. Много пъти между отделните течения те успяват да предизвикат омраза и ненавист. В това направление между разклоненията в будизма беше постигнато много голямо разединение. Така в тези разклонения, в обърканите им разбирания се загуби истинското учение на този велик Учител на човешкия род, наречен Буда.

ноември 1981 г.

ОБЩЕСТВОТО НА ДЕВЕТИМАТА НЕИЗВЕСТНИ

През 273 г. пр.Хр. княз на едно издигащо се княжество в Индия става Ашока – внукът на княз Чандрагупта. Чандрагупта – човек смел, свободолюбив, с големи държавнически качества, беше поставил основите на едно велико обединително дело всред разпокъсаната на гребни княжества страна, но не успя да отиде по-далеч от това, да изгони оставените от Александър Македонски гарнизони от гръцки и македонски войски, след като той беше напуснал Индия и по течението на река Инд се прибра с остатъка от своята армия във Вавилон – града, който смяташе да направи столица на грамагната си империя.

Но Александър не знаеше един основен Божествен закон: всяко насилие, всяка неправда, всяка лъжа и измама, колкото и малки да са те, по неминуем начин ще разрушат всяко дело, в което са включени, колкото и голямо да е то. Едва стъпил във Вавилон, Александър Македонски бе победен от един комар, а могъщата му империя се пръсна като сапунен мехур.

В първата вечер на своето царуване Ашока бе сам. Потънал в размисъл, той съвсем не забеляза, че отдавна всичко наоколо е притихнало в дълбок сън. Изведнъж залата, в която той стоеше, се изпълни с ярка светлина. Вдигна глава и за голяма своя изненада видя пред себе си строен, красив човек, обгърнат в жълт като искрящо злато плащ, да го гледа с топъл, пълен с мекота поглед.

Преди още Ашока да се съвземе и да отвори уста, за да го запита кой е и как е влязъл тук, след като дворецът е

затворен и добре охраняван, непознатият заговори с ясен, мек и отривист глас:

– Не се страхувай, аз съм Буда, този, който донесе Божествената светлина, знание и мъдрост по тези земи. Ние, деветимата братя, служители на Божествената Любов, избрахме теб, най-способния измежду учениците, които имах, когато бях между вас, хората. Избрахме тебе да обединиш окончателно народите, които населяват тази земя, този грамаген полуостров. Да образувате едно цяло, едно семейство, едно общество, една държава, за да бъдете пример в този свят. Трябва да се знае, че и земи, населени с най-различни народи, които имат най-различен расов облик, най-различни качества, които говорят на най-различни езици и имат коренни различия в нравите, обичаите и културата, могат да живеят в едно общество, в мир и разбирателство в една държава и като един народ. Но помни, човекът е същество, което може да прояви едновременно и крайното добро, и чудовищното зло. Ние, съществата от по-висшите йерархии, можем да бъдем или абсолютно добри, или абсолютно зли. Ние не можем да бъдем като вас, хората – и добри, и зли. Ето защо пази се злото да не се промъкне в тебе, да не станеш негов проводник и да извършиш чудовищни злини. В това велико дело ти ще имаш нашата помощ и безрезервна подкрепа.

Ашока слушаше ясните, изпълнени с топлината гуми на величавия гост. Когато свърши, образът му бавно се разсея.

Ашока прояви изключително големите качества на характера си като държавник и организатор и в скоро време успя да обедини многобройните, постоянно враждуващи помежду си княжества на грамагния като гигантски триъгълник полуостров в Индийския океан. Но и тук,

както и при други способни гържавници, големият праг на препъването – честолюбието – не може да бъде преодолян. След като завърши благополучно обединителното дело, събуденото му, подхранено и разпалено от големия му успех честолюбие го затласка към някакъв ярък погвиг, който още по-дълбоко да запечата името му през вековете на човешката история. Като такъв погвиг той прие войната.

Както доброто, така и зло то всякога създават благоприятни случаи, за да може човек да им стане проводник. И тук зло то бе приготвило вече своята примамка, за да използва разпаленото му честолюбие за свои цели. Ашока намери повод да започне война със съседния цар Калинга.

Народът на това царство – смели и свободолюбиви хора, храбро защитаваха своята родина и не се прекланяше пред могъществото на Ашока. Войната се затегна и продължи. Съветът от неговите военачалници, първите му помощници, реши, че за да може да се ликвидира с тях, е необходимо да се разполага със средства за масово изстребване на хората. По указание на един от неговите генерали такова средство можеше да се получи само от едно общество, намиращо се дълбоко в джунглите, в предпланините на Хималаите. Той познавал това общество и знаел къде се намира.

Ашока прие съвета и още в ранни зори на гругия ген, с добре екипирана свита, водена от генерала, яхнали на млади, силни и добре охранени слонове, тръгна през гъстата джунгла. Едва привечер стигнаха в общежитието на това общество – една чудно красива долина, заградена с девствени гори, изпълнена с величави скали, приличащи на замъци. Посрещна ги млад, строен човек. Когато всички слязоха от изморените вече слонове, той, без да ги разпитва за целта

на посетението, ги поведе към скален замък, разположен в центъра на долината. Влязоха вътре през тесен отвор, дълго вървяха по коридора, за да стигнат в голяма, обляна в чудна светлина зала. В гъното седеше човек – красив, с правилни черти, а от двете му страни бяха насядали още по четири души, общо девет – красиви, с изящно оформени образи. Когато Ашока доближи със своята свита до човека в центъра, той можа да прочете написаното пред огъра – *Авероес*, което ще рече *глава на това общество*. По указание на своя водач те спряха. Сегащият в средата Авероес подхвана:

– Всяко желание на човека сега някъде в света се изпълнява, а за самия него това, което той иска, някога ще се изпълни. Моментът е такъв, че за тебе, Ашока, твоеото желание ще се изпълни сега. Ти искаш средства да унищожих войските на твоя съсед. Ще ти се дадат.

Авероес вдигна глава и Ашока, който го гледеше и слушаше с голямо внимание, можа да види в неговите очи само някаква безкрайно голяма скръб.

Двама млади хора донесоха сандък, който с дадени указания за използване на съдържанието му беше предаден на свитата. Някакво мъчително, тягостно състояние обхвана всички. Без да мислят, те бавно се запътиха към изхода. Когато излязоха навън от дългия коридор, беше вече непрогледен мрак. Нощта бе отдавна настъпила. Настанена в удобно за нощуване помещение, групата прекара остатъка от нощта. Ашока не можа да мигне, притесняван от мисли, дошли от преживяното през този ден.

В зори на другия ден те можаха да тръгнат обратно през гъстата джунгла. Едва привечер стигнаха в лагера. Още на другия ден чудовищното действие на онова, което имаше в сандъка, бе пуснато в ход. В резултат армията на

Калинга беше унищожена. Когато известиха това на Ашока, той се приближи до полесражението, но като видя многото хиляди трупове на бойното поле, падна като подкосен на земята от страшно угризение на съвестта. Обърна се и едва изправен, се помъкна към шатрата си, подпомаган от своите приближени. Тръшна се безмълвен на широкия диван и цяла нощ не мигна, измъчван от страшната картина. В зори стана и заповяда да отидат отново при общество на деветимата братя.

Този път пътуването беше по-лесно. Могъщите животни още при първото отиване и връщане бяха проправили пътека и сега младите, силни и добре охранени слонове се движеха по-лесно.

Едва стигнал и едва слязъл, Ашока помоли младежа, който ги посрещна, да бъдат заведени в залата на деветимата братя. Когато стигнаха там, Ашока пристъпи бавно, падна на колене и през сълзи едва промълви:

– Какво стана, какво направих аз?!

Авероес седеше спокойно, спокойно седяха и останалите осем братя. Само от очите им струеше мъка и безкрайна тъга. Когато Ашока малко се поуспокои, Авероес каза:

– Кажу какво искаш сега?

Ашока, задавен от сълзи, промълви:

– Нали вие сте изпълнители на Божията воля? Нали вие сте проводници на любов, на внимание и подкрепа към всяко живо същество? Защо ми дадохте възможност да убия толкова хиляди хора, да направя такова престъпление?

Авероес го погледна със сериозно лице и му каза:

– Бог е Любов, затова в Него и доброто, и злото са примирени. Но извън Себе Си Бог създаде абсолютното добро и абсолютното зло, които са качества на най-висши-

те духове. В школата, която ти премина, ние ти посочихме гумите на най-великия между нас, дошъл някога, преди векове между хората с името Хермес: „В начало Бог създаде небето и земята; и земята беше неустроена и пуста“. Това значи, че Бог създаде абсолютно добро – небето, и абсолютно зло – земята. Само висшите духове могат да бъдат абсолютно добри и абсолютно зли. И едните, и другите остават завинаги такива. Запомни най-важното: светът в началото е в ръцете на лошите духове. Още в първичните живи форми първо злото почва да тече. Те унищожават и поглъщат всичко с една чудовищна ненаситност. Нашата задача е да облагородяваме тези форми от най-малките създания на Земята до най-големите – до човека. Ние правим колосални усилия, за да прокараме доброто във всички тези форми, да ги накараме да служат на него. Има най-малки животинки, които ти не можеш да видиш. Една грамадна част от тях, в която тече злото, руши, спъва, поглъща всичко. Но един значителен дял от тях ние спечелихме за нашата задача, те вече са в служба на доброто. Виж и по-големите живи форми – животните. Една част от тях прие вече вегетарианството, те станаха проводници на доброто и с това дават своята сила, дават ценни вещества и продукти на човека, за да улеснят живота му и неговата еволюция.

Сред хората е същото. В повечето от тях протича злото и те рушат, избиват и отнемат живота на другите. Но между хората има и такива, които подкрепят, подпомагат и улесняват доброто. На тези хора – проводници на доброто – се крепи светът. Ние нищо особено не направихме, освен че не се отместихме от устрема на съдбата, която дава урок на болезнените човешки честолюбия. В твоя двойник имаше един значителен остатък от бо-

лезнено честолюбие и трябваше да го изгорим. Изгарянето е всякога болезнено. Ние подпомогнахме това изгаряне и ти сега си очистен от него. А народите пък ще разберат нещичко от това безумие, наречено война. За нас няма значение цената, която ще заплатим за една малка стъпка напред на човека. Щастие то на хората не влиза в нашите сметки, когато оправяме нещичко от човека и човечеството чрез събитието, наречено война.

Когато Авероес спря, Ашока, който готогава слушаше с наведена глава, я вдигна и попита:

– Какво мога да направя, за да бъда ваш предан ученик, изпълнител на Божията воля?

– Като си отидеш – продължи Авероес, – ще направиш всичко възможно да разпространиш идеите и учението на своя учител Буда. Намери също добри и достойни хора, за да направите едно братство, едно общество, което да се бори за мир и разбирателство между народите по цялата Земя. Да не допускат да се разпространяват средствата, които служат за масово избиване, като това, което използваш ти. Няма въпрос, възникнал между хората, който да не може да се реши по мирен начин. За постигане на тази задача ти всякога ще имаш подкрепа.

Авероес спря, а Ашока разбра, че визитата е вече свършена, изправи се и с благоговение изгледа и останалите, потънали в загадъчен размисъл богове. До него застана младежът, което беше знак, че е време да си отива. Тръгна бавно след него, потънал в размисъл от чувството, от видяното и преживяното. Ашока не усети как изминаха дългите и заплетени коридори. Нощта вече беше преминала и свежето утро бе разпростряло своята благодат.

Веднага след връщането си Ашока нареди да се дава широка и всеоткриваща подкрепа на великото учение на Буда.

Построиха се храмове, където хората да могат да отдават своята благодарност към Бога, да подхранват едно смирение, тъй необходимо за човека, който иска да се поправи. Изградиха се школи, в които се изучаваше мъдростта на Учителите. Направиха се и манастири, общежития, където жадните и ревностни последователи на Буда да намерят убежище за общ братски живот. Но мисълта за образуване на общество, на братство от верни и предани хора, поставили си за задача да защитават живота на хората срещу изобретения за масовото им унищожаване, работеше в него непрекъснато. Той намери предани хора, предимно от истинските последователи на Буда. Те прегърнаха идеала на Братството и се пръснаха по всички краища на света.

Малко по-късно изтъкнати хора на науката в Индия откриха, че смес от сяр, селитра и въглища, счукани поотделно на прах и смесени след това, дава ужасно силно разрушително вещество. Нарекоха го барут. Но това откритие се потули и не достигна до отговорните фактори в обществото.

* * *

През 80-та година на нашата ера рецептата за барута била занесена в Китай. Членовете на Братството разбрали и взели всички мерки това да не получи гласност и разпространение.

През 668 година барутът получил известност в Египет, но и там това откритие замира.

През 690 г. арабите вече знаели и употребили това средство за масово избиване на хора. Но рецептата била в ръцете на малцина просветени, които приели внушението на Братството и потулили откритието. За повече от

500 години тайната на това средство, барута, била погребана.

През 1257 г. барутът бива отново открит от арабски учени. Халифите по онова време са го употребили при обсадата на някои испански градове, но братята били будни и отново откритието бива потулено.

През 1330 г., седемдесет и три години по-късно, в германския град Фрайбург монахът Бертолд Шварц¹⁰⁰, правейки опити с разни вещества, получил състава на барута и разбрал неговата разрушителна сила, а за това узнал и целият свят. Като мълния гръмнала новината за новото откритие и нищо не можело да спре порива на човека да руши. До края на XIV в. барутът получил бързо разпространение в Европа. На бойните полета, където по-рано се чувал звънът на мечове, копия и пръхтенето на изморени коне и хора, сега се разнасял плътният дим и тежката мизма на барут.

Духът на Братството на деветимата неизвестни, неговите принципи, държал все още здраво в ръцете си доброто на човека. Един от най-гениалните хора на човешкия род – Леонардо да Винчи¹⁰¹, живял между 1452 и 1519 г., художник, учен и инженер, един от най-видните представители на науката и изкуството от епохата на Възраждането, между многото открития, направени от него, в един от манускриптите си е отбелязал, че е открил подводната лодка. Това откритие той е унищожил, като е записал: „Имам способа да оставам под водата толкова време, колкото човек може да стои без храна, но това откритие няма да го обнародвам и няма да му дам гласност заради лошите хора, които биха използвали този способ за убийства, за погубване на много хора, пробивайки гъната

на корабите. По този начин ще ги потапят и всички, намирайки се на тях, ще намират своята гибел“.

В египетски летописи, написани през 1500 г. пр.Хр., съдържащи официална хроника за царуването на фараона Тутмос III, е казано още: „Що за ужас на всички – на 22-ра година, в третия месец от зимата, в шестия час от гения, на небето се появил огромен предмет с правилна форма, който бавно отивал на юг“.

Херодот, един от колосите на древността, живял около 500 г. пр.Хр., съобщава за странна лодка, която с голяма скорост влязла през Гибралтар в Средиземно море. На нея нямало платна и весла. В защита на своите грагове гърците са използвали вещество, което отдалеч се запалвало и не можело да се угаси. И до днес неговата тайна е неизвестна.

През 1775 г. френският изобретател Дю Перон успял да получи лична аудиенция при краля, като изтъкнал, че от тази среща зависело бъдещето на царството. „Това, което имам да съобщя – казал Дю Перон, – мога да го кажа само лично на краля.“ Тогавашният крал на Франция Людовик XVI се съгласил да го приеме. Срещата станала, съгласно уговорката, в дворцовата градина, където Дю Перон и помощниците му внесли добре опаковани сандъци. Когато помощниците се отдалечили и изобретателят останал сам с краля и министрите, които го съпровождали, Дю Перон измъкнал от сандъците картечница, с която можело да се избият бързо много хора.

След като показал действието на оръжието, изобретателят надуто и нагменно казал:

– Ваше величество, Франция може да разширява границите си толкова далеч, колкото на вас ще бъде угодно.

Но за голяма изненада на изобретателя той не само че не получил похвала, но бил обявен за изверг и враг на човечеството. Кралят и неговите министри прекъснали излиянията му за неговото откритие и го изпъдили, като казали:

– Това е зверско оръжие за унищожение.

Известният шведски инженер Алфред Нобел¹⁰², живял между 1833 и 1896 г., открива най-силното взривно вещество – динамита. Разбирайки за чудовищната сила на своето откритие, той е потиснат, но сметнал, че неговото откритие ще помогне на хората в минното дело и в строителството. В своите статии във връзка с откритието си той доказва, че с помощта на този експлозив две враждуващи армии могат да се самоунищожат само за няколко секунди. Вярвал, че като бъде разбрано, това ще направи да замлъкнат всички оръдия и да престанат всички войни.

Много скоро се разбира, че побеснелият човешки род не е вече в състояние да приема внушенията на съвестта си, на доброто в него, изпратено от братята на деветимата неизвестни. Злото беше вече заметнало своя тъмен плащ върху Божественото в човека. Заредиха се ужасни войни с употребата на това чудовищно смъртоносно средство.

Но братята не приемат неуспех. Те бяха вече пратили на Земята свой могъщ представител, който да махне тъмното було на злото, хвърлено върху човешката съвест.

Нобел бързо осъзна огромната си отговорност пред човечеството, в него все още се чуваше гласът на съвестта, подхранван от духа на деветимата братя. Опитвайки се по някакъв начин да спре използването на това зловещо средство, той започва да финансира мирни организации и конгреси. Накрая през 1895 г. прави завещание, според което лихвите от грамадното му богатство да се използват за

ежегодни награди, носещи неговото име. Утвърдиха се пет награди: за физика, химия, медицина или физиология, за литература и за най-добър борец за мир между хората.

В началото на нашия век три букви, свързани със знака за равенство, написани от ръката на един гениален човек, откриха нова ера в историята и разтърсиха умовете на най-изтъкнатите представители на човешката мисъл. Откри се началото на атомната ера. Разбра се, че във всеки грам вещество е събрана колосално количество енергия. Започна се небивал устрем в търсенето на начин за използване на тази енергия. През 1942 г. това се отдаде на гениалните изследователи. Но злото първо сложи ръка на този могъщ източник на сила. И през 1945 г. тя беше използвана за разрушаване и масово изстребване на хората.

Макар и този път гласът на съвестта да не се чу, великият представител на Братството още преди това беше казал:

– Този път победата е на наша страна.

Някогашният френски консул в Калкута Жаколио, автор на добре известно изследване за Индия, а също и някои висши английски чиновници, живели в Индия, са се изказвали за съществуването на това Братство – Братството на деветимата неизвестни.

януари 1969 г.

ГОЛЕМИЯТ СЪБОР НА БУДИСТИТЕ В ПЕШЕВАР

Между I в. пр.Хр. до IV в. след Него в северния дял на Индийския полуостров и в част от земите на Средна Азия се е развивало едно от най-големите царства на древния мир, тъй нареченото Кушанско царство.

Неговият най-изтъкнат владетел и гържавник, управлявал между 78 и 123 г. сл.Хр., е Канишка. След успешни войни с Китай и парфиянската гържава на запад той получил значително разширение на гържавата си. Това чудовищно разпазва амбициите му и в него се заражда идеята да блесне в историята на времето не само като най-богат и силен гържавник между съществуващите тогава гържави – Китай, Индия, Парфия, Хорезъм, но да покаже това и на най-могъщата, макар и галечна Римска империя, като погържа многобройни представителства с всички тях. Искал той и столицата му Перешанур, сегашният град Пешевар, да бъдат център, да са ръководители на религиозния живот на народите, а той да бъде обвинител от ореола на най-мъдър техен ръководител. Искал оттам да изхождат всички норми, закони, напътствия в живота и вярванията на хората, всякакво тълкуване и разяснение на казаното да идва оттам. Всичко друго, дошло откъдето и откогато и да било, да се смята за еретично.

Канишка добре е разбирал могъществото на религиите като обединителен фактор на хората и като средство за тяхното послушание и подчинение. Затова за постигане на своята голяма цел той потърсил помощта на религията.

По това време будизмът бил в пълен възход. Съществуващата преди това по-стара религия – индуизмът, със своите тежки обреди и ритуали към много божества, а най-вече със своето унижително за човека разделение на хората на касты, е била вече сложна, твърде мъчителна и тежко се е понасяла от обикновения човек, свикнал и пригоден на естествени и непринудени човешки отношения. Кастовото разпределение е било особено мъчително, тъй като кастата задължава своите членове да не общуват с хора от по-висшите касты и непременно да извършват строго определена дейност, занаяти и определени служби. И когато по ред причини външните условия са се променяли и дейността на даден човек от обществото на съответната каста стане излишна, то тези хора изгубвали като че ли мястото си в обществото. Това се е понасяло особено болезнено от по-нисшите касты.

Ето защо, когато Буда идва със своето учение, където това кастово разделение е вече премахнато, където хората са приравнени един към друг, където тези отношения са вече определени като братски, вярванията и отношенията към висшата природа, която е създала и ръководи света, е вече идея простичка, ясна и разбрана. Отношенията на човека към нея са естествени и непринудени. Всичко това, тъй близко до душата, завладява хората и те масово тръгват след Буда и приемат учението му. Заслугите на Буда най-напред са тези, че той премахва чудовищното разделение на хората на касты.

Канишка вижда и добре разбира големите предимства, които учението на Буда има пред индуизма, и решава да ги използва за постигане на своите грандиозни планове за мирово господство и издигане на своята особа в положението на божество. За тази цел той решава да свика в столица-

та си будистките първенци, които, богато възнаградени и осигурени, да прокарат и узаконят един кодекс. В него да бъдат включени всички правила и задължения, целящи не да пояснят и утвърдят истинското учение на Буда, а да създадат такива, изхождайки от самия Буда, имащи за цел да поставят народите под абсолютното покорство и подчинение на ръководителите и първенците на учението, а оттам – и на самия цар.

Великите Учители – братята от Слънцето, гоЙгоха на Земята, за да донесат светлина в съзнанието на хората. Обичаха ги те и им отдаваха всичкото богатство, което носеха – голямата мъдрост, с която оправяха възлите, сплетени в живота им. С могъща сила премахваха пречките, които ритмичното течение на живота поставяше пред тях, променяха живота, който човекът със своето безразсъдство затлачваше. Те познаваха добре това могъщо течение и казваха: „Животът всичко дава, научете се от него и вие да давате“. А един от тях бе казал: „Твое е това, което си дал“; и после: „Болестите идват във вас, когато вие престанете да правите жертви“.

Когато поучаваха хората, те дебело подчертаваха и с особено старание им обръщаха вниманието към това, да виждат проявите на Бога, големите чудеса и богатото съдържание в малките на вид форми и явления, които ги заобикаляха и които срещаха по своя път. Тях да изучават, защото тук, на Земята, когато великото са изявява, то се стареа да вземе от нея най-малкото. Естеството на земното вещество не може да отговаря на големите изисквания на висшето.

Малцина от тези, които слушаха и следваха Учителите, ги разбираха, а всички други, грамадното множество, продължаваше да търси смисъла и оправданието на

своя живот в големите импозантни, триизмерни форми. Хората се увличаха от техния блясък, от ярките и богато украсени форми. Те приковаваха вниманието им и човекът се привързваше към тях, те събуждаха възхищението му. В тях множеството виждаше израза на силата и могъществото. Тези хора, които гождоха след Учителите и се обявиха за най-добри приемници на донесените идеи и за призвани да водят по показания път, нямаха нищо от богатствата им. Те бяха жадни за слава и господство, без да го заслужават, бяха жадни да вземат, без да дават. Но умни бяха те и за да имат господство над човешкото общество, използваха тази му слабост и увлечение към импозантните форми. Съумяха да съберат богатства и изградиха величествени храмове, в които създадоха образите на боговете в съвършени човешки тела, тъй както те ги разбираха, подобни на себе си – с меки, закръглени тела, с отпуснати гладки ръце, лишени от творчески замах, защото те самите не познаваха творчеството. А един от Учителите беше казал: „Какво са меките, хилави, отпуснати ръце? Те изразяват слабост, израз са на човек без вяра и устои в себе си. Ако искате да бъдете във връзка с разумните сили в Природата, стегнете ръцете си“.

Творчеството на големите форми, на изящното и красивото не е лошо. Нека хората се учат да творят импозантно, докато разберат, че най-великото сега в най-малкото. С това претендиращите за власт и за слава привлякоха вниманието и доверието на хората и вярата им в тяхното водачество. Князе и царе разбраха силата им и търсеха по всякакъв начин да им угодят, най-вече с богати дарове и права, за да спечелят тяхното благоволение и подкрепа в постигане на своите властолюбиви цели.

Канишка в това направление реши да надскочи всички готозавашни царе и князе, като свика събор. За да покаже изключителното значение и важност на събора, той построи небивал до това време по своя размер, импозантност и разкош храм, в който да заседават. Престолният му град отговаряше на изискванията на едно такова подчертано от него събитие. Разположен недалеч от десния бряг на бистрата и пълноводна река Кабул, в сред възвишения, залени от пищна зеленина, той беше най-важният възел на пътищата, що свързваха Китай, Индия и цяла Източна Азия, Средиземно море и владенията на Римската империя. Плановете, изработени от най-добрите строители на онова време, предвиждаха да се построи храм с кула, висока 200 метра, изпълнена и украсена със скулптури, изработени от най-скъпи материали, от най-добрите майстори на цяла Средна Азия.

За по-голяма сигурност в изпълнението на тази постройка Канишка нареди да се повикат и доведат много скъпо платени майстори, скулптори и художници, дори и от тъй далечния Рим, като вярваше, че те няма да му дадат нещо по-малко, отколкото са дали за този престолен град на Великата Римска империя. Канишка не искаше да остане по-назад от величието на Рим.

Когато кулата храм беше готова, всички, които я видяха, приеха, че тя е едно от най-големите чудеса на Азия. В нея се събраха будистките първенци на събор. Съборът беше добре подготвен, за да възхвали и постави в ранга на боговете честолобивия цар, за да се изработят норми, догми и правила, които имаха за цел сяко и безпрекословно подчинение на народите пред него и пред неговите служители, водачите на будизма, а също така за да се поднасят в дар придобивките, които народът имаше от своя труд,

за съществуването на храмовете, манастирите и царския двор. Всичко беше съгласувано най-добре, изказванията вървяха все в исканото направление. Царят и върховните представители на будизма тържествуваха, виждайки постигната вече своята цел.

В този момент неочаквано за всички, без да е предвиден в програмата, на трибуната с бързи, леки, енергични стъпки излезе един скромнен пастор от далечните покрайнини на Индия. Той бе среден на ръст, с ясно изразени форми на лицето си, които показваха непоклатими устои в характера и морала на човека, с чудна мека осанка, вдъхваща уважение и доверие; с поглед – пълен с топлина и любов. Вълна на възкликване се понесе из цялата зала. Почти всички го познаваха, познаваха неговата мъдрост и увлекателното му слово. Това беше Хафт Иклим – *Чистият като сълза*.

Залата бързо притихна, когато той почна да говори с ясен, отривист глас. Речта му се лееше като планински поток, пленяваща своите слушатели.

– Учението на нашия велик учител Буда – говореше той – има три основни задачи: да изработи и даде на човека един ум, който изключва всичката заблуда, един ум, в който има място само Истината. Да изработи едно сърце, което да изключва омразата – сърце, в което само Любовта да царува. И най-после да изгради една воля, която да изключва всяко насилие – воля, която носи и дава навсякъде свободата. За да постигнем тези три основни неща, трябва да имаме власт над злите духове, над злите пориви. За да постигнем това, трябва да сме премахнали всички свои слабости без остатък. Тогава ние ще бъдем свободни от тяхното влияние, от техните домогвания върху нас – и тогава ще им бъдем господари. На второ място трябва да имаме връзка с великите синове на Бога, с братята от

Слънцето. За да имаме тази връзка, трябва да имаме техните добродетели. Следователно смисълът на нашия живот тук, на Земята, според казаното от нашия велик учител Буда, е една усилена работа върху себе си за премахване на слабостите, които злото носи в нас, и за придобиване на добродетелите, които великите братя имат, за да имаме връзка с тях. Това ще рече да изучаваме Божествената наука, която ще ни открие чуден свят на красотата, знание и мъдрост. Бог е навсякъде, а не само в тези храмове, които вие създадохте. Бог е във всичко, а не само в тези форми, които вие поставихте тук. Навсякъде можем да Му се молим и да Му отгадем благодарност за грижите, които има за нас. Бог ни е оставил свободни и никои не трябва да ни заробва, за да изпълняваме Неговата воля.

Дълго говори още той, изобличавайки фалша, лъжата и измамата, що се прокарваше тук, целяща подчинението и заробването на човека.

Залата беше притихнала. Всички слушаха свити, със затаен гъх, смаяни от смелостта на този провинциален служител на Бога и в тревога от мълниците, които ще се разразят от страна на царя и групата около него. Те познаваха добре деспотичните пориви на Канишка.

Царят, сбърчил вежди, присвит на разкошния си трон, слушаше с изненада и яростно поглеждаше към своите подчинени, давайки им да разберат какво страшно наказание ги очаква, загдето са пуснали този човек тук, необработен в духа и задачите на събора. Подчинените разбраха и в миг само се намериха при Хафт Иклим. Не беше трудно за здравите им и жилести ръце да се обвият около деликатното му тяло и да го изхвърлят навън като непотребна вещ. Те обаче не знаеха, че могъществото на човека не седи в неговото тяло, в човешките мускули, а в организация-

та на неговия дух. Проповедникът, пързав като пантера, се изплъзна от ръцете им и с два скока се намери отново на трибуната. Обърна се към потъналия в ярост цар и му каза:

– Ти, който с този събор искаш да узакониш лъжата, измамата и насилието в името на нашия велик учител Буда, помни – от царството ти, от династията ти и от тази кула и помен няма да остане!

Скочиха царските хора и се насочиха да хванат смелия изобличител, но в суматохата, която беше настанала, ораторът успя да се измъкне навън и по тесните и криви улички потъна нейде из многобройните бедняшки колиби в покрайнините на големия град.

Редът бързо се възстанови. Делегатите се успокоиха. Всичко мина като незначителен инцидент. Съборът продължи и приключи все в същия гладък и спокоен дух. Всички отнапред грижливо подготвени правила и норми, целящи обоготворяването на царската власт и висшето духовенство, се приеха с пълно единодушие.

Почнаха да се строят грамадни храмове и манастири, като се използваше обаянието, което имаше Буда сред народа, за да жертва той всичко от своя добив за строежа и изгръжката им. Манастирите се препълваха от ласкатели, които имаха задачата само да бгят за покорството на народа и за редовното изгръжаване на неговия добив към храмовете и короната.

Китайският историк И Цин, живял около това време, като пише за будистките манастири, каквито тогава е имало много, отбелязва, че всички те са били препълнени с по хиляди монаси, а в манастира *Наланда*, много известен по онова време, е имало повече от 10 000 монаси. „За изгръжката на този манастир – продължава по-нататък

историкът – князът на тази област му е подарил 100 села, населението на които е било задължено да отдава труда си и целия си добив. Двеста селяни от тези села ежедневно е трябвало да гонасят хранителни продукти там – големи количества ориз, масло, мляко.“ В нагпис малко след това време е отбелязано, че един от князете на областта Декан в Индия е подарил на един от храмовете 1400 села, хората на които да бъдат в пълна разпоредба и услуга на храма, на жреците и служещите в него за вечни времена, както е отбелязано в летописа – „докато Слънцето и Луната греят на небето“.

Два века след този знаменит събор могъщите орди на хуните като огромна лавина почват да се спущат от Централна Азия и помитат Кушанското царство. „От кулата, от царството и от династията на Канишка и помен не остана“, според както беше казал Хафт Иклим.

Но паразитният елемент в човешката природа е упорит и през вековете е търсил и търси хиляди форми, за да съществува, и ги намира и досега в по-други форми, предрешен в по-други одеяния. „Но лъжата и злото са конечни на този свят – е казал един от Учителите, – когато и да било, Земята ще бъде спасена от тях.“ Вечни ще останат само принципите и законите, донесени от братята на Слънцето, защото те са изградени от истината и свободата.

октомври 1969 г.

ВЛЪХВИТЕ

*А когато се роди Исус във Витлеем
Иудейски в дните на цар Ирод, ето,
мъгреци от Изток дойдоха в Йерусалим.*

Хилядолетия преди Христа великият посветен Саабей беше донесъл на човешкия род науката за звездния мир, за безбройните светила, които ние виждаме нощем над главите си.

– Това са слънца, носещи живота, както нашето Слънце – казваше той. – Те са очите на Бога, защото са населени със Синове на светлината, следващи пътя на жертвата, на Любовта. Те бдят и помагат на всяка жива твар, за да следва техния път, за да стане като тях.

Всяка звезда там си има свое семейство от небесни тела, както и нашето Слънце има. Членовете на слънчевото семейство са сфери, тела, планети, както и нашата Земя. Те се виждат нощем, а някои от тях вечер, след залез слънце, и сутрин преди изгрева, наредени по една гъга над главите ни, и се познават по това, че всяка една мени по-бързо или по-бавно мястото си по нея. Защото те всички се въртят около Слънцето.

– Членовете на слънчевото семейство – говореше по-нататък Саабей – са фокуси на сили, които са ги създали, сили – богове на доброто и злото. Тези богове си въздействат едни други в създаването и оформянето на същества, през които протича животът във всяка една от тези сфери.

Животът във всяка една от тях най-напред е в ръцете на змиите богове, тези, които познават само своето благо и всичко отправят към себе си, защото са нападателни, груби, алчни, безогледни. Те създават форми, имащи техните качества.

Боговете на доброто, на любовта, на жертвата, братята от слънчевото общество неуморно работеха да погубят и облагородят потеклия в тези форми живот, за да станат и те някога като тях. И нашата Земя, като член на слънчевото семейство, е под разпореждането на тези сили, под влиянието на тези богове.

– Разположението на планетите, слънцата и Луната – казваше по-нататък Саабей – в даден момент и за дадено място определят вида и размера на събитията, които стават на Земята, защото зад тях стоят богове. Това разположение има голяма връзка с всяка жива форма, която се ражда в този момент. Това особено ярко се изразява при човека, най-издигнатото същество тук, на Земята.

При раждането си човек се оформя по даден модел, който той нарича двойник. Двойникът е поле на космичните сили, които са създали Слънчевата система. Тези сили оформят и качества, и способностите на човека, като създават в мозъка му центрове от сиво вещество, което ще ги изрази. Картината на човешкия двойник е отразена в разположението на Слънцето, Луната и членовете на неговото семейство в момента и мястото на раждането му.

Това учение проповядваше Саабей и подтикваше своите последователи да наблюдават и изучават звездния мир. Той имаше много последователи измежду най-събудените хора, защото за усвояването и разбирането на учението му трябваше събуден и даровит, подготвен ум.

– Ето – казваше той на своите последователи, когато ги извеждаше в ясните ранни утрини – виждате ли да изгрява преди Слънцето една малка ярка звездича? Тя се вижда само някога през годината. Това е първият най-близък, видим за нас член на нашето семейство – тази планета аз я наричам Биб-бу, което ще рече *Който бързо схваща и разбира* – защото тя всякога подтиква човека да мисли, че знае повече от другите. Хората там смятат, че знаят колкото Бога, само че по-добре от Него – казваше с усмивка Саабей. – От нея изтичат сили, които подхранват, които изграждат и управляват онази част от човешкия мозък, която го запознава с най-близката до него среда, с условията, които тя му създава за неговия живот, и с ползата, която той може да има от нея. В своето първично проявление всички знания и способности, които тя създава и подхранва, човек ги използва само за себе си, за своето благо и за своите изгоди. Пратеният там брат от Слънцето облагодеява тези способности и тласка човека да ги използва за благо на другите. В течение на 88 дни тази планета повтаря своя период, идва до едно най-голямо отдалечаване, след което бавно се доближава до Слънцето, за да се изгуби в ярките му лъчи, няколко дни след което, вече след залеза на Слънцето, бихме могли да я видим пак бавно да се отдалечава от него, но тогава небето е изпълнено с прах и изпарения и затова не може да се види.

Пак в свежото ярко утро Саабей им показваше там една ярка, с чудно красив блясък звезда, която вече значително повече се отдалечаваше от Слънцето и се наблюдаваше в много повече дни, след което почваше да се доближава с дни наред до него, докато най-после потънеше в ярките му лъчи. Много дни след това тя отново се виждаше, но този път беше след залеза на Слънцето. Всички я гледаха в

захлас, с радост я наблюдаваха. Тази планета Саабей нарече Дил-Баат, което ще рече *Планета на любовта*.

– Вие я гледате с радост, с удоволствие, защото Любовта е най-хубавото нещо. Да обичаш и да знаеш, че те обичат, това е най-хубавото нещо на света. Боговете от нея управляват и създават чувствата у човека, усета към красивото, изящното и радостта, която те дават. В своето първично проявление обаче всичко това жадно се използва само за себе си, за лична облага, само за удоволствие.

– Тези две планети са по-близо до Слънцето от нас, затова в своето движение около него ни изглежда като че ли те се люлеят като топуга на едно махало – поясняваше им той.

В ясното небе през нощните часове Саабей показваше на своите ученици една ярка червена звезда, която се движеше по-бавно по небосвода, по определената вече дъга. Тя е планета – член от слънчевото семейство. Нейн той наричаше Зул-Батуни, което ще рече *Безразсъдно, напразно изразходване на сили*. Злият бог в нея има превес и тласка хората към безразсъдни войни, действия и борби, които в крайна сметка донесат само пепелища, страдания и смърт. Братът от Слънцето прави усилия да канализира и впрегне за полезното, за общото благо дейността там.

В тези нощни часове той им показва и друга една по-ярка, голяма звезда, която вече значително по-бавно се движи по тази дъга. Тя беше също планета от слънчевото семейство, която наричаме Мулу-Баб-Бар, което ще рече *Наподобяваща Слънцето*. На тази планета богът, изпратен там от Слънцето, имаше голям превес. От всички планети на слънчевото семейство тя носеше най-голяма благодат за живота на Земята и човека, създаваше условията да се създадат и оформят онези центрове от мозъка

му, които го тласкаха към големия размах, към голямото творчество и големите придобивки, даваха му широта и увереност във всяко негово начинание. В своята първична проява обаче тя създаваше лакомията, грандоманията, оформяше всички големи заблуди, за да погмаму и използва другите.

Най-после Саабей им показваше друга една по-малка, с жълтеникава светлина звезда също да се движи по тази пътя, но вече съвсем бавно. Нея той всякога гледеше сериозен и замислен. Наричаше я Каин-Ману, което ще рече *Зъл човек*. Злият бог на нея имаше голяма власт и сила. Тя действаше злобно върху Земята и върху живота на нея, а в човека създаваше и оформяше онези центрове в мозъка му, които го правеха злобен, критичен, подозрителен, отмъстителен до жестокост, затворен, неблагоприятен към всичко. И казваше за такива хора Саабей:

— Аз не познавам по-неблагогарно нещо от тях. Там напоследък бе пратен един от най-силните братя на слънчевото общество, богът на най-голямата мъдрост, който разполагаше с могъщи средства за оправяне на тези качества. Когато у човека те са облагородени, той добива непоклатима устойчивост в Божествените принципи, стремеж към търсене на Истината, дълбочина на мисълта, система във всяко начинание, разумно използване на силите и средствата, с които човек разполага.

Саабей знаеше, че има още планети, които поради голямата си близост и преголямото отдалечаване от Слънцето не можеха да се видят. Човекът имаше качества, прояви и способности, но само за видимото за нашите очи.

Своето учение Саабей проповядваше всред един народ, населяващ Земята около дълбокия залив, където се вливаха реките Тигър и Ефрат, а също и земите около тях-

ните голни течения. Този народ беше жизнена клонка от семитската раса и се наричаше халгеи, което ще рече *народ, стремящ се към светлината*. Неговите последователи бяха будни и интелигентни хора, защото за разбиране на учението му се изискваше буден и подготвен за трезва мисъл ум. Учението му получи голямо разпространение всред този народ, където имаше ревностни и предани ученици. След като Саабей се пресели в онзи свят, неговите ученици положиха усилия не само да разпространяят идеите му, но продължиха системно и задълбочено да изучават онова, което техният учител им беше дал. Това усърдие им даде възможност да се домогнат до все нови и нови открития, които оформиха учението му като една странна и величава наука, изградена върху знания, придобити от опита и последователната мисъл.

По това време тази област от Земята, връзката между трите континента – Азия, Африка и Европа, земите между Средиземно море, Червено море, Индийския океан, Черно и Каспийско море беше арена на бурен човешки живот. Боговете на светлината правеха всичко възможно да озарят човешкия ум и да го тласнат към знание, прогрес и творчество, докато злото се стремеше да го тласне към мрак и устрем да граби, убива и руши.

Доброто и злото си бяха дали среща тук, за да господстват над човешкия ум. Създаваха се цветущи селища и градове, центрове на науката, създаващи улеснение за човешкия живот и за изкуствата, които го възпитаваха и облагородяваха.

Най-голямо издигане от всички градове от този край във всяко едно отношение достигна Вавилон. Разположен на двата бряга на река Ефрат, той смайваше със своите постройки, храмове, палати, градини, тържествени площа-

ги и улици, украсени със статуи и барелефи. Всичко това беше изградено и изваяно от ръцете на изкусни майстори и ръководители. А над тях се извисяваше 90-метровата кула – дом и школа на всички познати дотогава науки и изкуства.

Животът на този многолюден град и на всички тогавашни градове, отношенията между хората и между отделните единици, се ръководеха от кодекс, от законите на Хамурапи, утвърдени като израз на най-голямата мъдрост в тази област.

Вавилон беше голяма примамка за жадните за грабеж вождове и царе на народите около него. Те със завист го гледаха и крояха ген и нощ планове за неговото заробване.

В 729 г. преди Христа градът падна под ударите на асирийците, които с голямо настървение ограбиха града, настаняха се там и господстваха с небивала суровост. Халгейският народ, който живееше в съседство с Вавилон, не остана спокоен пред пристъпа на тази несправедлива и чудовищна жажда за грабеж и робство, наложен от асирийците.

Осем години по-късно, в 721 г. пр.Хр., целият халгейски народ под водачеството на своя вожд Меродах Балаган, човек с големи качества и способности, успя да изгони асирийците от цветущия град. Асирийците не можаха да преглътнат позора и загубата на тази скъпоценност и след дълги приготовления, с голяма и добре подготвена войска, водени от своя цар Сенахериб, един груб и брутален човек, в 689 г. с голяма сила и устрем върхлетяха и превзеха отново великия град. Този път, заслени обаче от една нечовешка мъст, освен че ограбиха, но и разрушиха града.

Халгейците, виждайки отново страшната разруха, грабежа и суровото заробване на един народ, станал им вече

близък, не можаха дълго да понесат мъките му. Само няколко години след това, предвождани този път от своя вожд Набопаласар¹⁰³, отново изгониха асирийците и освободиха Вавилон. Посрещнат от народа там като освободител, те го провъзгласяват за техен цар, който основава и династия на халдейската държава, а Вавилон става нейна столица. За да се предпази от ново нашествие, както това бе станало вече, за да отърве народа си завинаги от асирийския страх, Набопаласар решава да ги обезвреди напълно, като разбие и разпръсне войската им изцяло. Той се съюзява с мидийския цар, негов съсед, който преди това беше изпитал ударите на Асирия. Съюзните войски разбиват, смазват и разпръскват напълно войската на ненаситния нашественик, като остатъците завинаги прогонват надалече.

Настава ера на мир за халдейското царство¹⁰⁴, което донася разцвет и бурно развитие на стопанския живот, носещ благоденствие и възможност за грижа и внимание за утрешния ден. Народът, освободен от страха да му се отнемат придобивките на неговия труд, се отдава на наука, изкуство и забавление. Вавилон, като негова столица, става център не само на най-голям стопански живот, но и на всички науки и изкуства по онова време. Учениците на Саабей намират там благоприятни условия за разпространение на учението на своя учител. Във високата кула – дома на науките и изкуствата – те намират най-топъл прием. Халдейски учени стават професори там, като се започва трескаво изучаване предимно на звездния мир.

Най-горната площадка на кулата изцяло е определена за наблюдение на всички явления, които стават на небесната сфера. Небесната механика, този дял от науката за звездите, който се занимава с движението им, с техните пътища и със силите, които ги определят и създават, дос-

тига изключително съвършенство. Така например учените тогава са определили продължителността на Лунния месец (синодичния) на 29 денонощия, 12 часа, 44 минути и 3,5 секунди. Сегашните учени, учените на XX век след Христа, снабдени с най-съвършените уреди, го определят само с едно различие от 4 десети от секундата. Халдейските учени дадоха много основни принципи в цялостната наука за звездния мир, които и досега са в сила. Те дадоха делението на кръга на 360 градуса, на градуса – на 60 минути, на минутата – на 60 секунди. Разделиха небесната сфера на 12 дяла. Всеки дял обхваща група звезди с тяхното характерно влияние, с тяхното характерно силово поле, което оказва влияние върху живота и жизнения път на всяка планета от слънчевото семейство, включително и на Земята – и на първо място върху човека и човешкото общество. На тези 12 дяла, започващи от пролетната равноденствена точка, те дадоха имената на животни и хора, също и механизми, отговарящи на законите, по които протича животът на нашата Земя.

– Животът на нашата Земя – казваха те – се ръководи от механични, животински и разумни принципи.

Първия дял те оприличиха на *Овен*, който носи животинското качество борба за първенство, за първото място, стремеж за водачество, за господство над другите.

На втория дял те дадоха името *Телец*, определящо онази животинска сила, която насочва само към задоволяване на личните си примитивни нужди и в която липсва каквото и да било интерес към каквото и да било друго.

На третия дял те дадоха името *Близнаци*. Тук вече имаме проявление на разумния принцип, на онази сила, която дава способността да се наблюдава, да се възприема и да се мисли върху възприетото, като се търсят закономер-

ностите в явленията. По такъв начин се добива знанието, което обаче може да се употреби в две противоположни направления: за творчество, за благо на всички или за рушенето и ограбването на богатата на другите само за себе си. Тук имаме двата израза на знанието, двете приложения. Единият близък е бял, другият – черен.

На четвъртия дял от небесната сфера те дадоха името *Рак*. Това е животно, което живее във водата, а тя олицетворява света на чувствата. Низшият свят на чувствата е нещо много променливо, нещо нестабилно, нещо изненадващо. Те избраха рака, за да характеризират космичните сили, идващи от този дял на звездния мир, избраха рака, който от всички познати дотогава водни животни има най-неочаквани движения по всички посоки, без да се обръща.

На петия дял дадоха името *Лъв*. Това е една стихия, която в своите първични проявления създава убеждението за едно превъзходство над другите и така налага прегоставката, че всички наоколо са длъжни да служат на тези сили, да им оказват почит и уважение и да им предоставят всякога първите места. Създава се едно подчертано честолюбие, което прави всичко възможно да прикове вниманието на околните към себе си.

На шестия дял те дадоха името *Дева*. Това е дял с най-свят и чисти влияния. Те носят една разумност и пълнота. В шестия ден, в шестия дял протекоха силите, които създадоха човека, разумното същество на нашата планета. В Дева се проявява силата, която носи в себе си възможността за раждането на светла и велика идея. Числото 6 – казваха по-нататък халдейците – е свършено число, защото то освен на единица и на себе си се дели и на своите множители 2 и 3.

В седмия дял те сложиха механичния принцип в природата и го нарекоха *Везни*. Там действа механичният закон, законът на възмездието, законът на последствията от всяко деяние, изразен столетия по-късно от Христа с думите: „Който нож вади, от нож умира“; и след още двадесет столетия изразен от Учителя с думите: „Човек е свободен да прави това, което иска, но с него ще правят това, което той не иска“.

На осмия дял те дадоха името *Скорпион*. Това е онази стихия, която създава тихия, мълчалив, изненадващ подтик да клъцнеш, да отровиш.

На деветия дял те дадоха името *Стрелец*. В този дял от небесната сфера се намира най-гъстият рояк слънца. Там е центърът на целия звезден мир. Там се намира и централното слънце, около което се въртят всички останали слънца, всички звезди, които ние виждаме от нашата Земя. Този дял носи изобилието на идеите и там ти ще улучваш, ще можеш да привличаш великите идеи, идващи от ярките слънца. Но внимание: и тъмните слънца в небесната сфера дават идеи, но те носят гибел.

На десетия дял те дадоха името *Козирог*, владеещ силите, които носят мрака и тъмнината, каквато има в тесния по вид козирог, сили на недоволството и отричането на радостта, отричането на красотата в Природата.

На единадесетия дял те дадоха името *Водолей* – великият разумен принцип, носещ изобилието, щедростта, онзи красив подтик да даваш, защото твое е онава, което си дал.

На дванадесетия дял те дадоха името *Риби* – животно от царството на водата, изразяващо чувствата, но то имаше вече по-висшите и постоянни чувства.

От всички краища на тогавашния свят идваха хора, жадни за наука и просвета. След като приемаха знанията, те ги разнасяха по родните си страни, когато се връщаха там.

Доидоха и от Гърция млади и интелигентни хора, които с жажда поглъщаха светлината от Вавилон, като с особено старание възприемаха учението на Саабей, учението за небесните светила. Те го занесоха в своите страни, а по-късно и в Александрия, като му дадоха името *астрономия* – за онзи гял от нея, който се занимава с външните качества на небесните тела, със законите, по които те се движат, и с техния облик. Избраха името *астрология* за онзи гял от това учение, който се занимава с вътрешното съдържание, със службата, която тези светила имат във физиологията и в работата на силите, които протичат от тях като фокуси на тези сили; със значението им за живота на Земята, на човека и човешкото общество. Те промениха имената на планетите, като им сложиха имената на своите богове.

Но и тук, както и през всички времена на човешката история, мирът не намери място за дълго време всред народите. Злото не седи в покой и е най-активно там, където силите на доброто са успели да събудят и създадат цветущ живот. Те се активизират и успяват да създадат свои проводници, управници, които да намерят повод за войни, разрушения и кръвопролития. Този път египетският фараон Нехо¹⁰⁵, който, поддържан от отслабналата, озлобена, жадна за отмъщение Асирия, предявява претенции за земите около Средиземно море, Сирия, Финикия и земите на израилевите племена – Палестина и Юдея. Халдейският цар Навуходоносор II успява да отбие домогванията на фараона, като го изтласква до границите на неговата гър-

жава. Юдейското царство, окупирано преди това от египетските войски, продължава за известно време да оказва съпротива. Но в 586 г. пр.Хр. войските на халдейския цар завземат юдейската земя и влизат в нейната столица Йерусалим.

Навуходносор II разбира ползата от умните и способни хора, виждайки значението и умението на евреите от Йерусалим. Взема и закарва във Вавилон най-способните, за да дават своя принос в изграждането на халдейската култура. Преселниците от Йерусалим видяха блясъка и величието на Вавилон, приеха много от знанието и мъдростта, която имаха учените там, записаха ги в своите книги, като и те дадоха своя принос за прогреса на този град. Но бяха горди да приемат учението на Саабей и с известна завист и жлъч говореха за гома на науките и изкуствата – Вавилонската кула. Подтикнати от тези чувства, съчиниха някаква съвсем несвързана приказка за Вавилон и неговия университет, която отбелязаха в своята книга *Битие*. Името *Вавилон* било дадено, отбелязаха те, защото Господ там бил смесил езиците на хората; и евреите превеждат тази гума като *смешение на езиците*, което е свършено неправилно. Първоначалното име на Вавилон е било *Кадингер*, гума от езика на древните шумерски народи, което значи *врата към Бога*. Халдейците са превели тази гума на своя език като *Бааб-илу*, което значи пак същото. Във времето тази гума станала *Вавилон*.

Вярно е, че народът там е изградил кула, дом, в който да се изучава мъдростта на Бога, но не е вярно, че учените са се възгордели и са си прикачили званията богове. Вярно е също, че учените са говорили на различни езици и оттам са излизали различните езици и различните диалекти, защото всяка от изучаваните там науки, както и сега, си

има свой език, свои термини и речник. Математиката си служи с един език и употребява съвършено различни гуми. Друг речник има ученият, който се занимава с медицина. И най-после вярно е, че учените, дошли от най-различни страни да изучават науките и изкуствата на това светилице, след завършването му се пръсват по своите отечества, всеки носещ отгелната наука, която е придобил там, на своя език и заедно с нейния речник. Но това не значи, че човечеството, облагано по необясними причини от разноезичие, се е пръснало по света. Защо? За да създаде различните езици, които народите вече са имали?!

Столетия наред от Вавилон и неговата кула струеше светлина, знание и мъдрост във всички области, но с особено усърдие и загълбоченост там се изучаваха науките за звездния мир, добили вече името *астрономия* и *астрология*, като от най-горната ѝ площадка непрекъснато се правеха наблюдения. По това време чрез тези науки се утвърдиха и получиха голяма известност тримата халдейски учени, мъдреци на своето време: Ентан, Енлил и Инин.

Ентан бе най-възрастният: спокоен, отмерен, загълбочен, той беше способен и от най-малките явления да изтръгне закономерността, която ги създава, и поука, която те могат да му донесат. Енлил беше по-младият. Имаше голямата способност да извлича ползата и изгодата от всичко онова, с което в своите занимания се сблъскаше.

Инин - най-младият, бе един красив, весел, разположен младеж, с чудно умение да преплита сериозното и загълбоченото с игривото, приятното, като неусетно в тези леки и гостълни форми поднасяше голямата мъдрост. Той имаше остър ум, проникващ в най-твърдите черупки на въпросите, заг които стои тяхното разрешение, тъй

както иглата прониква в пухена възглавница. Между тях цареше топла искрена гружба и уважение.

Като най-млад, Инин най-често правеше научни наблюдения на звездите от най-горната площадка на кулата. Отивайки натам, минаваше покрай богатия дом, където живееше Аниме – стройна, красива и с буден ум девойка. Тя нямаше родители и живееше при свои роднини. Топлите и чисти чувства, които тя имаше към големия учен, които отдавна таеше в себе си, най-после разкъсаха веригите на стеснението и една привечер, когато Инин минаваше, Аниме излезе пред него и го помоли, тласкана от жаждата за знания, и тя да игва и да наблюдава звездния мир.

Една нощ, както наблюдаваше звездите, той извеченъж сбърчи вежди, замисли се, млъкна и потъна, погълнат в себе си, стъсем се забрави. Аниме разбра, че Инин преживява нещо особено, погледна го ласкаво, с топла тревога, и най-после леко го побутна, като промълви:

– Какво ти стана, защо спря, къде отиде?

– Чакай – промълви едва-едва Инин и все още замислен, грабна възлен и започна да пише по гладката плоча пред себе си цифри и знаци, които тя не разбираше. Като спря, той вдигна глава и каза:

– Рагвай се, ще бъдем свидетели на едно изключително, на едно небивало досега велико събитие. Велик вожд, велик реформатор, цар и спасител на човешкия род ще се роди. Той ще открие Нова ера за човешкия род, ера на чуден възход.

Аниме, притисната до него, го слушаше в захлас, мълчеше и не можеше да разбере откъде му дойде това нещо наум.

– Виждаш ли там, горе? – с овлажняна възбуда ѝ посочи той двете звезди. – По-светлата е Юпитер, а по-червена-

та малко след него – Марс. Точно в зенита те така ще се доближат, че ще изглеждат като една голяма звезда. Това ще стане в знака Риби. А този знак управлява юдейската земя. Това е едно небивало явление в звездния мир. Тези звезди на около всеки две години се доближават, разминават се, но винаги с известно отклонение една от друга. Това доближаване сега ще бъде точно, и то в зенита. Освен това Венера и Меркурий тогава ще бъдат точно пред Слънцето в точен съвпад, а Луната ще бъде точно на западния хоризонт. Такова нещо не е бивало никога!

Инин гледеше небето с възторг, целият сияещ. Аниме споделяше неговата радост, като гледеше ту небето, от което малко разбираше, ту неговото лице, от което толкова много получаваше. Изведнъж тя почувства, че възторгът му потъмня и изчезна, и Инин потъна като че ли някъде в тъмната бездна.

– Какво, какво ти стана пък сега? – този път с тревога го побутваше Аниме. – Успокой се, лошо ли ти стана от толкова безсънни нощи?

– О, не, не! – едва промълви Инин с болка на сърцето, като ѝ стискаше ръката и с мъка ѝ показа нагоре.

– Ето, виждаш ли там една по-малка жълтеникава звезда. Това е Каин-Ману, Сатурн, злият човек! – Инин бързо се наведе, грабна възлена и отново започна да пише върху плочите също такива неразбрани знаци и цифри. – Боже Господи! – изстена той, когато спря, – тя се намира само на няколко минути от върха на десетия сектор от небесната сфера и на 33 градуса от зенита, където ще се намери съединението на двете планети. Това ще рече, че само няколко месеца след раждането на младенеца неговият живот ще бъде в опасност. Но на 33 години животът му ще свърши с чудовищни страдания, защото Слънцето се

намира с тази планета в точна опозиция. Намира се точно на 180 градуса.

Дълго седяха те в мълчание, зашеметени от голямата радост, съпроводена веднага след това от тъй неочаквана мъка. Гледаха и звездния мир, който криеше толкова много тайни на красотата и ужас.

Най-после Аниме побутна Инин и го подкани да си вървят.

– Иди да си легнеш, ти тъй много си уморен! – тя му каза топли и ласкави гуми и двамата бавно заслizaха от най-горната площадка, където се бяха изкачили по многобройните стъпала на високата кула.

Замислен, Инин не усети как слязоха. Изпрати Аниме до дома ѝ, но не се прибра в спалнята си, а отиде в голямата зала, където сутрин преди почване на заниманията се събираха тримата професори. Там той приседна на една пейка и бързо загряма. Зората се сиваше вече.

Леко побутване го събуди. Когато Инин отвори очи, видя пред себе си двамата си другари Ентан и Енлил да го гледат учудени. Но преди още да са успели да го разпитат защо стои тук, потънал в грямка, той се втурна към масата, взе креда и бързо започна да пише знаци и цифри, които те вече много добре знаеха и разбираха. С изненада гледаха, работиха и изчисляваха през целия ден. И тримата пресмятаха, проверяваха – все същото излизаше.

Вечерта, щом падна мракът, те бързо се изкачиха на най-горната площадка. Цяла нощ наблюдаваха, изчисляваха, проверяваха – и все същото. Велик цар ще се рогу в юдейската земя. Но защо на 33 години с такива страдания и мъки ще загине той, това не можаха да си обяснят. Призори бързо заслizaха по стъпалата на кулата, като си казаха:

– Нека да отидем долу, в хранилището, където на плочи са записани старите знания, казаното от мъгреците преди нас, да видим дали не е отбелязано нещо за идването на този велик цар, за това тъй голямо и изключително събитие.

Слязоха в подземието, където беше голямата библиотека, и с усърдие почнаха да се ровят в написаното. И ето, най-после откриха, намериха нещо записано, казано от гревните пророци: „И ти, Вениамине, земя Югина, никак не си най-малък от югините воеводства, защото от тебе ще излезе вожд, който ще пасе Моя народ израилев“.

– Да – каза Ентан, като вдигна глава, след като прочете написаното, – казаното от пророците е в пълно съгласие с нашите наблюдения и изчисления. В юдейската земя ще се роди великият цар, вожд не само на израилевия рог, но и на цялото човечество. Той ще бъде по-велик от всички, които са се раждали досега на Земята. Нека отидем да Му се поклоним и да Му поднесем нашето уважение и почитание с дарове, достойни за неговото величие – приключи Ентан.

– Какви ли дарове можем да Му поднесем? – със загрижен израз подхвана Енлил, който имаше усет към конкретното и всякога го подчертаваше.

– Да, вярно е, това трябва добре да обмислим – каза Ентан.

Тримата потънаха в размисъл, напрегнати в разрешаване на този наистина сериозен въпрос. Инин, който всякога бързо и със смайваща находчивост намираще разрешението на трудните въпроси, пръв вдигна глава и каза:

– Като най-голям подарък ние ще можем да му поднесем написания на изящни плочи кодекс, законите на нашия законодател Хамурапи, нека го има великият цар. Те все ще

могат да го ползват, макар новият цар да е озарен от най-голямата мъдрост. Ето на този рафт са плочите.

– Да, прав си, Инин – с усмивка и топъл израз на лицето подзеха гвамата неговии гругари, – това ще бъде наистина най-ценен подарък, какъвто Той няма как да има и какъвто друг не може да Му поднесе. Е, ще сложим и нещо друго: ароматни масла, съдове, скъпи платове, но кодексът на Хамурапи ще бъде най-важният и най-ценен подарък – съгласиха се и тримата.

Още същия ден те събраха най-добрите си ученици, изложиха им резултатите от своите наблюдения и изчисления, които бяха направили за очакваното голямо събитие, и ги поканиха, ако искат, да дойдат с тях на поклонението, което смятат да направят. Всички приеха идеята с възторг и трескаво се заловиха да се подготвят за дългия и труден път през пустинята за юдейската земя. Най-напред грижливо бяха опаковани плочите, на които бе написан кодексът на Хамурапи, най-ценният подарък. След като всичко приключи, избрах се силни бели камели за товара и за езда. И в утрото на чуден свеж ден, пълен с аромат, защото през нощта беше ваял дъжд, групата тръгна на път към мястото на голямото събитие. Дни и нощи пътува керванът през мъртвата безжизнена пустиня, ръководен безпогрешно по разположението на звездите от тримата учени, като всякога с радост поглеждаха към голямата звезда, образувала се вече от близостта на двете планети. Но радостта им бе съпроводена от сянка, със свито сърце поглеждаха те към по-малката жълтеникава звезда Каин-Ману, която отстоеше на 33 градуса от тях.

Най-после пустинята свърши и се показа юдейската земя. Минаха по брега на Мъртво море, дойдоха до река Йордан, където си починаха по-дълго. После отново тръг-

наха на път. Преминаха реката и се насочиха към столицата на юдейското царство – Йерусалим.

Една вечер, когато хладният полъх бе залял града и народът се беше раздвижи, керванът влезе в града.

В Юдея по това време царуваше Ирод¹⁰⁶, един суров, крайно подозрителен и властолобив човек. Той беше напълнил града с хора, които му донасяха за всичко видяно и чуто, особено ако се появеха чужденци. Още с влизането на кервана целият град узна за него и беше в необичайна възбуда от това събитие. Но тя се превърна в смайващо учудване, когато се разбра, че хората, които идват с този керван, са учени мъдреци от тъй далечния и величествен Вавилон и че питаха за новородения велик цар, на когото искат да се поклонят. Всички знаеха, че Ирод няма дете, и това още повече ги изненадваше. Доносниците на царя веднага му казаха за чуждия керван, като с най-големи подробности му описаха видяното и казаното. Нямаше предел учудването на Ирод, когато всички, които дойдоха при него, му повториха все едно и също – че тези чужденци търсят да видят новородения цар. Ирод прати доносниците да запитат чужденците откъде знаят те за раждането на цар в Юдея, и то сега.

– Ние видяхме звездата Му – отговориха мъдреците.

Онези, които знаеха за големите знания на вавилонските учени в областта на звездния мир, разбираха добре казаното.

Тогава Ирод прати да повикат учените, книжниците и първенците от целия град и когато те се събраха, той ги запита дали някъде не е записано или да е казано от някой пророк за раждането на велик цар в Юдея. Те гонесоха от хранилището стара книга, на която наистина беше отбелязано от пророците, че в Юдея, във Витлеем, ще се

роди велик вожд. Това стресна Ирог и той веднага прати да повикат чужденците. Мъгреците се отзоваха на царската покана и отидоха в двореца на юдейския цар. Там те подробно обясниха на Ирог и на неговите първи хора защо точно сега се е родил този велик вожд. Царят и неговите съветници знаеха за големите постижения, които имаха учените от великия град в разкриване тайните на звездния мир, и не се усъмниха в това, което им беше казано.

Когато нощта гоїде, мъгреците им показаха голямата звезда, обясниха нейното значение и подробно описаха изключителните качества и способности, които ще има новият вожд.

Като чу всичко това, Ирог побледня, пламна в него завист, ярост и страх от тъй големия новороден съперник, но той умело прикри и задържа своите чувства. С фалшива любезност се обърна към чужденците и ласкаво ги помолци, като отиват във Витлеем, да проучат къде точно се намира младенецът и на връщане да му се обадят, за да може и той да Му се поклони. Мъгреците не подозираха за пъкления му план, вежливо се сбогуваха и се запътиха за Витлеем. Там те намериха младенеца, защото още с влизането в града братя от Слънцето, които съпровождяха своя вожд, ги бяха посрещнали и завели при Него. Те гледаха чудното, потънало в светлина дете, и Му се радваха, без да се наситят. Примъкнаха гаровете, които Му носеха, и ги оставиха пред неговите родители. Тъкмо мъгреците искаха да обяснят за съдържанието на двата големи пакета, които поставиха най-близко до детето, те вдигнаха без да искат глави и с изненада съгледаха пред себе си в светлина великия цар с цялата Му красота. И много се изненадаха, че вместо да видят един сериозен, недостъпен, резервиран, с повелителен вид и критично настроен към всичко човек,

излъчващ подчинение и покорство, те съзряха приветливо да им се усмихва един младеж с приятен, мек, топъл израз и да ги гледа с разположение.

– Вие дойдохте да Ми се поклоните, да Ме поздравите с идването Ми, благодаря ви. Радвам се на големите постижения, които имате в науката, но науката, която Аз нося и ще ви дам, е по-велика от всички останали и прегнея всички те ще трябва да се поклонят. Донесохте Ми гарове, най-напред кодекс на Хамурапи. В продължение на 1750 години, откакто той даде тези закони, те оправиха ли света, спряха ли войните и страданията на хората? И Илия¹⁰⁷ донесе своите закони, заслепен от фанатизъм, което стана причина да се избият 400 пророци. И Моисей донесе своите закони: закона „зъб за зъб“. С такива закони светът, разбирате много добре, не може и няма да се оправя. Аз идвам да донеса само един закон: закона на Любовта, закона на жертвата, и да покажа на хората, че само този закон, който е закон на Великото Бяло Братство – на жителите на Слънцето, е единственият, който може да спаси Земята и да донесе Царството Божие. Усърдието, с което вие търсите знанието и Божията Мъдрост, е похвално. Тях и знанията, които ще ви дам сега, трябва да запазите за идващите поколения, за гушите, които ще търсят светлината. Там, където идват Любовта, голямото добро и светлината, там идват и голямото зло, тъмнината, омразата и разрушенията. Затова вие трябва да занесете всичките тези съкровища от знания и мъдрост галеч на Изток, в земите на Индия, в гънките на високите хималайски планини, защото там живее народ, който може да пази светините. Там вълните на разрушението не могат да стигнат. Злото няма да може да простре ръката на разрушението и гибелта там. След Мене князът на този

свят, обладан от небивал гняв, ще направи всичко възможно да заличи стъпките Ми и делото на Светлината. Злоба и разрушение ще залаят земите тук и вашите земи – и от цветущия ви граг, и от гържавата ви помен няма да остане. И пустиня след това ще покрие процъфтяващите ви земи. Аз пръв ще приема жестоките удари на този княз и ще понеса небивали страдания, за да поема най-големия дял от страданията на човешкия род, с което ще го спася от нависналата гибел.

Много още им говори Христос и много мъдрости им разкри. Даде им гарове, каквито никъде никои не можеше да им даде: да виждат бъдещето, да носят и дават живот, всякога да имат това, което им е нужно.

Накрая Христос им каза:

– Не се връщайте през Йерусалим, не отивайте при Ирод. Минете на връщане през пустинята, покрай южните брегове на Мъртво море. Макар че оттам пътят ви е по-дълъг и по-труден, не се страхувайте. Ангели ще ви пазят и ще ви улесняват във всичко.

Пътят на халдейските мъдреци обратно мина неусетно, защото, обогатени с небивала мъдрост и знания от преживяното – даденото им от Христос, те бяха погълнати в размисъл и полезни разговори. В пустинята два пъти валя дъжд и затова имаха обилна вода и свеж прохладен въздух.

Във Вавилон влязоха в ранни зори, когато грагът още спеше. Отправиха се към кулата, където след дълга почивка дни и нощи наред споделяха с останалите онова, което бяха преживели.

Накрая решиха съкровищата от мъдрости и знания, с които разполагаха, без бавене да бъдат занесени там, където Христос им беше казал. Много дни след това в една

тиха приятна вечер дълъг керван се запромъква през портите на трите пръстена защитни стени на великия град и се отправя на изток. Никой не обърна внимание на този керван, защото много такива излизаша във вечерния хлад от големия град.

На първата камила беше Ентан, замислен за начина, по който тези съкровища, които носеха, ще могат да се запазят и предават на идващите поколения. В средата яздеше Енлил. Той мислеше за условията, които ще създадат, и за начина, по който ще се обзаведат в новите земи.

На последната камила беше Инин. Винаги разположеният и безгрижен голям учен си мислеше, като гледаше камилата пред себе си, на която грациозно се поклащаше Аниме: „Чудно нещо е Любовта, каква сила и радост носи тя. Но защо ли този Божи дар хората така бързо го опорочават със своите бакалски сметки?“

Години, векове след Христа от Вавилон и халдейската гържава и помен не остана. Князът на този свят беше заметнал своя плащ на чудовищен мрак и разрушение и цветущите земи и земите, по които беше минал и разнасял светлина Божият пратеник, станаха пустиня.

Юни 1969 г.

ВЕЛИКИЯТ ИНКВИЗИТОР

Пак Го завежда дяволът на една планина, много висока, показва Му всичките царства световни и славата им и казва Му:

– Всичко това ще Ти дам, ако паднеш да ми се поклониш. Тогава Исус му казва:

– Махни се, Сатана, защото е писано: Господу Богу твоему да се поклониш и само Нему да служиш.

Доброто и злото са двата принципа в света, двата полюса, между които протича животът, еднакво необходими за великия план на Битието, защото тези две начала със своите вечни стълкновения и борби движат прогреса на света. Как иначе ще приемем злото, без да се усъмним в мощта на Бога? Колко често си задаваме въпроса: „Нима Бог с един замах не може да съкрати бедствията, страданията, войните?“. Може, а не го прави, но оставя всеки – както отделния човек, така и обществата и народите – да се сблъска със силите на тъмнината, да се пребори с тях и... да победи.

В обикновения живот много често ни се струва, че не правдата и доброто, а насието и злото са силите, които винаги побеждават. В голямата схватка между двата свята – Исус, главата на Всемирното Бяло Братство, и Сатаната, победи Исус.

– Махни се, Сатана! – властно прозвуча гласът на Оня, Който беше изпратен да донесе мир и Любов в света.

И Сатаната се махна, стопи се, но не изчезна. Така и тъмнината се разпръсква под напора на изгряващия ген, но

изчезва ли тя? А какво е тъмнина? Дали е тя някаква отделна същност, или е само липса на светлина? Не е ли същото и със злото? Къде е то? Там, където липсва доброто.

И отгалечи се Сатаната, но не сломен, а изпълен с непреодолима жажда за мъст. И спомни си той всичкото зло, което беше извършил от сътворението на света, и самогОВОЛСТВО изпълни цялото му същество. Прег демониения му взор се зародиха картини от потъването на Атлантида, когато той надмина себе си, потопявайки континента, процъфтяващ с духовната си култура и прогрес, където братството, безграничната свобода на мисълта и волята, духовното прозрение и добротворството бяха в своя апогей.

– Нима можех да понасям щастието на хората?! Занчай – така се наричах тогава и добродушните атланти знаеха моето име, но не подозираха намеренията ми, защото в тях не беше развит центърът на подозрителността. О, какво тържество беше за мен, когато разтърсих планетата, повдигнах водната маса от океанските бездни и гледах как бягат и се крият тези, които бяха избрани да се назоват синове на Светлината. Нищо не остана от тях и от тяхната свободна мисъл.

Облекчителна самогОВОЛНА въздишка се откърти от сатанинската му гръб и се понесе над пустинята заедно с облаци пясък, които затрупваха пътуващите кервани.

Внезапно тайфунът утихна, както се и появи, мека светлина обля околността и се понесе лек шепот:

– Занчай или Сатана, все едно, но знаеш ли, че злото, което вършиш, не е всесилно? Ти потопи Атлантида, но полета на свободната човешка мисъл, на светлите идеи не си властен да потопиш. Избраниците, носители на Светлината, все пак се спасиха.

Сатаната направи недоволно движение, като да прогони досадно насекомо, което жужеше в ушите му. Колко много приличаше този звук на гласа на Оня, Който го бе прогонил от Себе Си.

– Такъв мъничък, слаб, а голяма сила имаше у Него – призна пред себе си Сатаната и продължи: – Е, добре, как ще ми се противопостави Той? Нима има нещо скрито за мощния дух, който ме вдъхновява и ме прави непобедим? Нека Назарянинът проповядва, просвещава и учи хората, но мозъкът, мозъкът, чрез който те възприемат знанието, е така създаден, че може да възприема нашепвания от всички страни, без да може да ги разграничи и да осъзнае такива, които идват отвън, а ги приема и прилага като свои. И понеже моята сила е в това, да обсебвам, ограничавам и завладявам, аз ще хвърля всичките си сили, за да заробя този, макар и несъвършен, но чудно устроен човешки орган – мозъка.

И пак някакво жужене се чу в ушите му:

– Как? Нима Оня от планината чува мислите ми и ми отговаря? Добре, да чуя!

– Недостатък, но и голямо съвършенство е това, че през човешкия мозък всичко минава свободно. Мислиш ли, Сатана, че Неговият Създател неволно е допуснал това, че то е грешка?

– Разбира се! – злобно се изкикоти Сатаната.

– Не, това е допуснато, за да бъде човекът проводник и на доброто, и на злото – дотогава, докато се научи да ги разпознава, след което...

– Какво?

– Ще го иде твоят край...

– Ха-ха-ха! – смееше се Сатаната.

Твърде самонадеян беше и не знаеше, че това е присъщо на слабите, както не знаеше, че в плана на Първата Причина и той бе предвиден. Следователно не той ръководеше тази разрушителна дейност, а беше подтикван към нея с някаква цел. Не знаеше още и това, че погубвайки Атлантида, не унищожи, а само спъна човешката еволюция за няколко хилядолетия, което за Небето не е от голямо значение. Не знаеше, че тогава бяха унищожени онези, в чиито мозъци се бе настанило злото и благогенстваше там, а носителите на светлината бяха спасени, за да дадат нов тласък на следващите поколения. Заслепен от своето високомерие, Сатаната не можеше да допусне, че друг е по-силен – Този, Който има власт над всичко и всички.

И все пак той чувстваше някаква неудовлетвореност, без да може да си обясни откъде идваше тя. Спря се и се замисли. Прег очите му изпъкна слабата, изпълнена с кротост фигура на Този, прег Козото, макар и за миг, мощта му се разби като океански вълни в гранитна скала. Такъв нищожен, а кое Му дава сила и смелост да му се противопоставя?!

В гърдите му заклокочи сатанинска злоба.

– Ще Го унищожа, ще Го погубя, няма да оставя следа и от името Му на Земята – се провикна отново Сатаната и гласът му прогърмя като страшна буря. – Ще го прикова на кръста като разбойник между разбойници и тогава ще видим няма ли да се откаже от Своя Бог, няма ли да ми се поклони.

Но и тук плановете на тъмните сили се изпълниха наполовина – Христос беше разпнат, но възкръсна и славата Му се разнесе навред, а последователите Му се множаха непрестанно. Злото послужи като основа, върху която добротата съгради непоклатима сграда – Християнската църк-

ва, както торът подхранва семената и те дават богата нива. Остана и писмен документ от еврейския свещеник Йосиф Флавий¹⁰⁸, в който се казва, че Исус е пророк, който говори мъдро, а с това пак се спъва пъкленото дело на тъмнината – желанието да потъне в забвение делото на Спасителя на човечеството. Напразно остана желанието на Сатаната да разтръби нелепата измислица, че Исус изобщо не се е раждал.

Но все повече и повече светлината, озарила изтока с изгряването на Витлеемската звезда, заливаше света и нахлуваше в умовете и сърцата на хората. Това не остана незабелязано за зоркото око на Сатаната. Започнаха жестоки гонения, които взеха най-големи размери през 249 година, когато цезар на необятната Римска империя бе Деций¹⁰⁹. Никакви жестокости, гонения и мъчения не разколебаха духа на тези, които веднъж са опитали великото благо на освобождаващия и обновяващ Христов Дух.

През 260 година – Цезар Валериан¹¹⁰, през 284 г. – Диоклетиян¹¹¹ – цели 42 години огнената метла имаше за цел да помете зараждащото се християнство, но не успя, защото първите християни бяха осенени от могъщия Дух на своя Учител и не се бояха от смъртта – за тях тя бе само врата, през която ще минат от временния живот във вечния.

Когато в 305 година силите на унищожението направиха своята равнометка, останаха поразени от резултатите – последователите на Христос се бяха увеличили неимоверно.

През 306 г. на римския престол се качва император Константин Хлора¹¹². Жесток, деспотичен, но умен и ловък, той успява да си присвои престола с помощта на тъмните сили. За голям техен ужас обаче той прекратява го-

ненията на християните, виждайки безполезността им – избиват се хора, които са нужни както на него, така и на държавата. През 313 г. той дава свобода на християнството.

Юлиан¹¹³, който се качва на престола през 337 година, има всичките качества да оправдае надеждите на тъмните вражески сили. На първо време той се опитва да поднови гоненията, но не успява – голямата вълна е отминала, настъпва отлив за силите на мрака и прилив за силите на Бялото Братство.

Сатаната трябваше да си свие платната, макар и временно, да търси други методи за борба, още повече, че новият цезар Феодосий¹¹⁴ с непоколебима твърдост възвести през 379 г. свободата на християнството.

Започна разцвет на християнските обществения. В пълна хармония протичаше животът им, основан на любовта и братството. Всяка сутрин, когато небето едва започваше да се осветлява и тъмнината бързо отстъпваше мястото си на новия ден, братя и сестри напускаха жилищата си и се отправяха навън, дето с молитви и песни посрещаша изгряващото Слънце. След това започваше общият работен ден, завършващ вечер със събрания, на които по-напредналите разказваха онова, което знаеха от Спасителя, а после дълго се носеше молитвеният шепот на гуши, прозрели в друг свят, готови на всичко, за да го заслужат.

И Сатаната пак разбра, че е сгрешил. С гонения и жестокости той не пречеше, но помагаше на последователите на новата идея да я разпространяват, нагмогнали себе си по пътя на страданията.

– Та благодарение на моята заблуда всички, загинали на кладите, в църквите, на кръста ще бъдат един ден

светци, които да помагат на своите, следователно ще ме спъват, ще ми пречат! По пътя на насилюето аз не намалявам, а увеличавам броя на своите врагове. Ето къде е моята слабост – аз виждам само настоящето, а Той работи с вечността. Трябва да се уча от Него, колкото и противно да ми е това, трябва да се уча от Него...

Страшна злоба изкриви лицето на Сатаната. Той се замисли. Дълбока бръчка се изряза на челото му, а лицето му сякаш се вкамени. Колко време стоя в тази поза на истукан – години, векове? Може би. Не в бездействието се бе потопил той – свързал се беше с ръководители от Прецуподнята.

В това време християнските общини крепнеха. В тях влизаха заможни хора, които, озарени от светлината на новото учение, даваха цялото си богатство и работеха с ония, които нямаха нищо друго освен двете си ръце. Кипеше задружен братски труд, животът течеше в мир и хармония. Измежду най-просветените и напреднали братя всяка община набираше епископ, който бдеше за правилното изразходване и разпределяне на богатата. Ръководното начало беше такова: всеки ще работи според силите си, а ще получава според нуждите си.

Привидното бездействие на Сатаната продължи до тогава, докато слухът му ясно долови:

– Мозъкът, човешкият мозък!

Като ужилен скочи той, огледа се и се почувства горд и силен властелин на света.

– Мозъкът, човешкият мозък! Как не се сетих по-рано! Та нали голямата битка между нас, законните притежатели на Земята, и невзрачните синове на Слънцето ще бъде за него – за човешкия мозък! Органът, с който тъй много се гордеят враговете ни, че бил проводник на свет-

лината, може да стане и наш проводник, без да погозира това, само че вместо нагоре, ще поеме наголу. Тогава ще бъде моят триумф!

Сатанински кикот се понесе над Земята, от който небесата сякаш се прогъниха. Потоци вода пометоха плодовете на човешкия труд, Земята се сгърчи и затресе, забълва огън и жупел, а Слънцето сякаш угасна.

Стъписаха се хората. Оставил ли ги бе Бог, или само ги изпитваше? Те не се съмняваха в Неговата благост, но нещо особено се почувства в общественията. Те бяха уж същите, но имаше нещо друго – някаква студенина лъхаше от ръководителите. С всеки изминал ден те се отделяха все повече и повече от братята. Започнаха да се обличат в разкошни одежди, слагаха корони на главите си, гледаха отвисоко.

Не беше ли намерил Сатаната най-верния път да отклони човеците от Бога и да ги спечели за тъмното войнство на злото? Може би... Човешкият мозък дава много знания и има големи възможности да прониква навсякъде, но в него намират добра почва и буйно нарастват гордостта, тщеславието, сребролюбието, властолубието, самолюбието, а те отдалечават човека от светлината на Христа.

Епископите и техните помощници – презвитерите, се обособиха като особена класа – *клир*, а всички други нарекоха *миряни*. Колкото повече се отдалечаваше клирът от своите пасоми, толкова повече гордостта и високомерието им се увеличаваше, а жаждата за власт и богатства ставаше неограничена. Застанали на най-високото стъпало на обществената стълба по онова време, в сърцата им се яви страх да не изгубят своите придобивки. Тогава започнаха безогледно преследване на въображаеми враго-

ве, но този път не жестоки езичници преследваха кротки християни, а самите те в името на своя Учител преследваха свои братя – с тази разлика, че ги подлагаха на огън, защото грях беше според тях да се пролива човешка кръв.

391 година заклеиява с още един позор последователите на Христа – фанатизирана и насъсквана от епископите тълпа изгаря част от неоценимите съкровища на прочутата Александрийска библиотека – събраното знание и мъдрост от най-просветените синове на човешкия род, защото знанието не било нужно на народа. То отваряло очите на хората и тогава те щели да виждат всичкия фалш на техните ритуали и скъпи одежди, щели да разкрият заблудата, че са помазани свише. Всеки, който, озарен от непосредствено прозрение, се опитвал да ги изобличи, цял да бъде поставен на кладата. През 415 г. била изгорена първата жертва – Ипати¹¹⁵ – първата мъченица за чистата и свята вяра в Христа.

Сатаната се кискаше и самодоволно потриваше ръце:

– Започнаха да се самоизтребват помежду си, и все в името на своя Учител. Няма да мине много време и аз ще се разхождам между тях, по-свят от първия им епископ, по-могъщ от Оня, Който се изпречи някога на пътя ми и ме накара да почувствам безсилието си пред Него. Какво от това, че този мъничък монах Дионисий¹¹⁶ предложи и се прие летоброенето да става от годината, в която се роди Той? Толкова по-зле! Колкото по-голям и по-значителен Го правят последователите Му, толкова по-пълна ще бъде победата ми над Него. А какви са техните празници? Езически вакханалии като клане на животни, ягене и пиене до самозабрава. По този начин се празнува празникът на езическия бог Митра¹¹⁷. Но това е нищо в сравнение с ус-

пеха ми да направя папата от Рим и Цариградския патриарх смъртни врагове. Накарах ги да спорят за произхода на Светия Дух. Папата казва, че Светият Дух произхожда от Бог Отец, а патриархът твърди, че е от Бог Отец и Сина. И каква е разликата?! Но нека, по този начин аз постигам своята крайна цел. Сега настава моят час... Ще пламне земята, а аз съм ще бъде нищо в сравнение със страданията и братоубийствата – и тогава Той ще ми се поклони.

В 1505 година папата анатемоса патриарха и го нарече служител на дявола, а патриархът от своя страна направи същото. Настана пълен мрак над Европа. Организиран бе орден, членовете на който не погбираха средства, за да запазят устоите на християнската църква, и измъчваха и горяха всеки, който им изглеждаше съмнителен. Не Христово войнство, а легионите на Сатаната се бяха организирали в Йезуитския орден¹¹⁸, оглавяван от самия него под новото име – *Великият инквизитор*. И това беше наистина венецът на неговото пъклено дело. Под маската на християнска ревност, но със сатанински средства, силите на тъмнината се опитаха да нанесат последния съкрушителен удар на своите противници. Великият инквизитор тържествуваше. В краката му бяха всички земни владетели – императори и духовници. Заслепен от лесната победа, той не забеляза, че там, на изток, светлее – и от това огнище ще изгрее новият живот, защото двата велики принципа в своя вечен конфликт са само оръдия в ръцете на Създателя.

И ето, срещу злото и силите на разрушение и гибел, олицетворени от Великия инквизитор, в България Боян Мага¹¹⁹ създаде ново учение – учението на Христа, но очистено от всичко, което човешкото тщеславие и гордост бяха наслоили върху него – богомилството¹²⁰. Не сред величествени храмове, златни корони, обсипани с диаманти, и

пищни обреди, а скромни облекла, молитви сред Природата към Бога и Христа.

Сепна се Великият инквизитор, защото веднага прозря голямата опасност, която заплашваше него и гелото му. Дива ярост го обзе и нечувано гонение започна против богомилите – пламъците на кладите се понесоха чак до небето, но това помогна на новото движение да се разрасне до неимоверност. Под различни имена – албигойци¹²¹, катару¹²², квакери¹²³, богомилите се пръснаха из цяла Европа, внесоха светлина в непрогледния мрак на Средновековието. Яростта на инквизитора като ураган ги помиташе и унищожаваше, но нищо не помагаше – учението се разрастваше.

– Къде сгреших, какво пак не предвидих? – сумтеше Сатаната и не можеше да се примири, че плановете му се разбиват.

И ето, пак този шепот и слова голетяха го него:

– Ти не сгреша, ти само пропусна нещо съществено. Заложил всичко на човешкия мозък, където можеш да прокараш свои внушения, без човекът да разбере това. Но той има не само ум, а и сърце. Ние, братята на Светлината, залагаме на сърцето човешко, което колкото и да е несъвършено, е органът, чрез който човекът във върховни моменти на прозрение и екстаз се приобщава към нас, към Бога. Наш брат е и Боян, наречен Мага, който намери път към сърцата на хората – и ето, те умират с песен на уста, защото почувстваха силата и правотата на това учение. Но не е само това. В Средна Азия ще се подвизава друг син на Светлината – Ибн-сина, или Авицена. Богатство и духовни ценности ще гонесе той в света – изкуство и наука, но такива, които ще тласкат развитието на човешкия дух далече напред. И още много други...

– Но аз ще ги помета от лицето на Земята! – изкрещя Инквизиторът. – Отново ще залея Земята с кръв и ще я покрия с пепелища!

– Съвсем напразно ще хабиш силите си. Доброто е като семка – мъничко, незначително, но с големи възможности. Попадне ли на добра почва, то ще даде своите плодове. А опустошените човешки гуши са точно такава почва за нас, синовете на Слънцето.

Инквизиторът изпълни закана си. Чрез своите верни слуги – папата и кардиналите – дейността на Инквизицията¹²⁴ се засили, особено в 1188 година, когато на папския престол се качи жестокият и деспотичен Инокентий III¹²⁵. Неговата суровост и безгранично властолюбие му помогнаха да сломи упорството на кралете и императорите в онова време и да се издигне до върховен властел на света. Това той направи символично с трикатната си златна корона, която слагаше в особено тържествени случаи. Първият кат означаваше властта му над Рим и Католическата църква¹²⁶, вторият показваше, че владее целия свят, а най-горният – Вселената. В църквите и манастирите се разнасяха псалмопения и молитви, но подземиата им с нищо не отстъпваха, а може би и надминаваха ужасите на Ада.

При папа Григорий IX¹²⁷ Великият инквизитор даде неограничени права на своите помощници – лична неприкосновеност, подсъдност само на папата и на никаква друга светска или църковна власт. Достатъчно било само да посочат някого за еретик, за да бъде хванат и изгорен без съд. Като кръвожадни хиени се движели те между хората, изгубили човешкия си образ, и търсели своите жертви. Уличеният в ерес бил хващан и подлаган на нечовешки мъчения, за да признае вината си. По-лесно било да се признае несъществуващата вина, защото по този начин се скъся-

вал пътят до кладата и смъртта, което било по-леко от живота.

В България и Византия богомилите също били подложени на гонения и всевъзможни мъчения. Последователите на Авицена не били пощадени, а самият той трябвало да бяга в Персия.

Но макар че Инквизицията прогължавала своето пъклено дело и името на Великия инквизитор смразявало кръвта на светски и духовни властелини, силите на злото били в отлив. Все нови и нови души напущали светлите селения на красотата и хармонията, за да донесат пролетта на изтерзаното човечество. Както при настъпването на деня тъмнината се топи и изчезва, така и мрачното Средновековие отстъпвало под напора на изгряващата епоха – Възраждането.

Вярно е, че през 1542 г. Павел III¹²⁸ отново се опитал да организира Инквизицията и да върне нейната мощ, но въпреки успехите в това направление те не бяха задоволителни. Филип II¹²⁹ – могъщ владетел на горда Испания, дясна ръка на Великия инквизитор, също не можал да достигне висотата на своите предшественици – пламъците на кладите и димящите пепелища не могли да помрачат слънцето на Възраждането. През 1834 г. в Испания и през 1859 г. в Италия бяха принесени последните човешки жертви пред олтара на Великия инквизитор – Сатаната.

Дълъг е пътят към съвършенството, което е крайна цел на всяка човешка душа. През много завои и трудности ще мине тя, но пак ще се озари от небесна светлина, защото непоколебимо вярва на своя Учител.

Сатаната отстъпваше. Както тогава, в пустинята, той почувства безсилието си пред Съзателя на света, но не се отказваше от борбата. Както вълните се оттеглят

навътре след яростния прилив, за да налетят отново и да се разбият о брега, така и той, събрал неизброимите си пълчища, бавно се оттегляше, за да набере сили и отново да се хвърли в борбата. Размахвайки застрашително юмруци в пространството, той яростно се провикна:

– Имам начини и средства, с които ще се боря до пълното Ти разгромяване! Вече знам как – ще почна с малките, бедните, гладните. „Борба за хляб“ ще бъде моят девиз и Ти ще видиш как отново ще пламне цялата планета от войни и революции. Ха-ха-ха!

Дълго кънтя сатанинският му смях, а хората се криеха, защото им се струваше, че небето над тях ще се прогъни.

И отново полъх – нежен, пролетен, и отново шепот като на лек ефир в млада гора:

– А човешкото сърце?! Забрави ли човешкото сърце?!

Сатаната направи нетърпеливо движение, като да прогони досадно насекомо, което жужи край ушите му, загърна се плътно с мантията си и остана като истукан.

А в човешките гуши като в ранна пролет набъбнаха и разцъфтяха чудни цветя – стремеж към музика, поезия, наука, братство и любов.

Юни 1966 г.

ПАСХАЛНИЯТ РАПОРТ НА ПИЛАТ ПОНТИЙСКИ

(Исторически документ)

В числото на историческите документи извън църковните книжовни паметници, запазени от времето, когато на Земята е живял Господ Исус Христос, които свидетелстват за Него, влиза и тъй нареченият *Акта Пилати*.

Уместно е да се изтъкне, че този документ е бил подложен на щателно историческо изследване от учените, които установяват следното:

Още в края на II в. след Христа бележитият за времето си адвокат езичник, знаменитият Тертулиан (роген в 155 год.) от Картаген, впоследствие приел християнската вяра, донесъл на императора в Римския сенат, че в Имперския архив в Рим се пазел документ по съдебния процес срещу Исуса Христа, докладван от Пилат¹³⁰ до император Тибериус (37 г. сл.Хр.), за което е споменато и в книгата на Тертулиан *Апология – защита на християнската религия*, представена в Римския сенат към 200 година, в гл. 21, том V на тази *Апология*. Тертулиан посочва, че още Свети апостол Петър настоявал пред император Тибериус да сложи рапорта на Пилат в имперския архив, което той (Тибериус), е изпълнил.

За доклада на Пилат споменава и прочутият гревен историк, императорският проконсул в Мала Азия – Тацит (около 120 г.), автор на *Аналите* (вж. кн. 15, гл. 44). Също така бележитият гревен църковен историк Евсевий Кесарийски (341 г.) в своята *Църковна история* (кн. 1, гл. 9) споменава за

представения в Рим *Акта Пилата* (*Актове на Пилат*) във връзка със съдебния процес срещу Исуса Христа. За този документ на Пилат свидетелства и един от най-учените мъже през II век – Юстин Философ (165 г.), като той дори визуира някои пасажи от рапорта на Пилат в своята *Апология* – кн. I, гл. 35.

Във връзка с това в научното богословие съществува убеждението, че наистина такъв рапорт на Пилат е историческа действителност.

Честта да бъде намерен се паднала на немския учен г-р Константин фон Тишендорф, който през лятото на 1844 г., проучвайки гревните ръкописи на Римската империя, съвсем случайно се натъкнал на преписките от епохата на цезаря Тиберий в частния имперски архив. В пакет със съдебни дела Тишендорф намерил един документ на латински език с доста ситен ръкопис. Той имал надписа: „До Императора Тиберий – рапорт на Пилат Понтийски, императорски наместник в Юдея“.

Ето съдържанието на този исторически документ (преводът е според вестник *Бугапести Хивлар*, бр. 96 от 1899 г.):

ДО ИМПЕРАТОРА ТИБЕРИЙ

Здравейте, Ваше Величество!

През последните дни във верноподанната Вам Юдейска страна се случиха събития, за които се считам за дължен да уведомя Ваше Величество. Тези събития не ми правят особено впечатление, тъй като за мое съжаление развитието на римския народ взема съвсем груг обрат, което ме кара да мисля, че това става поради неблагоприятното на нашите богове към нас. Мога само да кажа: „Да е проклет

онзи час, в който поех от Гратис Валериус управлението на Юдея!“.

Пристигайки в Йерусалим, първата ми грижа бе да дам пищен обяд на местните първенци, за което поканих тетрарха на Галилея, главния първосвещеник и много други. Обаче от тях никой не се отзова на поканата ми и не присъства на обедата, което урони моя престиж като прокуратор. Но подир няколко дни ме посети главният първосвещеник. Колкото и да се мъчеше да ми се представи за искрен, явно проличаваше неговата престореност и лицемерие. Той се извини, че причината, загдето не се явил на обедата, бил техният закон, който забранявал на юдеите да се хранят на една трапеза с езичници. Това извинение аз приех със заговорство, макар че съзнавах онова лицемерие, което го диктуваше – покорените народи са винаги лютни врагове на завоевателите си.

Изглежда, че от всички завоювани градове Йерусалим се управлява най-мъчно. Народът е дотолкова размирен, че напоследък трябваше да се пазя от въстание, а за да мога да го потуша, няхах на разположение дори една рота, а само шепа войници. Затова се отнесох до консула на Сирия с молба за помощ, но получих отговор, че той имал само толкова войска, колкото му е необходима за поддържане на реда в страната си.

Всрещ всички донесения, които станаха мое достояние, особеното ми внимание и постоянен интерес бяха привлечени от един млад човек от Галилея, който проповядваше една нова вяра и се представяше като Божи пратеник. Изпърво предположих, че подстрекава юдейския народ срещу Рим, като изтъква неща, които не се нравят на евреите. Той се казваше Исус Назарянина.

Веднъж бях излязъл по служба и минавайки покрай палата Силоам, сред голяма тълпа видях един млад човек, който съвсем спокойно разговаряше с народа. Онези, които ме придружаваха, ми поясниха, че този е Исус Назарянина, което впрочем предположих и самият аз. Външността на проповедника върху фона на слушателите беше изпъкваща. Златисторусата коса и брада придаваха на Исус едно божествено обаяние. Наглед Той имаше около 30 години, лицето му носеше отпечатъка на неземно величие. Никога в живота си не бях виждал по-симпатичен, по-грациозен и по-привлекателен човек, който да има осанка като неговата.

Не исках да го безпокоя и прогължих пътя си, но поръчах на моя заместник Манилиус, който добре владееше еврейския език, да се присъедини към тълпата и после да ми докладва за всичко, което ще узнае.

След завръщането в палата Манилиус се яви при мене и ми съобщи подробности за онова, което е говорил младият проповедник.

Никога досега не бях чувал, нито пък някъде бях чел за онова, което ми предаде Манилиус от проповедта на Исуса. Между другото, когато един покварен евреин от тълпата запитал Исуса следва ли да се плаща дан на Цезаря, Исус отговорил: „Отдайте кесаревото на Кесаря, а Божието на Бога“. А понеже речите му бяха изпълнени с мъдрост и те не представляваха никаква опасност, аз му дадох пълна свобода да поучава, въпреки че можех да го затворя в „Понтус“, нещо, което щеше да изложи римляните, които гържат, че са привърженици на справедливостта. Този човек не беше нито ласкател, нито бунтовник. Аз дори го защитавах, без да знае Той за това. Предоставих му възможността да събира народа и да говори поученията си, а моите подупра-

вители имаха заповед да го закрилят. Тази моя мярка силно гразнеше богатите евреи и силните на геня, но не и сиромасите. Вярно е и това, че Исус в своите речи и в своите действия много е нападал първите, като ги е упреквал за техните произволи и грешки, което именно ме побуди да не го ограничавам да проповядва. Той наричал заможните хора „извори на змийска отрова“. На бедните и вдовиците всячески е помагал и много болни е изцерявал.

По едно време ми се съобщи, че животът на Исус е в опасност. Не за първи път в Йерусалим се случваше да убиват човек с камъни, особено ако той се обявяваше за пророк.

Отношението ми към този въпрос Римският сенат е одобрил и дори ми обеща, че като се свършат вътрешните междуособици, ще ми увеличи въоръжената сила.

И така, като не разполагах с достатъчно средства да усмиря едно неминуемо бунтовно въстание на евреите, постъпих по следния начин – съобщих на Исус, че искам да го видя. Това направих с писмо и Той се яви в преторията ми.

На Ваше Величество е известно, че в моите жили тече галска и испанска кръв, която не познава що е страх и трепет. Но когато в кабинета ми влезе Исус, аз почувствах, че краката ми се подгънаха и бях като попарен.

С една небесна кротост Той гаве знак, с което искаше да каже:

– Ето ме!

Един момент останах в захлас да го гледам. Повярвайте ми, Велики Цезарю, че нашите прочути художници, които рисуват боговете и храбрите герои, нямат свършено никакво понятие от прекрасните черти на лицето на Исус.

– Исусе – казах му аз с един вълнуващ глас, – дадох Ти пълна свобода да поучаваш в течение на три години, за което никак не съжалявам. Твоите поуки не са нищо друго освен едни мъдри изречения. Не зная дали си чел Сократ или Платон, но зная, че твоите гуми стоят много по-високо от техните. Те са прочувствени и вълнуват до най-висока степен. Императорът знае за тебе и е известен за всичко, граго му е, че като негов покорен заместник ми се пада честта да Ти обадя за това. Обаче не бих искал да скрия от тебе, че твоите справедливи и поучителни слова Ти спечелиха госта силни врагове. Пък за мене казват, че съм имал с тебе споразумение да действаме заедно, за да се отнемат от евреите и онези права, на които те още се радват. Затова аз не искам да Ти заповягвам, а да Те помоля да бъдеш по-предпазлив в поученията си, за да не се дава повод за възмущение на народните маси, защото и без това еврейските водачи ги настройват зле срещу тебе, като принуждават и мен да постъпя спрямо теб съгласно закона.

Тихо и спокойно отговори Исус:

– Господарю, в твоите гуми няма основание. Кажу на един извор да спре водите си и той ще ти отвърне, че се подчинява на неизменните закони на природата. Само Бог знае накъде текат тези води. Бъди уверен в това, което ти казвам, че преди да цъфнат трендафилите на Схарон, ще изтече кръвта на Праведника.

Отбелязах му с вътрешен възторг:

– Твоята кръв няма да изтече, защото си много полюбезен от фарисеите и еврейските първенци, които постоянно злоупотребяват с дадените им от Рим правдини. Те работят против Цезаря и с това подкопават основите на държавата. Ти ще бъдеш под моя закрила и вратата на дома ми ще бъде винаги отворена за тебе, за да може в него да намериш всякога прибежище.

Исус многозначително си поклати главата и с очарователна кротост отговори:

– Когато дойде онзи ден, тогава за Син Человечески няма да има подслон нито на земята, нито под нея. На праведния убежището е горе! – сочейки към небето, Той прогължи: – Каквото е предсказано от пророците, това трябва да се изпълни.

Аз казах с тих глас на младия човек:

– Ти ме караш сега да променя молбата си на заповед. Туй изисква спокойствието на гържавата. Занапрег Те задължавам да бъдеш по-умерен в поученията си! Да си здрав!

– Господарю – отговори Исус, – Аз не съм дошъл на Земята да донеса меч и да размирявам хората, но да сея мир, милост и Любов! Аз се родих в онзи ден, когато римският император Август е провъзгласил мир на света. Аз не съм причинителят на гоненията, напротив, това ще го направят други, но на волята на Отца си Аз се покорявам с послушание. Затова бъди мъдър за себе си!

Подир тези думи Исус изчезна от погледа ми като дух.

По-нататък дължа да съобщя на Ваше Величество, че евреите в лицето на Ирог са намерили защитник. Ирог е бил готов да убие веднага Исуса и ако не го е сторил, то е било, защото се е опасявал да не влезе в конфликт със Сената, за което предварително размени схващанията си с мене. В разговорите ни по този повод аз казах на Ирог, че считам Исус за най-велик мъдрец в света, че в поуките му не виждам никакви богохулства и че Рим с готовност ще осигури и занапрег свобода на словото му.

Ирог, като изслуша моето мнение, презрително се изсмя и си отиде.

Прочее, Цезарю, у евреите е имало обичай преди пасхалните им празници да проливат кръвта на осъдените. За да погубят Исуса, те умишлено подготвили въстание, та да обвинят Исус, че уж Той е главният подстрекател. За да постигнат своята цел, те използвали за подкуп църковни пари. Опасността е била доста голяма и е бил нападнат един римски чиновник.

Повторно се отнесох до консула в Сирия и поисках да ми изпрати две роти пехота и един конен ескадрон, в очакването на които се принудих да гледам хладнокръвно на развиващите се събития. Народът разбираше моето критично положение и като заловиха Исуса, из целия град къртяха викове във въздуха: „Разни го! Разни го!“.

Три силни партии се бореха против Исуса: иродияните, садукеите, които най-много питаеха към него омраза, и фарисеите, които Той най-основателно е изобличавал и обвинявал непосредствено за всички злини, сторени от тях. Подир тези партии вървяло и онова пробунено множество, което само е търсело случаи за такива безпорядки.

Като заловили Исуса, те Го завели при главния първосвещеник Каяфа, който Го и осъдил на смърт. Подир това първосвещеникът Го изпратил при мене, за да потвърдя присъдата. Аз отговорих, че Исус е от Галилея и следователно редно е да бъде представен там на Ирод. Но този некадърник под нарочен предлог, че е длъжен да се подчинява на императорския наместник, остави съдбата на Исуса в мои ръце. Така Го върнаха пак при мене.

Сякаш цялата Юдея се беше събрала в Йерусалим. Палатът на моето управление беше препълнен с викаща сган, която като бясна тичаше насам-натам. Повиках при себе си съпругата си, за която знаете, Ваше Величество Цезарю, че е галилеянка и има дар да предсказва. С плач тя падна пред нозете ми и каза:

– Мъжо, внимавай, не прави зло на този свят човек. Миналата нощ видях насън: Той ходеше по водата и се издигна във въздуха. Вятърът и вълните му се покоряваха. Потокът от кедронската река течеше кървав, Слънцето се помрачи като начумерената Веста. Пилате, мъжо, ти си изправен пред голяма опасност, ако не послушаш гумите на своята жена!

Излязох от съдийското място заедно със свитата си. Попитах тълпата какво иска.

– Смърт на Назарянина! – извика тълпата.

– Защо?

– Защото Той богохулства! Прегсказва разрушението на храма, нарича се Син Божи, предава се като Месия! Нарича себе си Цар Юдейски – реवेशе като лъв в пустинята бясната тълпа. Разни го!

Екът от този рев беше тъй силен, че ми се струваше, като че ли основите на двореца ми се клатят.

Всрещ тази бурна сцена на подивялата сган само един човек стоеше тих и спокоен, сякаш нищо от това не го досягаше. Това беше сам Исус Назарянина!

На мене ми оставаше единственото средство да го защита. Поисках вода, умих си ръцете пред тази сган, като заявих, че считам за невинен този човек и че несправедливо се иска да бъде наказан. Но всичко беше напразно. Побеснялата тълпа непрекъснато реवेशе: „Разни го! Разни го!“.

Ваше Величество Цезарю! Неведнъж съм виждал развълнувана и побесняла тълпа, но като тази – никога; нямах ни най-малка представа! Като че всички зли духове от пъкъла се бяха събрали в Йерусалим. Тази тълпа зае едно огромно пространство от височините Сион чак до двореца ми. Състените маси народ представляваха нещо като един почернял масив.

И изведнъж се стъмни като през зимна нощ и се почувства същото нещо, както при убийството на Юлий Цезар. Останах самичък пред палата си. Стана тихо, сякаш беше измряло цялото население на града. Даже и моите телохранители заедно с конната ми стража бяха отишли на Голгота под командването на единствения ми капитан, за да се запази по възможност ред и спокойствие.

Сърцето ми се късаше. Чувствах, че тук се върши такова нещо, на което имат право само боговете, но не и хората. Тъмни буреносни облаци покриха цялата околност и се чуваха такива гласове, каквито човешкото ухо никога не е чувало.

През първите часове на нощта тайно слязох към портата, излизаща към Голгота.

Несправедливата присъда е била вече изпълнена. Тълпата се разотиваше, връщайки се към града, но вече не с гив рев, както когато отиваше там, но умислена, мълчалива, съсипана. Малкият ми войсков отряд, също натъжен, мина покрай мене. Гордият римски орел върху копията беше обвит с траурен черен плат. Войниците говореха нещо, което не дочух, и сегиз-тогиз се обръщаха към калварииската планина, като да очакваха някое ново събитие.

Наскърбен, аз предпазливо се върнах в двора си. На стълбата срещнах един старец с почтен вид и побеляла коса заедно с няколко жени, които с плач паднаха пред нозете ми.

– Старче, кой си и какво желаеш? – попитах стареца.

– Аз съм Йосиф от Ариматея – отговори той – и молбата ми е да ми позволите да погребя тялото на Исус.

– Нека да се изпълни твоето искане – казах аз и веднага наредих на Манилус с няколко войници да отиде на погребението, за да се предпазим от някое ново вълнение.

След няколко дни гробът остана празен. Учениците на Исус обявиха по цяла Юдея, че Той е възкръснал, както е бил предсказал. Имам гълг да ви рапортувам, Ваше Величество, за всичко, което съм чул и видял и което изпълнявам с настоящото писмо.

След като всичко се бе свършило, на заранта чух тръбен звук, погледнах към Кесарийската порта и видях един отряд от 2000 войници, които ми идваха на помощ, като бяха пътували през цялата нощ. Но вече бях пред свършен факт. С това закъснение с точност се изпълниха пророческите думи на Исус.

Достоверността на този рапорт потвърждават още и следните свидетелства:

„Историческите последици от доклада на Пилат за силата на чудесата, разпъването и възкресението на Христа, известни на всички в Палестина, гдето мнозина Го почитаха като Бог, са имали за резултат предложението на император Тиберий – Римският сенат да прогласи Исус за бог и да постави името Му в числото на римските богове. Съгласявайки се да признае Божествеността на Исуса Христа, Тиберий не само че не е гонил християните, но даже е заплашвал със смъртно наказание всички, които са ги преследвали през времето, когато той е управлявал Римската империя. Християнството се е разпространявало спокойно и свободно из нея“ (проф. Б. Ил. Глазков, *Евангелието на Царството Божие*, български превод, книга първа, 1924 год., стр.30; книги 4 и 5 от 1926 год., стр. 802).

Според едно предание Тиберий е получил изцеление от неръкотворния образ на Христа, донесен в Рим от Вероника (*Прав. мисионер*, Сливен, 1907 год., бр. 4 и 5, стр. 17).

За отбелязване е, че император Тибериј е притежавал едн смарагд, върху който е бил изгълбан портретът на Христа. Този портрет беше публикуван във в-к *Зора*, брой 5863 от 7.01.1939 г. заедно с текста на писмото, което близкият приятел на Пилат – Публиј Лентул, проконсул на Юдея, е изпратил до Тибериј, което също така дава сведения за Христа. (вж *Народен пастор*, бр. 22-25 от 5 май 1945 г., стр. 5). През 1453 година този смарагд е попаднал в ръцете на султан Баязиг след превземането на Цариград.

Има исторически данни, че по заповед на Пилат от лика на Христа е било снето изображение (Д-р К. Гејки, *Жизнь и учение Христа*, Москва, 1802 г., частъ 2, стр. 295).

Имайки предвид факта, че за *Пасхалния рапорт на Пилат до Цезаря Тибериј* свидетелстват такива научни авторитети на гревността, каквито са знаменитият историк Тацит от I век, Юстин Философ – II в., Тертулиан – III в. и бележитият историк от IV в. – Евсевий, не можем да се съмняваме в наличието на едн такъв доклад. А с всичко това се обяснява и онази смелост, която е проявила Св. равноапостолка Мария Магдалина, която като била в Рим, явила се пред Тибериј и му поднесла червено яйце, приветствайки го с победния Христов поздрав: „Христос Възкресе!“.

Съдебното решение на Пилат е било намерено през 1509 г. в Амкула, Италия (вж Ив. Визирев, *Три писма от езичници за Исуса Христа и Пилатовата присъда за Него*, Пловдив, стр. 36-38).

(Преписано от *Църковен вестник*, бр. 2, април 1970 г., София.)

АТИЛА

В един от последните дни на Учителя една сестра от Габрово, индустриален град, идва на Изгрева. Отива при Учителя, който е на поляната, за да го поздравя. Той я запита:

- Какво правят габровските фабриканти?
 - Гуляят.
 - Нека си погуляят, малко им остава - добавя той.
- Няколко години след това те бяха пометени.

* * *

В последните предпланини на Кавказ, между Черно и Каспийско море, в края на IV и началото на V век се намираще централното селище на хунските орди, настанили се в обширните области там.

В голямата шатра на техния вожд, намираща се на една височина, имаше оживление. Навъсени жени влизаха и излизаха, като си шушукаха с нескрита злоба и завист. Красивата, стройна и висока черкезка, която вождът беше взел при себе си, щеше да ражда. Чу се бебешки плач. Родило се момче. Жените бяха недоволни, измъчвани от едно честолюбие, че избраницата, която да даде наследник на великата орда, не беше измежду техните дъщери, а някаква чужденка. А мъжете с доволство коментираха събитието.

Новината се разнесе като мълния над селището. Доиде главният шаман, духовното лице на оргата. Вечерният сумрак се беше вече разлял по долини и баури. Той се доближи до шатрата, вдигна глава, погледна небето по всички посоки. На хоризонта тънкото сърпче на току-що появи-

лата се нова Луна заедно с ярката Вечерница следваха залязващото Слънце, а там горе, над главата му, две звезди – едната с червеникав, а другата с жълт цвят, ярко светеха. Шаманът застана мълчалив и после тихо рече:

– Роди ни се велик вожд. Атила¹³¹ ще го наречем, което ще рече *пратеник Божий*. Но той ще трябва да отиде до другите земи, щом възрастне като юноша, за да види света, който ще бъде под копитата на нашите коне.

Тези, които бяха наобиколили шамана, слушаха с голямо внимание и едно доволство се разля по тях, а оттам и по целия аул.

Атила растеше силен, строен, висок и красив, обкръжен от вниманието на всички. Той не приличаше на другите младежи, които бяха ниски, набити, малко тромави в движенията си. Не познаваше нито умората, нито страха, когато ходеше за лов из дебрите на близките и далечни хълмове. В ездата и военното изкуство беше ненагминат. Когато възмъжа, Атила вече знаеше казаното от шамана – че ще трябва да напусне родната земя и да тръгне по широкия свят. Теглеше го все натам, накъдето Слънцето залязва, защото беше чул, че натам има богата държава, където хората добре и охолно живеят, с по-друг ред и начин на живот, а не като неговия – в скитане и немотия, а за храна – само обитък и случаен лов.

Стегна се Атила, прости се с близките си, яхна най-добрия жребец от чердата на баща си и в един прекрасен ден тръгна в посоката, която тъй силно го влечеше. Изпратиха го и целият аул, и просълзената му майка, и строгият баща.

Дни и нощи пътува той през долини, гори, планини, прекоси големи реки, през които неуморимият му жребец плуваше като риба. Колкото повече следваше избраната

посока, толкова по-често слушаше за голямата земя и за богатото селище Рим.

– Там ще отида – реши той в себе си.

Срещаше конници, войници от тази голяма страна. Вглеждаше се дълго в тях, като си мислеше какво ли е военното им изкуство и как ли би го разбрал. И продължаваше да върви с още по-голям устрем, като разпитваше за пътя към големия град. Но скоро разбра, че всички пътища водят все за Рим.

Все по-широки и утъпкани ставаха пътищата, с все по-оживено движение – хора с коне, без коне, коли, всякак... Най-накрая Атила тръгна по един път, постлан с големи плоски камъни, без кал и прах. Не след дълго видя голямо задимено селище с грамадни постройки, които Атила с почуда гледаше. Скоро навлезе по пътя навътре в самия град. От двете му страни се издигаха все по-високи и красиви постройки, а по улицата цареше оживление, движение на хора, които като безспирен поток се движеха все в едно направление, отиваха някъде, а от време на време изтракваше кола с две ниски колела и малка каросерия, заградена само отпред и малко отстрани, теглена от четири коня. Атила гледаше и не можеше да си обясни защо е необходимо да се тегли тази малка кола от четири коня, когато и един ѝ е много? Защо и къде отива този народ, който оживено говореше? Тълпата вървеше и влизаше в грамадно, заградено с високи стени място. Разбра – ще има набъгвания, но не само с коне, както често правеше неговият народ, а с тези колесници, теглени от по четири коня.

Изведнъж, както вървеше, тревожни викове на мъже и писъци на жени го накараха да се обърне. Той видя как една такава кола, теглена от четири обезумели от уплаха коня, стихийно се движеше по широкия, пълен с народ

път, като газеше и помиташе всичко пред себе си. Колесницата беше управлявана от младеж, който напразно се опитваше да задържи поплашените коне, като теглеше с все сила поводите назад. Народът едва смогваше да се оттегли встрани, за да стори път на летящата с чудовищен трясък колесница. Пътят правеше завой, пред който имаше стръмен ров, слизащ до голяма река. Атила светкавично съобрази, че кочияшът няма да може да удържи и да спре изплашените коне преди завоя и катастрофата там ще бъде неминуема както за конете, така и за човека, който непременно щеше да намери своя край в тази стръмнина. За миг само той стъпи на гърба на своя кон и като пантера се хвърли на един от конете, които се бяха изравнили с него.

Атила, който беше израсъл всред коне и беше прекарал голяма част от живота си на кон, познаваше всички качества и прийоми на тези прекрасни животни. С острия си поглед и чувствителното си обоняние той веднага разбра причината за конската уплаха. Някой бе сложил парчета запалена суха гъба – прахан, в ушите на конете. От бързото движение тя се беше разпалила и жестоко пареше ушите на животните. Атила се протегна напред, здраво вкопчен в гривата на коня, бързо бръкна с пръст във всяко ухо и извади димящите късчета. Потупа конете галбовно с ръка по шията и те разбраха, че на тях сега човек, на когото безусловно ще трябва да се подчинят. На две крачки само от стръмния ров той спря колесницата и спаси от явна гибел конете и ужасения младеж. С могъщата си десница Атила все още държеше тръпнещите от възбуда коне, като ги галеше и успокояваше. Младежът от колесницата скочи, дойде при него, прегърна го, като му говореше някакви ласкави слова, които Атила не разбираше,

защото не знаеше езика на този народ. Разбираше само, че това е топла и сърдечна благодарност за спасението му и за спасението на неговите коне.

Със своето облекло и външност младият човек правеше чудно впечатление и Атила, захласнат, се беше загледал в него. Младежът направи знак на някого от тълпата, която се беше насъбрала, и нареди да хванат коня на неговия спасител, който кротко вървеше и следваше своя господар. Конят не се даваше да го уловят. Атила разбра, подсвирна и животното кротко и покорно гоиде при него. От движенията, които младежът му правеше, той разбра, че го молят да предаде коня си и да се качи в колесницата.

Състезанията почнаха. Така двамата щяха да проведат надбягванията заедно, а Атила щеше да държи поводите и да управлява колесницата. Той не се противопостави и веднага прие. Изненадите и хазартът всякога го привличаха.

Тибериј Маркус беше син на началника на военния легион в Рим. Той доминираше със своите качества, външност и с прекрасните си коне. Беше прицел за младите момичета в града. Завистливи младежи бяха решили най-малкото да го извадят от състезанието сега, когато имаше всички шансове да спечели, и избраха този начин – да изплашат конете му и да предизвикат катастрофа.

Тибериј и Атила се качиха на колесницата и влязоха в амфитеатъра, пълен с народ. Атила спря конете, слезе от колесницата, обтегна ушите им, погали ги и отново се качи.

Състезанията започнаха. Атила здраво държеше поводите и с остри подсвирквания подканяше конете, които с бурен устрем летяха напред. Той настигаеше и помиташе, оставяше след себе си другите състезаващи се колесници.

Състезанието бе спечелено от тях. Тиберий беше възхищен от този чужденец, който с такава вещина спечели състезанието. Когато то свърши, един мъж на средна възраст с прошарени коси, облечен като голям военачалник, слезе от коня си и притича към потъналия от радост и възторг Тиберий. Презърна го и извика:

– Синко, научих за бедата, която е щяла да те сполетти. Слава на Господа за твоего спасение!

Тиберий посочи към Атила и каза:

– С Божията помощ този младеж ме спаси и днес спечелихме победата.

Началникът на военния легион, бащата на Тиберий, гледаше Атила, като изразяваше своята благодарност за голямата саможертва, която е направил, за да спаси сина му. Възхищаваше се от телосложението му, от обгорялото му от слънцето лице, дишащо здраве и несъкрушима енергия.

– Приберете се у дома и от утре този младеж ще бъде мой войник – каза той на сина си.

Качи се на коня си и се изгуби в навалищата.

Още на другия ден Атила вече беше в редовете на римския легион, облечен в ново военно облекло: къси панталони, сандали, лека горна греха с къси ръкави, нож, закачен на кръста, шлем и лъскав щит. Той се радваше като дете и си мислеше за чудния и бърз начин, по който стана всичко това, спомняйки си мисълта си, докато пътуваше: „Как ли ще се домогна и ще разбере военното изкуство?“.

Атила бързо усвои езика, на който говореха, и поразяваше всички с бързото схващане на военното изкуство, а в язденето на коне беше ненагминат. Направиха го конник. Той бързо се издигна до най-високия началнически пост, до който можеше да стигне един чужденец. Животът на вой-

ника го задоволяваше, чувстваше се в стихията си, но не можеше да понася разгулния живот, оргиите, пиянствата и всички низки удоволствия и разпуснат живот, на който се отдаваха неговите другари и хората на този голям град. Измъчваше се от това и всякога седеше настрана, ако случаят му наложеше да присъства на такива прояви.

Беше празникът на пролетта. Рим потъна в оргии цяла нощ, като даде път на най-разюздани подтици. Атила, свит в един ъгъл на голямата зала, където неговите другари гуляеха, отгадени на една мътна стихия, не вземаше участие. Не можейки повече да понася обстановката, стана и излезе навън. Сиваше се заря, утринната прохлада го обогри и той въздъхна с облекчение. Закрачи, без да знае накъде. Вървя дълго из града, по улиците, където се търкаляха пияни мъже и жени. Имаше чувството, че тази поток помия. Погнуса го завладя и пожела час по-скоро да се измъкне от него. Тръгна по-бързо и се запъти към един от хълмовете край Рим. Когато стигна върха, там видя старата Сибила, която и друг път беше срещал, угвайки тук. Тя живееше недалеч, под върха, в малка и спретната къщурка, заобиколена с градинка, която с вещина и умение подреждаше.

Сибила се беше изправила с лице натам, където зората бе разгърнала своя пурпурен плащ и Слънцето се готвеше да иззрее. Атила се спря, погледна първо към града, потънал в синкав дим, наситен с мирис на печено месо и вино, и с отвращение си спомни за това. Вдигна глава и видя изгряващото тихо и с някаква чудна тържественост Слънце. Атила гледеше в захлас това величаво явление с някаква непозната радост, не разбираше защо той и хората долу не знаят за тази красота. Тиха, галеща ушите му песен долетя до него, тя го изпълваше с живот, с някаква

благодат. Обърна се и видя, че Сибила пее. След песента голови тих шепот, проникващ дълбоко в него. Той знаеше за християните, знаеше, че и тя е такава. Беше чувал за техните песни и молитви, пълни с уважение и благодарност към техния Господ за това, което им е дал. Най-после Сибила спря, приближи се към него, усмихна му се топло и нежно и му каза:

– Само ти излезе днес в утрото. Християните забравиха вече да излизат сутрин, за да приемат благодатта, която Слънцето им носи. На техните отци сега им се спи и направиха всичко, за да се забрави това правило, което нашият Спасител Христос ни даде – да посрещаме изгрева на Слънцето. Ти знаеш ли кой си? – обърна се Сибила към Атила някак по-особено.

– Аз ли? Аз съм княз Атила, сега римски войник.

– Хм – усмихна се Сибила. – Ти си бил някога, много, много отгавна, великият вожд Мог, който там, далече, в много далечна земя, обедини много хора около себе си – 24 племена, и завладя обширни и богати земи, населени с гребни жълти хора. Тези хора ви нарекоха *хуни*, което ще рече *стихийно, мътно течение, порой*. Но алчност тогава заслепи разума ти и ти наложи на поробения народ тежки данъци, от които отделяше и малко за племенните вождове. И поробеният народ беше недоволен, и вождовете – също. И когато твоят тогавашен земен живот свърши, свърши се и могъществото на твоя народ. Жълтият народ се освободи. Вождовете се скараха, народът ти се разпадна, разпокъса се и една част тръгна натам, накъдето Слънцето залязва, и стигна дотам, където сега е твоят народ. Сега ти си тук и съдбата те избира да бъдеш отново водач на голям народ и да бъдеш бич Божий за онези, които виждаш всеки ден да гуляят, да се удоволстват, потънали в непре-

къснати оргии. Те забравиха, че човекът е роден да се учи, да твори и да се радва на живота в една благодарност към Господа, който ни създаде. Тази тиня трябва да се помете, защото неугържимо тласка хората към гибел. Ти си определен за тази задача. Пази се обаче и този път да не би блясъкът на златото да те заслепи и да изгубиш възможността да изпълниш повелята на съдбата.

Атила слушаше с голямо внимание Сибила и се изненада от това, което тя му каза за неговите прагеди. Същите гуми беше вече слушал, а и му прегадоха какво е казал великият шаман при неговото раждане – ще стане велик вожд.

– Значи има съвпадение – замисли се Атила.

Беше слушал да разправят, че старата Сибила рядко казва някому нещо, но това, което кажеше, се случваше.

– Още сега тръгни и се върни там, отдето си дошъл, при твоя народ – прогължи Сибила.

Атила се изправи, поклони се и с един неугържим порив се спусна от хълма към града. Мина по тихите още улици, отиде в помещението, където беше военната му част – всичко спеше и хъркаше. Взе си оръжието, яхна пъргавия и неуморим жребец и бързо полетя, без да се обади никому, натам, откъдето беше дошъл – към родния край. Дни и нощи препускаше през същите долини, планини, полета и гори. Мина през големи реки и много опасности, но този път му беше по-лесно, защото много неща му бяха вече познати.

Стигна до родния край. Посрещнаха го с възхищение и почуда. Странното му облекло, отрупано с лъскави пластини, шлемът, металният щит, седлото, юздите на коня му, а и всичко по него беше предмет на оживени коментари и внимание. Всички го приеха топло и приветливо. Пък и той с величавата си, стройна и красива осанка вдъхваше

респект и някакво непринудено уважение както у младите, така и у старите.

Вечер край буїните огньове Атила го кѣсно през нощта им говореше за чудния свят, в който е бил. Пѣк и те виждаха голямата промяна в него и това ги убеждаваше, че наистина има и нещо друго, различно от това, което са те, и това друго е много, много по-хубаво от тяхното. Разпали се жажгата във всички мъже и жени, в млади и стари, да тръгнат към тези богати и чудни земи.

През 445 година го провъзгласиха за велик вожг на хуните и когато в утрото на един прекрасен ден Атила вдигна меча си в знак на това, че е време да тръгват, всички го един, обзети от неугържим устрем, поеха на път и като могѣща лавина почнаха да помитат земите пред себе си. Движеха се все покрай Черно море в широк фронт. Минаха големите реки, които се вливат в него. Минаха и Дунав – тогавашната граница на Великата Римска империя, по бреговете на която се редяха крепости, пазещи нейните земи. Но нищо не можеше да спре това могѣщо течение, което смилаше всичко под краката си. Целият Балкански полуостров беше пометен от тях. Атила продължи, навлезе в тучните равнини по горното течение на Дунав и на неговите леви притоци. Дясното му крило мина високо през Карпатите със задачата да се спусне към полуострова, където беше огромният и богат град Рим. Пред едно голямо селище срещна процесия, която идваше да иска милост от него за живота и имота на хората. Начело на процесията вървеше епископ с евангелие в едната ръка и кръст в другата. Атила знаеше за тези духовни отци на християните. Спря коня си, спря и оргата. Епископът вдигна кръста и евангелието и извика на латински:

– За Бога, кой си ти?

– Аз съм бич Божий – отговори ясно и отривисто на прекрасен латински език Атила. Повтори гумите, които му бе казала Сибила.

Епископът се изуми от почуда, че един дивак, за каквото го смятаха, знае латински, и то така добре. Това го смути, стресна го и той изтърва евангелието и кръста.

Атила слезе от коня си, наведе се, взе кръста, вдигна евангелието и ги подаде на епископа. Макар да не беше християнин, той уважаваше християнските отци и самите християни, защото знаеше още от Рим, че те са добри хора. А и в себе си пазеше едно уважение към християнката Сибила.

Разговориха се на латински и епископът измоли от Атила да не погазват тяхното селище. Оргите се отклониха и минаха далече встрани. Лавината хуни се придвижваше и стигна до високите планини, които преграждаха тесния и дълъг, приличащ на ботуш полуостров, където се намираше големият град на Римската империя. Едни преминаха планините, други ги заобиколиха и почнаха да заливат полуострова. Опитите да се спре това могъщо течение на хунските органи не даде резултат.

Сенатът в Рим не без основание се разтревожи и непрекъснато заседаваше, като обмисляше начин за спасението на Рим. След дълги разисквания прие да се предложи на Атила богат откуп, за да не влиза в града и да се оттегли далеч зад планините, които преграждаха полуострова. Атила се съгласи и много коне, натоварени със златни монети, съдове, платове, съоръжения и какво ли още не, запътиха към стана на хуните. Атила прие откупа и угържа на гумата си – оттегли оргите си далеч на север.

Една сутрин се събуди разтревожен. Беше сънувал старата Сибила, че идва при него и му казва:

– Атила, Атила, блясъкът на златото и този път те заслепи, също както когато беше великият вожг Мог. Не изпълни повелята на съдбата да очистиш разврата в Рим. Ти ще бъдеш победен, смазан и от тебе и твой народ нищо няма да остане. Друг ще изпълни повелята на съдбата.

Старата Сибила се обърна и изчезна.

Излезе Атила от палатката си. Беше ранно утро, носеше се ароматът на полските цветя и песента на пойнните птички. Това го успокои.

– Хе, сън – каза си Атила, – че кой може да ме победи мене, великия вожг на хуните?! Всичко трепери от мен! Голямата сила на Рим ми падна на колене, а кой груз може да се опълчи срещу мене? Смазвам всяка съпротива, както копитата на коня ми смазват росната трева. Вятър работа – сън!

И бързо се прибра в палатката да си госпи.

След откупа, който гагоха на Атила, Римският сенат не се успокои. Нямахше вяра на варварина, както го наричаха, че няма да се върне, за да иска отново откуп или пък да прегази и да плячкоса големия град. В дълги заседания търсеха изход от такава напълно реална опасност. Най-после стана Аеций, познат като много добър пълководец.

– Оставете на мене, дайте ми хора, средства, оръжия и аз ще смажа варварина.

Сенатът изслуша прославения воин, гласува му пълно доверие и му представи всичко, каквото искаше.

Аеций подготви легион римски войници и конница от траките, прехвърли Алпите, срещна се с вожговете на скитническите племена там – вестготи, бургунди, франки, алани. Даде им богати подаръци и разни съоръжения и ги подготви за една решителна битка срещу Атила, който беше навлязъл със своите орди в техните земи. Аеций

внимателно проследи пътя на хуните, които се насочваха към обширната Каталунска равнина около реката Тура в земите на франките – удобно място за голямо сражение.

Атила бавно се придвижваше, устремът на хуните бе много притъпен, оргите се бяха проточили и връзката между тях не беше здрава, защото племенните вождове не бяха доволни от разпределението на богатия откуп, който Атила получи от Рим. Това събуди у тях недоволство, което все повече и повече растеше. Той им беше обещал Рим, за там ги водеше, а се отказа заради откупа... Излъгани бяха и с това Атила изгуби пред тях обаянието и величието, което имаше. Сцеплението се разхлаби, единството и връзката в хунските орги се беше разкъсала. Атила разбра това, но бе вече късно да го поправи.

Аеций избра именно това голямо каталунско поле за решителната битка. Разпредели войските на племената, като на левия фланг постави франките и вестготите, а на десния – бургундите и аланите. В центъра остана сам той с римския легион и тракийската конница.

Атила виждаше и разбираше голямата подготовка за битката, но въпреки усилията си не можа да събере пръснатите в широк фронт орги и фланговете останаха слаби. При това положение той имаше само една възможност за успех, макар и рискована – да се хвърли с чудовищен устрем в една фронтална атака срещу централното ядро на римляните и с това да разкъса затягащия се около него обръч, да обезглави армията на противника, като смаже Аеций, и после на части да унищожи остатъците от неговата армия. Такъв беше планът на Атила.

В утрото на ясният безоблачен ден 15 юни 451 г. сражението почна. Плътното наредената конница на хуните върхлетя върху първите редици на римския легион. Аеций изча-

ка, докато цялото ядро на хунската орда нахлуе в полето, и даде знак на фланговете да напреднат и да се съединят в гърлото на широката долина. Така хуните бяха напълно обградени. Франките и готите – от една страна, аланите и бургундите – от друга, водени от опитни римски военачалници, затвориха долината и хунските орди бяха обхванати в здрав обръч.

Атила разбра положението и бързаше с все сили да смаже легиона, воден от Аеций. Но несправедливото разпределение на откупа беше оказало своето влияние – липсваше онзи боен дух, който имаха началниците и войниците му по-рано.

Аеций здраво се гържеше и отбиваше хунския напън. Фланговете на обединената армия бяха вече навлезли в долината и гromяха задните части на хунските орди. Това внесе смут, който беше фатален и определи изхода на голямото сражение. Атила не можа да въдвори ред, стана едно непоправимо объркване. Аеций разбра и използва това, като хвърли всички резерви в битката. Хуните се огънаха, редиците им се разпокъсаха, не можаха да получат подкрепа и бяха смазани. Атила с малък отряд едва успя да се измъкне и потъна някъде из гъстите гори на Германия, заобиколен от малки остатъци от ордата си, като не смееше да предприеме никакъв поход.

Две години по-късно в много суровата зима на 453 г., потънали в девствените лесовете, земите на сегашна Средна Германия, ордите му глагуваха. Атила беше смазан и измъчен от пропуснатите възможности. Простуди се и легна тежко болен. Разбрал, че приближава краят му, повика най-близките си:

– Слушайте, мои най-доверени, направих голяма грешка, че не изпълних повелята на съдбата, казана ми чрез Сибила. Затова съм наказан.

Сред близките му беше и един младеж, в когото Атила виждаше способния войник. Обърна се към него:

– Ти, мой мили Одоакър, изпълни онова, което аз не направих.

Атила се загави, закашля се и свърши.

Двадесет и три години по-късно същият този Одоакър като наемник на римляните свали императора им Ромул Августул и се провъзгласи за цезар.

Беше утрото на първия пролетен ген на 476 година.

април 1966 г.

СВЕТИЛОТО НА СРЕДНА АЗИЯ – АВИЦЕНА

На 8 юни 632 година умира Мохамед – основател на ислямската религия. В предсмъртния си час той завещава на своите приемници покоряването на света и насаждането на ислямската религия по него. Неговите наследници – халифите, като установиха за своя столица град Багдад, вдигнаха високо лозунга: „Един е Аллах и Мохамед е неговият пророк“, с небивал устрем се заеха да изпълнят завета на своя порок.

Халифите са не само религиозни, но и политически вогачи на арабския народ, и са се смятали като приемници и заложници на Мохамед. В продължение на кратък период фанатизирани войски, водени от своите халифи, завладяват и в голяма степен успяват да насадят исляма в земите на следните сегашни държави и републики: в Арабския полуостров, Западен Пакистан, Туркмения, Афганистан, Таджикистан, Узбекистан, Азербайджан, Ирак, Иран, Ливан, Палестина, Йордания, Сирия, Египет, цяла Северна Африка, включително и Мароко, Испания и Португалия. Народите на тези земи са приели почти изцяло религията и езика. Арабският език се е наложил като официален.

След едно пресищане от завоевания настъпва период на постепенно утихване. Народите, живеещи в тези земи, обединени в една религия, са престанали да се погдват на каквито и да било ежби, каквито преди това е имало на религиозна почва. Създават се условия и за по-добро материално състояние, особено като се има предвид, че всички стоки, най-вече различните видове подправки, чер пипер, чай, канела и други от този род, идващи от Индия и

островите на Индийския океан, минаваха за Европа на дълги кервани през тези покорени от арабите земи. Оживени търговски отношения е имало също и с Китай, който по това време в стопанско и културно отношение е бил на значително развитите. Тази връзка става по големия близо 5 000-километров път, който почва от китайския град Хинан и е свършвал в Багдад, като е минавал през богатите тогава градове Самарканд, Бухара и Мерв. По този именно път е ставала оживена размяна между Арабската империя и Китай. Оттам е останал изразът: „Нерге Хинан, нерге Багдад“.

Султаните са вземали баснословни такси за преминаването на всеки керван и с това забогатявали твърде много. Спокойствието и благосъстоянието създали условия за раждането и развитието на една много добра култура, рожба на изтъкнати хора, родени в тези земи. Заимствайки културните постижения на другите народи, арабите продължили и развили своя самостоятелна култура, като внесли и своя грамаден принос в културното развитие на човешкия род.

След като Багдад става седище на върховната власт, той бързо се развива и става средище както на стопанския, така и на духовния живот на Арабската империя. През 830 г. в Багдад се основава институт, наречен *Дом на мъдростта*, който, ръководен от умни и свободни от прегръсъдъци хора, започва да превежда всички научни, философски, литературни и всякакви трудове от санскритски, гръцки, сирийски, персийски и от езиците на всички народи, които са създали нещо. Този институт не само имал задача да събере духовното съкровище на напредналите народи, но и да създаде възможност и условия за създаването на самостоятелно научно и духовно творчество. В *Дома*

на мъдростта е имало школи не само за науките, но и за изкуствата, на първо място – за музиката.

През този период се раждат и живеят цяла плеяда от талантиливи и гениални хора, които със своите открития и трудове дават голям тласък както на науката, така и на изкуствата. Учените от тази епоха не са разделяли науката на звана и незвана, или на науки, които угодстват с внимание, и такива, които се смятат за лъжливи, както сегашните хора делят науките. Всяко знание за тях е било предмет на внимание и арабите са изучавали еднакво усърдно както окултните, така и тъй наречените сега положителни науки. Тези, които са се занимавали с астрономия, усърдно са се занимавали и с астрология. Така е и с патриарсите на нашата съвременна наука Нютон, Кеплер, Галилей, Коперник. Те също еднакво усърдно са се занимавали както с астрономия, така и с астрология. Делението на науките на положителни и такива на заблудите е станало в по-ново време от някои плиткоумни и късогледни недоучени учени, което полека-лека се премахва. Арабските учени усърдно са изучавали всички науки, без да ги делят, изучавали са и алхимия, френология, физиогномия, хиромантия, науката за тълкуванията на сънищата, науката за правене на чудеса и други. За това те са имали не само физическа подготовка, но и психологическа, която е крайно необходима за изучаване особено на окултните науки. Това ясно личи от съществуващото през Х в. общество от учени, отбелязано в историческите летописи като *Братя на чистотата* – на арабски *Ихван ас сафа*. Отбелязано е също, че братята от това братство в град Басра са съставили енциклопедия, в която било събрано цялото знание на епохата. Отбелязано е още, че тези братя са оставили 51 произведения на науката – математически, алхимически, фи-

лософски, теологически, на изкуствата и особено много из областта на музиката.

През този период се редуват цяла поредица на големи таланти из всички области на науката и изкуствата. Абу Абгала Мохамед ал Хорезми през VIII в. е бил голям историк, написал е пръв голям труд за живота на Мохамед. Ибн Кутайба е много плодовит и с всестранни способности учен, който е оставил много трудове като справочници почти във всички области на науката. Оставил е също антология от 10 тома, източник на всякакви сведения от исторически и литературен характер. Ахмед Магжит е голям арабски мореплавател, написал ръководство по навигация, бил е водител лоцман в експедицията на Васко де Гама. Написал е също *Ал Хавиле – Наука за мореплаването*. В нея изнася онези признаци, които показват близостта на сушата, силата и режима на ветровете, както и морските пътища в Червено море, Персийския залив, Индийския океан. В друга своя книга – *Китаб ал Фавит*, освен ценни сведения за мореплаването, той дава описание и на по-големите острови в Индийския океан.

Абдул Валид Мохамед ибн Ахмед, наречен още Авероес, е голям философ, първокласен лекар и математик. Умира в Мароко през 1198 г. Преследван е заради неговите напредничави идеи. В своите трудове той рязко въстава против фанатизма и догматизма на ислямското духovenство. Изказал е интересни по своята дълбочина мисли: „Първичната субстанция е несътворима и не може да изчезне“. „Съществуването на Господа не предшества тази субстанция“; „Движението е също тъй вечно и неумищожино, както и първичната субстанция“. Той отъждествява движението с Бога: „Времето съществува и е достъпно за измерване само благодарение на движението“. Казва също,

че „към съвършенството на човека водят не аскетизмът и лентяйските занесии, а знанието“. Той е може би първият, който е поставил въпроса за равноправието на жената с мъжа във всички области, а даже и в управлението на държавата. Можем ли да си представим каква буря е предизвикало дори само това изказване в средите на ислямските първенци, които са имали представа за жената да бъде само едно подчинение на мъжа? Аверос е оставил не само много трудове по философия, но и по медицина. Той е бил известно време придворен лекар на халифа в Кордоба.

Абу Али Ахмед е голям географ и пътешественик. Той е автор на *Книга за драгоценното съкровище*. От този негов труд е запазен само седмият том. В нея се съдържат доказателства за сферичността на Земята. Има общи сведения за моретата, океаните, реките, за климата на големите по онова време градове, за различните народи, живеещи в тях, също и за търговските пътища, които са ги свързвали. Той дава също и ценни сведения за славянските народи. Умира в началото на X в.

Ибн Юнус е живял от 950 до 1009 г. Голям астроном, той е направил обширни астрономически наблюдения в обсерваторията, построена от халифа ал-Хаким в планината Макатам около Каиро. Съставил е астрономични и тригонометрични таблици на движението на Слънцето, Луната и планетите, които в продължение на векове са се смятали за най-добрите. Ибн ал-Хайтам (965-1040) е направил редица важни открития в оптиката. Неговият труд *Оптиката* е оказал извънредно голямо влияние на европейските учени Роджър Бейкън и Йохан Кеплер. Ибн ал-Байтар е голям познавач на лековитите билки. Дал е описание на 2700 лековити билки.

В областта на математиката и астрономията почват ред открития. Абу Абгала ал-Батани е въвел в употреба тригонометричните функции *синус*, *косинус*, *тангенс*, *котангес*. Абу ал-Вафа е персийски математик и астроном, разрешил важни въпроси в геометрията и направил значителен принос в тригонометрията. Починал е в края на X в. в Багдад.

Арабският алхимик Джабир Ибн Хаян прави ценни открития в областта на химията. Построени са обсерватории. През IX в. Ибн Фенос построил в Андалузия планетариум. През X в. астрономът ал-Суфи съставил звездна карта с указание на положението на звездите и тяхната величина. През 827 г. в Сирийската пустиня е била измерена дължината на земния меридиан, на основата на което по научен път е бил изчислен и размерът на диаметъра на Земята.

Числата, с които си служим, тази поредица от знаци, са едни от най-великите открития на човека, даващи възможност да се отбелязва всяко количество по най-лек и прост начин. Макар че те са взети от Египет и Индия, арабските учени са им дали този вид, в който и сега съществуват.

Редят се още много учени и поредица изтъкнати хора, които са писали трудове във всички области на науката. Изкуството също не е останало назад, особено в областта на музиката. Суфи Ал Дин, живял през XIII в., е автор на музикалното произведение *Еш Шафори*. Ибрахим Ал Мусали, живял в началото на IX в., се смята за голям певец, композитор и инструменталист. На него се приписват 900 песни и мелодии. Друг певец на име Зиряб, живял в X в., е знаел наизуст текста и мелодията на повече от 1000 песни. Цялата музика на арабите е събрана в 25 тома

Високо над всички тези светила, създатели на арабската култура, се издига велика и могъща фигура, несравнима по своята всестранност, дълбочина и проникновеност, извор на светлина. Абу Али ибн Сина, или както още го наричат – Авицена.

Авицена е роден през 957 и умира през 1037 г. Той е най-видният и несравним по своя блясък представител на арабската култура, величав във всички науки и изкуства. Велик и оригинален философ, естествоизпитател, лекар от най-голяма класа, математик, астроном, поет, музиколог, дълбок познавач на всички окултни науки, а също и голям литератор.

Авицена е роден в село Афшена в района на град Бухара. По-късно родителите му се преселват в Бухара. Там преминава неговото юношество и началната му научна и лекарска дейност. Поради своите извънредно напредничави идеи Авицена бързо е забелязан от тогавашния султан Махмуд и фанатичното ислямско духовенство. Те започват гонение срещу него и той бил принуден да напусне Бухара и през 1002 г. отива в Гургандж, столица на току-що образувалата се държава Хорезем, като става придворен лекар на шаха на хореземската държава.

В началото на XI в. централната власт на арабската империя е била вече твърде слаба, не е можела да контролира поведението на народите в обширната империя и много народности, особено в периферията, са се оформили като отделни самостоятелни княжества със свои шахове и султани. Именно поради това разхлабване на централната арабска власт в земите на сегашните Таджикистан, Узбекистан и Туркмения се е образувала хореземската държава със столица Гургандж – добре уреден и богат град, който се е намирал на брега на Аралско море, там, където река

Аму Даря се е вливала в него. Този град, разрушен от монголите през XIII в., сега не съществува. Авицена е прекарал там 10 години и през 1012 г. отива в Персия, където става придворен лекар. Той умира на 18 юни 1037 г.

Всички, които познават творчеството и несъизмеримите по своята благодат последици, които Авицена е дал със своите трудове, признават без изключение, че той е бил най-великият учен на цялото Средновековие. Народите го нарекоха *Шейх*, което е рече *глава на науките*. Изнасяйки велики идеи, той с всички сили се е стремил да хвърли най-обилна светлина върху знанието, да събуди интереса към изучаването на Природата, да оживи изследователската и творческата мисъл на човешкия род, сподавена и жестоко ограничена в Европа от мрачната Инквизиция, разперила своя непрогледен черен плащ върху народите там, а в Азия – от тъпотата и фанатичното духовенство на исляма.

Авицена се е заловил първо най-старателно и критично да преработи достиженията на съществуващите тогава науки, като ги е систематизирал. А след това е дал и своя грамаден принос към тях. Той създава много интересна класификация. Първо разделя науките на практически и теоретични. Към първите третира въпросите за поведението на човека както към отделната личност, така и в обществото. В тези науки той разглеждал и въпросите, свързани с управлението на градовете, също и поведението на човека към неговото семейството, към неговата жена, към децата, към имуществото му, което Авицена е нарекъл *наука за управлението на стопанството*, и най-после *наука за самия човек* – изглаждане на характера и обходата в най-широк смисъл.

Теоретичните науки Авицена е определил като науки заради самото знание. Тези науки той разделил на три дяла.

Към първите причислявал науките, свързани с физическия свят, света на непосредствените наши пет сетива, към изучаването на онова, което непосредствено ни заобикаля – науки, които включват целия кръг от естественонаучните знания: физика, химия, наука за растенията, като особено внимание и голямо значение се отдава на изучаването на лековитите растения; наука за животните, наука за образуване на планините – геология, наука за минералите. Авицена разделил минералите на четири вида: камъни, метали, горящи вещества и соли.

Към втория дял науки той поставил математиката, астрономията и музиката. Авицена е бил най-големият музиколог на своето време. Към третия дял науки, които нарекъл „висши науки“, поставил учението за формите, учението за материята и учението за движението. Към приложните висши науки поставил медицина, астрологията, френологията, физиогномията, науката за тълкуване на сънищата и науката за правене на чудеса – магията, както някои я наричат, или наука за вълшебствата.

Тук блесва с най-голяма яркост величието на Авицена – в учението за формите. Силите създават формите, като всяка форма е изразител на някаква сила; и ако ние познаваме езика на формите, ще познаваме и самите сили, които са създали тези форми. Ако искаме да изучаваме хиромантия, френология, физиогномия, то без познаване на науката за формите е невъзможно да имаме една системност, една резултатност в изучаването на тези науки. Онези сили, които създадоха планетите, Слънцето, Луната, същите сили създават и формите на човешкото тяло. Една мека, пластична, наситена с топлина линия на ръката – ето ти проява на Венерините сили. А формите на тялото, на главата, на лицето, съдържащи една мекота, пластичност,

топлота, е също проява на Венерини сили. Същото е и за останалите сили от другите планети, на Слънцето и Луната, които създават своите специфични форми.

Разбирането и познаването на материята е извънредно важно, за да се пристъпи към изучаване на приложните висши науки, особено на медицината, алхимията и науката за въздушествата. Учителя казва, че освен познатите ни три състояния на материята – твърдо, течно и въздухообразно, имаме още и четвърто, наречено от Него *лъчисто*; пето и шесто състояние има ли, повече Учителя не казва, спира готук.

За да може човек да изучава приложните висши окултни науки, той трябва да познава добре както тези висши състояния на материята, така и науката за движението в тези състояния, за които Учителя говори. Не е възможно Авицена да не е познавал тези висши състояния на материята и науката за движението им, или тяхната механика, защото без тези знания е невъзможно да се пристъпи прага на приложните висши науки. А виждаме, че Авицена не само е говорил за тях, но е бил и професор в тези науки.

Вярно е, че съвременните учени приемат също съществуването и на четвърто състояние на материята, на пето и шесто. Четвъртото състояние на материята те наричат *плазма* и него го има, когато каквото и да е вещество се нагрее при температура от няколко милиона градуса – такава температура учените са успели да достигнат за кратко време. При такава температура връзките между елементарните частици в атома се загубват и частиците, електроните, протоните, неутрино, различните видове мезони почват да се движат хаотично, без връзка едни с други. За това състояние на материята учените са установили първо, че тя свети, защото излъчва обилно фотони; и второ – че е свършено електропроводима.

За петото състояние на материята учените приемат онова състояние, при което разстоянията между движещите се електрони около атомното ядро е изчезнало и електроните са просто прилепени към ядрото. Такова състояние още не са получили тук, на Земята, но те приемат, че го има при някои звезди. При това състояние плътността на материята е толкова голяма, че един кубически сантиметър от нея би тежал милиарди тонове. За шестото състояние на материята учените приемат, че тя е в едно свръхвъзбудено енергетично поле, в което частиците и античастиците не встъпват в аниhilация - както те наричат процеса, в който материята се превръща в енергия, когато частици и античастици се срещнат. Такова състояние на материята е също теоретично.

Дали състоянията на материята, за които Учителя говори, съвпадат с тези на учените? Не може да се отговори. Науката за вълшебствата или науката за правене на чудеса не само че не е нещо невъзможно, но и теоретично е напълно обяснима от най-новите постижения на сегашната наука. И наистина - най-съвършената енергия, с която човекът сега си служи, е електричеството. Какво е всъщност то, учените не могат да отговорят, но се натъкват на следните два факта: ако в магнитно поле се движи проводник така, че той да пресича магнитните силови полета, то в проводника протича електрически ток; електрическият ток се движи по проводници, каквито са обикновено металите, в които има свободни електрони. В атмосферата и около нас всякога има свободни електрони в голямо изобилие. Можем ли ние по някакъв начин да ги придвижим в дадена насока? Можем, това не е невъзможно. Тогава ние ще можем да пренасяме тяхната енергия без проводници и следователно този, който може да направи

това, ще пренесе енергия през пространството и ще извърши онова, което иска. Ето ти чудо!

Но ето и нещо по-интересно. В света на елементарните частици електроните са най-леките и са носители на най-малко енергия. Учените са открили още групата на мезоните, които имат между 206 и 960 пъти по-голяма маса от тази на електроните; открили са групата на барионите, които имат маса около 1850 пъти по-голяма от тази на електроните; и най-после са открили групата на хиперионите, които имат маса, от 2200 до 2600 пъти по-голяма от тази на електрона. Ако от коя да е от тези групи се пусне поток, то той съответно ще бъде от 206 до 960 пъти по-силен от електричеството при мезоните, 1850 пъти по-силен при барионите и от 2200 до 2600 пъти по-силен при хиперионите. А при това тези не са всички открити елементарни частици, може да има и с още по-голяма маса. Значи има сили, хиляди пъти по-могъщи от електричеството.

За висшите окултни науки Авицена е имал школа и е писал своите лекции не на официалния арабски, а на езика на гариите, който е клонка от санскритския език. Тези лекции, така написани, ги е давал на своите ученици.

В областта на медицината Авицена е изключителен. Той, както вече видяхме, е отнасял медицината към висшите приложни науки. В тази област е написал много трудове, най-известният от които е медицинският *Канон*, съставен от 5 тома. В него той застъпва общата теория на медицината, анатомията на човека, физиологията, хирургията, диагностиката, острите хронични болести, способите на лечение, лекарствените средства – състава и изготвянето им; противоотровите, предохранителните методи срещу заболяванията.

Причините за различните болести Авицена обяснявал с външните фактори – невидими микроорганизми, които се разнасят най-вече чрез водата и въздуха. Това го е написал столетия преди науката да открие микроскопа. Той има също специални оригинални изследвания за окото; навярно е знаел и ирисовата диагностика. По всичко личи, че Авицена е приемал, че болестите на физическото тяло се предшества от известни дисонанси в по-висшите тела – астрално, ментално – и когато лекувал, той е лекувал човека изцяло. Наричат го „княз на лекарите“.

Канонът на медицината е бил най-широко разпространен както на изток, в Азия, така и на запад, в Европа. Бил е преведен на почти всички езици. През XII в. е бил преведен на латински и в продължение на повече от 500 години, както казват, е служил като най-важно ръководство за всички студенти по медицина и е бил настолна книга на всички лекари през този период. Има ли някой научен труд, който в продължение на толкова столетия да е имал таква значение? Отговорът е – няма.

В областта на философията Авицена е също така едно изключително величие. Написал е много трудове в тази област, между които *Книга на изцелението* в 18 части. Тя е получила също широка известност както на изток, така и на запад. Написал е и философска енциклопедия *Даниш нома*, което ще рече *Книга на знанието*. В своите философски трудове Авицена е изложил редки по своята дълбочина мисли: „Вселената е възникнала по пътя на еманацията, на изтичанията от Бога“; „Битието няма граници и е съставено от нещо, което е в покой, и от нещо, което е в движение“; „Няма абстрактни, отвлечени форми без материя“. Ето и нещо изключително: „Движението е включено в материята и движението е видоизменение на материята“.

Трябваше да минат хиляда години, за да открият учените верността на тази мисъл на Авицена. Те доказаха, че всеки предмет, всеки камък, който така небрежно погритваме, е съставен от така наречените от тях елементарни частици, които се движат с непонятна за нас скорост, близка до скоростта на светлината. А Айнщайн през 1905 г. със своята формула $E=mc^2$, с която откри нова ера - ерата на атомната енергия, доказа на света, че материята е кондензирана съгъстена енергия. А Авицена е казал, че материята е видоизменена енергия. Не е ли същото? И по-нататък казва: „В материята имаме един непрекъснат процес на радиация, един непрекъснат процес от преминаване на материя в движение“. Хиляда години след това учените едва приемат, че всички елементи радиират - едни по-силно, други - по-слабо.

Разглеждайки по-нататък въпроса за времето и движението, Авицена казва: „Времето се изявява само с движението. Там, където няма движение, няма и време“; „Природните явления са взаимно свързани. Между тях има една вътрешна връзка. В света цари една велика разумна закономерност“. Религията и вярата в Бога са напълно необходими, но Авицена рязко е въстанал срещу слепотата, изостаналостта и догматизма на ислямските първенци. Заслужил е репутацията на смел проповедник на нови напредничави идеи, за което е бил преследван от ислямското духовенство.

Дълбоките си философски идеи за Вселената, за човека, за Бога Авицена е писал също на езика на гариите, и както другите си лекции от висшите окултни науки, ги е давал на своите ученици. Религията и философията той е поставил отделно като едно общуване на човека с разумния свят, с Бога, а науката - като дело на човешкия разум.

Особено внимание Авицена е обръщал на справедливостта. Той е смятал, че тя е най-доброто качество на всички човешки постъпки. Трудовете на Авицена са оказали изключително влияние както на науката, така и на философската мисъл за векове.

Авицена е известен също и като поет. В стиховете си, в поемите, които е писал на езика на гариите, съвсем ясно е изказвал своите велики и напредничави идеи. Тези произведения също са били предназначени за неговите ученици. По това време са били написани и приказките от *1001 нощ*. Тях може да ги напише само онзи, който е имал солидни познания по обикновените и окултните науки, който е имал голяма мъдрост и умение да пише литература. В цялата арабска култура няма по-всестранно подготвен човек от Авицена. И оттам упорито се натрапва мисълта, че приказките от *1001 нощ* са негово дело.

За приказките от *1001 нощ* си спомням една случка. Като студенти една група приятели живеехме заедно. Един от нас, след като завърши и взе университетската си диплома, отиде при Учителя да му се похвали, че е завършил, и най-важното, да му поиска някоя книга, която още повече да допринесе за обогатяването на неговите знания. През това време бяха излезли доста преводи на книги, които засягаха индуската философия, разни книги за йогите, из областта на окултните науки, кабалата, хиромантията, френологията, астрологията и др. Тези книги бяха голям интерес у нас и ние ги търсехме, четяхме и коментирахме по тях. Знаехме, че Учителя има много и добре подбрани книги. Нашият приятел поиска от Учителя някоя интересна книга, като подсказал с мисълта си да бъде тя такава, че да допринесе за задълбочаване на неговите знания. Учителя изважда от библиотеката си приказките от *1001 нощ* и му ги дава.

Ето една друга показателна случка, която също изнася величието на Авицена. Имам познат библиотекар. Срецам го случайно и го питам дали имат някой от трудовете на Авицен.

– Ние нямаме, но иди веднага в руската книжарница.

Там бяха получили някои от томовете на медицинския *Канон*. Отивам в книжарницата.

– Моля ви, да имате някои от трудовете на Авицена, и по-специално някои части от медицинския *Канон*?

– Нямаме – беше отговорът.

– Но казаха ми, че имате – обърнах се към отговорника.

– Да – любезно ми отговори той, – но се изчерпаха.

Изненадах се – хиляда години медицинският *Канон* все още не е изгубил своето значение, пък и другите трудове на Авицена; хиляда години все още продължава да свети и да стои високо името му.

Учителя беше казал: „На сто години се ражда гений, на хиляда – светия, а на две хиляди – Учител“. Гениите дават тласък на човешката култура, светлина на човешките умове за десетилетия, светилите – за столетия, а Учителите – за хилядолетия. От Христа до Учителя по-голямо светило от Авицена не е изгрявало.

Но злото също не дреме. В лицето на Чингиз хан то проведе своите пъклени, разрушителни планове. През 1219 г. ордите на Чингиз хан са разположени на почивка в горното течение на река Иртиш, голям приток на сибирската река Об. Той е пратил вече своите шпиони на юг, в Средна Азия, за да проучат стойността на неговата следваща плячка. Те се връщат и гонясат много примамливи сведеения за богатствата и благоденствието на тези земи. Едва дочакал пролетта на 1222 г., Чингиз хан повежда своите

орди, които като стихийен порой рушат, ограбват и помитат всичко, откъдето минат. За три години ордите му стигат до сърцето на разслабената вече арабска империя и нанасят смъртен удар на цъфтящата култура там.

Един мъдрец, гледайки пустошта след монголските орди, е отбелязал на една скала: „Оттук минаха монголите“, за да разберат хората защо е тая пустош. Разрушили са и язовирните стени, и каналите, а след тях Средна Азия заприличва на пустиня. Смъртно ранена, арабската култура продължава своя упадък до началото на XVI в., когато идва и нейният край.

В началото на XVI в. на престола на издигащата се вече Османска империя е султан Сюлейман Великоленний – най-големият завоевател на Турция и последният от ерата на седемте велики турски султани. Той завладява почти всички земи на Арабската империя, включително и Египет, и цяла Северна Африка. Той помита както александрийската, така и арабската култура, но подтикът е даден. Светлината вече е озарила човешките умове и човешкият род тържествено крачи по озарения път на прогреса. Доброто и този път изпревари злото.

* * *

Спомням си един случай от времето на Учителя. В първите години, когато ходехме на Седемте рилски езера, бяхме по-малки групи, може би не повече от 40-50 души. Тогава минавахме през Сапарева баня и хижа *Скакавица*. Прекарвахме 10-15 дни край езерата и се прибирахме.

При едно такова пребиваване дойде денят, когато трябваше да се прибираме, да слизаме. Учителя изведнъж даде бързо нареждане час по-скоро да се прибере всичко и да тръгваме. За кратко време Той беше готов. Това, а и Него-

Вото подканване, ни накара също набързо да се приготвим и да тръгнем.

Още като почнахме да слизаме, цялата планина страшно потъмня, тъмни облаци обгърнаха Рила, загърмя и затрещя. Заг гърба ни се изливаше пороен гъжг. В Сапарево колите, старомодни многоместни автомобили, ни чакаха. Качихме се и гъжгът гоїде, почна да се излива и тук – тропически пороен гъжг. Потеглихме. Пътят минаваше през едно гере, над което нямаше мост. Гледаме – само на няколко крачки от пътя, който прекосяваше герето, една стена от мътна вода иде. Колите едва-що минаха – и мътната вода заля пътя, така че вече беше невъзможно да се премине. Ние минахме благополучно, но всички бяхме настръхнали от ужаса, който връхлиташе.

Прибрахме се на Изгрева доволни. След като преминаха коментарите по случилото се, Учителя каза: „Изпреварихме с една минута“. И този път разумният свят изпревари мътната стихия на злото – преживяхме потопа, воден от оргите на Чингиз хан.

септември 1964 г.

ИНИНА – ИМПЕРАТРИЦАТА НА АКСУМ

Тафари Маканен, император на обширната и богата гържава Аксум, която се простираше в източните прегели на Африка и опираше до бреговете на топлото Червено море, изживяваше последните си дни. Той влагееше и земите на отсрещния бряг на морето в най-южната част на Арабския полуостров, там, където е вратата от Индийския океан за топлото море – Бабелмангебския проток в Агенския залив.

С тези свои завоевания и чрез здравата организация на властта в тях императорът на Аксум беше гарантирал безопасното плаване от нападение на разбойници и пирати за всички кораби, които минаваха по това тясно около 300 км и дълго около 2000 м море, миещо бреговете на огромната му империя. То завършваше с два дълбоки и удобни залива около Синайския полуостров и беше единственият много оживен воден път, свързващ Китай, Индия, островите в Индийския океан, известни с приказните си погправки, с Египет, Юдея, с израилевите земи, а оттам – и със земите около Средиземно море. Таксите и налозите за преминаването на корабите носеха големи приходи за гържавата. А голямото и добре уредено пристанище Агулис по средата на това море, където е било мястото за набавяне на вода, храна и отгих и където по традиция са спирали всички кораби, бе голям център за търговията по онова време.

Тъжен звън на гонг се разнесе по обширния площад на богатата столица. Почина нейният владетел. Жреците балсамираха тялото му и го поставиха с погобаваща тър-

жественост в приготвената отрано гробница. Починалият владетел нямаше син. За наследник на престола остана единствената му дъщеря – Инина.

Още докато баща ѝ беше жив, тя със своята природна мъдрост и мекота в характера, с познаването на езиците на народите, които с лекота и старание изучаваше, беше незаменим негов помощник при разрешаването на сложните въпроси, свързани с управлението на тази голяма и богата империя – Аксум. А с величавата си, стройна и красива осанка, приличаща на богиня, излята от бронз, вдъхваше респект и уважение на всички. Затова жреците и дворцовата върхушка я приеха с одобрение, не ѝ създадоха спънки за възкачването на престола.

Народът също бе доволен и прие с радост новата императрица, защото като княгиня тя беше в помощ на всички, а със своята усмивка и добро сърце внасяше вяра и надежда на страдащите. Инина ясно разбираше огромната роля, която мирът и обичта между народите могат да изиграят за тяхното благоденствие и щастлив живот и с всички сили се залави да изгладя недоразуменията не само между съседните народи, но и с по-отдалечените от тях.

– Всички народи са рожби на тази земя – казваше тя – и на всеки се полага право на свободен живот. Всеки човек, всеки народ е свободен да се прояви дотолкова, доколкото той със своята свобода няма да ограничи свободата на другите.

Първа стъпка за осъществяване на мира беше по-оживената обмяна, по-развитата търговия между народите. Тя разшири и подобри голямото и без това пристанище Адулис, подобри също количеството и качеството на корабите, с които Аксум разполагаше.

По това време на политическия хоризонт ярко се издигаше звездата на израилевата държава в лицето на цар Соломон¹³². Още с възкачването си на престола след смъртта на баща си Давид той блесна като дипломат със своите държавнически качества, с мъдростта и умението си да разрешава и най-заплетените въпроси. Като добър администратор той подобри управлението на страната си и организира защитата ѝ в образцов вид, с най-модерните за онова време средства, каквито бяха бойните колесници.

В отношенията си с близките и далечните народи Соломон се ръководеше от онова правило, което често повтаряше: „Няма въпрос на Земята, нито спор между хората и народите, който да не може да се разреши по мирен начин“.

Един след друг малките владетели наоколо, князете, му се подчиниха, защото разбраха, че са под закрилата на богата и могъща държава, ръководена от мъдър цар, който не само че не ги използваше, но им помагаше за тяхното издигане и обогатяване. Държавата на Соломон се разпротря по цялото източно крайбрежие на Средиземно море, в Арабския полуостров и опря до Египет.

Народите заживяха в мир и взаимно уважение. Техните владетели идваха при Соломон да обменят мисли по назрели въпроси. Дойде и египетският фараон заедно с гъщеря си. Уморен от дълги войни, фараонът прие с радост миролюбивата политика на младия цар. За да укрепи още повече връзките си с голямата и силна държава на Соломон, фараонът му даде гъщеря си за жена, като в дар му даде и големия и богат град Тезер заедно с околностите, който беше превзел от ханаанските народи. Градът бе разрушен от войските на фараона, но Соломон го възстанови и обнови.

За да покаже на гъщерята на фараона, вече негова жена, че не само египтяните са имали и имат богатства и възможности да строят величави храмове, дворци, гробници и други големи постройки, Соломон реши да изгради величествен храм на своя Бог, в тишината на който да чува гласа му. Искаше да построи дворец за себе си и друг за жена си, които по своите размери и богатата украса да надминават всичко, направено досега в света, да бъдат кът от райската земя и да засенчат славата на Египет.

В продължение на 20 години хиляди работници доставяха и обработваха материали за големите строежи: керри от Ливан, ярко оцветени мрамори, които дялаха, изглаждаха и полираха, злато и слонова кост, скъпоценни камъни, гървета с чудно обагрена гървесина, докарани от галечната и богатата офирска земя, остров Мадагаскар, намиращ се зад Червеното море в топлия Индийски океан; също и мег от богатите рудници, които Соломон имаше в южните предели на юдейската земя. Храмът и дворците бяха обкръжени с разкошни паркове.

Когато всичко това свърши, Соломон, сегнал на разкошен диван, облегнал се удобно, отгърваше, прегърнал своята арфа, пееше и свиреше песни и мелодии, които с много голямо удоволствие се слушаха от всички, защото му се даваха от онези, великите, които го бяха пратили да донесе мъдрост, ред, мир и спокойствие на света. Радваше се на всичко, което беше направил.

Неусетно той се унесе и задряма. Видя пред себе си човек, целият потънал в светлина, да се приближава към него. Соломон с почуда гледаше и когато човекът дойде близко, чу глас, който му казваше:

– Не се изненадвай, не се плаши! Аз съм един от синовете на Бог Йехова. Доїдох да ти кажа, че ние ти дадохме

нашата мъдрост и славата, и богатството, и всичко, каквото поуска, уверени, че ще спазваш, както и твоят баща правеше това, нашите завети – законите на справедливостта и любовта. Нашата благодат ще се излива и занаят пред върху тебе, ако ти спазваш законите ни. Но престъпиш ли ги, злоупотребиш ли с нашето доверие, тръгнеш ли в пътя на злото, отгадеш ли своя живот в служба на омразата, разединението, разрушението, похотта, разпуснатия живот, забравил своя народ и неговите нужди, от царството ти, от династията ти, от твоите разкошни строежи, богатства и слава и помен няма да остане, а земята ти на пустош ще заприлича.

Ясният и отривист глас на божия пратеник здраво отекна в съзнанието на Соломон. Той се сепна някак, отвори очи, но видя пред себе си само дебелото стебло на старата лоза.

– Да, това не беше сън, а ясно предупреждение от Бога – помисли си той. – За да дойдат да ме предупреждат, значи ще мина през големи изпитания, през големи изкушения, които могат да ме провалят.

Арфата му беше паднала на земята, Соломон се обърна, наведе се да я вземе, поуска да продължи да пее и да свири, но някак не вървеше... Една тревога се разля по него и като слана попари приятното настроение, което имаше.

Далече заг пределите на царството на Израил се носеше славата на Соломон като гържавник, като мъдрец, като богат цар, като творец на химни в прослава на Бога. Носеше се славата му за направените от него строежи. Тази слава стигна и до ушите на Инина. Тя много често отиваше в Агулис – нейния голям пристанищен град, виждаше многобройните кораби със знака на Израил, натоварени с какво ли не, да идват и да отиват към прославената

Соломонова държава, а също за да слуша приказки от екипажите им за величието на техния цар.

Инина реши, както бяха направили вече преди това много владетели, да посети Соломон – най-ярката звезда, както казваха, на политическия хоризонт тогава. Заповяда в пристанищните работилници на Агулис да построят кораби, големи и разкошно обзаведени. Натовари ги с невиждани дотогава дарове – два кораба злато, 120 таланта, което е около 3000 килограма; слонова кост; най-фини поправки; скъпоценни камъни и много изделия на вещи майстори от обширната аксумска земя.

И тръгнаха корабите – цяла флота – през топлото Червено море, начело с кораба на царицата, разкошно обзаведен. А Инина, облечена в сърма и коприна, със стройната си и красива осанка като богиня се разхождаше по палубата, загледана на север, където бяха земите Израилеви.

Стигнаха бреговете на Синайския полуостров. Спряха корабите, разтовариха богатите дарове. Откупиха голям керван камили, натовариха даровете и тръгнаха към Йерусалим – столицата на прославения цар. Инина яздеше на бяла силна, но кротка камила. Умното животно леко и плавно стъпваше, без да се люлее много, разбирайки, че носи най-скъпоценния товар – една богиня. Бързи пратеници на царицата се представиха пред двореца на Соломон да известят за пристигането ѝ.

Соломон беше чувал за Аксум – голямото и богато царство, там, заг Червеното море, и за неговата владетелка и с интерес излезе пред входа на обширния си парк, за да посрещне някаква чернокожа дебелоуста управителка на дива африканска страна.

Керванът бавно приближаваше в свежото утро на онзи ден, когато Слънцето прави своя поврат, за да тръгне на север. Соломон прикова очи към крачещата напред

бяла камила, гледаше и не можеше да повярва – видение ли е това, що ли? Богиня ли язди камилата, или човек? Такава красота той не беше виждал. Но когато камилата спря пред него и приклепна, Инина скочи от гърба ѝ като газела и леко му се поклони за поздрав. Той разбра, че това е човек, носещ образа и качества на богиня.

Мъдрият, великият, славният Соломон, господарят на света, затрепери, скова се, изгуби и ума, и гума и в отговор на поздрава зафъфли нещо като дете, което не знае урока си. Такава красота, такава изящество, такъв мек и топъл израз на очите той не беше виждал. Мисълта му бе прикована към този образ и той повече не можеше да мисли за друго. Разсеяно нареди да се даде най-разкошната приемна на императрицата, а също добре да се настанят и всички, които я съпровождаха.

Когато на другия ден отпочиналата и ободрена Инина му се представи, за да водят гържавни разговори, неговата изненада от красотата и качества ѝ нямаха предел. Соломон наведе глава и каза:

– Имам мъдростта на боговете и знания, и несметни богатства, и слава, каквито никои не е имал, и всичко, което пожела, имам. Но това, което сега преживявам – не мога да го разбера. Не ми достига мъдростта, за да го разбера. И гъщерята на фараона видях, и много груги видях, но това, което си ти, не бях виждал. Това, което ти внесе в мене, не съм имал. Какво е това? Какво носиш в себе си, та ми отвори вратата към един чуден свят – свят велик, нов, непознат за мене? Пред това, което ти ми носиш, и богатствата, и славата, и мъдростта, и всичко, което имам, е нищо. Всичко е суета, суета на суетите!

Инина го гледаше, усмихна се и каза:

– Чуй нещо и от нашата мъдрост: „Душата на всеки човек е нещо толкова красиво и велико, че който се докос-

не до нея, никога не може да я забрави. Тогава той изпитва и преживява неща, каквито при друг случай не може да изживее. Душата не е във формите, тя създава формите, но не е в тях, защото няма форма. Тя е светлина и нещо вечно пулсиращо, което носи живота в себе си и което ѝ дава любовта – и всеки миг е нещо ново“. Това, което преживяваш, е само едно докосване до гушата ми. Ти си много слаб, за да можеш да я видиш. Душата на всички хора е толкова велика и свята, но има обвивки около нея, наслоени от хилядолетен порочен живот. Формите, които всяка гуша създава, са съвършени. Те не се извъртават от порочните обвивки, тъй както образът на човека се изражда, когато гоиде пред едно криво огледало. Прег тебе е човек, който почти е ликвидирал с тези обвивки и затова през тези форми, от които се възхищаваш, прозира вече великата гуша, която ти показва новия свят. Пази се от силите, които циркулират в тези порочни обвивки, защото те използват формите, за да се проявят, да заблудят и тласнат човека към един илюзорен свят.

Соломон гледаше и слушаше, потънал в щастие, каквото не беше имал. И чу глас в себе си:

– Дойде време и това да опиташ, защото бях ти обещал да ти дам от всичките дарове. Опитай и се докосни до очистената от наслойки човешка гуша!

Мислеше Соломон, че ще гадне мъдрост, а получи такава. Мислеше, че няма неща, които да не знае, а разбра, че още нищо не знае. Мислеше, че всичко може, а разбра, че пред тази светлина нищо не може. Мислеше, че има всичките богатства, а осъзна, че е много далеч от истинското богатство. Соломон се чувстваше като жалък бедняк в сравнение с голямото вътрешно богатство на Инина, до което се бе докоснал. Мълчаха. Инина стана и каза:

– Покажи ми онова, което си направил, славата на което се носи по целия свят.

Соломон се съвзе от вцепенението, което го бе обзело, и разсеяно почна да я развежда и да ѝ показва онова, което преди му се виждаше величествено, възхитително, а сега го гледаше като някакви жалки творби на човешките приумици.

Прег входа на храма Соломон ѝ показва двата грамагни медни стълба, изработени от вещь майстор, извикан от град Пир, известен с творци от най-висока класа. Колоните на пиедестала бяха изработени пак от бакър във формата на чудно красива плетеница и около тях имаше нарове, също от мед. Завършваха с капители отгоре, също изработени от мед във формата на листа от кремове. В храма ѝ показва два огромни ангела, изработени от злато, и множество фигури, скулптури, всичко – все от злато. В парка ѝ показва много фонтани, фигури и разни изображения, изработени предимно от мед. Показа ѝ също голям висящ басейн от мед, подпрян на дванадесет художествено изработени медни волове – по три към всяка посока на света – символи на дванадесетте зодиака на небето.

Инина знаеше езика на звездите и ясно разбра вложената символика. Соломон ѝ показва и своя трон, направен от злато и слонова кост, високохудожествена творба, осеян тук-там с големи и разкошно изработени диаманти. И много още неща ѝ показва Соломон... Тя одобряваше всичко и ласкаво се проучнаше за изискания вкус и творческия му замах.

Дните потекоха като приказка и като мина една фаза на Луната, Инина извести за своето отпътуване. Мъка сви сърцето на Соломон от разгялата. Във вечерната хла-

гина, когато Луната плавно се издигаше над хоризонта, гългият керван, тежко натоварен с погаръци от Соломон, начело с бялата камила на Инина, тръгна на път. Пое към беговете на Червено море, където корабите със знака на Аксум чакаха. А Соломон дълго гледеше, докато всичко потъна в хоризонта.

Соломон се прибра късно в двореца си някак трескав, легна си и дълго не можа да заспи. Късно след полунощ той едва задрямва и вижда: пред него Инина – красива и лъчезарна, малко строго да му казва:

– Слушай, Соломоне, ти се намираш пред най-големия изпит, който се дава на човека – да иска да обсеби само за себе си едно божествено благо. Възхищавай се от божественото, но не го пожелавай.

Образът бързо изчезна. Соломон се сепна. Пламна в него някакво честолюбие и гордост, защото нямаше досега нещо, което да пожелае и да не му се даде, да не го получи. Но ето, това благоденствие спря. Ето нещо, което той не можеше да има, ето нещо, пред което беше напълно безсилен – да обсеби едно божествено благо само за себе си. През остатъка от нощта той се въртя в леглото си, без да може да заспи, и късно през деня стана навъсен, ядосан, разярен. Изправи се нервно, разроши косата си и с пълен глас извика:

– Аз ще покажа на боговете, че въпреки всичко ще имам онова, което пожелаля!

И още същия ден се впусна в най-разлюздани удоволствия – пиршества, оргии с най-отбрани жени, които едни след други, стотици, минаваха през ръцете му. Хазната се изпразваше бързо и огромните приходи, които се втичаха в нея, не стигаха за разгулния му живот, защото от занемарената вече управа този поток от приходи бързо

намаляваше. Той заповядаваше да се вземат все по-тежки и жестоки мерки, за да не спира потокът от средства.

Народът потъна в немотия от тежките данъци, събирани вече от жестоки и безмилостни бирници. Почнаха да се ширят беззаконията. Настанаха тежки и мъчителни времена по цялата израилева земя. Подчинените князе и околните съседи видяха злото и безумието, в което беше изпаднал Соломон, и един след друг се откъсваха от него и прогонваха алчните му и безмилостни чиновници, които сееха неправда, вършеха беззакония и като зверове късаха от живата плът на народа.

Господ беше отвърнал лицето си от потъналия в престъпления Соломон. Държавата му бързо се разкъсваше и скоро от нея, от династията на Соломон и от богатствата му, от величието и от мъдростта му помен не остана.

Инина скоро научи за гибелта, която помиташе Соломоновата държава. Тя наведе глава и тихо се помоли на Господа:

– Не направих ли грешка, че преждевременно показвах едно божествено благо на човек, който се оказа слаб да го разбере?

– Не, не - отвърна един глас, - изкушенията и изпитиите се дават на човека, за да се учи и укрепва, макар и да се проваля много пъти. Соломон трябваше да се очисти от своята гордост и честолюбие и да приеме смирението - това беше по-важно за нас.

ноември 1967 г.

ЧЕТИРИМАТА БРАТЯ

През това утро византийският император Лъв VI¹³³ се събуди твърде късно. Стана и се загледа в разстлалия се пред нозете му Константинопол. Лека мараня покриваше Босфора.

– Настават вече горещините – промълви си той. – Чудно нещо, от известно време все този принц ми се върти из главата, все той – Симеон¹³⁴ – синът на българския владетел Борис¹³⁵. Чудак бил нещо, не ягял месо и вино не пиел, а бил най-добрият ученик в школата – нашата гордост, великият Магнаурски университет – учебната школа.

По онова време арабската култура бе в бурен възход и Багдад, който бе столица на просторната и богата Арабска империя, беше център на тази култура. Там бе събран елитът на интелигентния свят и се създаваха условия за разцвета както на науките, така и на изкуствата. Преди това, още през 830 г., там беше създадена школата, наречена *Дом на Мъдростта*, която бе средище на интелектуалния живот и в която се изучаваха в най-голяма пълнота всички познати дотогава науки и изкуства. Правеха се преводи от всички езици на всички най-изтъкнати хора от познатия свят. Пишеха се също и оригинални трудове от учените на школата. По подобие на тази школа византийският император Михаил III¹³⁶ малко по-късно създаде в Цариград Магнаурския университет¹³⁷, който стана средище на интелектуалния живот във Византия. През този университет минаваха синовете и дъщерите на висшето общество по онова време. Него завършваше тогава и Симеон – принц български.

След като се облече, царят лениво се заразхожда из големия салон, както обичаше да прави всякога, преди да приеме първото ядене за деня. Когато свърши и тази ежедневна церемония, влезе придворният му архонт и доложи:

– Господарю, патриарх Фотий¹³⁸ и Йоан Граматик¹³⁹ – ръководителите на школата, чакат да ги премете.

Беше създаден мълчалив ред всяка година след завършването на школата и изпитите в края на учебната година гвамата най-видни професори от университета да идват при царя на разговор по хода на работата там и по-специално за начина, по който са минали изпитите на учещите се от последния курс.

– Нека гойдат – каза царят. – И тази учебна година завърши... – промълви си той.

Смирено и с поклон влязоха гвамата учени. Бяха поканени да седнат и разговорът бързо мина към централната тема.

– Как минаха изпитите и с какъв успех завършват учениците? – запита царят.

– Тази година мина блестящо – отговори гвамата учени, – но най-добър от всички беше Симеон, синът на българския владетел Борис. По всички науки и изкуства беше отличен. По риторика е възхитителен, знае Демостен наизуст и словото му се лее като планински поток. А четирите изкуства: аритметика, геометрия, музика и астрономия владее до съвършенство. Не е по-лош и по медицина, и по физика. По богословие е също първенец, с пламенно слово на проповедник. Цитира цели пасажи от Библията.

Царят изслуша с голямо внимание всичко това и още много неща все около школата и Симеон, а също и за последните изпити, вдигна глава и каза:

– Нека гоиде придворният звездоброец.

След малко с пъргава походка гоїде възрастен човек – слабичък, немного висок, с побелели коси и с брада, с меки и правилно изразени черти на лицето, носейки под мишница свитък книжа. След като вежливо се поклони, беше поканен да седне и царят го запита:

– Направи ли хороскопа на българския княз Симеон?

– Да, царю – отговори придворният звездоброец, който бе халдеец по произход, дългогодишен професор по астрология във Вавилонския университет.

Лъв VI го беше поканил срещу голямо възнаграждение да го учи на тази наука и да му бъде в услуга при нужда от напътствия. Мъжът отвори пожълтял пергамент, на който бе написано: „Симеон – княз български, роден в Плиска“.

Царят загълбочено загледа знаците, които бяха изписани на пергаментата и които вече разбираще.

– Да, интересно – промълви той. – Силната позиция на Меркурий, Юпитер и Сатурн дават блестящите умствени способности. Има успехи в науките и научните занимания, в която област ще прояви голяма дейност. Но това ще бъде в първата половина от живота му. Във втората половина ще се прояви силната, но лоша позиция между Слънцето, Юпитер и Марс, които ще го поставят на най-високо място, но и ще бъде тласнат към една необузdana грандомания за величие чрез непрекъснати войни. Позицията на Луната и Венера сочат стремеж към изкуствата и ранна женитба. Но ударът им от страна на Сатурн показва, че ще изостави първата си жена. Но той не е наследник на българския престол. Борис има син, по-голям от Симеон – Владимир, който е прекият наследник – отбеляза царят.

– Да, така е – промълви звездоброецът. – Но Слънцето при Симеон ще мине през възлова точка и непременно ще

го постави на трона. Имаме и звездната карта на Владимир¹⁴⁰, първородния син на Борис, но той няма нищо общо с качествата на мъдрия си баща, нито ума и шансовете на Симеон. Владимир е един прост и гив човек. Лошата и силна връзка между Марс и Сатурн бързо и по един лош начин ще го смъкне от престола. Слънцето у него е слабо, за да го спаси от този удар – продължи звездоброецът.

Царят още дълго остана загледан в знаците, изписани по жълтите пергаменти, като мислеше върху тях.

Още на другия ден след изпитите Симеон нареди да му се приготви багажът, голяма част от който бяха книги. Той беше си набавил с цената на много средства всички книги, които по онова време можеше да има във византийската столица, която заедно с Багдад бе не само голям стопански и политически център, но и център на науките и изкуствата в тогавашния напредничав свят. Икономиката на Византия беше във възход, а Цариград – връзката на пазарите между могъщата и обширна Арабска империя и Европа. Заедно с други стоки там минаваха и много книги, голямата част от които се превеждаха на гръцки. Симеон с особено внимание следеше книжния пазар и не пропускаше случая да си набави всяка излязла книга. Книгите си, това най-ценно за него богатство, той лично погреди и опакова за дългия път, който му предстоеше.

В утрото на един прекрасен ден Симеон се сбогува с града, в който получи знания и светлина, като със завист го изгледа, защото не е господар на този цветущ и богат град. Погледна най-последно по посока на двореца, в който срещна една от княгините, която остави в сърцето му някаква тиха, но приятна мъка.

През цялото време на пътуването си Симеон мислеше за пътя, по който трябва да мине един народ, за да ста-

не той велик, и гоиде до извода, че просветата е най-главното. В това отношение той оценяваше ролята на Магнаурския университет и Византия.

Едва стигнал в родния град, Симеон събра около себе си най-просветените българи, с които започна трескава книжовна дейност. Превеждаха книги от гръцки на славянски, пишеха също някои свои оригинални трудове. Амбицията на Симеон беше да създаде в България школа по подобие на тази, която той бе завършил. В това отношение работата му отбеляза значителен успех.

По това време Българя живееше в тридесетгодишен мир, във време на голям възход. В престолния град цвяха най-различни делегации предимно във връзка с черковните въпроси около новата християнска вяра, която беше въведена от баща му като гържавна религия. Между делегациите, които цвяха, бе и тази на куманския цар, дошъл заедно с дъщеря си – стройна и красива като богиня девойка. Симеон се ожени за нея. Тъй като виждаше, че няма да бъде заместник на баща си, не му беше необходимо да търси политическа изгода от женитбата. Един след друг от нея му се родиха двама сина – Михаил и Иван.

Бащата на Симеон, българският владетел Борис, с качества на един рядко мъдър управник, носеше грамадно напрежение на плещите си. С въвеждането на новата религия трябваше да преодолее съпротивата на голяма група боляри от десетте области в България, изразители на крайния консервативен монголски дух, непримирим към всичко ново и търсец постоянно борба и войни. По външен вид тези боляри бяха такива ниски, с широки скули, с коси очи, с големи прави бради, мургави, мълчаливи и намръщени като уголи, изваяни от бронз. Те бяха здрава компактна група, която му даваше голям отпор и вдигаше дори бун-

тове срещу него. Но могъщият славянски дух в лицето на Борис победи, смаза бунта и християнската религия влезе в живота на българската гържава.

Този монголски дух остана да живее и да витае наг страната, като изигра в бъдещето за много столетия напред фатална роля за съдбата на България. От друга страна Борис трябваше с голямо внимание да маневрира в борбата между патриарха в Цариград и папата в Рим, които проявяваха голям апетит за влияние в новата християнска гържава. Всичко това го измори много и той, неочаквано за всички, през 889 година остави трона, прие монашеския чин и отиде да живее в манастира *Свети Пантелеймон*. За наследник на престола Борис остави големия си син Владимир.

Младият и неопитен властел лесно се поддаде на мнението на войнолюбивата и консервативна група боляри, която тогава бързо се съвзе и взе курс към крайно враждебно отношение както към мира с Византия, така и към новата християнска вяра. Като видя това, загрямалият в тихите манастирски покои Борис скочи и със стихуен устрем хвана отново здраво в ръцете си управлението на страната. Той се върна в Плиска, смъкна Владимир от престола и качи на него по-малкия си син Симеон. Разбра се от всички, че силата на човека не е в младото тяло, а в могъщия му дух.

Симеон си избра Преслав за столица. Запретна се да я изгради и я направи център на културата. Малко след възстановяването си на престола той напусна жена си. Симеон, както вече бяхме отбелязали, беше останал с едно дълбоко мъчително, но приятно чувство към една от принцесите на византийския император, която бе често срещал на приемите, давани от императорското семейство. Но то-

гава, с изгледите да остане само принц, нямаше смелостта да поуска ръката ѝ. Сега обаче, когато той седна на българския престол, това чувство се разгоря до неугържими размери поради отпадналата пречка. Поуска ръката ѝ и получи съгласието да има за жена красивата византийска принцеса. От този втори брак младото семейство имаше двама снове – Петър и Боян. Четирима братя станаха те.

По това време двамата братя от първата му жена бяха вече доста израснали. Михаил бе висок, строен, принципен и крайно възискателен към всичко. Непримирум към компромисите, той беше крайно недоволен от втория брак на баща си. Държеше се студено и настрана от новия дворцов живот, който донесе новата и студена към тях царкня. Той имаше много от качествата на своя дядо Борис. Михаил приемаше, че мирът е това, което може да донесе величието на една страна, и реагираше бурно на събуждащата се грандомания у баща си за постигане на величие на България чрез завоевания. Затова често влизаше в остри разпри с него. Иван, тих и скромнен, си живееше в двореца един живот без каквато и да било заинтересованост към всичко, което ставаше около него.

Перлата между четиримата братя беше Боян. Високо надарен, с блестящ ум, той отрано се научи да чете славянски, гръцки и арабски – на тези езици тогава имаше много литература. Празният и суетен дворцов живот, подсилен особено много с цването на неговата майка, не го интересуваше. Той прекарваше времето си в грамадната и богата за онова време библиотека на баща си. Така оставаше незабелязан не само за обществото на двореца, но и за самите си родители. Баща му, погълнат от грижите около управлението на държавата, тласкан от чрезмерно

честолобие и амбиция за величие, постоянно обмисляше планове за големи завоевания и не можеше да отдели внимание на Боян. Ето защо Боян живееше съвсем сам с книгите и никои не забелязваше неговото величие.

Между книгите в библиотеката най-силно впечатление му правеха трудовете на Мани – виден персийски философ, учен и звездоброец от най-висока класа. Той бил роден през 216 г. сл.Хр. в град Маргин. Живял във Вавилон, където написал много трудове, в които изнасял пътя и начина за живот, които човек трябва да следва, за да стане нещо повече от това, което е. С особен интерес и голям жар се залови Боян да изучава онези трудове на Мани, в които много обосновано се изтъкваше ролята на силовите течения, идващи от планетите, Слънцето и Луната върху живота както на отделния човек, така и въобще на цялата планета. Той много добре разбра и усвои цялата сложност на тези влияния и взаимоотношенията между тях, също и влиянието, която те имат върху живота и съдбата на човека.

Когато по-късно баща му, намирайки се вече под влиянието на войнолюбивата болярска група, прекъсна мира с Византия и почна първата война с нея, Симеон получи от император Лъв VI писмо. В него между другото се казваше, че съгласно повелята на небесните светила и хода им Симеон ще трябва да освободи взетите от него византийски пленници. Симеон отговори подигравателно на това писмо: „Ти, Лъв VI, и твоят звездоброец, които знаете да гадаете по небесните светила и техния ход, не можахте да познаете и ви заявявам, че няма да върна пленниците“. Макар и да е отговорил така, Симеон по-късно върна пленниците съгласно предсказанията на императора и неговия звездоброец. От това Боян разбра, че тази наука, за която така добре пише Мани, се изучава и владее добре в двореца

на византийския цар, научи, че Лъв VI е добър звездоброец и добре гадае по положението и хода на небесните светила.

В трудовете на Мани – създател на голямото духовно движение, известно под името *манихейство*, Боян също намери задълбоченото разбиране за същината и ролята, които доброто и злото играят в света, и особено много му допадна онова, което се пише за борбата, която душата понася със злото в човека, като минава през дълга поредица от превъплъщения, докато се очисти от това зло и стигне до едно съвършенство.

На едно място Боян прочете в неговите трудове: „Най-напред Бог е създал словото, което е майката на живота“, и си помисли: „Че това не е ли същото, което Йоан казва в своето Евангелие, което ще рече: „В началото бе словото и словото беше у Бога, и Бог беше словото“. То е майката на живота. На друго място пак в тези трудове той прочете: „Божиите пратеници са се настанили и живеят на Слънцето“.

Боян се замисли. Верният му усет за истината и здравата му логика приеха, че щом Слънцето е източник на живота, то дава всичко и животът не би бил възможен без неговите могъщи лъчи. То не ще да е едно огнено кълбо, както се смята, а ще да е седалище на много издигнати и разумни същества – синове на Бога, а тези животворни лъчи не са нищо друго освен плод на тяхната дейност.

В книгата на Мани, озаглавена *Сабуракан (Шануракан)*, в която дълбочината на мисълта и откровението бяха изнесени с голяма пълнота, Боян прочете: „Мъдростта и добрите дела са донасяни на Земята бавно, постепенно, в непрекъсната последователност чрез Божиите пратеници. Така Откровението беше занесено едновременно в един кръг от време в Индия от Кришна, а по-късно – от Буда; в

Персия го занесе Заратустра¹⁴¹, в Китай – Лао Дзъ¹⁴² и Конфуций¹⁴³, на запаг го предаде Исус и най-сетне сега Откровението дойде и пророчеството бе обявено от мене – Мани, пратеник на истинския Бог в земята на Вавилон“.

В своите трудове Мани дебело е подчертавал, че за да може човек да води успешна борба със злото в себе си и да подпомогне своята душа в борбата с него, а също за да бъде тя подпомогната и улеснена из пътя на многобройните превъплъщения, човек не трябва да убива, трябва да не яде месо и вино да не пие, да води скромен и порядъчен живот.

От трудове, написани от съвременници на Мани, Боян разбра, че той е бил много надарена личност, пленявал е слушателите си, когато е говорил, а също и читателите си със своите произведения. Той направил голяма обиколка из тогавашния свят, също и в Азия, като говорил на народа. Навсякъде основавал свои общества, в които са се събирали много последователи. Те съзнателно и задълбочено проучвали и приемали идеите му. Водели скромен и порядъчен живот, не ядели и месо, и вино не пиели. Той имал свои усърдни проповедници, които с голямо старание разпространявали идеите му.

Тогавашната светска и черковна власт, виждайки разположението, с което народът приемал и разбирал великите му идеи, бурно реагирала и започнала жестоки гонения срещу последователите му. А самият Мани след едно завръщане в Персия бил заловен и убит по много жесток начин през 276 г. Въпреки това идеите му получили много широко разпространение в тогавашния напредничав свят – Средна Азия, Мала Азия, Балканския полуостров.

След като Боян прочете за гоненията и жестокия начин, по който е бил убит този светъл пратеник на небесата, се замислил. Наистина, силно е злото на тази Земя.

Ето например, от една отровна капка може да се умъртви човекът. Една змия може, като ухапе някого, да го умъртви, и то само с капка от отровата си. Каква голяма сила има злото да отнема живота, но тук, на Земята, нямаме нещо, което в същата мярка и сила да връща живота на умрелия човек. С голямо усърдие Боян четеше и трудовете на Кирин – Киприян Картагенски¹⁴⁴, живял през II в. сл.Хр. Също голям философ, мислител, който изнася сходни идеи.

Не по-малко впечатление му направиха и трудовете на Симон Влѣхва¹⁴⁵ – голям проповедник в Самария, Мала Азия и Египет, който издига силата на мисълта като създателка на всичко. Задачата на човека е да придобие силна мисъл, която ще го издигне. Тя е, която носи възможностите. В своите проповеди, в своите трудове Симон Влѣхва изнася и методи за засилване на човешката мисъл. Това особено много допадна на Боян. „Силната мисъл – подчертаваше Влѣхва – може да стане проводник и на злото. Тогава в човека се събужда гордостта и той почва да мисли за себе си, че е всичко. Почва да се смята за божество, а това го тласка да създава нов ред, нов порядък, по-гроз от Божествения. Това е гибелно както за онзи, който се поддава на злото, така и за онези, които се увличат от тази мисъл.“

Трудовете на Карпократ, живял също във II в. сл.Хр. в Александрия, написани от неговия син Епаф, бяха особено интересни за Боян с прокараните в тях идеи за свободата, братството и равенството. В тях се казва: „Божията справедливост иска да има между хората общи владения и равенство. Божиите блага са за всички хора. Бог не прави разлика между тях“.

Богатство от идеи намери Боян в трудовете на Маркион, проповедник на религиозни идеи в Синоп и създател на своя школа. В основата на неговото учение сеги стро-

гият дуализъм: „Бог създаде и доброто, и злото, и има към тях еднакво отношение. По силата на който закон съществува доброто, по силата на същия закон, на същата необходимост съществува и злото“.

Константин Мананали, наречен още Силван, ученик на апостол Павел, беше също любимец на Боян, който четеше неговите трудове с голямо разположение. Силван, роден в самасатската област на Сирия, след като обикаля земите на просветения тогава свят, се установява в Кивос, град в Армения, и основава своя школа. Създава общества в различните селища, като последователите му са се наричали *павликяни*. Те приемали, че са носители на чистите Христови идеи, и проповядвали строг и въздържан живот. Учението на Силван получило голямо разпространение особено в VII в. Това особено много разтревожило черковната и светската власт и срещу тях започнало сурово гонение, а самият Силван бил хванат и убит по жесток начин с камъни.

Боян прегледа и много трудове на *месалините* и *евклидите*, които проповядвали прост, въздържан живот, като изнасяли също, че спасението на човека идва чрез молитвата. Библията и Евангелието, особено това на Йоан, а също и неговото *Откровение*, бяха също от любимите му четива. Потънал в тези книги и в идеите, които носеха те, Боян бе забравен от света и от хората в обществото, в което живееше, но той не беше забравил света. Ясно виждаше, че българският народ не върви добре по своя път. Не му харесваше начинът на живот, който имаха хората, и това, че християнството е само формално прието, а от изпълнението на великите идеи на Христа и помен няма. Духовенството и управляващата аристокрация в лицето на боярите, отдали се на разкош, разпуснатост и охол-

ство, с нищо не даваха пример за един смислен и разумен живот.

Събрал в своя блестящ ум мъдростта на вековете, погнесена от всички тези светли пратеници на Бога, Боян разбра, че трябва да се помогне на човешкия род, като отново му се покаже правия път - пътя на чистите Божи идеи, донесени от най-великия Божи пратеник - Христос.

Преди да пристъпи към своето дело, Боян реши да обиколи земите, в които тези синове на светлината са живели и работили. С един венециански кораб от Солун той се отправи към Александрия. Там го привличаха остатъците от библиотеката, плод на просветената Александрийска ера, част от която озлобени тълпи, наречени християни, тласнати от тълпи фанатизирани епископи, през 391 г. разруши и опожари. По-късно, през 640 г., друга заслепена тълпа, тласната този път от фанатизирани последователи на Мохамед, когато арабите навлязоха в Египет, за втори път опожари и разруши друга част от библиотеката. Но бе останало още нещо от нея, от мъдростта на вековете. Това интересуваше Боян.

С особен интерес той четеше там свитъците, в които се изнасяха методите, с които се възстановяваше нарушеното човешко здраве. Прочете ги, проучи ги и основно ги усвои. Срещна се и с някои жреци от храмовете на Египет, от които също прие някои от истините, донесени от Хермес¹⁴⁶, най-великото светило от храмовете на Древния Египет. След Александрия обиколи и останалите земи на Плогородния полумесец. Мина и през земите, където Христос е дарявал света с учението на Любовта, и спря във Вавилон, там, откъдето тръгнаха мъдреците, професорите и най-способните студенти от университета по звездобройство, тласнати от величавия съвпад между

Марс и Юпитер в знака Риби. Този знак тогава управляваше юдейската страна и те тръгнаха да търсят родения в тази земя цар на света, както съвпагът показваше. Те обаче погрешно бяха приели, че се ражда цар на Земята. Родил се беше не цар на Земята, а Цар на Слънцето. Там Боян можа да се срещне с някои от мъгреците на този университет и да попълни знанията си по тази велика наука, наречена астрология.

Като крайна цел Боян имаше Багдад – столицата на великата арабска империя. Там се беше събрал елитът на просветения човешки рог с център – университетът *Дом на Мъдростта*. За добре подготвения ум на Боян не беше никаква трудност да мине през всички етапи на тази школа. В нея също най-голямо внимание се обръщаше на науката по възстановяването на човешкото здраве, когато то е нарушено, тъй като там се знаеше много за нея.

Обратният път към родния край беше изпълнен с мисии около делото, което Боян бе замислил още от по-рано. Сега по-осезателно той разбираше голямата необходимост да се посочи истинското учение на синовете Божици, да се внесе Светлина сред потъналия в гребни грижи, заблуди и мрак човешки рог.

С един византийски кораб Боян слезе в Месемврия¹⁴⁷, оттам – в Преслав, столицата на баща му. Из пътя той видя последиците от продължителните войни на баща си. Имотите по селата, лишени от здравите мъжки ръце, заети в тези войни, пустееха. Останалите по селата старци и жени едва смогваха по нещо да изкарат. И това, оскъдното, в многото случаи беше ограбвано от разни нашественици, които често помитаха страната. Безразсъдната грандомания на баща му да търси величието на България

чрез завоевания я доведе дотам, че тя загуби обширните загдунавски земи, а народът потъна в бедността.

В Преслав Боян влезе сериозен и се отправил към големия салон на двореца, в който баща му обикновено прекарваше времето си, заобиколен от своите съветници. Завари го там всред групата войнолюбиви боляри, обсъждащи новите планове за война с Византия, и по-специално този път за завземането на Цариград.

Без предисловия Боян с ясен и твърд глас се обърна към баща си и му каза:

– Слушай, татко, с твоите войни ти хвърли вече България в пропастта. А надмощието на тази група боляри, която е жадна за грабежи, те съветва за това. България през вековете скъпо ще плати. Сега замисляш нова война с Византия, искаш да влезеш в Цариград. Ако тръгнеш на този поход, ти в Цариград няма да влезеш и повече няма да се върнеш тук.

Като чува това, болярите и всички други, които бяха около Симеон, изтръпнаха. Никой дотогава не бе говорил така смело и с такъв тон на царя. Симеон и по-рано винаги усещаше някак превъзходството на Боян и се чувстваше притеснен в негово присъствие. Разбираше голямата мъдрост, която той имаше, и сега виждаше правотата на неговите думи, но гордостта не му позволяваше да ги приеме. А и някак не можеше вече да спре развихрения демонизъм около себе си. Навел глава, той слушаше справедливите укори на сина си.

Настана тягостно мълчание. Боян си излезе. Симеон, за да покаже, че не е смазан, и за да разсее тягостното мълчание, промълви:

– Върнал се от Египет и Багдад, нагъхал се с онези там уж науки за пророчества и почнал да пророкува глупости.

От приемната на баща си Боян отиде при брат си Иван, за когото щом си дойде, разбра, че е много тежко болен и че и най-добрите знахари и билкари и разни други лечители не са могли да го спасят. Това беше хвърлило в тревога двореца, защото очакваха, че неговото нежно и деликатно тяло не ще превъзмогне болестта. Боян извади от една бяла кърпичка зелени зърна, постави ги в паничка с гореща вода и когато тя позастина малко, даде на брат си да приеме няколко глътки, като си сложи ръката на главата му. След малко Иван отвори очи, в които вече се разгаряше блясъкът на живота, надигна се, погледна брат си и радостно и весело промълви:

– Аз съм вече здрав. Гладен съм.

Новината, че Боян е излекувал Иван, се разнесе като мълния не само из двореца, но и из целия Преслав. Всички като че ли някак се събудиха и зашумяха като пчели от възбуден кошер. Едни с благоговение гледаха на Боян, като се събираха около него и слушаха чудните му мъдри слова с часове, без да се наситят. Идваха при него за разни съвети, търсеха всякаква помощ – било за здраве, било за разплитане на възли в живота им. И Боян говореше, помагаше безспир. Стана обичай всеки ден привечер, когато морният ден си отиваше, да се събират около него и той им говореше за новия живот и Царството Божие, което ще дойде, ако прилагат учението на великите синове на Бога, което той им носи. Други, предимно висшите духовници и войнолюбивата болярска група, гледаха на Боян със злоба, като виждаха как той със своите дела и идеи носи светлина, чрез която народът ясно вижда престъпния им и разпуснат живот.

Между другото Симеон окончателно се приготви за похода към Цариграг. Въпреки че външно не даваше вид да е засегнат от предсказанията на Боян, вътрешно в него

клокочеше един смут, бояха го с нещо тези гуми на Боян. Ето защо той реши да разгледа въпроса за наследника на престола. Симеон беше вече здраво подготвен от жена си наследник на престола да бъде Петър, но за да покаже, че не се влияе от това, повика синовете си на съвещание по този въпрос.

Михаил със своя смел и пряк характер, водещ всякога здрав живот и с ясни принципи в отношенията си към другите и към всичко, без лавирания и угодничество, беше вече много пъти подчертавал недоволството си от политиката на баща си. Това не допадеше на Симеон, още по-малко на втората му майка, а също и на болярите. Ето защо, когато Михаил заяви с достойнство, че не приема да стане цар, решението беше посрещнато от всички със задоволство. Към това решение Михаил беше подтикнат и от желанието си да облекчи баща си, виждайки тежнението му да угоди на жена си и да постави Петър за наследник на престола. Към Боян Симеон някак не смееше да се обърне, като че ли той не съществуваше. Боян съвсем подчертано му беше дал да разбере, че въпросът за престолонаследието е нещо, което съвсем не го интересува.

Петър, седнал удобно на меко кресло, ядеше захаросани фурми от Багдад и не слушаше разговора, който се водеше около него. Той беше галеното дете не само на майка си, втората жена на Симеон, но и на цялото дворцово общество. Нисичък, пухкав, пълничък, мил и симпатичен младеж, той имаше чертите на своята майка – овално лице, извито чело, дъгообразни вежди, месест и немного дълъг нос, малка уста с добре изразени устни, с малка заоблена брадичка, приличаща на торбичка, пълна с лой. Беше добър, сговорчив, готов всякога да е послушен, да обещава, без да мисли за изпълнението, готов да промени всяко свое

решеше и при най-малкия повод. Майка му, за да го направи достоен за царската корона, гържеше той да има обноски, гържание, да познава добре изискванията на дворцовото общество, неща, които тя смяташе за най-важни за един престолонаследник. Водеше го със себе си навсякъде в женското общество, нещо, което допадна на Петър.

Симеон обяви Петър за свой наследник и понеже той беше още твърде млад и неопитен, назначи за негов наставник вуйчо му Георги Сурсувул. Иван, нисичък, с деликатно здраве и телосложение, приличаше на Петър, но бе много по-фин и с правилни черти. Беше се присвил до брат си Боян, от когото не се отделяше и приемаше всяка отронена от устата му дума като бисер. Обичаше го повече от всички. Мълчеше, слушаше и гледаше всичко, което ставаше около него, без пламъка на интереса.

Съвещанието завърши и всички се разотидоха в покоите си. Симеон бе потиснат, жена му, напълно удовлетворена, сияеше от радост. Петър беше се забравил от възторг. Михаил крачеше бавно, с едри крачки, намръщен, навел глава. Мислеше какво би могъл да направи, за да спаси страната от нагвисналата гибел. Боян се прибра с леки, пъргави стъпки, като че ли не се опираше на земята. Ясно вижгаше, че тук, в България, няма условия за едно външно величие, но в народа то можеше да се внесе и там има готови души и условия, които да приемат и разнесат учението на истинските синове Божи, синовете на Светлината, която да озари потъналния в мрак човешки рог и да го тласне към нови стремежи, към нов живот, да донесе реформацията в историята на човешкия рог. Иван, притиснат до Боян, едва го следваше, навел красивата си, с къдрави руси коси глава, и чувстваше само, че се преживяват сериозни моменти и че има да стават велики неща.

Един мъчалив възторг се носеше от онова, което Боян даваше чрез гуми и гела на своята вече оформена и редовно събираща се група слушатели – наричаха го Мага. Между слушателите му най-усърдни бяха Иван – неговият брат, и един млад свещеник на име Богомил¹⁴⁸. Той беше среден на ръст, слабичък, с красиви и ясно оформени черти на лицето си; седеше и слушаше с голямо внимание, като попуваше всяка казана от Боян гума.

Един ден Богомил, плах и несигурен, пристъпи към Боян и му каза:

– Изгубих жена си, която много обичах. Имам една гъщеря, която е тежко болна, обичам я и ако и нея загубя, не знам какво ще стане с мене.

Боян го погледна, замисли се и каза:

– Да отидем да видим гетето.

Влязоха в малка спретната къщурка всред една градина, където намериха да лежи болното дете, а го него бе приклепнала майката на Богомил. Детето гореше и едва проявяваше признаци на живот. Боян извади от пазвата си бяла кърпа, покри лицето на гетето, хвана едната му ръка. Не след дълго гетето се размърда, вдигна ръка, отмахна кърпата и топло се усмихна.

– Дайте му малко гореща вода с лъжичка мед, разбъркан в нея – погзе Боян, като тръгна да си излиза.

Богомил, поразен, окончателно се убеди, че Боян е Божи пратеник. От този момент стана още по-ревностен слушател и изпълнител на онова, което слушаше. Детето му напълно оздравя.

Учението, което Боян изнасяше вече години наред, здраво залягаше в неговите слушатели, особено в лицето на Богомил и Иван, брат му.

Приготовленията, които Симеон правеше за похода си към Цариград, бяха известни на византийския император и на първенците около него. А почналите вече набези, грабежи и избивания на населението в Източна Тракия от Симеоновите войски се посрещаха с голяма мъка от тях. Многократно те молеха с писма Симеон за мир и разбирателство, като му предлагаха богатства и привилегии. Посочваха му и последиците от този демоничен устрем на неговата държава, като в едно писмо императорът Роман Лакапин отбелязва: „И тъй, разбери, миналата година прибягаха към мирната и тиха наша държава 20 000 българи, които като че ли са намразили вашите войнолюбиви действия и постоянни мисли за войни“. В друго писмо му пише: „Ако ти си истински християнин, в което сме напълно уверени, спри най-сетне неправедните убийства и проливането на невинна кръв. Сключи с нас мир“. Пращаха и много пратеници, приеа и Симеон в Цариград на среща с императора. Посрещнат бе там с големи почести и внимание все със същата цел – мир, мир. Но всичко това не можа да спре чудовищата гордост и амбиция на Симеон за господство. Той с насмешка и презрение отхвърляше всички предложения.

Беше година 927. Симеон с войските си бе вече престените на Цариград. В утрото на 27 май той се почувства зле. Понечи да стане, но изведнъж се строполи и падна мъртъв от сърдечен удар. Войнолюбивата група боляри, която беше чула предсказанията на Боян, изтръпна. Те разбраха, че Боян не е пророк празногумец, и видяха в неговото лице един много сериозен противник на техните стремежи, който със своите слова, деля и забележки посочваше фаталния път, по който тласкаха България. Тези забележки на Боян не останаха в тайна и всички други раз-

бираха тяхната правота. Болярите обявиха Боян за враг номер едно на държавата и решиха да го хванат, затворят и ликвидират.

В тиха, ясна полунощ, когато всичко спеше, един мъж, заметнат със селски ямурлук, с леки, енергични стъпки излезе от двора на Преслав. Той яхна породистия жребец, който един младеж му доведе, и предпазливо се измъкна по тихите улици на заспалия град. Беше Боян Мага. Той бе сметнал вече своето дело в България за завършено. Оставил бе здрава и подготвена група, която можеше да разнесе светлината на идеите, които той донесе не само тук, но и другаде наоколо, че и по-далеч – в Европа. Идеи, които ще събудят задрямалото човечество за нов, по-светъл живот. Боян тръгна на изток към земите на големите славянски народи – народите в необятната руска земя. Със своето знание и умение да помага на хората, със своето увличащо красноречие за идеите си, нови за тези хора – християнските идеи – той бързо спечели разположението на князете там. Виждайки предимствата на християнството, виждайки величието на човека – плод на тези идеи, те приеха кръщението в новата християнска вяра от ръцете на Боян.

През същия този ден групата войнолюбиви боляри приеха решение да изпълнят своя пъклен план за ликвидирането на Боян. Когато късно вечерта всичко беше заспало, изпратената стража тихо се промъкна към покоите му, но не намериха никого – спалнята му бе празна. Това изненада и много смути заговорниците.

Въпреки всички предпазни мерки новината за изчезването на Боян и за заговора срещу него тихо и безмълвно се промъкваше във всички слоеве на обществото. Внесе се голямо недоволство и ропот сред народа и сред някои от по-

интелигентните боляри. Недоволството се разрастваше и от това, че последиците от Симеоновата политика и на групата войнолюбци около него почнаха да стават непоносими. Сега те просто влачеха безхарактерния Петър, както глутница вълци – парче месо, и тласкаха България към нейния гибелен край – както беше предсказал Боян.

По-събудената част от болярите реши да сложи край на това положение, като премахне Петър и групата около него, потънала в разкош и охолство, като постави на трона Иван за негов заместник. Съзаклятието обаче бе разкрито. Невинният Иван бе хванат, бит и покалугерен. Но със съдействието на много разположени към него хора той успя да избяга, като потъна в дебрите на Рила. Беше година 929.

Михаил след смъртта на баща си и възцаряването на Петър, виждайки още по-гибелния път, по който върви България, се оттегли от Преслав и се засели в годината на река Струма. По това време, след потушаването на съзаклятието, свързано с името на Иван, виждайки недоволството на народа там, Михаил го вдигна на въстание с цел да предотврати нависналата гибел над България. Но промъкнали се при Михаил хора, изпратени от групата около Петър, успяха да го ликвидират. Въстанието се провали.

Преди да замине, Боян беше загатнал на последната среща със своите ученици, че повече няма да се виждат, но ще им помага при всички случаи в трудния им път. Те ще трябва да се пръснат не само из България, но и в сред народите из света, за да разнесат учението на Светлината. Но те някак не го разбраха и сметнаха, че всичко това ще бъде в някакво далечно неопределено бъдеще. Сега, когато съвсем неочаквано за всички и най-вече за тях това време дойде, те вече знаеха своя път и с небивало усърдие се пръс-

наха да разнасят онова, което бяха научили от своя велик учител Боян. С особено усърдие за тази задача се залови поп Богомил. Той проповядваше учението неуморно из всички краища на страната, като заедно с другите школници създаде могъща вълна на подем.

Иван¹⁵⁰, в дебрите на Рила, между овчари и селяни, също развиваше голяма дейност. Всички те не само проповядваха, но и помагаша на народа, защото носеха със себе си много знания и мъдрост, получени от техния учител – било срещу болест, било за оправяне на възлите в живота им.

Учението се посрещна добре от народа и взе масов характер. Петър и управляващата върхушка се изплашиха, защото то беше в разрез с техния начин на живот – мечтаеха разкошът, удоволствията и охолният безгрижен живот да останат за вечни времена. Те искаха да спрат тази вълна на подем, но не знаеха как. Ето защо Петър с две писма се обърна към патриарха в Цариград – Теофилаки, негов роднина по линия на жена му. Патриархът бързо отговори: „Змиевидната многоглава хигра на нечестието нека бъде погубена, всяко разлагащо средство на лъжата и незаконната сеутба да бъде обърнато в пепел и цялата нива на поганиците ти да бъде запазена за вярата.“ Петър и върхушката около него заключиха: „Значи смърт и гонения!“

И почна се голямо преследване на учението на богомилите и последователите му, но без резултат. Огънят на учението все по-силно се разгаряше и пръскаше светлина с все по-голяма сила. Противниците на богомилите признаваха, че те са много начетени и че умеят ловко да спорят, като използват умело текстовете на Светото Писание. Затова съветваха православните да избягват срещи и спорове с тях, защото гумите им са силни и те са опасни събеседници. Освен устна проповед богомилите развиваха

и широка книжна пропаганда. В това отношение отидоха много по-далеч от официалната църква. Те създадоха своя богата книжнина, която разпространяваха сред народа. Той жадно поглъщаше словото, защото то бе написано на език, напълно достъпен за него, и задоволяваше нуждата му от духовна храна. В своите книги богомилите поставяха поотделно всеки въпрос на своето учение и го осветяваха нагледно.

Петър замисли и друг подход. Реши да намери брат си Иван в Рила и да се помъчи да го склони срещу голямо възнаграждение да се откаже от това ново учение и да направи всичко за премахването му, но не успя. Иван беше придобил голяма известност и авторитет всред народа. Неговите слова, славата и делата му бяха станали известни из по-близките и далечни селища на Рила. При него идваха едни, за да получават благословение и поука, а други оставаха около него и се предаваха на скромн живот по подражание на своя учител. Образува се група от почитатели и ученици около Иван, които той поучаваше и с които разменяше мисли. Те изградиха църква и манастир, като имаха за водач преподобния пастир Иван. „Той пасеше добре своето стаго, направи много прославени чудеса и като стигна дълбока старост, спокойно дочака края на живота си“ – така беше отбелязано в един летопис. За това свидетелства и Патриарх Евтимий. Дълбоката старост постави Иван на легло. Той виждаше своя край, повика учениците си и даде своя последен завет. Този завет беше записан от неговите ученици и гласи:

„Завещавам ви преди всичко да пазите вярата чиста и непорочна. Пазете се от светските увлечения. Пазете се най-много от сребролюбивата змия. Напомням ви заповедите на Христа към Неговите ученици, на които е казал:

„Не събирайте злато и сребро, нито пари, нито мед в поясите си. Златото и среброто са голям враг на монаха и като змия гризат оногова, който ги има“. Благочестивият цар Петър ми изпрати много злато, което отказах дори да погледна; аз разбрах – то беше дяволска измама. Също не искайте да ви знаят и обичат земните царе и князе, нито се надявайте на тях. Веднъж излезли от света, не се връщайте назад нито с тялото си, нито с ума си. Старайте се да живеете единодушно и единомислено, за да се образува от всички ви едно в Господа духовно тяло, водено и управлявано от една разумна и словесна душа – и да няма нищо отделно. Не искайте да първенствувате и да началствате. Да не бъде пренебрегнат ръчният труд от вас. В ума си мислете за смъртта“.

След като даде завета си, гождоха и последните минути. В зората на 19 октомври 986 г. почина великият българин Иван Рилски.

* * *

Четиримата братя – изразители на четирите типа хора сред българския народ, са пълният с достойнство, прямота и здрав разум Михаил, носителят на велики и нови идеи Боян Мага, безгръбначният, послушен и способен на най-унизителното угодничество цар Петър и тихият, скромен, миролюбив и набожен Иван.

октомври 1966 г.

НОРМАНИ

През 1898 година на територията на щата Минесота е намерена плоча със старинен надпис на език, с какъвто са си служили на своето време норманите¹⁵¹. Надписът бил разшифрован и ето какво гласи той: „Ние, осем шведи и двадесет и двама норвежци от Европа стигнахме до земята тук и установихме лагер. През целия този ден на случилото се ни нямаше в лагера, бяхме отишли на риболов. В лагера бяха останали десет от нашите хора. Когато се върнахме, намерихме ги мъртви, целите облени в кръв. Божията майка ни беше спасила от смърт. Още десет човека от нашата група се намираха в морето, на кораба, с който гоЙдохме. Година 1362“.

Дълги години учените са считали този надпис за някаква сполучлива несериозна игра, фалшификат на случайни хора, тъй като е известно, че първите европейци са дошли в Америка през 1492 г., водени от адмирал Христофор Колумб¹⁵². След дълги изследвания и най-старателни проучвания от цели 50 години се установява по безспорен начин, че надписът е напълно автентичен, написан от хора, дошли в Европа през същата тази 1362 г. – 130 години преди Колумб.

* * *

Кръстоносни походи – епоха на голяма възбуда, на голямо раздвижване на човешките маси. Срещат се отделни хора, общества, народи... Срещат се не само физически, но и със своите идеи, мисли, чувства, подтици за действие, с които тези хора са живели. Става обмяна между тях, раздвижва се мисълта. Пресеявайки критично онова, с което

се сблъскват, те приемат другото, което блясва в съзнанието им, като ценност. Движението всякога е създавало бурен период на човешкия прогрес.

През тази епоха в Константинопол минаха много от хората на Запада, тръгнали за Божия гроб на изток. Големият град на границата между двата континента беше по онова време средище на развита култура. Там имаше какво да се види, да се чуе, да се научи. Завърналите се от походите в своята родина рицари донесоха между другото не само богати впечатления от новите за тях източни земи, но и нещо от опитностите на народите, живущи там, много от идеите и мисловен мир на просветените люде, преди всичко на тези от Константинопол. Там те срещнаха хора с идеи за ново човешко общество – общество на мирен братски живот, на справедливи отношения.

Минаха и през България, където това общество носеше името *богомил*. И в Сърбия, и в Босна, в Херцеговина и по целия далматински бряг видяха общества, където тези идеи бяха приложени и бяха дали прекрасни резултати.

Тези хора, тези общества светеха като факли с усотрема си за знания, за светлина, за свободна мисъл, за топли човешки отношения в тъмната непрогледна нощ на Средновековието, поддържана най-старателно от Инквизицията. Много от рицарите и сподвижниците им прегърнаха тези идеи и ги занесоха като скъпи гарове в родните си земи, които на много места намериха добра почва за развитие.

Светлината, която Боян Мага, великият син на българския цар Симеон беше донесъл на човешкия рог, учението му за справедливи човешки, братски отношения между хората, стремежът към знанието, към светлината, разпръснати най-напред между по-събудените души на прес-

толния градец Преслав, се разливаше вече бързо, с неудържим устрем между народите из Европа. И имаше защо. От една страна феодалите, от друга – висшето духовенство, грабежа и оголваха безмилостно народа. А Инквизицията се старееше с всички средства да го гържи в мрак и невежество, като по най-жесток начин смазваше всяка искрица светлина.

Ето какво е писал по онова време солунският архиепископ Теофилакт на вигинския владика: „Жестоки ли бирници имаш? Но не са по-жестоки от тия на тукашните страни, които от пет деца откарват едно в робство“. В друг летопис пак от онова време се казва: „Глаг и мизерия царуваше навред и децата бяха продавани евтино от своите родители, за да има с какво да нахранят другите, когато в това време църквите, епископите и манастирите се отрупват със земи, роби и богатства“.

Тези нови велики идеи намериха особено благоприятен прием в топлите плодородни земи на Южна Франция, населени с народи, способни само на мирен земеделски труд, погълнати от благородната грижа да дадат колкото се може по-добра възможност на семената – тези чудни, тези велики творби на Природата, да се проявят в колкото се може по-добри условия, за да им се отблагодарят пък те с плодовете, които ще им дарят.

Тези идеи намериха най-силно разпространение в областта Албижуа с централно селище Алба. Идеите се приемаха и се разпространяваха не само сред обикновените народ, но и сред по-високите слоеве на обществото – рицари, сеньори, князе. Те също разбираха, че живот, изграден само на принципите на това учение – учението на Великите Бели братя – може да донесе смислено и пълнокръвно съществуване на човешкия род.

Вълната се разрастваше и обгръщаше все повече и повече последователи, които се нарекоха на името на китното селище Алба – *албигойци*¹⁵³. Северна Италия също беше обилно залята от тази вълна на светлината, където това учение получи бурно разпространение. Последователите му бяха наречени *катари*, което ще рече *чисти*.

Окото на инквизиторския хищник обаче зорко бдеше и не можеше да се примири, че някой груг може да вдига глас в неговото царство, че някой груг може да бъде наставник на човешкия род, че някой груг освен папата може да посочва път на човешкото общество. Не можеха да се примирят, че в тяхното царство може да има изправени хора, хора с устрем към знанието, към светлината.

Разтревожена от това бързо разпространение на учението на великия българин, и то не само между обикновените хора, но и между знатните, инквизиторската олигархия почувства устоите си разклатени. Ето защо започна усилена подготовка за смазване на новото учение, като през 1119 г. папа Каликст II свика събор на всички епископи от Католическата църква. Заобиколен от свитата си кардинали, папата откри събора с реч, в която изсипа огън и жупел срещу богохулната ерес, като я нарече „рожда на Сатаната“. Прокле и анатемоса учението и неговите последователи, като отлъчи всички, които бяха прегърнали идеите на това учение, от светата Католическа църква.

Навсякъде започнаха жестоки гонения. Издигнаха се клади и димът и смрагта на изгоряло човешко месо заляха Европа. Оредяха редиците на братята, разкъсаха се връзките между обществата, между хората даже, разпръснаха се всички, избледняха и принципите на великото учение. Но останаха будни, здрави, устойчиви хора с неугасваща мъдрост и светлина, които пазеха в себе си, незасегнат от

бурята, пламъка на учението. Намериха се те, старейшините, калени в борбата, с воля, твърда като гуаманта, и с обхода, тиха и мека като светлината, събраха се и обсъдиха положението. Решиха да свикат събор: братята, пръснати сега от развилнялата се буря от злост, да се съберат в някой тих кът. Като пазеха дълбоко в себе си заветите на великия Учител, решиха да припомнят, да опреснят на по-обезсърчените и обезверените идеите на учението, да им вляят импулс и кураж, за да знаят, че злото на нашата Земя не е вечно. Вечно тук е само доброто. Който служи на това добро, той ще бъде вечен.

В Южна Франция, по горното течение на чистата, бистра река Гарона, се намираше китното и тихо селище Тулуза, заобиколено с лозя и овощни градини. Там имаше много братя и сестри, последователи на учението. А един от тях, старейшината на братството, имаше по-далеч, настрана от селището, обширни лозя, опиращи до брега на буйната и чиста река, а в сред тях – просторна двуетажна постройка. Това място избраха старейшините на Братството за място на събора. Още повече, че смъртоносното дихание на Инквизицията се чувстваше по-слабо там.

На първото подготвително събрание в този кът на райската градина братята решиха да поканят за председател великия брат, старейшината на Братството в Константинопол – брат ‘папа’ Нукита¹⁵³, заедно с неговите най-приближени дванадесет ученици. С ‘папа’ Нукита братята поддържаха постоянна връзка, като черпеха сила и светлина от мъдрите му слова. Тези слова идваха от Константинопол по моряци – братя, носещи в себе си пламъка на учението. Славата на ‘папа’ Нукита се предаваше по всички земи, където учението беше намерило почва, защото той добре и задълбочено разбираше онова, което великият Учител, роденият в България Боян Мага, беше дал.

През 1167 г. съборът на албигойците беше открит в покрайнините на град Тулуза. В ранното утро на ведър пролетен ден, облян от аромата на цветята, тихи сенки се загвижиха към обширната зелена поляна малко наг постройката, заобиколена от китните лозя, обработвани от старейшината на тукашното братство.

Настана тишина, зашепнаха благодарствени молитви, а след това се разляха чудни песни, химни във възхвала на Бога. Пееше и 'папа' Никита, пееха и неговите ученици. Те донесоха нови песни и химни, които затрогваха дълбоко душата на всеки слушател.

На малко подиумче с пъргави леки стъпки излезе човек със среден ръст, с прошарена коса, спретнато и чисто, скромно облечен, с мек поглед и ярко определени форми на лицето.

– Братя – започна той с мек, ясен, но отривист глас, – учението, което нашият учител ни донесе, учението на Великите Бели братя, има да разреши в нас три основни задачи: да ни донесе един ум, който изключва всяка заблуда; един ум, в който са изключени сянката и тъмнината; един ум, който е проводник само на Истината. Да ни даде едно сърце, което изключва всяка омраза; едно сърце, проводник само на Любовта, на животворната топлина. Да ни даде и една воля, която изключва всяко насилие; воля, която оставя човека да служи на Бога, а не на нас.

Така започна и дълго говори ръководителят на албигойския събор 'папа' Никита. Всички го слушаха и жадно поглъщаха мъдрите му слова. Накрая той каза:

– Хармонията в света и Царството Божие ще дойдат от мисълта на очистения от заблуди ум, от тоновете на очистеното от омраза сърце и най-после от постъпките, от делата на очистената от насилието воля. Нека сега

изнесем нещо и от езика на очистеното от омраза сърце – езика на тоновете, езика на музиката. Този език всеки човек, всеки народ разбира. Той е достъпен за всички, служете си с него. Нека кой с каквото може – с глас или с инструмент, да внася музиката и хармонията в света. Най-после да направим и гвижения, упражнения, излизачи от една воля, която изключва всяко насилие.

И почнаха да правят плавни, ритмични упражнения, ръководени от 'папа' Никита и неговите ученици. Дни поглед живяха братята албигойци като в Царството Небесно. Вълна от небивал възторг обхвана всички. Разотидоха се, като всеки дълбоко в себе си отнасяше късче от това царство на хармонията.

Пръснаха се по света, по родните си места, като едни с мъдри слова проповядваха учението, други – с китари и други музикални инструменти носеха утеха и надежда на отруденото човечество, потънало в мъчителни ежедневни грижи. Със своята музика, със своите песни те гръпваха плътната завеса на мрака и му показваха света на хармонията, на радостта, на светлината. Тях народът най-добре разбираше, с жажда ги очакваше, топло ги посрещаше и ги наричаше *трубадури*¹⁵⁴ – *носеци щастие*.

Бликналата с неугържима стихийност светлина от събора на албигойците заливаше Европа и разтърсваше из основи потиснатия човешки дух. Раздухваше се наслоеният от вековете прах в умовете на хората и човешкият род бързо се събуждаше, зажаднял за чиста наука, за знания, за ново изкуство. Старото се рушеше и потъваше в бездната на мрака. Фанатизмът отстъпваше под напора на свободната човешка мисъл. Започваше нова епоха, епохата на Възраждането.

С ужас виждаха и следяха всичко това загърнатите в тъмен плащ инквизитори. Обсъждаха се начини, търсеха се методи за смазване, за потъпкване на нахлуването на това Възраждане. Папската институция беснееше. През 1176 г., само девет години след албигойския събор, Инквизицията свика събор, на който с невиждана ярост тя се нахвърли и заклеими албигойците. Гоненията и кладите се развихриха с нова сила.

Три години по-късно, през 1179 г., папската институция свика нов събор, за ново заклеимяване на учението, направиха се трескави приготовления за нови, още по-свирепи гонения. Но и това не попречи на разпространението му. Идеите на великия българин Боян Мага влизаха в човешките мозъци по необходимост, тъй както въздухът – в белите гробове.

Инквизицията побесня. Дни и ноци наред съветът на кардиналите, председателстван от папата, обсъждаше и търсеше начин за борба с нарастващата светлина. И реши – за борба срещу албигойците да повдигнат повсеместен кръстоносен поход – една тотална война, като заангажират в този поход не само духовната, но и цялата светска власт с всички князе и владетели.

През 1209 г. почна повсеместният поход. Отново лумнаха клади, започнаха масови избивания на озарените от светлината хора. За Тулуза, голямото огнище на албигойците, за което инквизиторите знаеха много добре, беше приготвена специална програма.

През 1215 г. озверени тълпи войници, водени от Симон дьо Монфор, един папски лакей, нахлу в Тулуза, ограби, опожари града и изби намерените, белязани преди това албигойци. Но папската институция не намери това за достатъчно. И за да не би отново този град да стане средище на

светлината, то през 1229 г. основа там школа, университет за подготвяне на инквизитори за борба срещу последователите на учението.

През целия XIII и XIV век с нестихваща сила продължаваха гоненията. Животът на хората със свободна човешка мисъл и устрем към светлината ставаше все по-невъзможен. Условиата за едно колективно обсъждане на положението, за свикване на нов братски събор, бяха вече изключени. Инквизицията зорко бдеше, за да не може това да стане където и да било.

Но будни бяха старейшините, които не познаваха отчаянието, нито способността да се огъват пред злото. В тях гореше пламъкът на Истината, на която служеха. Те бяха проверили един от основните принципи, които великият Учител им беше дал: „Само ум, който е в напрежение, се домогва до Божествените идеи. А те са, които разрешават абсолютно всички въпроси. Когато човек се намира в затруднено положение, щом като умът му е напрегнат, не може да не се свърже с един възвишен свят, от който ще получи метод за разрешаване на трудностите“.

Мисълта за търсене на радикален изход от непрестанните гонения беше озарила всички, макар и разпръснати. Те се срещаха поотделно и разбираха, че ще могат да работят и живеят свободно само в нови земи, някъде далеч, зад големите морета, където няма папи, където няма инквизиция.

По бреговете на Франция в Бискайския залив често идваха смели моряци от северните страни, стари морски вълци, родени и живели сред морските стихии, които разправяха за нови, облени в светлина, топлина и свежа влага земи, плодородни, готови да дадат всичко пребогато за живота на онзи, който малко се потруди върху тях. Братята

влязоха във връзка с някои от тези моряци, които бързо приеха и прегърнаха учението. Те самите виждаха, че в Европа е невъзможен сега свободен живот, и приеха идеята за новите земи.

В утрото на чудесен ден на 1362 г. тридесет души от тези смелчаци тръгнаха да търсят място за изграждане на Царството Небесно. Дни и нощи подред, блъскани от вълните на океана, пътуваха все на запад, подкрепяни от една неугасваща надежда.

Стигнаха до Новата земя, но и там намериха неустроен свят, свят на гивата природа, и десет души от тях станаха жертви на тази природа. Тогава взеха плоча и издялаха на нея нагпис, в който изложиха преживяното и скръбта си по загиналите десет души – техни братя.

Останалите двадесет здраво се заловиха да работят всред народите там, като им показваха, че само в мир, разбирателство и взаимно уважение е истинският богат и творчески живот на човека. Дадоха им знания, дадоха им умения да творят, да създават неща, които да улесняват техния живот. Дадоха им знания и мъдрост да могат да ползват богатната земя и животните.

Народите там, хора с девствени души, бързо приемаха светлината и прегръщаха учението за братските отношения. Дълбоки, здрави и неизлечими следи останаха в техните умове от тази богат, която двадесет братя, хора с бяла кожа и бради на лицето, им донесоха, дошли из-заг необятното море.

Беше им показано и те помнеха, че там, галеч заг този океан, има земя, населена с много такива братя, и че когато и да било групи ще гойдат отново оттат. И много често, вперили поглед в просторите на необятното море, те очакваха да гойдат тези братя. Десетилетия наред от бащи на синове се предаваше тази надежда.

И ето, в утрото на един прекрасен ден се показаха кораби, за каквито знаеха от преданията. Бавно идваха към брега. Те съвсем се доближиха и с очите си видяха от тях да слизат хора – най-напред нисък, набит, с бяло лице и черна брада човек, а след него – и други. Те изгазиха водата до брега, като изразяваха голяма радост. Беше адмирал Христофор Колумб с моряците си. Годината бе 1492.

Народите приветливо и гружелюбно ги посрещнаха тъй, както бяха ги научили двадесетте гуши – братята албигойци.

февруари 1968 г.

КОЛХОНДА

Беше 1227 година. Някъде по високите монголски плата бе разположено централното селище на монголите.

В грамадна шатра, направена от конски кожи, вътре отрупана с пъстро обаядени китайски коприни, пог разкошен балдахин, намръщен, болен, гавещ се от астма, легеше Чингис хан¹⁵⁵. Той се приповдигна, изгледа свирепо заобиколилите го знахари, заклинатели и придворни, които смилено мълчаха и безцелно се суетяха, и едва фъфлейки, със суров гърлен, гавещ се глас каза:

– Какво стана, никои ли все още не се е върнал?

Всички разбираха за какво става дума. От дълго време великият хан не беше добре и бяха говедени знахари и заклинатели от всички краища на обширните земи, които неговата конница беше прегазила. Те бяха приложили всичкото си знание, цялото си изкуство в заклинанията, но това не донесе полза. Ханът ставаше все по-зле и по-зле. Разтръбиха навред, идваха все нови и нови знахари и заклинатели, но никои не можеше да помогне. Накрая всички поклащаха глава и казваха:

– Само великият син на Бухара - Ибн Сина, би помогнал, но отдавна не е вече между живите. Трябва да се намери някой, който умее да разчита и разбира многобройните му слова за лекуване, за помагане на хората. В тези писания все би се намерило нещо, което би помогнало за болката на великия хан.

Чингис хан прие това и заповяда да се изпратят най-бързи конници по всички посоки да търсят такъв човек, а най-вече в прегазените и опустошени от неговите орги

земи на Хорезм Шаха Мохамед, където великият син на човешкия рог – недостигнат знахар в първата половина на своя живот, е живял, работил, лекувал и най-вече е поучавал хората в науки и правила за добър живот, а после е прогонен от първенците на Бухара заради своето учение от завист заради великите му дела и тогава отива в Персия. Завладените земи бяха опустошени, градовете – опожарени и разрушени, а народите – пръснати като обрулени листа от зловещата монголска буря. В шатрата цареше зловеща тишина.

Изведнъж се чу конски тропот и някакъв запъхтян кон едва ли не се събори върху шатрата. Млад човек, целият облян в пот – монголец с кожух и кожена шапка, запълзя към леглото на великия хан, а след него, завързан с въже, вървеше висок, строен, измъчен от дългия път възрастен човек.

– Велики – изфъфли пълзящият монголец, – и в Бухара бях, и в Мерв, и в Самарканг¹⁵⁶. Всичко е разграбено и опожарено и човек нямаше там, всичко се е разбягало, а Гургадж е със земята сравнен. Този човек едва го намерих в едно селище и разбрах, като разпитвах хората, че той е четял и разбирал от писмената на великия знахар и по указания от тях е лекувал и помагал на хората. Намерих го и го завързах – и ето, доведох го тук, като дни и ноци яздехме без почивка.

По лицето на Чингис хан, без да трепнат строгите му бръчки, грейна едно доволство както от свършената работа, така най-вече от голямата преданост и раболепие, с което беше изпълнена възложената задача от неговия войник, което погалваше честолюбивата му мисъл, че той е велик вожд на един народ, призван да бъде господар на земята. Обръщайки се едва-едва, той пъкна ръката си в

една торба, която всякога седеше до него, и извади от нея шепка кафяви бучки захар, която редовно му се гоставяше от завоюваната от неговия пълководец Топлап хан обширна земя на китайския народ, и я погаде на коленичилият войник. Това се смяташе за най-голямата награда, която великият хан даваше на своите подчинени за безукорно изпълнена заповед. Чингис хан се приповдигна пъшкайки, даде знак на войника да си излезе и той пълзешком се измъкна назад от шатрата.

– Е, кажи! – обърна се ханът със суров гърлен глас към говедения тих и спокоен старец, стоящ изправен, от когото въжето, с което бе вързан, все още не беше свалено. Ханът не говореше много, неговите нареждания се изразяваха повече в къси резки движения, с които придворните му бяха свикнали и добре ги разбираха, и само тук-там се чуваше някоя фраза. Чингис хан даде знак да развържат говедения.

– Кажи – повтори ханът, – кажи как ще ме излекуваш.

Старецът го погледна право в очите така, че суровият Чингис хан трепна и наведе глава.

– Според записаните мъдри слова на великия знахар – учител на великия Шейхом – заговори докараният, – когато човек заболее, първо заболява неговата гуша, а след това заболява и тялото му. И ако искаме да излекуваме тялото, първо трябва да излекуваме неговата гуша. Душата на човека трябва да се очисти от всички налети, от неестествените за нея подтици – и тогава тялото се лекува и може да се излекува. Ти мразиш хората, потънал си цял в ненавист към тях, поробваш ги, отнемаш земите и имуществата им, изтезаваш ги и ги избиваш. Всичко това може да направи само една отровена от злото гуша, скована от мрака. Откажи се от всичко това, обикни хора-

та, освобождавай ги от техните потисници и им помагай с каквото можеш за улеснение на техния живот. Тогава в душата ти ще се влее живот, светлина, любов, тя ще се очисти от лошите налепи. Тогава от тялото ти ще се махнат отровите и то ще оздравее.

– Как?! – ревна загъхан в неугържима възбуда Чингис хан. – На тази земя не може да живее свободно друг, освен моят велик и призван народ. Всички други трябва да му бъдат роби, да му служат, а онези, които не могат да вършат това, трябва да се махнат, да се очистят. За моите стага и коне искам земя, земя, цялата земя чак до последното море – готам ще стигнат моите конници, за да се измият копитата на конете им. И ще бъде господар на земята – аз, Чингис хан. Ако знаеш за моята болка някоя трева, билка или корен, за да го сваря, да го глътна, това може. Иначе разни ми такива приказки не мога да слушам и да ги изпълнявам, не мога гаже и да ги мисля! Да се откажа от всичко онова, което съм мечтал цял живот и което вече съм постигнал?! Земята и покорените народи послушно седят в краката ми. Когато кажа *млък*, всичко става и се изпълнява, никой не може да прекърши волята ми. А ти ще искаш от мене да се откажа от всичко това?!

– Това е пътят на твоето лекуване, друг няма – тихо приключи говеденият и гобави: – Всички твои заповеди за хората се изпълняват, само най-важната не може да се изпълни – да излекуваш себе си, да бъдеш здрав.

– Махайте го! – ревна, целият загавен и загъхан, посинял от вълнение, Чингис хан и махна с ръка час по-скоро да изхвърлят говедения старец.

– Да гойдат синовете ми! – изфъфли ханът.

Тихо, безмълвно, като сенки се промъкнаха четиримата му синове: Джуш, Чагатай, Угадай – ниски и набити като гъбови кљуцуци, и по-слабичкият и деликатен люби-

мец на хана, най-малкият му син Тулуй.

– Слушайте, синове мои! Аз и груг път съм ви казвал, че искам да постигна три неща: да завладя цялата земя, като стигна до последното ѝ море, което я заобикаля; да покоря всички народи и да ги направя роби на моя призван да господарува народ; и най-после най-важното, разбирате ли, най-важното е това – да прибера всичкото богатство, което хората имат, събрано от незапомнени времена, защото имаме ли богатствата, гържим ли средствата за живот на хората, имаме всичко в ръцете си – и земята, и послушанието, и покорството им. Тогава само ще съм пълен господар. Първата и втората задача, вие знаете много добре, се осъществяват. Ето, Топлап хан прегази и завладя земите там, откъдето Слънцето изгрява – земите на китайските народи. Джуба и Субатай – прославените ми пълководци, отидоха галеч-галеч и завладяха земите там, където Слънцето залязва, и навярно вече са близо до последното море. Ние с вас прегазихме, завладяхме земите и поробихме народите натам, откъдето идва топлият вятър, и навярно сме близо до края.

Но третата задача, богатствата на народите, тази Колхонда¹⁵⁷, този град съкровищница, където са струпани и се трупат съкровищата и богатствата на народите от незапомнени времена, ние трябва да го намерим и огромните богатства там да станат наши. Доносчиците, които пратих, за да разберат къде е тази грамадна съкровищница, ми донасят, че е натамък, отдето идва топлият вятър, някъде във високите планини зад хорезмската държава, която ние вече прегазихме. Значи и до постигането на тази задача сме близо. Научих още, че този град съкровищница е построен от някакъв си велик покровител на народите, някой си Азман Бера, когото народите почи-

тат с най-топли чувства като техен учител. Той бил и пазителят на Колхонга. Че може ли някой груг да бъде по-велик от мене, да притежава и охранява такива несметни съкровища?! Аз няма да се успокоя, докато не видя това, и ще хвърля всичките си сили, за да завладее този град съкровищница, за да имам неговите богатства – и оттам господството, разбирате ли, пълното господство над цялата земя и пълното покорство и смирение, подчинение на народите по нея.

Последните думи бяха произнесени с голямо възне-ние. Великият хан се загъха, посиня и падна на леглото си безмълвен.

* * *

Чингис хан гледаше и виждаше себе си – той самият лежи посинял, не мърда, нито даже диша. Всичко някак си в него е спряло, притихнало, а сам той е богър, подвижен, без болки, здрав и пъргав като пантера. Някой леко се докосва до рамото му. До него стои човек – висок, строен, красив, с меко изражение, неприличащ на нито един от неговите хора.

– Ти искаш да видиш Колхонга – съкровищницата на човешкия род? Ела! Това твое тъй дълбоко и силно желание ще се изпълни, защото ще бъде от полза за теб.

– Кой си ти?! – троснато запитва Чингис хан, но в този момент се почувства тъй нищожен, безсилен и празен пред някакво непонятно за него могъщество, излъчващо се от този човек.

– Аз съм пазителят на Колхонга, на тази съкровищница – Азман Бера!

Чингис хан трепна и почувства с още по-голяма сила могъществото му – такова, каквото той никога не бе чувствал и не бе мислил дори, че може да има.

– А аз мислех да го побеждавам, да го направя роб! – си помисли той.

Ханът тръгна след него. Чувстваше се млад, силен и енергичен, леко гушаше, без болки, нищо не го гушеше. Минаха през поля и гори, през долини и планини, най-после стигнаха до отвесни високи скали, толкова високи, че върховете им не се виждаха. Влязоха в една цепнатина на скалите, където имаше изсечени много тесни стъпала, по които бързо се изкачиха. Ханът не можеше да разбере как така се изкачва по такава висока и стръмна стълба, без даже да се запъхти. Излязоха на широка площадка, в дъното на която имаше огромна, тържествено изработена от жълт бистър мрамор врата, която бавно се отваряше.

Водачът му посочи с ръка и каза:

– Ето, оттук се влиза в Колхонда. Влез, виж, щом толкова желаеш и с такава жажда мечтаеш за това. Тук е най-голямата съкровищница на земята. Ти си прав, като мислиш, че който има тези съкровища, той ще бъде най-могъщият на тази земя! Ти искаше и да притежаваш тези съкровища – вземи ги, никой няма да ти попречи на това!

Чингис хан трепна и се изуми от почуда, че тъй лесно стигна и се намери пред Колхонда – неговата голяма мечта, и още повече, че с такава лекота, без да вдигне даже ръка, му се дават без никаква пречка несметните богатства и съкровища! Широка, светла и тържествена като изгряващото Слънце порта беше вече напълно отворена, а човекът – неговият водач, някъде изчезна. Ханът се озърна насам-нататък, но нямаше никого, беше съвсем сам. Мина през широката порта и влезе в просторна зала, размерите на която не можеше да обхване. Вътре беше светло, но така, че на всяка крачка, при всяко негово движение светлината се променяше по своя блясък и цвят. Когато очите му

свикнаха, той видя, че е заобиколен от късчета злато и сребро, които светеха като звездички. Ахна той от почуда:

– Толкова злато, толкова сребро никога не съм виждал, но и не съм мислил, че може да има някъде по земята. Значи вярно е това, което моите хора ми донесоха за несметните богатства на Колхонда. И всичко това, както добре чух и разбрах, аз мога да го имам, ей така просто, без война, без бой, без даже да вдигна юмрука си! Чудно, при това няма и никой! Още по-лесно мога да грабя, да грабя колкото искам!

Жадно, с ненаситна алчност протегна ханът и гвете си ръце, отворени да грабят, колкото се може да грабят повече! Не чу той тихия глас, идващ от тези късчета: „Пазете се, ето го нашия убиец!“. И всички тези жълти и бели късчета, които тъй привлекателно лъщяха, се пръсваха и колкото и да се мъчеше поне да докосне някое, то отскачаше и Чингис хан не можеше да стори даже и това. Тичаше, скачаше, за да ги улови, и колкото по-бързо правеше това, толкова по-бързо те се отгръпваха.

Чингис хан трепереше от алчна възбуда, че не можеше поне да се докосне до това несметно богатство.

– Чакай, по-нататък да видя, може би там ще мога да се награбя.

По-нататък той видя звездички с такъв бистър червен цвят, какъвто не беше виждал. Скъпоценните кристали – рубини – примамливо светеха и искряха като пламъчета. Втурна се да граби, но и тук същото! Тези тъй примамливи кристали отскачаха от протегнатите му ръце и също така шепнеха: „Убиецът, пазете се!“. Колко много бяха те и колко по-хубави бяха от онези, които той бе видял и ограбил!

Направи още една крачка напред и ето – други звездички. Те светеха с такава зелена светлина, каквато и

най-тучните пасбища нямат. Бистрите зелени смарагди изриво преливаха чудния си зелен цвят и пак повтаряха същото: „Пазете се, бягайте!“ – и всички отскачаха и му правеха път. Измъчен, ханът крачеше напред.

Ето и други, жълти като пролетни минзухари – скъпоценните топази. Те се отдръпваха и си шепнеха с тих галъовен глас: „Пазете се, ето го!“ Той продължи по-нататък да крачи и престана да прави усилие да хване нещо, защото нечовешка мъка тежеше над него. Ето тук пък други светеха със сочна синя светлина – скъпоценните аметисти. Тъй красиви бяха те, че сълзи от болка покапаха от очите му, когато чу техния шепот: „Пазете се, сторете му път!“. Замаян крачеше ханът все напред, пред него светваха други светлинки, пак сини, но светли като ясното небе – небе като след гъжг – скъпоценните сапфири. Чудната им омая просто го разкъсваше. Затвори очи и пак закрачи, но чу само тихия им шепот: „Пазете се!“ Като отвори пак очи, ето други – бистри и прозрачни, привлекателни като момини сълзи – скъпоценни брилянти.

– Не, не мога повече, ще бягам! – и като хукна напред, Чингис хан само гледаше с болка как те отскачат и само чуваше тихия им шепот: „Пазете се! Бягайте!“

Спря се – пред него бяха събрани топчета скъпоценни перли. Той не можа повече да издържи, строполи се и не мръдна. Усещаше само, че някъде потъва – потъва бавно, като че ли в някаква кална и тъмна каша. Не можеше да гиша, гърлото му гореше от жажда, а хлад като остри игли се впиваше в тялото му.

Най-после ханът почувства, че спря, отвори очи и видя пред себе си човек – своя водач.

– Видя ли Колхонга и нейните несметни богатства, взе ли си колкото искаш, нали никои не ти пречеше за

това? – заговори водачът и продължи: – Тези несметни богатства – най-големите на земята, това са пречистените души на хората, които ти мразеше, ограбваше, изтезаваше, избиваше – и спечели тяхната омраза, затова те бягаха от теб. Ако ти беше спечелил любовта им, те не само нямаше да бягат, но сами щяха да дойдат при тебе и ти наистина щеше да бъдеш господар на земята, на народите и на всичко, което те имат. А сега? Ето, виждаш богатствата, които ти ограби от земите, които опустоши.

Нещо трясна, шумно тракна и една желязна врата, потънала в ръжда, зловещо скърцаща, се отвори.

– Влез, ето тук е твоята съкровищница.

Ханът послушно прекрачи през вратата. Тъмни зъбестии камъни със сила се впуснаха към него, като се впиваха в тялото му, предизвиквайки неописуеми болки. Но това не беше нищо в сравнение с ужаса и болката, които усещаше от скелетите, които гумкаха по главата му със своите кокали като на тъпан и крещяха:

– Хе, ти, който ни взе телата, ето ни сега!

Чингис хан се отпусна и за първи път прошепна:

– Господи, не мога повече!

Сълзи рукнаха от очите му. Настана тишина и той чу тихия глас, който вече познаваше:

– Човек е свободен да прави всичко, каквото иска, но и с него ще правят това, което не иска!

Отвори очи и видя безжизненото си тяло – сгърчено и безмълвно на леглото. Това беше през онзи ден на 1227 г., когато Слънцето прави своя поврат и тръгва на север.

март 1966 г.

АНТАРКТИДА

В края на XV и началото на XVI век Турция е на върха на своето величие. Под нейно владичество е почти целият Балкански полуостров и голяма част от земите на Средиземноморския басейн. Турската флота господства в Средиземно море и гържи в страх и трепет владетелите на все още свободните земи там. На един от корабите на тази флота, заедно със своя чичо Кемал, се намира и младият Пири ибн Хагжу Мохамед.

Пири е роден през 1466 г. в малкото графче Галиполи на Дарданелите. Още от малък е най-близък помощник на своя чичо. Преди да постъпят двамата в турската флота, те са вземали участие в много пиратски набези по търговските кораби. През 1490 г. постъпват на служба при туниския бей. Малко по-късно, разбирайки големите възможности за прогрес и изгода, които те ще мога да имат при турския султан, големия завоевател Селим I, постъпват през 1494 г. като командири в неговата флота.

Пири е изключително способен младеж и рано усвоява до съвършенство не само всичките тънкости на мореплаването, но и уменията да води морски битки като опитен адмирал. През 1500 г. младият, едва 32-годишен Пири, в сражение с испанската флота удържа бляскава победа над нея. Султанът за благодарност му дава като награда почетното звание *Рейс* – което ще рече *вожд*, *водач*, *началник на моряците*. От този момент Пири става Пири Рейс и е адмирал, върховен главнокомандващ на турската флота.

Пири е бил не само моряк и се е занимавал не само със своите непосредствени обязанности, но е бил и крайно

ученолюбив, с неугържим пламък за търсене на знанието, особено в търсене и събиране на сведения за нови непознати земи и морета. Знаел е много добре четири езика и от други още се е ползвал добре. Това му давало възможност да чете и да разбира трудовете на учените от древността, като е изучавал предимно тези, в които се давали географски сведения и описания.

В страните, завладени от турците, особено в Средиземноморския басейн, са се развивали стари големи култури, които са оставили библиотеки с ценни трудове на големи учени, изследователи на много науки, включително и географски: големи пътешествия по морета и океани, описания на далечни и непознати земи.

През 1517 г. турците завладяха Египет. В тази голяма акция флотата взе активно участие. А адмирал Пири прави десант в Александрия. Той знае много добре за съществуването на Александрийската библиотека. Чел е и е слушал за нея като за най-голямото хранилище на знание и мъдрост, оставено от великите хора на човешкия род. Знае също за нейната история и печална съдба, която тя е имала на два пъти досега. През 391 г. заслепена тълпа, тласната от фанатизирани епископи на извратеното тогава християнство, опустошава и изгаря една част от нея. През 640 г., когато арабите завладяват Египет, също е унищожена друга част. А сега Пири знае, че има още от нея.

Щом корабът му прилепва до пристанището, той скача от него на брега и първата му работа е да намери и посети това хранилище на нематериални ценности, преди още да е нахълтала мътната вълна на сухопътната армия, която подлага всичко на плен и пожар. Бързо я намира и с устрем влиза в нея. Там той търси предимно свитъците, написани от древните египетски жреци, в които се

дават описания за далечните земи и морета, които те са посетили с кораби, водени от тях.

* * *

В дълбоката древност, много хилядолетия преди Христа, някои от народите тогава и преди всичко египтяните, са имали добре организирана и ръководена флота, която е могла да прониква до всички краища на света. Много от капитаните на корабите, които са били всякога учени жреци от храмовете, са оставяли описания, скици, карти за посетените от тях земи, а също и сведения за пътищата и моретата, през които са минали, за да стигнат до тях.

Че наистина това е било така, показват някои факти, открити сега в по-ново време. А именно във II в. пр.Хр. граф Пергам в Мала Азия се е бил прославил със знаменитата си библиотека и с учените си мъже там. Като най-ярка звезда от това съзвездие учени хора е изпъквал Кратес Милоски, който бил глава на Пергамската школа. В школата на своите ученици, между многото научни данни, той е изнасял, че Земята е кълбо, сфера, а не плоскост, както се е приемало от протологуите. За по-голяма нагледност пред учениците той е направил кълбо с диаметър от три метра, което е представлявало модел на Земята. На това кълбо изобразил не само отчасти познатите на тогавашните народи континенти: Азия, Африка, Европа, земите на скитите, Гърция, Мала Азия, Египет, Месопотамия, но е изобразил и съвсем непознати за обикновените хора земи и континенти, които нарекъл със странни имена. Така е нарисувал и един континент, простиращ се от Северния полюс до Южния. Северната част на този континент той нарекъл с името Перпеция, а южната - с името Антипо-

гия. Този континент по разположение, форма и контури отговаря, разбира се, напълно на Америка. Друг един континент, изобразен там, наречен от него Антеция, отговаря по местонахождение и форма напълно на континента Австралия, открит доста по-късно – през XVII столетие.

Ние можем да предположим, че сам Кратес не е ходил до тези места, които са нови земи, но се е ползвал от прастари описания на учени хора, които са ходили там и са могли да направят описания на тези земи, скици и карти, които да посочат местоположението им, пътищата, които водят до тях, а също и странните имена, които са имали. Това не подлежи на съмнение.

Триста години по-късно средище на науката е Александрия. В просторните зали на знаменитата Александрийска академия и библиотека са работели плеяда известни учени, между които е бил и големият астроном, географ, математик Клавдий Птоломей.

Той бил убеден привърженик на идеята, че Земята е сфера. Този голям учен не може да не е проучвал трудовете на учениците от дълбоката древност, намиращи се в библиотеката, особено тези, които са давали географски описания, тъй като географията е била негова специалност. В тези трудове Пирей безспорно е намерил подробни сведения за съществуването на някаква най-южна страна, известна под името Антарктида. Той е бил напълно убеден в съществуването на тази земя. Големият авторитет на Клавдий Птоломей, изказването му за съществуването на тази земя, столетия наред по-късно е тласкало смели мореплаватели да я търсят. От всичко това трябва да се извади заключение, че древните мореплаватели са стигали до Антарктида, давали са описания за пътя, скици и карти както за земите, които са срещали по пътя си, така и за самата нея.

Учените географи на древността са били напълно убедени в съществуването на Антарктида. Ето и някои по-конкретни сведения, показващи, че древните мореплаватели са отивали и до най-далечни области на планетата. През 1962 г. военният лекар Рей Шеридан случайно открива на остров Хановър от групата на Соломоновите острови развалини от дъвен храм. Според него още на пръв поглед в тях се чувства влиянието на египетската архитектура от древността. През 1962 г. на полуостров Арнхемленд, намиращ се в Северна Австралия, е била открита скулптура на скарабей, който е свещеният бръмбар на древните египтяни. По йероглифите на скарабея египтолозите от Кембриджския университет установяват, че находката е оригинална.

През месец февруари 1964 г. в долината на река Йорган е била открита гробница, в която имало мумия на жена. При изследването се установило, че тази жена е била погребана 1000 години преди нашата ера. При нейното балсамиране е било употребено евкалиптово масло. Но единственото място, откъдето е могло да бъде доставено това масло, е било Австралия и Нова Гвинея. През 1965 г. австралийският натуралист Дът Ситан открил цяла галерия от скални изображения по планинския склон на Сребърната долина, около Харбертън, която се намира на югоизточната част на полуостров Кейп Йорк в Австралия. В сред изображенията имало едно, което напълно наподобявало нилския папирус. Подобни изображения били открити и в пещерите близо до град Крънс. Египетски папирус в диво състояние се среща около водоемите на Южен Уелс и южния Централен Куинсланд. Но никой не знае кога и как това растение е дошло в Австралия от Египет.

Преди няколко години фермерът Андри Хендърсън от Австралия случайно изровил бронзова монета, която специалистите определили, че е от времето на Птоломея IV, царувал в Александрия от 221 до 204 г. пр.Хр. В 1964 г. край остров Габо близо до Австралия бил изваден от морето съд за вино. След изследването му се установило, че това е испански глинен съд от XIV в. Много предания и легенди също говорят за възможностите на мореплавателите от най-дълбока древност да посещават далечните краища на нашата Земя. Преданията и легендите не са без основания.

* * *

Пири със свойствената му сръчност и усет за ценното бързо претършува остатъците от великата Александрийска библиотека, като се спираше предимно на тези, що се отнасят до географските описания и пътувания. Между тях той намери един обемист свитък, написан на пергамент със свещеното йероглифно писмо, на което са писали жреците от дълбоката древност. Това писмо е съкратен бързопис, нещо като нашата стенография. В този свитък освен описанията на далечни и непознати за него земи са дадени също и много скици и карти за тях. Там той намира такива и за най-южната земя, за която тъй много е слушал да се говори, чел е и е жадувал да отиде. Мъчно, но все пак Пири разбираше от това писмо. Унесен в разглеждане на знаците, скиците и картите, бе забравил за времето.

Страхотното бумтене на тъпани и острият писък на зурлите, което съпровождаше всякога нахлуващата вълна от сухопътната войска в даден град, го изкара от унеса. Пълчищата на турската армия влизаха в Александрия. Той знаеше, че тази тъмна вълна помита всичко напред си. Озърна се, грабна свитъка и бързешком се запъти

към пристанището, където бяха хвърлили котва неговите кораби. Едва се изкачи на своя кораб, погледна към града и видя гъсти облаци дим да бълват точно там, където бе остатъкът от величествената някога Александрийска библиотека – най-голямата пазителка на древното знание и мъдрост. Със свито сърце Пири гледаше безвъзвратната загуба на несъизмеримото богатство. Възгърна дълбоко и за утеха на себе си каза: „Слава на Аллах, поне един бисер от това съкровище имам в ръцете си“.

Когато през останалата част от деня привърши ежедневните си задължения, вечерта се прибра в каютата си, запали лоена свещ и със свещен трепет почна да разглежда с голямо внимание свитъка. Той разбра, че в него има описания, скици и карти на голямата Южна земя, и това особено го вълнуваше.

Дни и нощи подред с търпението и настойчивостта на учен от голяма класа Пири разглеждаше и проучваше всеки йероглиф, всяка карта и скица от свитъка, която се отнасяше до Южната земя. Мъчеше се да я разбере, за да си представи земята, която беше за него тъй интересна и желана. Така загледан, изморен от напрежение, той като че ли задрям.

Но изведнъж пред себе си видя човек – висок, строен, с ясно изразени красиви черти на лицето. Човекът приветливо му се усмихваше и бавно приближаваше към него. Пири се изненада, като го видя, още повече като знаеше, че корабите, и по-специално неговият, се пазят от усилена охрана.

– Не се изненадвай и не се страхувай – започна непознатият с мек топъл глас. – За нас няма преграда, нито пък някаква охрана може да ни спре, когато искаме да отидем при някого. Знай и разбери много добре, че всеки човек

тук, на Земята, който доброволно е взел участие когато и да било в някаква мисия или в каквато и да било задача и е изпълнил ангажимента си към Великите Бели братя, Братята на доброто, Братята на Слънцето, той всякога се ползва от тяхното внимание и услуги, когато се намира в нужда. Хората, които успяват, които са здрави и имат радост в живота си, са тези, които са направили макар и малка услуга и са изпълнили поет ангажимент към тези братя.

Пристъпи ли човек някой техен закон, поеме ли някакъв ангажимент пред тях и след това го пренебрегне, то непременно ще гоиде нещастие. Не затова, че тия братя го искат и налагат като наказание, а защото човек със своите деяния сам прекъсва връзката си с това могъщо течение, наречено живот, и се лишава от всички блага, които то носи. Ти искаш да разбереш тази карта и йероглифите по нея. С радост ти се притичваме на помощ, защото и ти даде принос в нашата задача. Този свитък аз съм го написал и всички карти и чертежи в него, както и този, който е пред тебе, са изработени от мен. Това е направено при едно пътуване до най-южната земя, станало преди хилядолетия, в които ти взе участие. Големите и далечни пътувания всякога са ръководени от някои изтъкнати жреци, запознати много добре със Земята, с движението на Слънцето и Луната и с разположението на звездите на небето. В това пътуване аз бях жрец от храма на Слънцето в Тива, който го ръководеше, а ти бе кормчията. Доидох да ти обясня не само всичко в тази карта пред теб, но и да ти припомня за твоето пребиваване и пътуване по Южната земя.

Пири продължаваше да гледа човека пред себе си, все така вцепенен от изненада, но разбираше, че той му става все по-близък, все по-приятен, по-мил.

Изведнъж погледът на непознатия някак си се отвори и великият адмирал почувства, че сякаш бързо потъва в тъмна непрогледна бездна, треперейки, облаган от страх. Стори му се, че това пътуване в този непрогледен мрак продължи доста време. Най-после тъмнината избледня, стана светло и той видя себе си на голям кораб да гържи колелото, с което се управляваше. Корабът беше голям морски съд, но някак си особено направен, не така, както бяха направени тези, на които той бе адмирал. Корабът малко потъваше във водата, бързо се движеше, лесно се управляваше и менеше посоката си, когато се искаше това. След малко при него дойде висок строен мъж, облечен сълга мантия. Когато Пури го погледна, той с изненада видя, че е същият, който беше в корабната му кабина. Човекът приветливо му се усмихна, извади от пазвата си малко човече, голямо колкото пръста на човешката ръка. Човечето, простряло едната си ръка напред, висеше на тънка нишка, закачена на главата му. Чудно беше това, че както и да се обръщаше корабът, каквато и посока да вземаше той, посоката, която ръката на човечето показваше, не се изменяше. Тя показваше все едно и също направление, независимо от положението на кораба.

– Виж, Зуусугра, погледни – каза с мек приятен глас изправеният до него жрец, – ти малко си изменил посоката на кораба. Той трябва да върви неизменно в направлението, което показва ръката на това малко човече. Оправи кормилото!

Пури чевръсто завъртя колелото и корабът тръгна по посоката, която ръката на човечето показваше. Обърна се след това към жреца и го запита:

– Но защо ме наричате Зуусугра? аз се казвам Пури.

Топла усмивка грейна по лицето на красивия мъж и той каза:

– Като адмирал на турската флота ти се казваш Пири, но сега, 15 хиляди години назаг, като кормчия на нашия кораб, ти носиш името Зуисурга, което ще рече *мъдър, изпълнителен човек*.

– О, Ра! – замисли се Зуисурга, като се обръщаше напред, загледан в безкрайната водна шир пред него. – Колко съм щастлив, че служа на тези велики, пълни със знания и мъдрост хора, какви нови работи виждам и научавам! А това малко човече?! От какво ли е направено то и защо ли всякога е насочило ръката си все в една и съща посока? Какви чудни неща си създал на този свят, Ра, колко безкрайно е твоето знание и мъдрост! Колко голямо щастие за човека е да ги изучава. Затова е гаген животът му.

Той знаеше за големите знания и възможности, които жреците от храмовете на Тива имаха, и със смирение и благоговение гледаше на всеки един от тях. Това го вдъхновяваше и разпалваше жаждата му за търсене на новото. Прег него стоеше един от най-видните жреци от големия храм на Слънцето, който винаги ласкаво и топло се отнасяше към него. Зуисурга беше смирен, послушен и изпълнителен, затова него те избраха за кормчия в това голямо пътуване.

Този път на кораба пътуваше делегация от жреци. Отиваха в Южната земя, за да направят посещение на управителката там, царица Амури.

Жреците от храма на Слънцето и най-вече върховният жрец от дълго време наблюдаваха бурни промени в диска на Слънцето – грамадни изригвания, множество от големи петна там и бързо образуване около него на комети. Те заключиха, че князът на злото се е активизирал и е в бурен пристъп. Със своето дихание той иска да спре живота не само на Земята, но и на другите планети от слънчевото семейство. Жреците бяха основателно разтрево-

жени, още повече че и от техните братя на Атлантида се бяха получили също такива тревожни сигнали. В тази напрегната ситуация върховният съвет на жреците се беше събрал на съвещание, за да обсъди създалата се обстановка, и намери, че на най-голяма опасност от пристъпа на злото засега е изложена Южната земя. Те изработиха послание, което да бъде занесено там от най-мъдрите жреци. Като отидат на самото място, те ще бъдат от най-голяма полза не само с посланието, но и с личното си присъствие и мъдрите си упътвания.

За това тъй галечно пътуване и плаване беше приготвен голям, специално направен кораб с всички съоръжения и припаси, необходими за изпълнение на сериозната задача. В посланието се предупреждаваше владетелката Амури, че над цветущата ѝ земя е надвиснала смъртна опасност. Диханието на княза на злото, който тъй много се е активизирал, ще засегне най-напред нейната страна, най-цветущия кът на планетата, рая на тази Земя. Хората, които живеят там, напоследък са се поддали на неговото влияние, на неговите помисли, в резултат на което се е събудило съмнението, недоволството от порядките на този прекрасен свят, в който живеят. Събудило се е също чувството за лакомия, чувството за свое, за отделност. А то е най-опасното, защото разпокъсва хората, внася в тях съмнението, раздора, завистта, омразата. Любовта, тази могъща обединителна сила, почва да се губи. По този начин чудно красивият колектив, щастливото общество, където всеки живее и се чувства като клетка на един организъм, почваше да се разпада и колективът отиваше към гибел, тъй както и човешкото тяло. То е колектив от много, много клетки, обединени от една идея – да се изпълни определена задача, като се даде възможност на творението на Бога да се прояви. Промъкне ли се в това тяло чув-

ството на разединение и анархия, почнат ли да се разкъсват връзките между отделните клетки – всяка да иска да живее сама за себе си, без да се интересува за общия живот, за общите интереси, тялото залинява и умира. Животът престава да тече там, където цари безредието.

Дни и нощи наред, блъскан много пъти от вълните на океана, корабът вървеше все напред, на юг, насочван по посоката, която малкото човече, провиснало на тънката нишка, показваше. При кормчията често идваше великият жрец, за да оправят посоката на кораба. Зуусугра изпитваше безпределна почит от увереността и спокойствието на жреца. От него лъхаше някаква могъща сила, която предразполагаше не само към движение и вяра, но и сила, която гържеше в покорство времето, ветровете и водите на океана.

През това дълго пътуване Зуусугра видя и преживя много нови неща и чудеса. Богат беше животът му от преживелици и впечатления. Чудо бе за него и смяната на деня и нощта, която ставаше през това дълго пътуване. Отначало нощта ставаше все по-дълга и по-дълга, а денят намаляваше; после Слънцето набързо се показваше и се скриваше зад хоризонта. Накрая то залезе и повече не се показва. Там, на изток, идваше бледа зора, която с течение на времето намаляваше, докато и тя се изгуби. Дълго пътуваха под светлината на Луната, а идваше време и нея да я няма. Тогава оставаше само бледата светлина на звездите. След дълго време отново засия на изток, после набързо се показва Слънцето, което все по-дълго и по-дълго се заседяваше ниско на хоризонта. Най-после то почна да се движи немного високо в кръг и престана да залязва.

– Защо е така? – запита веднъж Заусугра жреца, който беше дошъл отново да оправя курса на кораба, показвайки му Слънцето.

– Това сега не можеш да го разбереш. Когато се върнеш, в школата ще научиш – отговори меко неговият учител.

Заусудра погледна жреца и му направи впечатление, че лицето му е особено радостно, богдро, приветливо, усмивка грееше на него. Малко след това една зелена ивица се показа на хоризонта.

– Земя! – извикаха тези, които бяха на палубата.

По целия кораб настана тържествено оживление. Всички излязоха навън. Зелената ивица все повече и повече растеше и вече ясно се открояваше могъщата растителност, която покриваше земята. Ето, виждаха се вече и хора.

Корабът бавно се движеше и прилепна до един пристан на брега.

– Южната земя! – каза с тържествен израз жрецът командир.

Слязоха на брега и след почивка се отправиха навътре, където на невисок хълм се издигаше дворецът на царицата Амури. Гостите бяха посрещнати с особено голяма почит и уважение към всички още в подножието на хълма от самата царица, заобиколена от тържествена свита. Заусудра не беше виждал такова красиво същество. Висока, стройна бе царицата, със сини очи, като ясното небе след дъжд, с руса и къдрава коса, с бяла кожа, с лека походка, като че ли не се опираше на земята; тя имаше вид на някое неземно същество. А когато заговори за поздрав, това не беше говор, а някаква тиха, изпълнена с чар вълшебна музика. Като я гледаше, той от вълнение не беше на себе си. Струваше му се, че ей сега ще се разтопи и ще се разнесе наоколо.

Царицата ласкаво се усмихна на всички и ги покани да я последват към двореца. Когато пристигнаха там, жре-

ците и тя влязоха в грамадна зала. Вън, в преддверието, остана помощният персонал. Разположени на удобни кресла, пред маси, отрупани с всевъзможни плодове и други непознати за никого неща за ядене, с всевъзможни сокове и питиета, те отгърваха и се радваха на богатствата и изобилието на чужната земя.

Заседанието в залата продължи дълго. Жреците се изказаха, а и самата царица отбеляза, че смъртоносното дихание е вече налице. Чувства се бърза промяна на времето, става все по-студено и по-студено.

– Голяма промяна има във всичко, и то в лош смисъл – отбеляза върховният жрец, – от последното ми идване тук. Върховете на планините през дългата нощ се покриха със снегове. Положението е критично и нищо не може да се спаси. Разрушителните сили са в настъпление. Не след много страната задълго ще остане под тежкия леден ботуш на злото.

Обмислиха мерки как да се изтеглят ценностите от тази страна: знанието и опитът на вековете, донесени от мъдреците тук.

Когато заседанието свърши и жреците заузлизаха, по лицата на всички тежеше безпределна мъка и скръб. С наведени глави те бавно се оттеглиха на почивка. Само върховният жрец, жрецьт капитан се доближи до Зуисудра и му каза:

– Ето, сега вече мога да ти покажа и разясня всички знаци и неразбрани за тебе йероглифи и петна на картата, която съм направил и която ти имаш сега.

И двамата като че ли се вдигнаха и се понесоха над обширната земя, като гържеха в ръцете си картата.

– Ето, виж това петно с тъмни багри на картата. Това е тази планина, която ти виждаш под нас, а йероглифите,

които има върху петното, означават имената, размера и височината на отделните върхове на тази планина. Посветлите ивици и петна на картата – това са долините, които се спущат от планината, и полетата, които виждаш пред себе си. Сините криви линии, които са по средата на долините, са реките, които текат по тях. Йероглифите показват дължината и големината им. Сините петна показват езера, а йероглифите по тях показват размера им и височината, на която те се намират.

Така, летейки над цялата земя с карта в ръка, Зуисугра виждаше всичко и му стана ясен релефът и формата на Южния континент, разбра всичко по загадъчната карта.

– Доволен ли си? Разбра ли всичко? – запита жреецът своя ученик.

– Разбрах! – с чувство на безпределна благодарност отговори Зуисугра.

– Искаш ли още нещо? – с топлота продължи жреецът.

– Искам да видя още веднъж Амури, царицата на тази райска земя.

Излязоха на просторна тераса, постлана с чудно обгренени мрамори, блестящи в дивна хармония на цветовете под косите лъчи на Слънцето. Паранетът беше направен от злато. Там на разкошен трон, обсипан със скъпоценни камъни, които караха слънчевите лъчи игриво да подскачат, седеше царицата. Лицето ѝ изразяваше мъка. Загледа на в галечината на океана с този тъжен поглед, тя беше още по-красива.

Жреецът влезе заедно със своя ученик. Неговата скромна, но излъчваща могъща сила осанка тържествено се открояваше в разкошната обстановка. Когато доближи

до царицата, тя трепна, като че ли се събуди от някакъв унес. Каза нещо, което Зуусугра не разбра. Стана, доближи до младежа ученик, ласкаво му се усмихна и протегна ръка за поздрав. Бедният кормчия! Когато ръката му се допря до нейната, дишането му спря, земята под краката му се завъртя и той едва не падна на нея. В погледа на царицата имаше такава топлина, мекота и нежност и те тъй дълбоко отекнаха в гушата му, че останаха там през всичките му бъдещи животи. Какво нещо е Любовта, най-големият дар, който Ра може да даде! След като му премина малко от този смут, той вдигна глава, погледна жреца, с което искаше да изрази своето задоволство от направената му чест. Тогава жрецът му каза:

– Помни, твоята задача отсега нататък, като се върнеш при султана, е да посочваш пътищата по моретата и океаните, да откриваш на хората новите земи, за да могат те да влизат във връзка помежду си, да ги изучават и да общуват.

Топла, но пълна с мъка усмивка трепна по лицето му и всичко някак почна да избледнява пред очите на Зуусугра.

* * *

Силни гърмежи се разнесоха. Пюри се сепна, отвори очи, погледна през себе си и наоколо. Свещта беше отгавна изгоряла. Той погледна през прозореца на своята каюта. Навън беше светло, Слънцето ярко грееше, зурли и тъпани биеха до скъсване. Султан Селим I, яхнал горест кон, обкръжен от своята натруфена свита, тържествено влезаше в Александрия. Беше 1517 година.

– Каква суета, каква залъгалка е всичко това, което става тук, пред онова, което преживях – си мислеше Пюри. – Не, това беше най-голямата реалност, която някога съм преживял.

Картата бе в ръцете му и той я разбираше вече до най-малките подробности. Пири се затвори в себе си и с целия си жар и добросъвестност се залови за изпълнение на поставената му от неговия учител задача. Най-напред трябваше да погнесе на хората целия свой опит и знание за географията на Земята. Приготви много карти, които издаде в голям Атлас, наречен от него *Бахрие*, което ще рече *Книга за моретата*. В нея има 210 великолепни географски карти на всички страни заедно с описания за тях. Изпълнението и точността на книгата векове наред не е било надминато от географите. По същото това време той създава пълната карта на Земята, която погнася на султана. От нея обаче е останала досега само една част.

През 1520 г. на престола на могъщата тогава Отоманска империя се възкачва султан Сюлейман I, наречен още Великолепни. Той назначава Пири за адмирал на източния турски флот в Индийския океан и на водите заг пределите на Червено море. Планът на султана е бил да се подготви флотата му там за поход към Индия.

Пири обаче не оставя своята географска и картографска работа, като през 1526 г. съставя нова голяма карта на целия свят, изработена върху кожа на газела. В нея много ясно и точно са изобразени не само всички земи, но е изобразен и целият континент на Антарктида, и то с планините, върховете, долините и реките, тъй както са те, без да са покрити със сегашните ледове, и то с точност, която и в днешно време се определя с неимоверни усилия.

* * *

В последните години на нашето време големите и богати гържави изпратиха експедиции, установиха на Антарктида научни станции, които освен с метеорологични, се занимават и с геологични и минералогични изслед-

вания. При тях бяха открити под дебелия лед възлищни пластове и вкаменени гървета. Учените от Илинойския университет и института *Карнеги* във Вашингтон са ги изследвали по радиовъзглеродния метод и са установили, че тези гървета са живели и расли преди 15-16 хиляди години. А наскоро главният специалист по ледовете на френската полярна експедиция Клог Лориус определя, че началото на залежаването на Антарктида е станало около 9-10 хиляди години преди нашата ера.

* * *

Картата на адмирал Пири Рейс е предмет на задълбочено изследване и внася неимоверно възмущение всред учения свят. Преди да отиде на новото си назначение като адмирал на турската флота в Индийския океан и на водите на изток от Червено море, султанът възлага на Пири да ръководи битката срещу Венеция и нейната флота.

Когато в утрото преди сражението великият адмирал се изправи, за да се помоли на Аллах за успех в тази битка, той видя пред себе си своя учител, върховния жрец. Лицето му бе така сериозно и натъжено, както Пири при никой друг не бе виждал. Жреца бавно се доближи до него и със сериозен тон му каза:

— Ти пое доброволно ангажимента пред нас да работиш за опознаването на хората от всички краища на планетата, като им посочваш с картите, които изработваш, пътищата по вода и суша за всички земи по нея. Между народите трябва да се установят по-добри връзки, за да се обикнат и да настане добра обмяна между тях, а не да продължават да воюват, да убиват, да рушат и да ограбват чуждото. Това внася омраза, ожесточение и разединение между народите. Заради твоето непослушание ти ще заплатиш с

главата си, но не защото ние го искаме и не защото това е наше наказание, а то ще ти се наложи като на проводник на злото. Такъв е неумолимият закон на Немезида.

Великият адмирал Пири Рейс изгуби сражението с венецианската флота. Султан Сюлейман Великолепи не обичаше победените, макар те да са допринесли много за величието на империята. Разярен от тази неприятна за него вест, той заповяда да отсекаат главата на великия адмирал. Присъдата бе изпълнена веднага.

март 1971 г.

ХОРА И БОГОВЕ

На 19 май 1798 г. Наполеон¹⁵⁸ с една флота от 328 кораба и натоварени на тях 38 000 войници с всичките им снаряжения тръгва от пристанището Тулон на поход към земите на Изток, на първо място през Малта за Египет.

Дни и нощи преди това той живее с образа и подвизите на ненадминатия дотогава завоевател на гревността Александър Македонски. Жадувал не само да го догони, но и да го надмине по слава, като осъществи и онова, което този завоевател не можал да постигне – да завоюва перлата на тогавашния свят – Индия.

Но той, както и груги изпратени на Земята водачи на човешкия род, не знаеше, че светът се управлява от виши разумни същества, а хората са само изпълнители. Тези същества определят задачите, които избраните от тях хора има да изпълнят, границите, до които ще се разпростре тяхната дейност, и начина, по който тези задачи ще се осъществят.

Докато избранниците следват пътя на зададения план, те имат съдействието и подкрепата на тези богове и минават за гениални. Щом обаче си позволят да излязат от рамките на определената програма, тези хора изгубват подкрепата и съдействието на разумния свят и тяхната гениалност се загубва. Защото гениалността е израз на един колектив. Гениалният човек е израз, проводник на колектив от по-висши същества, които работят за него, като го напътстват, подпомагат и улесняват в постигане на поставената му задача. Тук обаче Наполеон е тласнат от едно прекомерно честолюбие, амбиция, жаж-

да за слава и власт, от една грандомания за безпределно могъщество. Тези прояви всякога прекъсват връзката на човека със света на боговете. Облаган от тези устремии, Наполеон помисли, че може да си позволи всичко, излезе от рамките на своите задачи, от поставения му план, провали се в тази си акция и стана нужда 15 месеца по-късно да избяга от Египет като дезертър.

Боговете обаче са могъщи, обвити с ореола на една непозната за човека мъдрост. Те имат способността да използват и грешките на хората, за да ги тласнат напред по пътя на светлината и прогреса.

На борда на френските кораби освен войниците, оръдията и всички снаряжения за водене на война, са се намирали и 175 цивилни учени: астрономи, физици, математици, химици, минералози, инженери, техници, художници, писатели, снабдени с всички книги относно земите – цел на новите завоевания, както и много сандъци с тогавашната научна апаратура и уреди за измерване. Между тях е и барон Доминик Виван Денон¹⁵⁹.

Баронът е бил един всеотранно надарен човек. Голям художник, литератор, с интерес и към миналото, и към настоящето – една чувствителна емоционална натура, голям поклонник на красотата и изящството. Човек с мек, приятен характер, с изящни маниери, извънредно добър компаньон и прекрасен разказвач, умееш да внесе в компанията всякога новото и интересното. Всички го обичали – и мъжете, и жените били очаровани от него. С това свое богатство той бързо се възкачил по стълбата на човешката йерархия. Минал през дипломатическата кариера, станал всеобщо уважаван и почитан член на най-висшите за онова време аристократични среди.

По времето на Людовик XV¹⁶⁰ бил особено много протежиран от мадам Помпаур¹⁶¹. По-късно като секретар

на френското посолство в Петербург станал любимец на Екатерина I⁶². По-късно бил дипломат в Швейцария. През свободното си време между другото се занимавал с литература. Писал увлекателни и приятни за четене разкази, новели, а като художник се проявявал с голям талант. Неговите картини се приемали с всеобщо одобрение и му извоювали членство в Академията. Запознал се и с галантната Жозефина⁶³, която също е възхитена от неговите качества и го препоръчва на Наполеон.

Наполеон, виждайки в негово лице един прекрасен компаньон и оценявайки възможностите му за ценен сътрудник, го взема със себе си като близък другар, приятен събеседник и полезен човек в похода си към Египет.

Двете гениални личности извървяват за известно време част от своя житейски път наедно. Но каква е разликата в тях? Докато единият е човек на резките отсечени прояви, човек на заповедите, декретите, кодексите, с голям замах, вълнуващ се от грандиозното, величавото, движен само от своя ум, подчертаващ изгодата и средствата за постигане на проекти, галещи голямото му честолюбие и амбиция, другият е мек, подвижен, гъвкав, весело разположен, ромолящ като планински поток, с тънко, остро и будно чувство, готов да възприема и най-незначителното, но и с голям талант точно да го отрази. Той рисува и описва с голям интерес и с подробности всичко, каквото срещне и види, и то точно така, както е, с онзи реализъм, на който може науката да се осланя. Няма е понятие от импресия и експресия – две гуми, които некадърниците рисувачи измислиха, за да прикрият своите неспособности и които, облагани от злъч и злоба, нарекоха така първите занаятчии фотографи. Такава злъч и злоба не засяга големите таланти, не засяга и Денон. Неговите рисунки и всички

описания са дали на учените неоценим материал за изследвания и сравнения.

Когато Наполеон избрал Денон, за да го включи в египетската експедиция като сътрудник в областта на изкуствата и като събирач на всичко ценно, което трябва да се покаже на народите от другите страни, той е направил един от рядко щастливите ходове. Ако Наполеон успя да завоюва Египет с армия и с най-голяма за онова време военна техника едва за една година, то барон Доминик Виван Денон само с ръка и молив завоюва земята на фараоните за вечни времена, като разкри величието на отминалия свят с целия му реализъм.

Аташиран към младия и способен Наполеонов генерал Дизе¹⁶⁴, чиято армия с устрем се носела към горния Египет по петите на отстъпващия вожд на мамелюците¹⁶⁵ Мураг бей, Денон заедно с тях влиза в Тива – древната столица на фараоновата империя.

* * *

Импозантни храмове, израз на могъщо творчество, го привличат не само като архитектурни творения, но най-вече като хранилища на множество рисунки, барелефи, скулптори, знаци и безброй йероглифи, които той, макар и да не разбирал, изписвал точно.

Влизайки в големия храм, стъпка по стъпка, той се увлича от това ново и чудно за него творчество. Изведнъж се оказва в една голяма зала, загледан в красива изящна скулптура, но след възхищението си от нея се опомня и разбира, че е заобиколен от входове и коридори. Дълго се лута из тях, без да може да разбере откъде е влязъл и откъде може да излезе. Изплашва се, но чувствителната и емоционална натура на барона разбира, че една молитва може да му по-

могне за излизане от тежкото положение. Пада на колене и почва да се моли пред изящната скулптура, за която се досеща, че е на богиня.

Унесен в молитвата, той изведнъж схваща, че статуята се раздвижва и че пред него не е студената, изваяна от мрамор фигура, а жив човек. Той вдига глава и наистина вижда пред себе си същата тази скулптура в плът и кръв, топла, да му се усмихва. Тя слага ръката си на главата му и му казва:

– Не се тревожи, ти си влязъл в храма на Хатор¹⁶⁶, богинята на Любовта. В този храм не може да се случи нищо лошо на никого. Ти си дошъл тук да изучаваш историята на народите, които са живели и населявали тази страна. Твоего усърдие, усилие и жажда да проникнеш и разбереш това минало е похвално. Знай, че ние всякога с особено удоволствие следим и наблюдаваме онези хора, които с постоянство, усилие и добросъвестно усърдие търсят истината. Тях ние улесняваме и ги насочваме да я постигнат. Истината е нещо велико, тя се дава на способния и трудолюбивия. Каквато и да е силата на казаното, истината има преимущество. Макар за човека, който я търси и открива, да е нова, тя е винаги по-добрва от всичко. Хората не разбират това, приемайки, че тя е започнала да съществува едва тогава, когато те са я открили.

Денон вцепенен гледал с изненада образа на фигурата с божествена осанка, стояща пред него.

– Стани и тръгни с мене! Ти ще видиш и ще разбереш онова, което не би могъл по друг начин да научиш. Ти трябва не само да видиш една история, но и да разбереш онези вътрешни закони и принципи, на които тя е подчинена, и пътя, който човешкият рог ще трябва да измине, докато уреди тази земя, която му е дадена, за да се учи и да придобие онова, което ние имаме и сме – да стане като нас.

Образът се задвижи и Денон тръгна послушно след него. Дълго вървяха по някакъв коридор, който се извиваше като спирала. Той беше осветен със слаба, но много приятна синкава светлина. Най-после излязоха на една пръстеновидна тераса, от която пог тях се виждаше чудна градина, ярко осветена, потънала в свежест, цветя и плодове, с бистри потоци, които весело ромоляха. Денон гледаше в захлас тази гивна земя и не можеше да си представи къде по лицето на Земята може да има такъв райски кът, още повече тук, в тази пустиня Сахара.

– Харесват ли ти тази земя и богатствата, които ти виждаш на нея? – подхвана отново богинята. Такава беше земята, на която ти си сега и която с такова старание искаш да изучиш. Тази страна гонреди 8000 години се управляваше от богове. Но виждаш ли, обърни се, погледни извън терасата.

Богинята се обърна, като посочи с ръка на барона към непрогледния мрак, който цареше там.

– Виждаш ли?

Данон вперил очи и от светлината, която излизаше от посочената ръка, можа да различи два гиганта, завързани с тежки вериги на грамадни отвесни скали.

– Това са също като нас богове – богове на разрушението – богът на гордостта и непокорството и богът на недоволството от създадения божествен порядък. Когато боговете управляваха хората, на Земята беше такъв рай, какъвто ти видя. Тези богове бяха свободни. Вмъкнаха се между хората и насадиха в техните умове недоволство дори и от това, което имаха, неблагоприятност и нагменност. Ние не познаваме по-неблагогарно съществуване от човешкото. Хората възроптаха от боговете и техния порядък. Боговете се оттеглиха и пратиха царете да управляват човешкия рог. Царете и фараоните, чиито гробници ти

търсиш, бяха обикновени хора с всичките човешки слабости, но се предрешиха и се представиха като богове, за да имат обаяние и да владеят послушанието на хората. Тези двама богове, оковани вече от нас, които ти виждаш, разлиха в царете чудовищна жажда за власт, за богатства, за много земи. В осъществяване на това започнаха небивали насилия, заробвания, грабежи, убийства и разрушения. Благотатта Божия се оттегли, злото попари и изсуши всичко и гъжговете престанаха да ваят тук. И тази земя, на която сега си дошъл, дотогава рай, стана пустиня. Ето, да ти покажа какво направи само един от по-късните фараони, дошъл с името Рамзес II¹⁶⁷, управлявал тази земя 1220 години, преди да дойде между вас, хората, главата на нашето братство – Христос.

Този човек беше с нисък лоб, показващ липса на каквото и да било зачитане и благоговение към създаденото, колкото и велико да е то, с добре развита долна част на челото и със значителна ширина на главата, с малки присвити очи и орлов нос, с тънки изпъкнали скули и голяма присвита уста с тънки устни. Това е човекът, който ще даде път и ще стане проводник на една чудовищна амбиция, на честолюбие и устрем да се заробва, да се руши. Той завладя и ограби земите на плодородния полумесец, доведе грамада хора като роби тук, за да му построят храмове, паметници, величави статуи – на него и на неговата жена, но най-лошото – помете една чудно цъфтяща култура на остров Крит. С това хората страдаха, озлобяваха се и между тях се насаждаше омраза. Това бяха разрушителни сили, които се натрупаха тук, на Земята, и биха я пръснали, както един могъщ взрив би направил това. Ние ги оковахме и ги впрегнахме на работа, за да се справят те с тези сили, които станаха причина за човешките страдания. Всеки, който прави погрешки – и хора, и богове, трябва да си носи последствията и да ги поправя...

В този момент окованите богове се размърдаха и земята се залюля, затресе се, забумтя. Денон изплашен се сви пред нозете на своята водачка, като плахо я поглеждаше изпод вежди. Той срещна само топлата усмивка на богинята.

– Ето, да видиш как стават малките и големите катаклизми на Земята. Земетресенията и вулканите са канали, съществуващи още преди човека, през които преминават тези разрушителни сили.

Денон гледаше, слушаше с почуда и не можеше нищо да каже, защото всичко това беше за него ново и крайно неочаквано. Успя само да промълви:

– Нима вие, боговете, изоставихте човешкия рог?

– Не, не! – подхвана Хатор, богинята на Любовта. – Вие за нас сте деца и тъй много ви обичаме, както майките обичат своите деца. Ние страдаме повече от вас, когато правите грешки, и търсим всякакви начини да ви помогнем, за да се изправите. Много старателно и с голямо внимание подбираме хората, които ще пратим, за да управляват един народ, за да получи той една поука, което най-често става с цената на много човешки страдания, или ги изпращаме да уредят някои въпроси, които ще улеснят човешкия прогрес, когато назреят условията за това.

Баронът се усмихна, озарен от една мисъл, и плахо погледна богинята:

– Кажете ми – нерешително подхвана той, – каква задача има нашият водач, император Наполеон?

– Ела – подхвана богинята, като направи знак на Денон да тръгне след нея.

Вървяха по същия коридор още дълго и стигнаха до една ярко осветена зала. На пода ѝ беше разстлана фигура като релефна карта на Европа.

– Ето, виж, това е вашата страна. Виж народите, които живеят в нея.

Денон погледна и му се стори, че със светкавична бързина полетя към картата и спря, когато стигна там. Намери се всред хората, които живеяха на тези земи. Чувствителната му природа поглъщаше един непоносим гнет, утеснение, липса на простор, на свобода на мисълта и действието, усещаше една обща мъка от ограниченията, които налагаха папската и феодалната власт, почувства и безумието на вечните войни, които имаше там. С всеки изминат миг този гнет и мъката растяха с чудовищна бързина и той разбираше, че вече се задушава, не може да диша и още малко ще свърши. Падна на земята и едва стенойки, Денон промълви:

– Моля те, избави ме от този ад!

Повече нищо не помнеше. Един лъх над него му даде възможност да отвори очи. Той се видя лежащ пред нозете на богинята, която го гледеше с поглед, проникващ във всяка негова клетка и носещ живот и радост.

– Ти разбра – започна отново богинята – нещичко от мъката на народите там. Времето гойде и ние решихме вече да ги избавим, както избавихме и теб. Затова изпратихме човек – най-способния, най-смелия, най-подходящия, защото засега боговете не могат да слизат и да оправят отношенията между хората. Ние ще слизаме да ви даваме светлина, за да се учите да оправяте тази Земя. Изпратихме Наполеон, вашия император, да изпълни три задачи: да премахне феодализма и светската власт на папата, да обедини народите в Европа в едно семейство, под един покрив, в една държава, където всички да живеят като равни и свободни. Първите две задачи той ще осъществи, но за третата ще се провали, защото стъпи вече на хлъзгавата почва на ласкателството, честолюбието и грандомания-

та. Но не мисли – със сериозен тон продължи богинята, – че когато ние дадем един план, той може да се отмени. Имаме здрави клеци, за да убедим хората, че планът, който даваме за всяко нещо, е единственият възможен. Пътят, по който трябва да върви човечеството, даден от Всемирното Бяло Братство, е най-добрият, защото е опитан. Народите в Европа ще минат през чудовищни страдания, за да стигнат до това.

Данон слушаше и мълчеше, изтръпнал от величавата сцена, и напрегнато мислеше:

– Как мога да кажа това на хората, пък и кой ще ми повярва? Ще ме вземат за смешен.

Богинята даде знак и те отново тръгнаха. Коридорът ставаше все по-светъл и по-светъл. Меката приятна светлина се губеше, замествана от дневната, която ставаше все по-силна. Ето и изхода, палмите и величавия Нил.

Денон се изпъна, пое въздух с пълни гърди, изправи глава, озърна се и можеше още да види избледняващия образ на богинята, която му шепнеше:

– Разбра ли, че в храма на Хатор – богинята на Любовта, не може нищо лошо да се случи никому?

Барон Доминик Виван Денон след това написа най-капиталния до днес труд за човечеството, изпълнен с рисунки, гравюри, знаци, йероглифи и всичко онова, което бугното му око и съзнание можа да види и опише. Той отвори очите на народите за страната на фараоните, тази чудна страна на богатата гревна култура, погребана от горещите пясъци на Сахара. Но може би за да не го сметнат за луд, нищо не написа за преживяната от него чудна история.

януари 1969 год.

ФИЛИП АУРЕОЛ ТЕОФРАСТ – ПАРАЦЕЛЗ

За раждането на един гений в даден род е необходимо много преди неговото идване членовете на този род и неговите родители да са имали и обработвали качества, необходими, за да могат да послужат за неговата изява. Членовете на рода и родителите му са поддържали неговото усърдие и интересите, в които ще се прояви. Тези качества и подкрепата от рода, без значение на отношението на околните, са създали предпоставки за идването на гений в този род.

Големите исторически събития, преживявани от човешкия род, много пъти са следствие на незначителни подтици и цели. Всъщност за тях се крие един могъщ и разумен план за разкъсване на една инертност и на затъпяващото повтаряне на баналното ежедневие и за тласкане на човечеството към един нов начин на живот, към една нова мисъл, към едни нови идеи. При такива случаи е налице едно грамадно раздвижване на народите. То е, което създава контакта, обмяната на привычки, мисли и идеи. Тази обмяна става причина за зараждането на нещо по-ново в облика на народите и с това човечеството прави крачка напред по своя еволюционен път. Такова едно епохално събитие са били кръстоносните походи.

На състоялия се през 1095 г. Клермонски събор папа Урбан II¹⁶⁸ прокарва идеята да се проведат кръстоносни походи за освобождението на светите места и Йерусалим, поробени от селджукските турци. Още на следната година, през 1096 г., под водачеството на Петър Аменски – раз-

пален католически свещеник – тръгва първият поход. Тези походи на няколко вълни продължават до 1270 г.

Христос е най-великият човек, който някога е идвал на Земята. Той донесе и показа на човешкия род единствения и най-правилен път, по който човечеството трябва да върви, за да живее щастливо на Земята. Той е имал ученици и слушатели, на които е говорил в продължение на ред години, като им е разкривал дълбоките закони и тайни на Природата. Трябва да приемем, че записаното в Новия Завет е само трошица от онова, което е говорено и е станало тогава. След Него Неговите ученици, в обособени от тях групи, са продължили да проучват, да разискват и да се загълбочават в онези знания и мъдрости, които техният Учител им е дал.

Знае се, че един от тези ученици е бил Йоан – най-любимият на Христа. Той е проявил най-голяма дейност след заминаването на великия му Учител. Основал е школа, където жадните за знания и за проникване в дълбоките сили и двигатели на видимия свят, за които Христос е донесъл най-много светлина, са се учили и са били напътствани на първо време от този ученик. Тези школи в светите земи са просъществували до пълното им заробване от турците. Кръстоносните походи са изиграли важната роля за това, да се прехвърли християнската мистика и мъдрост от земите на предна Азия в Европа.

Когато почват кръстоносните походи, те се провеждат от хора, които повече или по-малко са имали известни идейни подбуди, хора идеалисти, които освен мисълта и грижите за ежедневието са имали и по-други интереси. Тяхната мисъл се е вълнувала и е жадувала и за нещо по-друго, по-ново, и идвайки в светите места, те са се натъквали на тези школи и са могли да вземат много от онова бо-

гатство на мисли, знания, мъдрост и идеи, които е имало в школите.

В Йерусалим група рицари, натъквайки се през 1118 г. на школа, създадена от Йоан още в първите времена, основава свой орден, клан от привържениците и последователите на тази школа, наречени по-късно *йоанити*.

В тази школа по онова време са се изучавали, както се разбира, великите окултни науки: еврейската кабала, халдейската астрология, египетската магия, арабската медицина и алхимия; с други думи всички онези науки, при които се създава и укрепва силата на човешката мисъл, способна да прониква и да твори. В тази школа се е прокарвала идеята, че няма нещо по-велико, по-могъщо от мисълта. Тя е способна да твори и да променя всичко.

В един разговор с Учителя за събитията, които преживявахме в последното време от неговото земно пребиваване, Той каза: „Побеждава онзи, който по-добре мисли“. В своите изказвания Учителя всякога е подчертавал като най-важна задача за ученика укрепването и усилването на мисълта.

По времето, когато тези рицари са основали своя клан от школата на Йоан, арабската култура е беряла плодовете на своето голямо величие. Тя е получила своята подкваза, основа и тласък от християнството, на първо място от цариградския патриарх Нестор – борец и пламенен защитник на истинското християнство. По това време 105-те труда на Авицена – най-яркият неин представител, са шествали вече извън границите на Средна Азия и са били посрещани с изключителен интерес от всички по-събудени хора. Особено 5-те тома на медицинския му *Канон*, който векове наред е бил настолна книга на всеки, проявяващ интерес към медицинските науки.

Освен с медицинските науки арабите са се занимавали и с алхимия. Смесването на няколко вида вещества и получаването на нови посредством загряване, дестилация и реди други процеси от подобен рог, е правило изключително смайващо впечатление на онези, които са се занимавали с тази дейност. И малките успехи, които тогава са имали, занимавайки се с тази дейност, са им давали правото да мислят, че е възможно да се получава по някакви пътища всичко, включително най-желаните неща за всеки човек – младост и злато. В това отношение особено много са се проявявали и са дали арабските алхимици.

Знаменитият алхимик, лекар, фармацевт, математик и астроном Джабир ибн Хайян, наречен по-късно от европейците *Гебер*, е живял между 721 и 815 г. Голяма известност като алхимик е получил и Абу Бакр Мохамед Ал Рази, наречен *Разес*, живял между 864-925 г. Техните трудове по алхимия, както и трудовете по медицина на Авицена и другите арабски учени в тази област, са се изучавали особено усърдно в школата на йоанитите.

Дядото на Парацелзий, който бил владетел на земи и е имал замък в Швабска Юра, е бил много усърден и виден член на ордена на йоанитите и е проявявал голям интерес към всичко, което там се е изучавало и изпълнявало. Доколко е бил предан и усърден член на този орден личи от това, че той, заедно със своя суверен, решава да посети Йерусалим не само за да се поклонят на Гроба Господен, но и да посетят града, където 300 години по-рано е бил създаден и основан техният орден, и по възможност да влязат във връзка с хората от тази школа, с които са искали да обменят знания и да получат нещо ново. Че наистина жаждата за един контакт е горяла с неугържима сила в тях, личи от това, че те на връщане за своята родина се отбиват на ос-

тров Кипър, който по онова време се е управлявал от изтъкнати членове на Йоановата школа.

Освен тези качества и интереса към по-възвишените светове, а също и жажда за знания, дягото е имал и много изострено чувство за справедливост и ред, усет към същественото и любов към защитата на слабия. А това всякога го е карало да застава на страната на онеправдания. Това личи от събитията, станали през 1489 г. в Германия, когато там е обвинен в съучастничество в бунтовете на селяните срещу владетеля. Тогава той изпада в немилост и му се конфискува имуществото.

От връзката на дягото с високопоставена благородна гама се ражда бащата на Парацелзий. Извънредно интелигентен, крайно ученлюбив, потопен в средата на изтъкнати йоанити, баща му жадно е поглъщал всички знания, които в тези среди са се прокарвали: кабала, астрология, алхимия и магия. Сам той следва медицина в Тюбингенския университет. Но като незаконородено дете, на каквито по онова време не е гледано с добро око, след като завършва медицинското си образование, той не е могъл да остане в родния си край и отива в Швейцария. Там се устройва в една странноприемница до Бенедиктинския манастир в градчето Аинзигел, недалеч от Цюрих, като лекар. Затворен, откъснат от шумния свят, в този тих край, заобиколен от многото книги, които редовно си е набавял, бащата изцяло се е потопил в любимите си научни занимания. По-късно там се оженва за дъщерята на собственика на странноприемницата. От този брак през 1493 г. се ражда и детето, наречено по-късно Парацелзий.

След раждането на детето бащата, като голям астролог, му прави хороскоп. От този хороскоп той разчита, че момчето е с изключителни способности и ще ста-

не учен човек, затова му дава името на големия старогръцки природоизпитател и философ Теофраст.

Научната и всестранна подготовка на бащата, грамадната библиотека, която е имал, особеното внимание, което той е положил за интелектуалното развитие на способното дете, са били идеални условия за развитието на гения Теофраст. Рано узрелият младеж е заведен в училището при Бенедиктинския манастир св. Павел. Там изучава схоластическата мъдрост и теология и се подготвя за влизане във висшите училища. Негови учители са голям брой изтъкнати учени и духовни лица. Младият Теофраст получава солидна подготовка по теологическите науки, изучава също латински и граматика. Схоластичните брътвежи обаче, празните цветисти фрази, словесните акробащи, които по онова време са били на особена почит, не са по сърце на жадния за светлина и истински знания младеж. Той се отгава изцяло в изучаване на науките, с които баща му се е занимавал и за които е имал здрава основа, положена от него.

Майката почива преждевременно. Когато гетето отраства, бащата и синът напускат Швейцария и отиват в голямата тогава Хабсбургска монархия в град Филах, вторият по големина в страната след Виена. Там се намират оловно-цинковите мини на големите богаташи Фугеровци. Бащата като голям специалист по минералогия получава длъжност в минното училище там като алхимик за събиране и проучване на минералите. Тук именно младият Теофраст като постоянен асистент на своя баща има богатата възможност да вижда и изучава чудните преобразования, които стават в тиглите на алхимика и големите пещи, където се добиват металите. Придобива големи знания и опит за свойствата на металите,

за техните преобразувания, за съединенията, които те дават. Разбира със своя интуитивен и проникновен ум, че този свят на веществата не е мъртъв. И в него протича могъщото течение на живота, макар и медлено. Това протичане може умело да се активизира и да се използва за човека, когато по ред причини той спъне правилния ход на този живот в себе си и заболее. Този гениален проблясък младият Теофраст умело използва по-късно в лекарската си практика, за да приложи като лекарство срещу ред болести богатствата от химически съединения. В този град, където бащата става по-късно и градски лекар, завършват и дните на неговия живот.

По онова време науката не е била така популярна и достъпна. Научните трудове са били рядкост, били са скъпи и достояние предимно само на богатите хора. Самите учени не са били така известни, а са били затворени, потънали в своите занимания, и жадният за знания е трябвало да ги търси със свещ. Ето защо пътуванията, търсенията на учени, на техните школи и общества, личният контакт с тях, опитът и мъдростта, която се добива с многото и разнообразни впечатления за един наблюдателен, мислещ и с проникновен ум човек, какъвто е бил Теофраст, са били крайно необходими. И през 1507 г., едва 14-годишен, той тръгва да пътува.

Неговите портрети от онова време показват човек с голяма интелигентност и наблюдателност, с подчертана интуиция и проникваща мисъл, смел и свободен от всякакви ограничителни прегразсъгъци. Никакви препятствия не са били в състояние да го спънат в неговия устрем към светлината. Той събира знания, където и да ги намери, учи се от всяко нещо, от всички. Всред училищата и учените общества, живеещ сред самите учени, той с особено уме-

ние и охота се ползва от мъдростта на народа. Негови събеседници са и хората от пазарищата, кръчмите, скитниците по пътищата, селските знахари и природолечители, разни магьосници, врачки. „Срещах се – както той сам казва – с разни алхимици, манастирски хора, монаси, благородници, с прости, умни и глупави.“ С една дума, имал е способността естествено и непринудено да предразполага към себе си, да контактува с цялото онова разнообразие от индивиди, каквито светът по онова време е могъл да му поднесе. Пеш, на кон, с кола и с всички възможни средства за пътуване по неговото време, той пропътува цяла Европа и Средния Изток.

От 1513 до 1516 г. в продължение на три години Теофраст следва медицина в град Ферера, намиращ се в Северна Италия. През това време усърдно изучава също и аритметика, геометрия, музика и особено задълбочено учи астрология, в резултат на което той заключава: „Не може да бъде добър лекар онзи, който не познава астрологията“.

Различните части на човешкото тяло се оформят и се намират под влиянието на силовите полета, действащи върху двойника на човека, изхождащи от различните планети, Слънцето, Луната и дванадесетте зодиакални сектора на небесната сфера.

След завършването на медицината той отново пътува. Посещава големите университети, слуша лекции на прочутите по онова време учени. Лекува с изключителен успех, както той казва: „Богатите за пари и слава, а бедните – за Божия награда“. В своите пътувания отива и в Италия, която преди това е била под властта на арабите и тяхната култура има здрава крепост там. В тази страна той се среща с почитателите и последователите на Авероес – голям арабски философ и много дълбок познавач

на медицинските науки, с последователите на гиганта на тази култура – Авицена, от когото много взема, за да попълни своя и без това богат капитал по мъдрост и медицина. Там намира и се среща с последователите на най-изтъкнатите арабски алхимици – Джабир ибн Хайян, наречен още *Гебер*, и на Абу Бакр Мохамед Ал Рази, наречен *Разес*. От тях той попълва и своите знания по алхимия. Оттам отива в Париж, където се справя и с постиженията на европейската медицинска наука.

Отивайки после в земите на Средния Изток, на първо място в Александрия, той се свързва с ред научни и културни общества. Между тях е и една вътрешна школа на розенкройцерите. Той влиза във връзка с нея, с тъй нареченото *Златно дружество*, където много усърдно са се изучавали всички окултни науки, на първо място магията. Той е приет за член на тази школа. При пребиваването си в нея извънредно много обогатява своите способности и знания по магия – наука, която дава средствата, пътя и възможностите за усилване на човешката мисъл до такава степен, че със силата на мисълта да може да въздейства на процесите и явленията, които стават както в отделните форми, така и в света на въображението.

Оттам отива в Цариград, където успява да се срещне с някакъв калугер, един, както той сам отбелязва, изключителен по своята величина алхимик. От него успява да научи много неща от тази наука и дори да може да получава еликсир – средство за поддържане на живота и младостта и за получаване на злато. Златоправството, което е имало по онова време методичен характер, той го е ненавиждал и не се е произнасял за него добре.

Парацелзий е бил и много добър хирург. Хирургията по онова време се е смятала по-скоро за занаят, за касаплък,

и е била нещо отделно от общата медицина, унижително и недостойно занятие за един лекар. На това схващане Парацелзий се е противопоставил с цялата си енергия и е наложил разбирането, че хирургът трябва да бъде преди всичко и много добър лекар.

По това време в Европа епидемиите не са рядко явление, а след откриването на Америка става едно раздвижване на хората, което между многото хубави неща донеся и разпространение на две злоеци болести: чумата, донесена от Изтока, и сифилиса, пренесен от земите на Новия свят. Тези болести, и по-специално сифилисът, намират девствена почва в Европа. Той бързо се разпространява в Европа и взема епидемичен характер. Тази болест астролозите тогава я обясняват като едно нещастно съчетание на планетите в съзвездието Скорпион, което управлява органите на раждането. Множество хора в пределите на Европа става жертва на пристъпа на тези болести. Парацелзий е на първо място в борбата с тях. Не е отбелязано другаде да е имало по-упорит и по-неуморим защитник на човечеството срещу тези болести.

Неговите големи успехи в това направление му донесят небивала слава, но и завистта, ненавистта на цялото лекарско и аптекарско съсловие, защото Парацелзий сам е приготвял лекарствата за борба не само с тези, но и с всички болести. В многото случаи отговорните граждански власти, подстрекавани от тези две съсловия, са вземали враждебно отношение към него въпреки смайващите успехи, които той е имал в лекуването. Сифилисът по онова време се е лекувал с някакво гърво, наречено *звяяк*, което растяло само в Америка и се е внасяло оттам. Монопол за внос на звяяк имали големите богаташи Фугеровци, като от този внос те печелели баснословни богатства. Пара-

целзий с цялата си енергия въстава срещу това средство за лекуване на сифилиса, като казва, че това гърво не прави нищо, освен да пълни касите на тези богаташи. Парацелзий лекува много успешно тази болест с живак и живачни съединения, с преработени с билки сокове – лекарства, които сам изработва. Настава ожесточена война между него и богаташите Фугеровци. Фугеровци със своите богатства и възможности да оказват икономически натиск имат влияние както между разяреното вече медицинско и аптекарско съсловие, така и сред гражданските власти. Парацелзий е непрекъснато гонен, преследван, става скитник от град на град, от селище на селище, без подслон и покой. С тъга на сърцето той отбелязва, че е „аинцигелското магаре, което всички мразят и преследват.“

Написаните по това време от него 8 тома върху сифилиса не намират издател. Много по-късно, след неговата смърт, големи авторитети по история на медицината намират, че тези негови трудове дават най-капиталните и задълбочени изследвания върху тази болест.

В едно изказване Учителя казва: „Няма човек, пратеник на Бялото Братство, който да не е гонен, хулен и преследван“. През 1524 г. планетите Марс, Юпитер и Сатурн идват в съвпаг в съзвездието Риби. Тогавашните астролози съвършено погрешно тълкуват това небесно явление, че то ще донесе големи наводнения. Астрологията по това време се е ползвала с голямо влияние сред народите в Европа и това предсказание създава голяма паника. Пророкуването не се сбъдва. Годината излиза сушава и топла, а вместо това настъпват селски бунтове и въстания. По това време Парацелзий се намира в Германия и със своя пламенен темперамент, с остро чувство за справедливост и любов към слабия, онеправдания и беззащитния, се озовава

в центъра на тези вълнения. Бунтовете са потушени, но Парацелзий като централна фигура е обявен за размирник и го подлагат на гонения. Тогава е бил в Залцбург и успява да избяга оттам. С това си спечелва омразата и ненавистта и на хората от върховете на политическия живот.

В живота на Парацелзий се повтаря все една и съща история. Отначало неговата известност като прочут лекар му отваря вратите на всеки град, на всяко селище, път към всяко общество и семейство, към хора, високопоставени или обикновени, където със своите способности като лекар прави чудеса. При болести и епидемии, където местните лекари търпят неуспех, той бляскаво успява, завладява умовете, добива все по-голяма известност, уважение и почитание, но... само отначало. Засегнатото завистливо и злобно лекарско и аптекарско съсловие скоро успява да го оклевети, да го похули и с големите си връзки с градските власти успява и тях да увлече в тази кампания. Въпреки това славата му непрекъснато расте – като на лекар, който прави чудеса. Навсякъде го търсят – и бедни, и богати. Търсят го не само като лекар, но и като астролог, кабалист, алхимик.

През 1527 г. той отива в Швейцария и благодарение на изключителните му успехи го назначават за градски лекар и професор по медицина в Базел. Прокарва своите нови и продуктивни методи на работа, по-природосъобразни методи за лекуване, прилага народната медицина, използва също минералните води като средство за възстановяване на човешкото здраве. Пренебрегва някои празни, безсмислени, безсъдържателни и в многото случаи вредни за правилния ход на обучението порядки.

Например по това време е било общоприето и задължително за професорите да изнасят своите лекции само

на латински език. Парацелзий не винаги е спазвал това задължение и по-специално лекциите си по хирургия е изнасял на немски език, като по-подходящ за тази дисциплина. Това се е приемало като нечувана гързост. Като се вземат предвид изключителните му успехи като лекар в града, с което засенчва всички професори и лекари, завистта и злобата към него и тук, както и навсякъде, си казват гумата. Почва война срещу него от цялото медицинско съсловие. В тази война на страната на медиците се присъединяват и аптекарите, защото Парацелзий като градски лекар е имал правото да контролира аптеките им, чистотата и порядъка в тях, рецептите, дадени от другите лекари, както и тяхното изпълнение.

Целият град пламва в стихийна война срещу гения Теофраст. Университетската управа забранява на студентите, които слушат Парацелзий, да правят упражнения и да се явяват на изпити при него за докторат. Забраняват му да ползва университетската аудитория. Но Теофраст не се отчайва и почва да чете лекциите си в зали извън университета. Многобройни неговии слушатели са не само студенти, но и всякакви хора, жадни за наука: разни знахари, бръснари, алхимици, врачки, заклинатели и какви ли още не. Най-после той вижда, че отровата срещу него превишава всякакви норми, решава да напусне Базел и отива в Цюрих. И там – същото. Но за огромните му успехи се говори в едно писмо от онова време. В него се казва: „Теофраст като лекар изуми целия Цюрих“.

Минавайки по-късно през Нюрнберг, той е посрещнат там от голямото лекарско съсловие. За да го оскандалят и обезличат, управата на града и лекарите му дават да излекува 15 безнадеждно болни и обречени на гибел болни от проказа, отделени, изолирани в едно карантинно помеще-

ние. С тези болни, без да постигнат някакъв резултат, са се занимавали всички лекари от града. В кратко време Парацелзий успява да излекува 9 от тях. Този успех вдига чудовищна буря в сред лекарското съсловие, като го обвиняват в шарлатанство и влизат в открита война с него. В една хроника от 1529 г., разглеждайки този случай, е отбелязано: „В Нюрнберг пристигна един много странен човек и направи за смях всички медицински писатели и лекари“.

Парацелзий има извънредно добро отношение към минералните извори, към минералните води като средства за възстановяване на човешкото здраве. За тях той пише цели трудове, където между другото казва: „Окултните, лечебните сили, изработени в подземната лаборатория, бликат под форма на минерални води. Тези води представляват най-ценното доказателство, че под земята съществува скрита лаборатория“.

Парацелзий е бил човек с изключителна работоспособност. Освен лекуването на болни, които са го обсаждали, той всякога е имал около себе си слушатели и ученици, на които е говорил и държал лекции. Писал е много трудове не само по медицина, но и по минералогия, химия, алхимия, върху необикновените небесни явления, кометите, дъгите. Писал е също и за астрологията, като е правил и ред предсказания. Политическият и общественият живот не са били галеч от интересите на този всеотраден гений. Това личи от написана от него книга през 1536 г. със заглавие *Предсказание за бъдещите 24 години*. В тази книга той с тънка ирония и дълбоко осъзнаване на човешката природа критикува световните събития. Тази книга е имала голям успех и претърпява няколко издания.

В своята дейност и по-специално в своята медицинска практика Парацелзий не си е служел само с видимите,

външни, чисто осезаеми средства, каквито са многобройните химически съединения и препарати, които не са били още известни в по-голямата си част, а и с получени от него по нови и странни методи лекове, които прилага в много широк размер. Всевъзможните билки и сокове също е прилагал при лекуване на разни болести, но е използвал и методите на кабалата и магията, с груги гуми, възможностите, които една добре организирана и могъща мисъл може да даде, защото никои от неговите ученици и последователи не е постигнал поне нещо, близко до това, което техният учител е постигнал. Служил си е с разни формули, знаци, записани в неговите трудове, които никои досега не е разчел и разбрал.

За възможностите на една могъща и добре организирана мисъл ще приведа само един малък случай от времето на Учителя. Една сестра, която се държеше малко настрана от нас, заболя. Заболя един неин орган и животът ѝ беше в опасност. Тя бе заможна и това ѝ даваше възможност да обиколи всички най-изтъкнати лекари и хирурзи в София. Всички ѝ казвали едно: „Този случай при това положение се лекува само с нож, с операция“. Най-после тя решава да отиде при Учителя. Той е бил внимателен и отзивчив към всички нас, но към такива „от по-настрана“, по моя преценка, се отнасяше с още по-голямо внимание. Сестрата, която по-късно ми разказа за случая, ми призна:

– Когато отидох при Учителя, още преди да отворя уста, за да му кажа за целта на моето посещение, Той с усмивка ме попита:

– Какво казаха хирурзите?

Аз се изненадах и малко смутено му казах:

– Всички, при които съм ходила, ми препоръчват като единствено средство нож, операция.

Той ме погледна и вече по-сериозно ми каза:

– Операция може, когато е или-или... Но в твоя случай ще мине без операция.

И сериозно прогължи:

– Там е засегнал един, но ние ще го изгоним.

Усмихна се след това отново. Той ми даде един съвършено простичък и невинен метод. Веднага след това, като го приложих три пъти, аз бях вече излекувана.

Какво направи Учителя? Известно е в медицината, че болка имаме тогава и само тогава, когато е нарушено правилното хранене на клетка, тъкан или на самото тяло. Това нарушение на правилната циркулация на живота се предизвиква от тъмни сили, които успяват по ред причини в миналото или сега, предизвикани от самите нас, да се вмъкнат в двойника на човека и да предизвикат своето разрушително действие там. Те създават една дисхармония в силите на нашия двойник, като с това намаляват неговата съпротивителна способност. Това създава условия за развитието на техните агенти, болестотворни вируси и групи от този род в нашето физическо тяло. Имаме ли възможност със силата на мисълта си да изгоним тези сили от двойника и да приведем в порядък отново циркулацията на силите там, човек ще оздравее. Изгубват се тогава условията за зараждането и развитието на болестотворните агенти във физическото тяло. Искан ли човек да бъде здрав, трябва да поддържа в порядък и в съответно напрежение космичните сили в своя двойник. Така са лекували великите лекари. Тъй несъзнателно лекуват и всички добри лекари.

На посветените в окултните науки е известно, че реди вещества могат да акумулират, да поглъщат силите на мисълта. При приемане на тези вещества, при контакт с

тях, да изпуснат тези сили и с това да подпомогнат нуждаещия се организъм. Това не трябва да ни се вижда чудно, тъй като в сегашно време имаме и ползваме акумулатори, които приемат и загържат електрическа енергия в значителни размери и при нужда тя се използва.

Ето една случка от времето на Учителя, която ми разправиха. Учителя е поканен в едно семейство, което има дете на смъртно легло. Темата на обсъждане е детето. Разговорът се води в съседната стая. Учителя слуша и след като помълчава известно време, изважда от джоба си кърпичка и казва да покрийт с нея лицето на болното дете. Малко след това детето е вече обогрено и скоро оздравява.

Знае се по безспорен начин, че Парацелзий е бил посветен в окултните науки и по всичко личи, че е знаел методи за насищане с енергия на ред вещества, които той сам е приготвял и ги е наричал с имена, неразбрани от околните, дори и от сегашните хора. Ето какво отбелязва един от неговите приближени: „Той, Парацелзий, не разкриваше пред своите ученици тайните на своите чудотворни лекарства, с които получаваше смайващи резултати“. На друго място пак е отбелязано: „Той постоянно правеше нещо в своята лаборатория. На огнището си, което никога не угасваше, вареше ту свои алкали, ту олеум сублимати, ту утаяваше цера, ту приготвяше арсеник или крокус мартис или своя чуден оподелдок, и какво ли още не. При един опит – продължава неговият приближен – трябваше да изпълня заповедта, която ми възложи – да наблюдавам газа, който се образува в ретортата. Приблжих се до нея. В това време тя се обърна и отровни пари ме задушиха. Пагнах в безсъзнание. Едва ме спасиха с вода. Той казваше, че знае тайни неща. Можеше да предсказва и предвижда някои събития“.

Какво се е криело зад тези странни гуми, с които Парацелзий е назовавал получените проодукти, никой не е знаел. По-нататък този негов приближен продължава: „Той правеше чудеса, като лекуваше най-опасни рани и болести. При това не предписваше на своите пациенти диета, нито хранителен режим, позволяваше им да ядат каквото си искат. Обикновено при всички болести даваше очистително, което се състоеше от утайка на тереков прах или митригат или пък вишневи или гроздови сок. Лекарствата ги даваше във форма на хапове. Що се отнася до неговия лауданиум, той така наричаше едни хапчета, които по вид и форма приличаха на мишини, него даваше само при сериозни случаи и винаги в нечетно число. Парацелзий казваше, че с това хапче би могъл да възкреси и мъртвец“. И по-нататък неговият приближен казва: „Колкото пъти бях с него, той оправдаваше на дело това, което казваше. Що се отнася до парите, беше голям прахосник. Често оставаше без пенак и аз знаех за това. И после, на следната сутрин, ми показваше пълна кесия с пари. Чудех се и не можех да разбера откъде ги е взел“.

Алхимията във всички времена се е смятала като някакво изкуство за получаване на злато и сребро. Всъщност това не е така. Тя е имала за задача да се използват силите и възможностите на минералния и органичен свят за даване здраве и живот на хората. Парацелзий като алхимик напълно е оправдал тази задача на алхимията. Ето какво казва той: „Задачата на алхимията е да прави аркана, за да се лекуват болестите“. Думата *аркана* се употребява в смисъла на лекарство, наситено с психични сили. И после, на друго място, той казва: „Мнозина, които се занимават с алхимия, смятат, че трябва да се прави злато и сребро. Не, това не е необходимо, а трябва да се разработват и приготвяват

аркани, които дават добродетели и сила“. Тези аркани са и неговият философски камък, за който тъй много се говори в алхимията. За философския камък Парацелзий казва: „Философският камък пречиства тялото от нечистотии, като дава нови млади сили, които крие в себе си“.

Още една илюстрация за начина, по който Парацелзий е лекувал, е оставена от онова време: „През лятото Господне 1525 г. странно облечен човек влезе в Инголцат (град в Бавария, на река Дунав). Неговата раница беше пълна с лекарски буркани и хирургически инструменти. По шапката и яката на палтото си имаше кожени обшивки, което означаваше, че лицето е лекар. На бедрото му висеше голям меч. Неговата куртка бе оплескана със сажки. Правеше впечатление, че никога не се отделя от своя меч. Шушукаше се, че този меч е омагьосан и че в неговата гръжка той държи еликсира на живота“. „Много прославеният и много уважаваният доктор Теофраст Бомбаст фон Хохенхайм, познат под името Парацелзий, тогава беше само на 32 години. Току-що бе пристигнал в града и един от градските съветници го доведе при леглото на своята болна гъщеря. Момичето от рождение беше парализирано. Лекарите от града се бяха отказали от нейното лекуване. Парацелзий каза:

– Само невежите не знаят, че Природата е приготвила лек за всяка болест.

Лекарят изследва момичето, осведоми се за състоянието на планетите при неговото раждане, разгледа урината му в една чаша срещу светлината. Тогава доктор Теофраст реши, че момичето страда от липса на „душата на живота“ – болест, която той може да излекува със своето лекарство „червеният лъв“. Лекарствата той приготви сам със собствените си ръце в кухнята. Тогава даде на сво-

ята пациентка от това лекарство на върха на ножа, разтворено във вино. Поръча ѝ да спи и да се изпоти добре. Тогава беше прието лекарят след прегледа да бъде нахранен. Докато всички се хранеха, вратата на стаята се отвори внезапно и парализираното момиче влезе. То се хвърли в краката на Парацелзий и със сълзи на очи благодари за чудното излекуване.“

На 24 септември 1541 г. в Залцбург неочаквано за всички Парацелзий умира на 48 години. Още същия ден е погребан набързо в гробището на бедните при църквата *Св. Себастиан* в Залцбург. Това тъй бързо погребение на именития лекар дава основание на мнозина да допускат, че в неговата смърт има нещо нередно. Вярно е, че три гена преди това Парацелзий, виждайки своя край, е повикал нотариус, за да направи пред него своето завещание, но това не премахва подозренията. За този случай нотариусът разказва: „На 21 септември бях повикан от уморения и болен Теофраст фон Хохенхайм. Намерих го легнал върху едно походно легло в странноприемницата *При белия кон* на ул. *Кайгасе* 8 в Залцбург. Теофраст бе много слаб, но разумът му бе бодър, макар да знаеше, че дните му са преброени“.

В завещанието той се разпорежда с неговиято си имуществено – кому какво да се даде. Това имуществено представлява домакински съдове, грехи, няколко скъпоценни камъка, сребърни пари. Част от вещите и парите Парацелзий иска да бъдат раздадени на бедните. Исква да бъде погребан в двора на църквата *Св. Себастиан*. Желанията му се удовлетворяват след неговата смърт.

Пълното име на Теофраст е Филип Ауреол Теофраст Бомбаст фон Хохенхайм. Имената *Ауреол* и *Парацелзий* са му дадени от неговите последователи и ученици. *Ауреол* значи *златен*. С това учениците му са искали да подчерта-

ят, че техният учител е член на вътрешното тайно сдружение на розенкройцерите, наречено *Златно гружество*.

В I век на нашата ера е живял прочутият лекар и автор на медицински книги Аулус Корнелиус Целзий. Частичката *пара* в латинския език се е поставяла пред гумата, когато се е искало да се даде едно много по-богато и голямо съдържание на самата гума, нещо като нашата частичка за превъзходна степен *най*. Учениците на Теофраст, за да подчертаят, че техният учител е нещо много, много повече от известния по това време Целзий, за го нарекли *Пара-Целзий*.

Парацелзий е написал 364 съчинения, в които е отразил своите знания, опит и мъдрост. Ето какво казва той за човека: „Човекът е най-висшето творение на Природата. Той съчетава в себе си по нещо от всички предмети на целия свят“.

Всичко, което се среща в Макрокосмоса, се намира концентрирано и в човека. Той, човекът, квинтесенцията на Макрокосмоса, е най-висшето между всички създания. Човекът е свършено индивидуален микрокосмос, в който са отразени като в огледало всички неща на Макрокосмоса. Човекът микрокосмос съществува в големия свят – Макрокосмоса. Той се състои от видима част – тяло, мускули, кръв, и от невидима част, която живее в това тяло.

февруари 1971 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ

РЕЧНИК НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

апломб *фр.* Самоувереност, смелост, самонадеяност в поведението и говоренето.

аргати *гр.* Наемен земеделски работник; ратай.

архонт *гр.* Върховен управител или началник в Древна Гърция; военачалник.

аул *тюрк.* 1. Селище на киргизите или на кавказките планинци. 2. Стан или селище от подвижни жилища в Средна Азия.

балдахин *ит.* 1. Красив навес от скъп плат над легло, кресло и др. 2. Подвижен красив сенник на четири подпори.

брамин *санскр.* Член на най-висшата, жреческата хиндуистка каста.

вакханалия *лат.* Разпуснато веселие, необуздан пир, оргии, проява на престъпни страсти и деяния.

диферент *лат.* 1. Разлика между цената на стоката при поръчването и при получаването ѝ. 2. *прен.* Различие.

еклиптика *гр.* Голям кръг от небесната сфера, който се получава от пресичането ѝ с плоскостта на земната орбита. По нея се извършва видимото от Земята годишно движение на Слънцето.

емир *ар.* Владетелска княжеска титла в някои мюсюлмански страни на Изтока.

ецицикл *гр.* Окръжност, центърът на която се движи равномерно по друга окръжност (в Птоломеевата система на света).

истукан *истор.* Статуя на божество.

капител *лат.* Горна разширена част на колона, която се явява като завършек и е обикновено украсена.

клепало Окачена дървена или желязна гъска, която удрят вместо черковна камбана.

лами *тиб.* Будистки свещеници у тибетците, монголците и др.

лоб *ост.* Горна лицева част на черепа; чело.

медленно *рус.* Бавно.

непреривен *рус.* Непрекъснат.

обязаност *рус.* Задължение.

оподелдок *ост.* Разтвор от камфор и сапун в чист спирт.

папатак *лат.* 1. Инфекциозно заболяване, вид треска, причинена от ухапване на комари. 2. Самите комари.

папирус *гр.* 1. Тропическо многогодишно тръстиково растение, което расте в Египет, Сицилия и др. 2. Писмен материал, приготвян от това растение в старо време. 3. Писмен паметник, написан на папирос, най-често като свитък.

пилаф *тур.* Ягене от варен ориз, залят с масло.

реторта *лат.* Обла стъкленница с гълга отводна тръба, която служи за нагриване и дестилиране на веществата при химични опити.

тигла *нем.* 1. Приспособление за печатарска машина, което притиска листа към печатната форма. 2. Съд от огнеупорен материал за разтопяване на метали. 3. Малък порцеланов съд във формата на чашка, който се употребява при лабораторна работа за изгаряне или стопяване при висока температура.

хемисфера *гр.* 1. Земно или небесно полукълбо. 2. Полукълбо на главния мозък.

хромел *ост.* Ръчна воденичка.

черда *диал.* Стаго добитък – крави или биволи.

шербет Много подсладено безалкохолно питие; сироп.

„**Нерде Хинан, нерде Баггаг**“ *тур.* Турска поговорка, означава приблизително: „От къде накъде“. Казва се и когато нещо ниско се представя за висше.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

- ¹ Интервюто е направено от Вергилий Кръстев през 1978 год. в София и е поместено в *Изгревът*, том 15. Предава се със съкращения.
- ² **Лемурия** е континентът на лемурийците, представители на третата коренна раса на Земята. Те са първите предци на човечеството. Счита се, че обитавали острова или материка Лемурия, разполагащ се в Индийския океан. Като част от този континент се явява о-в Мадагаскар, където в митовите на коренното население се разказва за това, че остров, населен с гиганти, някога се е простирал на изток. Най-пълно описание на Лемурия и лемурийците дава Елена Блаватска в своята книга *Тайната доктрина*. Тя говори за континента Лемурия, който бил разрушен в резултат на разпукване на земната кора, на земетресения и пожари. Ранните лемурийци били хермафродити с двадесетметров ръст и с меки и пластични тела, в които постепенно започнала да се появява костна система. Те нямали памет, общували телепатически и изразявали своите чувства с пеене. Лемурийците имали четири ръце, а на тила разполагали с трето око, което им придавало облик на някаква двуликост. С третото око можели да виждат финитте енергии. В процеса на еволюцията си лемурийците станали двуполови и гвуръки.
- ³ **Тот** е божество в египетската митология, бог на мъдростта, занаятите, йероглифите и науката. Изобразяван е като мъж с глава на ибис. Тъй като съществува съответствие между египетските богове и дванадесетте зодиакални знака, считало се е, че той е представител на знака Дева. Главният му храм се е намирал в град Кмун. Негово дело е *Книгата на живо-*

та. В нея той описва човешкия живот и съпътстващите го цикли, както и свещената тайна за съществуването му. Той има участие и в създаването на *Книга на мъртвите*.

- 4 **Хапи** – река Нил.
- 5 **Кришна** – една от най-широко почитаните инкарнации, осма поред, на Вишну, който е обект и на самостоятелен култ. Според изчисленията на индуизма неговото раждане е около 3228 г. пр.Хр. Кришна става популярен от епоса *Махабхарата* в *Бхагавад-гита*. Особено популярен е като Кришна Говинда (пастир на крави) и носи в този аспект универсалния за религиите смисъл на пастирството – наставник. Любим на гопи (пастирките на крави), той ги привлича към себе си, за да танцува с тях свещен танц (лила). Свещеният танц на Кришна се възпроизвежда на празника Холи.
- 6 **Саабей бен Аадес** според преданията е основателят на астрологията, гревен учител и посветен от Месопотамия. Основава своя школа, запазила се до средните векове на нашата ера.
- 7 **Кон-Тики** е другото име на Виракоча – бог на Слънцето на инките.
- 8 **Хирам I Велики** (969-936 г. пр.Хр.) е финикийски цар на градовете Тир и Бибъл, съвременник на Давид и Соломон. Според легендарни библейски сведения той изпраща кедров материал, дърводелци и строители, за да се издигне легендарният Соломонов храм в Йерусалим.
- 9 **Бендер-Абас** е пристанищен град на брега на Персийския залив.
- 10 **Ормузд** или **Ахура Мазда** е бог на доброто в зороастризма. Обявен е за изначален бог от Зороастър, основателят на тази религия. Той създава и опазва арта (т.е. истината). Този бог е всевиждащ, но не и всемогъщ. Въпреки това според вярва-

щите той ще изкорени злото. Негов съперник е Ангра Майню, който е „злият дух“, създател на злото. Главният атрибут на Ахура Мазда е светлината. Известен проповедник на култа към Ахура Мазда в Персийската империя е цар Дарий I.

- ¹¹ **Бухара** е един от най-големите градове в Узбекистан. Съществува от около 2500 години. Разположен е на Пътя на коприната и в миналото е бил търговско и културно средище.
- ¹² **Аиа Бен Якзан** е велик учител, работил, поучавал и живял в Средна Азия, който е просвещавал хората и своите ученици преди всичко в пазене и лекуване на човешкото здраве.
- ¹³ **Атлантида** е легендарен остров или дори континент, чието съществуване и местоположение все още не може да бъде определено. Първото известно споменаване за него е в диалозите *Тимей* и *Критон* на древногръцкия философ Платон от около 360 г. пр.Хр., според който Атлантида е унищожена от природно бедствие (вероятно земетресение или цунами) около 9000 години преди епохата, в която той живее. Платон е научил това от египетски летописи и според египетското летоброене потъването на Атлантида се определя към 1207 г. пр.Хр. Египтяните описват Атлантида като остров с ширина 700 км, състоящ се главно от планини в северните части и по брега и обграждаща равнина с правоъгълна форма на юг. Жителите на Атлантида били завладели Средиземноморието чак до Египет.
- ¹⁴ **Пацифига**, или континентът Му, заедно с Лемурия са потънали праконтиненти съответно в Тихия и Индийския океан подобно на Атлантида. Името Му е дадено от интерпретация на ръкописи на маите за обозначение на земя на запад от Мексико в Атлантическия океан. Използвано е от Джеймс Чърчуорд, който публикува в книгата си *Изчезналият континент Му* заключенията от изследвания в Индия, Бирма, Южните морета и Аляска, Австралия и Мексико, направени от 1868

до 1931 г., от стари индийски текстове и голяма колекция каменни плочки таблици, намерени в Мексико, от легендите на островитяни и индианци за потъналия континент. Според него древните обитатели на Му били велика и просперираща цивилизация преди 12000 години, унищожена от природен катаклизъм или война с Атлантида в края на ледниковия период, а оцелелите се спасили, заселвайки се в Азия, където създали империята на митичните европоидни уйгури. След настъпването на засушаване азиатските европоиди се разселили по света и станали предци на арийските народи.

- ¹⁵ **Азман Бера** е в велик учител на първата раса, живял и поучавал народите по земите на днешна Индия. Той посвещава своите ученици в изучаване и използване на силите на Природата и на възможността на човека да използва сили от необятния миров силов океан, обръщал внимание на свойствата на кристалите.
- ¹⁶ **Прометей** е един от титаните в древногръцката митология. Името му означава „мислещ предварително“. В древногръцките митове е представен като човеколюбив, ненавиждащ тиранията, борещ се за правда. Той се противопоставя неколкократно на Зевс и е жестоко наказан от него затова, че е дал огъня на смъртните хора. Прометей бива прикован на скала в Кавказ в продължение на няколко столетия и всеки ден долита орел и кълве черния му гроб, който заздравява през нощта. Накрая Прометей е избавен от Херкулес, който убива орела със стрела.
- ¹⁷ **Солон** живее в Древна Атина (ок. 634-559 г. пр.Хр.). Известен е преди всичко като законодател, пише елегии и ямби на политически и социални теми. Произлиза от благородно, но обедняло семейство. Солон се издига до най-високото стъпало на държавата и успява да я обедини. Той създава реформа, която слага началото на демократичното управление в Атина. Пре-

карва около 10 години от живота си в Египет, където се докосва до тайните знания на египетските жреци. Именно той е преносителят на първоначалната информация за митичната Атлантида. Жрецът Сонхис му дава подробна информация къде се намира тя.

- ¹⁸ **Навуходоносор II** (605-562 г. пр.Хр.) – вавилонски цар, основател на Нововавилонското царство. Построил е Висящите градини на Вавилон – едно от чудесата на света. Превзема Йерусалим и събаря Соломоновия храм, тогава изчезва и Свещеният кивот. В Библията е представен основно в *Книга на пророк Даниил*, където е разкрит като тиранин и като Божи инструмент за наказание на Израил заради неговите грехове.
- ¹⁹ **Мохамед** (570-632) е основател на исляма. На 40-годишна възраст получава откровение от архангел Джibraил (Гавриил), след което започва да записва диктуваните му слова и така в продължение на 23 години създава свещената книга Коран. Преследван от управляващите, през 622 г. бяга от Мека в Медина, като това се счита за начало на мюсюлманското летоброене. Изиграва важна роля за преобразуване на мирогледа на жителите на Арабия от политеизъм към вяра в един Бог.
- ²⁰ **Вавилонската кула**. Според Библията (Битие 11:8, 9) след Потопа човечеството представлява единен народ, говорещ на общ език. От изток хората прииждат в земята Сеннаар (на долното течение на Тигър и Ефрат) и построяват град Вавилон и кула, висока до небето, „за да си създадат име”. Строителството на кулата е прекратено от Бог, който „объркал” езика на хората и те престават да се разбират един друг. Хората не могли да достроят кулата и се разпръсват по цялата земя. Така историята за Вавилонската кула обяснява появата на различните езици след Потопа.
- ²¹ **Кааба** е дъвен храм, около който е построена джамията Масджид ал-Харам (Голямата джамия) в град Мека, Саудит-

ска Арабия. В източния му ъгъл е вграден „Черният камък“, за който се предполага, че е остатък от метеорит. Според мюсюлманите той е изпратен от Бог на Земята след грехопадението на Адам в знак на грижа от висшите сили за човека. Ибрахим създал на това място олтар към Бога и принесъл агне в жертва. Окончателното възстановяване на езическия храм на местните племена направил Мохамед, при когото Кааба станала светиия за мюсюлманския свят.

- ²² **Авицена** е персийски лекар, философ, учен, поет, музикант и естествоизпитател. Роген е през 980 сл.Хр. в Бухара, Узбекистан, умира през 1037 г. в Иран.
- ²³ **Бааб-Илу** е името на Вавилонската кула, преведено на акадски език.
- ²⁴ **Халдеи** – семитски народ, който е обитавал устието на реките Тигър и Ефрат на северозападния бряг на Персийския залив. За първи път се споменават през IX в. пр.Хр. Те заели южната част на Вавилония и постепенно се придвижвали на север.
- ²⁵ **Урук** е сред най-старите градове изобщо и един от важните центрове на гревната шумерска държава. Разположен е до Ефрат и град Вавилон. Урук става един от първите центрове на занаятите, търговията и писмеността. Той е столицата на известния от месопотамския епос цар Гилгамеш, ок. 2652 до 2602 г. пр.Хр.
- ²⁶ **Ур** е един от най-гревните градове в Месопотамия, разположен на река Ефрат, недалеч от Персийския залив. Основан е около 3000 г. пр.Хр. През 2000 г. пр.Хр. според някои оценки е най-големият град на Земята с население от 65000 души.
- ²⁷ **Ларса** – град в южната част на Месопотамия, съвременният Сенкере в Ирак.
- ²⁸ **Хамурапи** (1792-1750 г. пр.Хр.) е един от най-великите вавилонски царе. Той създал сборник с 282 закона, свързани с търговия-

та, правото на собственост и правата на гражданите. Всички, които гръзвали да нарушат установените порядки във Вавилон, били съдени и строго наказвани. В основата на тези закони бил принципът за еквивалентност на възмездие. Те осигурявали ред в държавата и благоприятни условия за развитието и търговията и робовладелството.

- ²⁹ **Херодот** (484-425 г. пр.Хр.) е старогръцки историк. Той получава добро и всестранно образование. Предприема обиколки из Европа, Азия и Африка, като събира ценна историческа и географска информация. Прекарва живота си предимно в Атина по времето на Перикъл. Херодот е един от първите историографи, автор на съчинението *Историята*.
- ³⁰ **Семирамида** е митична владетелка на Асирия, чийто образ присъства в много легенди. На нея се приписва построяването на множество паметници в Близкия изток, сред тях са и Висящите градини на Вавилон, едно от седемте чудеса на античния свят.
- ³¹ **Долап** е съоръжение за изваждане на вода, задвижването на което става с помощта на горноналивно водно колело – долап, и с гървени клетки – кофи.
- ³² **Шумерите** са първата голяма човешка цивилизация, възникнала през IV хилядолетие пр.Хр. на територията на Южна Месопотамия, в южната част на съвременен Ирак. Те се считат за изобретатели на писмеността, на колелото, на множество селскостопански сечива, на грънчарството и пивоварството. В средата на II хил.пр.Хр. Шумер е погълнат от разширяващата се Вавилонска империя. Шумерската писменост е най-ранната известна форма на писменост – клинопис. Едно от най-известните произведения на литературата им е *Епосът за Гилгамеш* – сборник от шумерски легенди. Шумерите изобретяват и шестдесетичната система на изчислението и отмерват времето с минути и часове по същия начин, как-

то и днес. Тяхната календарна година обаче се състои от 360 дни. Шумерите са и първите астрономи. Техните божества са свързани със звездното небе. Слънцето според тяхната религия е еманация на бог Уту.

- ³³ **Ел-теменаки** (*Дом на основите на небето и земята*) е название, свързано със скритото познание около построяването на кулата на Вавилон, в което са кодирани букви, числени стойности и имена на химични елементи.
- ³⁴ **Вавилон** е столицата на Вавилония и един от най-важните антични градове, разположен до Ефрат, на около 90 км южно от Багдад в днешен Ирак. Руините от този град са открити отчасти в началото на ХХ век.
- ³⁵ Описанията на Вавилон са въз основа на факти от археологически разкопки (*бележка на автора*).
- ³⁶ **Моисей** е библейски герой, религиозен водач, законодател и пророк в юдаизма, една от най-важните личности в еврейската история, автор на *Петокнижието*, първите пет книги от Библията. Същевременно книгите *Изход*, *Левит* и *Числа* представляват своеобразна биография на Моисей. Библията сочи Моисей като основна фигура в така наречения *Изход* – преселението на евреите от Египет в Ханаан, както и в консолидирането на еврейските племена около култа към Йехова. По време на пътуването им на изток Моисей получава Десетте Божи заповеди – основа на еврейското законодателство, както и на редица други правни, религиозни и житейски норми от еврейската традиция.
- ³⁷ **Маргук** е върховен бог и цар на богове и смъртни във Вавилон, бог-създател, божество на есенното слънце, на заклинанията и предсказанията, покровител на Вавилон.
- ³⁸ **Ищар** е акадска богиня на плодородието, любовта и войната, асоциира се предимно със сексуалността, като култът ѝ се свързва с т.нар. „свещени куртизанки”.

- ³⁹ **Тива** е град в Древен Египет, известен от около 3200 г. пр.Хр. Бил е столица по време на Средното и на Новото царство. Разрушен е през 88 г. пр. Хр.
- ⁴⁰ **Аменхотеп III** е египетски фараон от XVIII династия. По времето му се постига разцвет на древноегипетската цивилизация и тя се отличава с редкия за този период траен мир. Неговото управление се помни най-вече с грандиозното строителство на храмове, дворци, статуи и гр.
- ⁴¹ **Ехнатон** е египетски фараон от XVIII династия, царувал между 1353-1336 г. пр.Хр. Той провежда религиозна реформа, с която налага култа към ново върховно божество – слънчевия бог Атон, изгражда нова великолепна столица на брега на р. Нил – Ахетатон, днес Амарна, пръв въвежда централизираното събиране на данъците.
- ⁴² **Нефертити** е царица на Древен Египет от XIV в. пр.Хр., съпруга на египетския фараон Ехнатон. В превод името ѝ означава „Идващата красота“. След смъртта на Ехнатон Нефертити управлява еднолично като фараон, след това предава престола на деветгодишния Тутанкамон. Световноизвестният ѝ бюст е открит по време на немска археологическа експедиция, състояла се между 1907-1914 г. в развалини в местността, където е била разположена столицата на Ехнатон. Според откритата там пластинка от слонова кост сградата е била ателие на главния придворен скулптор Тутмес.
- ⁴³ **Имхотеп** (ок. 2750 пр.Хр.) е висш чиновник от времето на III египетска династия. Той е върховен жрец, астроном, мъдър съветник, архитект, лекар и първосвещеник, има заслуги за въвеждането на календара. В по-късните епохи е почитан като бог на лечението.
- ⁴⁴ **Тутанкамон** е египетски фараон от XVIII династия. Умрял е още на 19 години като последен наследник на могъща фамилия.

По-известен е с мумията и с гробницата си. Той е положен в четири позлатени ковчега, поставени един в друг, и в три саркофага, всички положени в ковчег от червен кварцит. Гробницата е открита в Долината на царете през 1922 г. от английския археолог Хауърд Картър.

- ⁴⁵ **Хоремхеб** е последният фараон от XVIII династия на Древен Египет. Управлява в периода 1319-1292 пр.Хр.
- ⁴⁶ **Карл Маух** (1837-1875) е немски изследовател на Африка, картограф, който прави много точни маршрутни топографски снимки и първото компетентно геолого-географско описание на области от континента, както и геоложки изследвания.
- ⁴⁷ **Агулис** е залив и пристанище от времето на Аксумското царство на брега на Червено море, където се намира съвременният град Зула.
- ⁴⁸ **Офир** е една от двете митични страни, упоменати в Стария Завет редом с Таршиш. Там тя е сочена като страна, богата на злато, скъпоценни камъни, махагон и други екзотични материали. Географското ѝ положение не е точно определено.
- ⁴⁹ **Талант** – антична мярка за тегло, използвана в Европа, Северна Африка и в Близкия изток. В Римската империя 1 талант съответства на масата на водата, която се съдържа в една стандартна амфора (около 26 литра). В Древен Рим талант наричат теглото на 100 римски либри (1 либра = 327 грама или на 96 драхми). С таланти измервали и среброто и златото, които имали равностойност на определено количество златни или сребърни монети.
- ⁵⁰ **Синахериб** (705-681 г. пр.Хр.) е асирийски цар. Известна е обсадата му на Йерусалим, която се опитва да преготврати пророк Исаия (IV книга Царства, гл. 19:35-36). През царуването му Ниневия се превръща във водещ град на империята. Той е построил дворец с парк и напоителна система и първия

акведукт, който задоволявал големите водни нужди на града; строи нови улици и площади, царски път с мост, храмове, разширил е отбранителните съоръжения на града.

- ⁵¹ **Гилгамеш** е шумерски и акадски митологико-епичен герой. Реци текстове позволяват да бъде приет за реална историческа личност като владетел от I династия на град Урук в Шумер (XXVII-XXVI в. пр.Хр.). Той е най-популярният герой от шумерските епични песни *Епос за Гилгамеш*.
- ⁵² **Езекия** е юдейски цар, за когото се говори в 4 Царе 18:1-37.
- ⁵³ **Исайя** произлиза от рода на юдейските царе и пророкува във втората половина на VIII в. пр.Хр. Той живеел свято, спазвал строго Закона Господен и Бог му се явил в чудесно видение и му заповядал да възвести Неговата воля на юдейския народ. Исай сам разказва за това чудесно явление в VI глава на *Книга на пророк Исайя*. Въдъхновен от Божия Дух, Исайя проследил в пророчествата си целия земен живот на Спасителя. Той пророкувал в течение на 60 години. Преданието говори, че е умрял в дълбока старост – на 126 години.
- ⁵⁴ **Давид** е библейски цар на Израил и Юдея, приемник на Саул, баща и предшественик на цар Соломон. На Давид се приписва авторството на повечето от псалмите, включени в Библията, смятан е за пророк от юдаизма. За него се разказва в книгата *Царства*. Давид има славата на прекрасен поет и музикант, като цар успява да укрепи държавата си, дава началото на мащабно строителство – градове, канализация, водопроводи и крепости.
- ⁵⁵ **Асурия** е наименованието на гревна държава в планинските райони на Месопотамия и в Мала Азия около 2000 г. пр.Хр. Името ѝ идва от град Ашур, разположен на десния бряг на река Тигър, който имал водопровод и канализация. Държавата се формира от различни етноси, сред които преобладават

семитите. Асирийците били изкусни строители. Те почитали много божества, а обществото им е патриархално.

- ⁵⁶ **Буда, Сигхарта Гаутама** (буквално „пробуден“) е основателят на будизма, живял в Северна Индия през VI в. пр.Хр. Баща му е бил владетел на царството на Шакиите, в днешен Непал. Младият принц живеел в двореца си, разполагайки с всички удобства. Но те не го удовлетворили и той тръгнал по собствен път. На 35-годишна възраст Гаутама постигнал просветление. Учението му е насочено към освобождаването от страданието и към постигане на просветление, Бодхи или нирвана, чрез непривързаност и чрез опознаване на същинската природа на ума. В основата на будисткото учение е разбирането за причината и следствието – кармата. Будизмът е създал множество практики на медитация, етика и учения, които да доведат до това ново състояние.
- ⁵⁷ **Лобачевски, Николай** (1792-1856) е руски математик, създател на неевклидовата геометрия, наречена на неговото име, деятел на университетското образование и на народното просвещение. В течение на 40 години той преподава в Казанския университет, включително и като негов ректор. Лобачевски детайлно е разработил тригонометрията на неевклидовото пространство и диференциалната геометрия.
- ⁵⁸ **Янош Бойяи** (1802-1860) е унгарски математик, един от първооткривателите на неевклидовата геометрия.
- ⁵⁹ **Гаус, Йохан Карл Фридрих** (1777-1855) е немски математик и физик със значителен принос в теорията на числата, статистиката, математическия анализ, диференциалната геометрия, геодезията, геофизиката, електростатиката, астрономията и оптиката.
- ⁶⁰ **Риман, Георг Фридрих** (1826-1866) е известен немски математик. Има голям принос в областта на математическия анализ

и диференциалната геометрия, като в известен смисъл полага основите на Общата теория на относителността.

- ⁶¹ **Евклид** (323-286 г. пр.Хр.) е древногръцки математик, живял в египетския град Александрия при управлението на Птолемей I. Често определян като баща на геометрията, той е автор на книгата *Елементи*, един от най-влиятелните трудове в историята на математиката, служил като основен учебник при преподаването на математика и най-вече на геометрия до началото на XX век. В нея Евклид извлича по дедуктивен път от ограничен брой аксиоми принципите на системата, която днес се нарича Евклидова геометрия. Той е автор и на изследвания в областта на перспективата, коничните сечения, сферичната геометрия и теорията на числата.
- ⁶² **Аристарх Самоски** (310-230 г. пр.Хр.) е древногръцки астроном и математик, който разработва хелиоцентричната система, според която център на Вселената не е Земята, а Слънцето. Теорията не намира подкрепа сред съвременниците му.
- ⁶³ **Платон** (427-347 г. пр.Хр.) е древногръцки философ, ученик на Сократ и учител на Аристотел. Основател е на Атинската академия. Пребивава и се учи в Египет, а по-късно се запознава с учението на питагорейците. Произведенията му са написани под формата на диалози. Защищава идеята за диалектиката.
- ⁶⁴ **Зевс** в древногръцката митология е властелин над всички други богове. Известен още като Зевс ГръмOVERжец, той е господар на небето и бог на гъжда, неговото оръжие са мълниите. Женен е за Хера. Представян е като бог на справедливостта и милосърдието, защитник на слабите. Зевс е син на Кронос и Рея, баща е на Атина, Арес, Хермес, Хефест и на други богове.
- ⁶⁵ **Птоломей, Клавдий** (100-160) е египетски географ, астроном и астролог, живял в Александрия. В основното му съчинение *Велико построение* или *Алмагест* са систематизирани всички

достигания на древните учени в областта на астрономията. Неговата книга *География* е най-известното географско съчинение през античността и остава ненадминат авторитет до епохата на Великите географски открития. Най-старият запазен атлас от ръкописни карти е негов, изработен е през II в. и се използва повече от 14 века. В неговите ръкописи могат да бъдат открити сведения за ранната история на славяните и прабългарите.

- ⁶⁶ **Аристотел** (384-322 г. пр.Хр.) е древногръцки философ, ученик на Платон. В науката изучава анатомия, астрономия, география, геология, зоология и физика. Във философията пише за етика и естетика, за икономика и метафизика, за политика и психология, за реторика и теология. Създател е на логиката, като развива теорията за съждението и умозаклучението.
- ⁶⁷ **Хипарх Никейски** (190-120 г. пр.Хр.) е древногръцки астроном, географ и математик, често сочен като най-великия античен астроном. За главна негова заслуга се счита, че внася в гръцките геометрически модели за движенията на небесните тела предсказателната точност на астрономите от Древен Вавилон.
- ⁶⁸ **Тертулиан, Квинт Септимий** (155-230) се смята за баща на латинската теология. Той е апологет и първият автор на християнска литература на латински език. Роден е в Картаген (днешен Тунис), но става християнин и се заселва в Рим. Негови творби са съчиненията *Към народите* и *Апология*.
- ⁶⁹ **Свети Августин Блажени** (354-430) в римокатолицизма е познат като един от Отците на Църквата, патрон е на Августинския монашески орден и се счита за учител на Запада. Философските му трудове са повлияни от стоицизма и платонизма, засяга идеите за волята на човека и за времето, което според него съществува само в сътворената Вселена. Развива доктрината, че Бог е извън времето и пространството.

- ⁷⁰ **Теофил Александрийски** е патриарх на Александрия от 385 до 412 г. Той и неговите привърженици оскверняват езическия храм Серапеум в Александрия, което се смята за важен момент в християнизацията на Египет.
- ⁷¹ **Омар ибн ал-Хаттаб** (579-644) е ислямски халиф, един от най-влиятелните мюсюлмански владетели в историята. Близък сподвижник е на пророк Мохамед. Той присъединява към държавата Иран и североизточната част на Африка.
- ⁷² **Селим I (Страшни)** (1465-1520) е деветият султан на Османската империя. Завладява свещените за мюсюлманите градове Мека и Медина и се обявява за халиф (повелител на правоверните). Погубва всичките си роднини, както и 40 000 шиити и води завоевателна политика. През 1516 г. завоюва Северен Иран, Сирия, Палестина и Египет. По време на неговото управление в българските земи са извършени първите насилствени масови помохамеданчвания.
- ⁷³ **Хераклиус** или **Флавий Ираклий Август** (575-641) е източно-римски император. Способен реформатор, той въвел дълбоки промени във византийския управленски и военен ред. Създава организация на провинциите, стабилизира империята, неутрализира персите и аварите като врагове. По време на неговото управление са първите сблъсъци между християни и мюсюлмани, вследствие на които империята загубва Светите земи, Сирия и Египет. Поддържа добри отношения с владетеля на Велика България хан Кубрат, когото през 635 г. удостоява с титлата патриций.
- ⁷⁴ **Харун ал-Рашид (Справедливия)** (763-809) е халиф от династията на Абасидите. Неговото управление се характеризира с икономически и културен разцвет, а той се прославя със справедливостта си и става герой на арабските приказки, събрани в сборника *Хиляда и една нощ*. Основава в Багдад голям университет и библиотека.

- ⁷⁵ **Ал-Мамун** (786-833) е халиф на абасидите. При него халифатът постига високо културно ниво. Той издига Мерв за своя резиденция.
- ⁷⁶ **Алфонсо X Кастилски** (1221-12184) е крал на Кастилия. Известен е със своята образованост и с подкрепата, която оказва на различни учени, например при съставянето на астрономическите Алфонсови таблици. Пише стихове, съставя първия испански правен кодекс *Сиете Партигас*, оказал силно влияние върху правната традиция в целия испаноезичен свят. Претенгент е за император на Римската империя. Завършва кръстоносния поход против маврите в Южна Испания.
- ⁷⁷ **Александрийската школа** е философска школа, основана на елементи от късногръцки, юдейски и християнски учения; господства в Александрия (I в. пр.Хр. - III в. сл.Хр.). Главни нейни представители са Филон Александрийски, Климент Александрийски и Ориген. Тя прави опит да създаде християнска философия, която да замени късногръцката философска система.
- ⁷⁸ **Македонски, Александър (Велики)** (356-323 г. пр.Хр.) – владетел на Древна Македония. Един от най-талантливите пълководци в историята, ученик на Аристотел. В рамките на 12 години завладява градовете на Древна Гърция, Персийската империя, Египет и много други по-малки държави в Близкия изток. При смъртта му империята му се е простирала до Индия.
- ⁷⁹ **Ескулап** или **Асклепий** в древногръцката митология е бог лечител. Син е на Аполон. Най-прочутото му светилище в Древна Гърция се намира в Пелопонес. Асклепий е изобразяван като брадат мъж с неизменен атрибут – жезъл, около който имало обвита змия. Той имал дъщери – богините Хигия (чистота), Панацея (вселечителка).
- ⁸⁰ **Александрийската библиотека** е царската библиотека в Александрия, построена в началото на III в. пр.Хр., по време на управлението на египетския владетел Птоломеи II. Тя е най-го-

лямата библиотека в древността. Предполага се, че в нея са се съхранявали между 400 000 и 700 000 пергаментови свитъци. Библиотеката е и най-големият в своето време център на науката. В нея работят много учени от епохата на елинизма като Евклид, Ератостен, Аполоний Родоски и др. Тя е претърпяла няколко опожарявания и разрушавания, като най-големите са през VII в. при нашествието на арабите в Египет и при завладяването на Александрия от турците през XVI в.

- ⁸¹ **Алхимия** е названието на химията до научния ѝ период, от древността в Египет до XVII в. Алхимията се оформя около IV в. и през средните векове се развива като наука. Целта ѝ е превръщане на метали в злато и сребро, получаване на еликсир за дълголетие, лекуване на болести и др. Древният Египет е люлката на алхимията. За неин родоначалник е считан бог Тот – основоположник на науките и изкуствата, изобретател на писмеността и покровител на библиотеките. Египетската алхимия се пренася в Гърция, а Аристотеловата физика предава на Александрийската школа идеята за превръщането на елементите. През VII в. арабите завоюват Египет и възприемат алхимията. В този период се ражда основоположникът на средновековната алхимия – Абу Муса-Джабир ибн Гайан, наричан още Гебер (VIII – IX в.). Съчинения, подписани от него, са *Книга на седемдесетте*, *Книга за отровите* и др. Негови ученици и последователи са Абу-ар Рази, Авензоар, Абу-Мансур и Авицена. Главната заслуга на арабските алхимици се състои в създаването на първата рационална фармация. Чрез дестилация са получавани някои етерични масла и дестилирана вода. Те приготвят и някои химически съединения за лекуване на различни заболявания. За осъществяването на заветната си цел – превръщането на металите – арабските алхимици въвеждат ново понятие – *философски камък*. Според латински съчинения на Гебер философският камък спомага за превръ-

щането на металите, тъй като прибавянето му към неблагоприятно вещество превръща последното в злато. Освен получаването на злато алхимиците си поставят и още по-сложни задачи – създаване на изкуствен човек *хомункулус* и откриване на еликсира на безсмъртието. От IX до XVI в. европейската алхимия дава крупни учени и мислители като Алберт Велики, Роджър Бейкън, Реймонд Лули, Парацелз, Исаак Нютон, Никола Фламел.

⁸² **Кабала** (от иврит *получаване*) е мистична традиция. Тя не е религиозно учение, а просто ключ за правилното разбиране на свещените текстове, основен принцип, върху който се изграждат множество системи на тълкуване; дори практиките, свързани с изучаването на някое от кабалистичните учения, се възприемат като съпътстващи и условни. Като цяло Кабала почива върху специфично тълкуване на текстовете на *Тора* (петте книги на Моисей или *Закона в Стария Завет: Битие, Изход, Левит, Числа и Второзаконие*. Последователите на Кабала смятат, че тя е шифърът, който мистично разкрива смисъла и значението на Словото Божие. *Зохар* е най-важната книга на Кабала, обясняваща дума по дума Библията и посланията ѝ. Основната идея на Кабала е, че всеки човек е свързан с Бог и че трябва да работи върху различни аспекти на своята душа, за да постигне хармония. Кабалата учи, че преди Големия взрив всички човешки души са били едно цяло, една светлина; след Големия взрив единната енергия се разделя и се появяват Вселената и материалният свят. Всеки човек се стреми да се свърже обратно със светлината. С Кабала се свързват и сходните ѝ окултни науки като нумерология, астрология и др.

⁸³ **Хиромантия** (гр. „хиро“ – длан, и „мантия“ – предсказване) е метод за гадаене и анализ на характера, основаващ се на линиите, формата, големината и особеностите на човешките длани. Тази система е възникнала в Индия и датира най-малко

от преди 5000 години. Тя се е практикувала в Древен Китай, Тибет, Персия, Месопотамия и Египет. Гръцкият философ Аристотел, който описва гланта като главен орган на тялото, научил най-известния си ученик да гледа на ръка. Юлий Цезар толкова добре овладял това изкуство, че преценявал хората си по вида на гланите им.

⁸⁴ **Френологията** е наука, изучаваща ума на човека и опираща се върху физиологията на мозъка. Тя застъпва становището, че мозъкът е орган на ума, тъй както окото се смята за орган на зрението, стомахът – на храносмилането, и т.н. Според френологията по формата на черепните кости може да се съди за проявата на сложни психически качества. Тя възниква в началото на XIX в. За нейни родоначалници се смятат учените Франц Йозеф Гал и Шпурцхайм, които твърдят, че интелектуалните и емоционалните качества са локализирани в строго очертани мозъчни центрове; проявата на тези психически качества зависи от големината на съответните мозъчни дялове; че костите на черепа се допират до мозъка и от неравностите на черепа може да се направят изводи за интелекта и характера на човека.

⁸⁵ **Птоломей II** (309-246 г. пр.Хр.) е фараон от династията на Птолемеите. Той е способен и образован владетел, който укрепва икономическото и политическото състояние на Елинистичен Египет. Сключва съюз с Рим, провежда политика на раздаване на земя на крупни велможи, забранява заробването на свободни хора. Птоломей е бил изтънчен ценител на изкуствата и културата и ги поддържал. По време на неговото управление е основана Александрийската библиотека.

⁸⁶ **Архимед** (287-212 г. пр.Хр.) е древногръцки математик, астроном, физик и инженер, смятан за един от водещите учени на класическия период на Античността. Сред неговите приноси в областта на физиката са основните принципи на хидроста-

миката и статиката и обяснението на принципа на работа на лоста. Той прилага метода за изчисляването на площта, затворена от парабола, като използва безкрайни числови редове, и успява да изчисли със забележителна точност приблизителната стойност на числото π , описва също носещата неговото име Архимедова спирала, извежда формули за обема на ротационни повърхнини и прави други забележителни открития в математиката.

- ⁸⁷ **Коперник, Николай** (1473-1543) е полски астроном, математик, лекар, полиглот, филолог, преводач, художник, католически духовник, юрист, държавен служител, офицер, дипломат и икономист от времето на Ренесанса. Той е първият учен, който предлага хелиоцентричната система и с това измества Земята от центъра на Вселената. Най-важното съчинение на Коперник – *За въртенето на небесните сфери*, публикувано малко преди неговата смърт, е приемано за началото на съвременната астрономия и на общата научна революция.
- ⁸⁸ **Ератостен** (276-194 г. пр.Хр.) е древногръцки математик, географ и астроном. Считат го за създател на географията. От Атина се премества в Александрия и застава начело на най-големия научен център на древността – Александрийската библиотека. Той е първият, който определя големината на Земята в деня на лятното слънцестоене чрез изчисления на ъглите на падане на слънчевите лъчи и определя дължината на земната окръжност.
- ⁸⁹ **Библос** е град в Ливан, разположен на брега на Средиземно море. Съществува от VIII хилядолетие пр.Хр. и е един от главните градове на древна Финикия. Библос доставя египетски папирус в Древна Гърция, откъдето идва и името му – *библос*.
- ⁹⁰ **Цезар, Гай Юлий** (100-44 г. пр.Хр.) е римски пълководец, политически лидер, писател и една от най-влиятелните личности в световната история. Той изиграва важна роля в трансфор-

мацията на римската република в принципат. Цезар формира неофициалния Първи триумвират, който доминира римската политика за няколко години. През 49 г. пр.Хр. Цезар започва гражданска война, от която излиза като неоспорим господар на римския свят. След като поема управлението, Цезар започва интензивни реформи в римското общество и държава. Провъзгласен е за пожизнен диктатор и обсебва цялата власт в републиката. Тези събития карат приятеля на Цезар Брут и група сенатори да убият диктатора през 44 г. пр.Хр. Две години след убийството му Цезар е обожествен от Сената.

⁹¹ **Клеопатра** (69-30 г. пр.Хр.) е египетска владетелка, последната представителка на Птолемеите. Тя не е била еднoличен владетел на Египет, а е дележала управлението на страната със своя баща, брат и син. След превземането на Египет от Рим е известна с връзките си с Юлий Цезар и Марк Антоний, но не успява да укрепи властта си. Клеопатра е последната владетелка на славна цивилизация. След 3000 години настъпва краят на египетската империя.

⁹² **Сюлейман Великолепни** (1494-1566) е султан на Османската империя. По време на управлението му империята достига своя зенит и става световна сила. Когато той умира, най-важните мюсюлмански градове (Мека, Медина, Йерусалим, Дамаск и Багдад), Балканите с Панония до днешна Австрия, както и голяма част от Северна Африка вече са част от Османската империя. Сюлейман провежда законодателни промени, свързани с обществото, образованието, данъците и наказателното право, той е изтъкнат поет и златар и е голям покровител на османската култура, преживяла по негово време златен век в изкуствата, литературата и архитектурата.

⁹³ **Филип II Македонски** (382-336 г. пр.Хр.) е един от най-забележителните владетели на Древна Македония. Той е баща на Александър Македонски Велики. Като заложник в Тива е възпи-

тан като елин и изучава дипломация и военно дело. След като укрепява властта си в Македония, води много успешни войни и започва експанзия на юг и изток към Егейска Тракия и Централна Гърция, като установява македонска хегемония в цяла Елада. Нарича с името си най-големия град в Тракия – Филиппол, днешен Пловдив.

- ⁹⁴ **Амон Ра** е върховен древноегипетски бог, почитан като бог на плодородието, на Слънцето и като създател на целия свят. *Ра* означава *живот*, *слънце* и прави бога безграничен, невидим създател на живота. Той е представян като човек с глава на сокол или на овен със спираловидни рога – символ на плодovitостта, но често е изобразяван, гържащ символа *анх* – кръст с кръг на върха, който означава безсмъртие.
- ⁹⁵ **Ксеркс I** (519–465 г. пр.Хр.) е персийски цар, известен като предводител на големия поход на персийската войска във войната с Гърция. Първото сражение между перси и гърци е в подножието на прохода Термопили, където армията на Ксеркс се сблъсква с няколкостотин спартанци. По-късно в Гръко-Персийските войни персийската армия търпи поражение от обединената армия на гръцките полиси. Ксеркс е останал в историята като ориенталски деспот и жесток тиранин. Той се опитва да засили зороастризма, потиска местните култове и конфискува големи богатства от храмовете в Египет и Вавилон.
- ⁹⁶ **Таус** е прочута гръцка хетера от IV в. пр.Хр. Тя следва Александър Велики в неговия поход против Персия. По-късно се омъжва вероятно за Птоломея I и става египетска царица.
- ⁹⁷ **Неарх** (360–300 г. пр.Хр.) е адмирал на Александър Велики през неговия поход в Персия. Той е грък от Крит, но постъпва на служба при цар Филип II Македонски и става приятел на принц Александър, когото придружава в похода му до Азия. По-късно става адмирал на новопостроената флота. Неарх пише описание за своето пътуване в Индия.

- ⁹⁸ **Инките** са индиански племена, населявали северозападните земи на Южна Америка. През XII в. създали могъща империя, управлявана от династията Инка. Тя възниква около долината на Куско в перуанските Анди и достига най-голяма територия през 1438 г., като заема земите на днешните гържави Еквадор, Колумбия, Боливия, северните части на Аржентина и Чили. В империята били построени 23 000 км пътища, виещи се от морския бряг до върховете на Андите, част от които се използват и днес. Над планинските пропасти висели мостове с въжета от усукани растителни влакна. Инките терасирали стръмните планински склонове и отглеждали ламы, царевича, картофи и други зеленчуци, а домакинските си съдове правели от глина, те не познавали коня и колелото. Инти е техният бог на Слънцето. Инките нямали писменост. През 1537 г. империята била завладяна от испанците.
- ⁹⁹ Учените установяват, че инките са били народ с изключително висока култура, силно отличаваща се от тази на другите народи в Америка. По своите черти и външен вид те също рязко се отличават от коренното население на континента. Те са затворено, изолирано общество, с високо съзнание и всякога заемат командните и отговорни постове в обществото. Подчертава се по недвусмислен начин, че са пришълци (*бел. на автора*).
- ¹⁰⁰ **Шварц, Бертолд** е немски францискански монах, живял през XIV век, считан за европейския изобретател на барута около 1330 год. Занимавал се е усилено с химия.
- ¹⁰¹ **Да Винчи, Леонардо** (1452-1519) е знаменит италиански архитект, изобретател, инженер, скулптор и художник от епохата на Ренесанса, всеобхватен гений. Работи като художник във Флоренция, Милано, Рим и Франция. Той се проявява като военен инженер, архитект, хидротехник, скулптор, живописец, запазени са редица негови бележки по строителна механи-

ка – по теория на дъгите и сводовете. Реализира на дело хигротехническите си проекти, като ръководи изграждането на канали. Прави и анатомически изследвания в мащаби, които далече надхвърлят нуждите му на живописец, собено привлича вниманието му нервната система. Леонардо е прочут заради картините си, най-известните от които са *Тайната вечеря* и *Мона Лиза*. Той е известен и с многобройните си изобретения, изпреварили времето си, но останали само на хартия. Допри-нася също така за развитието на астрономията.

¹⁰² **Нобел, Алфред** (1833-1896) е шведски химик, инженер, писател и предприемач, изобретил динамита. Той притежава много добър усет за бизнес – до смъртта си притежава 93 фабрики за динамит в няколко страни. Обаче колкото повече нараства успехът му, толкова по-мъчителна става борбата с алтру-изма му. Той завещава огромното си състояние за учредява-нето на Нобеловите награди. Основаването им е през 1895 г., когато Нобел написва завещанието си, оставяйки голяма част за тях. От 1901 г. наградата се присъжда на мъже и жени за отлични постижения във физиката, химията, медицината, литературата и награда за мир. От 1969 г. се дава награда и за икономика.

¹⁰³ **Набонпаласар** е цар на Вавилония от 626 до 605 г. пр.Хр. Осно-вател е на Нововавилонското царство и X Нововавилонска (халдейска) династия.

¹⁰⁴ **Халдейското царство** или Халдейската династия (626-538 г. пр.Хр.) е последната, управлявала Вавилон и неговото второ Нововавилонско царство. Халдеите воюват с асирийците и на два пъти превземат от тях Вавилон. След VI в. пр.Хр. хал-деите постепенно се асимилират между вавилонците.

¹⁰⁵ **Нехо II** е фараон от XXVI династия на Древен Египет. Управля-ва между 610-595 г. пр.н.е. в период на вътрешен мир и проспе-

ритет за Египет. Той поддържа добри отношения с гръцките градове гържави и насърчава търговията с тях.

¹⁰⁶ **Ирод** или **Ирод Велики** (73-4 г. пр.Хр.) е цар на Юдея, Галилея, Самария и други територии. Той е поставен от Рим като проконсул и е родоначалник на управляващата Юдея царска династия на Иродаидите.

¹⁰⁷ **Илия** е еврейски пророк от IX в. пр.Хр., живял в Древна Юдея. За него е писано в Стария Завет, Новия Завет, Талмуда и Корана. С големи подробности е разказано за него в III и IV *книга Царства* и по-малко във II *книга Паралипоменон* и *Книга на Малахия*. Пророк Илия се появява, за да върне еврейския народ към истинския Бог, защото се е увлякъл по идолопоклонство. Името му, което означава *моят Бог* е *Яхве*, може би му е дадено заради борбата му с култа към езическото финикийско божество Ваал. Той заповядва безмилостно да се избият всички жреци на вавилонската богиня Езавел. Свети пророк Илия единствен сред хората е взет жив на Небето и не е умирал физически. Според тълкуванията на Православната църква за пророк Илия се говори в последната книга на Библията – *Откровение на свети Йоан Богослов*, като за единия от двамата пророци, които Бог ще прати преди края на света, за да избличават антихриста.

¹⁰⁸ **Флавий, Йосиф** (37-100) е античен еврейски историк и писател. Автор е на *История на Юдейската война*, на *Юдейски древности*, *Автобиография* и др. От тях се черпи информация за историята на източните римски провинции и се споменава Исус. Флавий е отличен познавач на религията и културата на своя народ. Заради компетентните му исторически проучвания многократно е цитиран от сериозни историци.

¹⁰⁹ **Деций, Гај Месий Траян** е римски император през периода 249-251 г. Той е вторият император от балканските провинции, родом от Панония. Съзнателен гържавник, Деций не съумява да оцени вярно истинското положение на империята, която

било съдено да ръководи към катастрофа. Остава в историята с масовите антихристиянски гонения и с поражението във войната срещу готите.

- ¹¹⁰ **Валериан, Публий** е римски император в периода 253-260 г. Той има успешна кариера в Сената, предвожда римските войски във война срещу германските племена. Когато императорът е свален и убит от войниците, легионите на Валериан го издигат за император. Той е добър пълководец и способен владетел, но не успява да изведе Римската империя от затрудненото ѝ положение. Външните и вътрешните неуредици достигат връхната си точка; в империята вилнее чума, а пограничните области са опустошени от варварски нашествия, където избиват или поробват населението.
- ¹¹¹ **Диоклетиян, Гай Аврелий** е римски император от 284 до 305 г., когато абдикира. Поделя властта си с Максимиан, а по-късно установява власт на четирима – тетрархия. Историографията счита царуването му за край на времето на т.нар. воиншки императори и началото на Късната Античност. Той пръв въвежда като задължителен сложния дворцов церемониал. Правомощията на господаря обединяват функциите на висш главнокомандващ, върховен съдия, единствен законодател и закрилник на църквата. Диоклетиян удвоява числеността на войските, в империята е проведено преброяване на населението, провежда се административна и данъчна реформа. Обезсиленият Сенат, загубил авторитет, вече не представлява фактор в императорската политика.
- ¹¹² **Константин Хлора (250-306)** е римски император, който първо е назначен за преториански префект на император Максимиан. Когато Диоклетиян организира Тетрахията, заповядва на западния си колега Максимиан да осинови и издигне Константин в ранг цезар. При Тетрахията държавата е разделена на две части, всяка от които е управлявана от абсолютен монарх, наречен *доминус*, и избран от него цезар, пряк негов

наследник. Било предвидено след определен период от време старшите августу Диоклетиан и Максимиан да абдикират и да бъдат наследени от младшите цезари Галерий и Константин. Хлора е толерантен към християните, част от които съставят неговото обкръжение, макар че самият той не е християнин. По време на големите гонения, започнати през 303 г., в неговите земи религиозните едикти на Диоклетиан против християните практически почти не се изпълняват, а самите вярващи не били подложени на репресии.

¹¹³ **Юлиан Флавий** е римски император от 360 до 363 г., последният владетел от династията на Константин I Велики. Известен като философ, интелектуалец и писател, той е последният езически император на Рим. При възкачването си на престола Юлиан прекратява преследването на езичниците и разрушаването на храмовете им, въпреки че император Константин I е обявил християнството за равнопоставена религия и по времето на неговото управление било забранено да се поддържат езическите светилища. След встъпването си във власт Юлиан предприема подобни мерки срещу християнските свещеници и църкви и разпорежда да бъдат отново отворени езическите храмове.

¹¹⁴ **Феодосий I Велики** (346-395) е последният император на единната Римска империя. След неговата смърт империята окончателно се разделя на западна и източна част, получила името Византия. Феодосий избрал и утвърдил със закон християнството като единна гържавна религия на империята. Той преследвал, но без жестоки репресии, другите религиозни течения в християнството (ересите) и забранил езическите култове. Дейността на император Феодосий определя направлението на религиозното развитие на Европа, затова той е наречен от християнските писатели *Велики*.

- ¹¹⁵ **Ипатия (Хипатия) Александрийска** (370-415) е древногръцка математичка и учен от Александрия. Тя е смятана за първата жена с големи заслуги към физиката, математиката, философията и астрономията. Преподава в Александрийската школа на неоплатонизма. Хипатия е родена в семейството на математика Теон Александрийски, последен управител на Александрийската библиотека. Получава всестранно образование по всички достъпни в това време науки, чете лекции в Александрийската библиотека, където завежда катедрата по философия; преподава философията на Платон и Аристотел, също и математика, и се занимава с изчисляване на астрономически таблици. Известна е с трудовете си по математика и геометрия. В нейния най-известен труд *За конусите на Аполоний* се доразвива идеята за хиперболите, параболите и елипсите. Хипатия участва в александрийската градска политика. Тя е заловена и убита от разярена тълпа християни.
- ¹¹⁶ **Дионисий Малкия** е монах, живял в Рим около 475-550 г. Произщето му е свързано с неговото смирение. Прекрасно владеел латински и гръцки език, затова играел важна роля в контактите между източната и западната църковна традиция. По поръчение на римския папа Йоан I през 525 г. съставил пасхални таблици. Отказвайки се от тогавашното летоброение, започнало от първата година на жестокото гонение на християните от император Диоклетиан, той предложил нова система на пресмятане на годините. Дионисий изхожда от това, че Исус, когато започва Своята проповедническа дейност, е около 30-годишен (по Евангелието от Лука), и че е разпънат в края на юдейската Пасха при император Тиберий. Използвайки вече съществуващата методика на изчисление на датата на Пасха (с пресмятане на слънчевия и лунния календар), той установил, че възкресението на Исус става на 25 март 31 година от Неговото рождение. В VIII-IX в. леточислението, въве-

гено от Дионисий, широко се разпространява в страните от Западна Европа. На Дионисий принадлежат и редица трактати за изчисление на времето за празнуване на Пасха и вече повече от 1500 години то е прието от всички православни църкви. Паралелно той осъществил синхронизация на римската и християнската история, установявайки, че Христос се е родил през 754 год. след основаването на Рим. За жителите на Стария и Новия свят това е водораздел на исторически епохи, защото именно изчисленията на Дионисий са положили началото на системата за отчитане на времето „от Рождество Христово“, което използваме и сега.

- ¹¹⁷ **Митра** е древноарийски, древноирански и персийски бог. Присъства в най-старата от Ведите. Появява се и в зороастризма, претърпял някои вътрешни промени, съгласувани със зороастрийския възглед. Митра е бог на правото и съюзите, на светлината и космическия ред, а в някои случаи той се доближава до представата за Слънцето.
- ¹¹⁸ **Йезуитският орден** е християнски религиозен орден на Римокатолическата църква. Членовете му се наричат *йезуити*. Началото на ордена е дадено през 1534 г. от Игнаций Лойола в Париж, като самият орден е официално утвърден от папа Павел III. Борбата с протестантството налага нуждата йезуитите да излязат от познатата за времето рамка на монашеските ордени. Дейността им е насочена не към стоицизъм и съзерцание, а към деен живот. Членовете на ордена се обвързват с каузата му чрез обети, те следват променен морал, който в специални случаи допуска лицемерие и лъжа. Йезуитите създават работещо и гъвкаво за времето си общество и успяват да излязат извън първоначалните си намерения за борба с Реформацията и протестантството. Те успяват да вложат голяма част от силите си в мисионерство и завземане на позиции в мюсюлманския свят и Новия свят.

- ¹¹⁹ **Боян Мага** – основоположник на учението на богомилите, основано на езотеричното християнство. Боян Мага е по-малкият син на цар Симеон. Завършва Магнаурската школа в Константинопол. Има сведения, че там е приет в тайна египетска школа за посветени. След завръщането си в България основава духовна школа – богомилството, което се обявява срещу църковните догми и срастването на църквата с царската власт, призовава за възстановяването на добродетелите на първичното Христово учение.
- ¹²⁰ **Богомилството** е реформаторско и окултно общество, наречено на името на поп Богомил и възникнало в България през X в., по времето на цар Петър I. Богомилите поддържат идеята за изначалното господство на Доброто и на Бога над злото, за освобождаване на човека от властта на дявола. Противопоставят се на властта и ритуалите на Православната църква, проповядват пост, въздържание и смирение. Битието им е основано на обредна система, опираща се на идеите за братски живот, вегетарианство, равнопоставяне между половете, реформация на феодалния социален строй и свещено отношение към всички живи същества. Богомилите са преследвани от официалната власт и от църквата като носители на ерес и са били подложени на гонения и на унищожение.
- ¹²¹ **Албигойци** – еретици дуалисти от областта Лангедок в Южна Франция през XII-XIII в., фракция на катарите, отричащи папската власт и произхождащи от богомилите. Това име се появява в края на XII в. и идва от наименованието на град Алби, античната Албига.
- ¹²² **Катар** – дуалистично еретическо религиозно течение, възникнало през X в. в Южна Франция. Вместо на „вяра“, приета от авторитет, катарите гържат на прякото и личностно познание (гносис), на придобитото без посредници религиозно или мистично изживяване, достъпно само за избраници. Според тях се води война между два непримирими принципа –

светлина и тъмнина, дух и материя, добро и зло. Катарите вярват в пререждането, отричат църковната йерархия, богослужението, тайнствата, кръста и иконите. Според тях целта на човека на Земята е да постигне сливане с принципа на Любовта. Най-крайните катарски учения отхвърлят държавата, военната служба, семейството, раждането и отглеждането на деца.

¹²³ **Квакерите** са християнска група от анабаптисткия клон на протестантството. Основана е в Англия от Джордж Фокс през 1650 г. Названието е свързано с разбирането за свещен трепет пред Бога. Квакерите са силно социално ангажирани и са пацифисти. Убедени са в личното познаване на Бога и отхвърлят тайнствата на християнството. Вярват, че в общуването с Божественото човек няма нужда от посредници. Богослужebните им срещи преминават в мълчание и молитва и се извършват в домове за събирания, а не в църковни храмове. Не извършват обредите, свързани с църковните тайнства, нямат специални свещенослужители. Съсредоточават се в тишина и очакват в тях да заговори Божият глас. Богослужение според квакерите е целият живот. Следват примера на Христос в „любовта на дело“. Чрез връзките си с държавни и други институции квакерите прокарват идеите си за ограничаване на насилието, на конфликтите и войните. Толерантни са към всяка вяра и всеки избор, като смятат, че всеки човек има свой специфичен път към духовността, който непрекъснато се развива. Носители са на Нобелова награда за мир за 1947 г.

¹²⁴ **Инквизицията** е съществувало в миналото учреждение на Католическата църква. Първоначално, в началото на XI в., тя е форма за борба с ересите, протичаща без намесата на Ватикана. Инквизицията като самостоятелно учреждение със свой административен апарат е учредена от папа Иннокентий III

през 1204 г. по време на походите срещу албигойците, като с нейното създаване са натоварени доминиканците. Правната процедура на действията ѝ се основава на римското право, установено през I в. Инквизицията е бил независим от гражданските съдилища съд, а инквизиторите са назначавани от папата и са отговорни единствено пред него. Съдопроизводството се води тайно, като се използват мъчения. Понякога осъдените са понесали публично изгаряне на клада. В Испания Инквизицията става и кралско учреждение през 1480 г. Активна дейност то развива до 1808 г., като през този период само в Магрид са изгорени около 32 хиляди осъдени, а други 300 хиляди са понесли други тежки наказания. Последното изгаряне на клада в Испания става през 1826 г. През XVI-XVII в. Инквизицията се явява като едно от средствата на Контрареформацията. През XVII в. тя е отменена в протестантските държави, а през XVIII и XIX в. – и в останалите европейски страни.

¹²⁵ **Инокентий III** (1160-1216) е папа на Римокатолическата църква от 1198 г. Светското му име е Джовани Лотарио, граф ди Сени. Понтификатът на Инокентий III е върхната и най-чистата проява на средновековното папство. Той издига службата си до полубожествена, проправя пътя и на Инквизицията, известен е с усилията си за установяване на върховенство на папската власт над светските владетели. Инициатор е на Четвъртия кръстоносен поход, приключил с превземането на Константинопол на два пъти. През 1204 г. сключва църковна уния с цар Калоян, за което признава титлата му крал.

¹²⁶ **Римокатолическата църква** е най-многобройното християнско вероизповедание, което включва църквите, признаващи върховенството на римския папа като глава на Вселенската църква. Основни тайнства в Римокатолическата църква са светата Литургия, Кръщение, Изповед (Покаяния), Свещенство, Брак, Маслоосвещение и Миропомазване. От XI в. в Ри-

мокатолическата църква свещениците от латинския обред дават обет за безбрачие, в нея тайнството брак е за цял живот и разводите са забранени. Католическата църква е приела догмата за непорочното зачатие на Дева Мария. Това означава, че Божията Майка не е докосната дори и от първородния грях.

- ¹²⁷ **Григорий IX**, роден Уголино ди Конти, е папа между 1227 и 1241 г. Той наследява традициите на папа Инокентий III. Сред основните му идеи е абсолютната власт на папата като върховен Божи служител върху всяка дейност на църквата.
- ¹²⁸ **Павел III** (Александър Фарнезе) е папа от 1534 до 1549 г. Води непримирима борба с Реформацията. През 1540 г. утвърждава Ордена на йезуитите. През 1542 г. учредява в Рим Върховна свещена конгрегация на Римската и Вселенска инквизиция начело с Джампиеетро Карафа, който по-късно става папа. Той отлъчва от църквата крал Хенри VIII, който отделя Англия от римокатолицизма и я прави първата протестантска страна.
- ¹²⁹ **Филип II Испански** (1527-1598) е крал на Испания (1556-1598), на Неапол и Сицилия. Той извършва множество административни реформи, превръщайки Испания в една от първите модерни държави: ликвидира средновековния феодализъм, създава централизирана бюрократична и образована администрация, в която постове заемат и аристократи; подпомага образованието и извършва цялостна пътна реформа; издига авторитета на Католическата църква. Външната политика на Филип II се характеризира с войни срещу Франция, Холандия, Османската империя и Англия.
- ¹³⁰ **Пилат Понтийски** е прокуратор на римската провинция Юдея (26-36 г.) по време на управлението на император Тиберий. Според Новия Завет и Йосиф Флавий Пилат, опасявайки се от бунт, не посмява да отмени смъртната присъда на Исус Христос, произнесена от Синедриона, след което по ритуален

еврейски обичай публично си умива ръцете, за да покаже, че не е виновен за убийството на невинно осъден на смърт чрез разпятие човек. Според фарисеите управлението на „жестокия и коварен Пилат“ се характеризира с насилие и жестокост. Според тях ганъчният и политически гнет, провокационните му действия, които оскърбяват религиозните вярвания и обичаи на юдеите, водят до масово народно недоволство, прераснало 30 години по-късно в бунт, безпощадно потушен от римляните.

¹³¹ **Атила** е последният и най-могъщ владетел на европейските хуни, управлявал от 434 до смъртта си през 453 г. най-голямата европейска държава по това време. При неговото управление хуните са най-голямата заплаха за Източната и Западната Римска империя. Той нахлува два пъти на Балканите, като обсажда Константинопол. Макар че империята на Атила умира заедно с него, той се превръща в легендарна фигура в европейската история. На някои места в Европа е запомнен като символ на жестокост и хищност, а в други е смятан за велик владетел.

¹³² **Соломон** е последният от тримата царе на обединеното еврейско царство, което той наследява от баща си Давид. Соломон управлява в средата на X в. пр.Хр. При него Древен Израел достига най-голямата си военна сила, като подчинява съседните области от долината на Ефрат до границите на Египет. Той предприема и мащабна строителна програма, увенчана от Соломоновия храм в неговата столица Йерусалим. Държавата, създадена от него, се разпада малко след смъртта му. Голяма част от сведенията за Соломон идват от Библията, като по-късно му е приписвано авторството на няколко от нейните книги (сред тях *Притчи Соломонови*, *Еклизиаст* и *Песен на песните*). В Библията Соломон е възхваляван за своята

мъдрост, богатство и могъщество, но в същото време е обвиняван за толерантността към многобройните си жени.

¹³³ **Лъв VI Философ** (866-912) е ромейски император (василевс), управлявал Източната римска империя (Византия). Той извършва редица държавни промени – засилва самодържавието, ограничава ролята на сената, премахва градското самоуправление, променя дворцовия церемониал. Реформира и допълва административната и правна уредба на империята, която при неговото управление преживява културен и духовен разцвет. Императорът подпомага писането и издаването на книги, занимава се с философия, наука, военна теория, сам е автор на редица произведения. При него е нарушен мирният договор с България по повод на неразрешени спорове за търговските права между двете държави. С помощта на магжарите византийците нахлуват в България от север през 894 г. През 896 г. ромеите са победени от българските войски, водени от княз Симеон I.

¹³⁴ **Симеон I Велики** (864-927) е български владетел, управлявал от 893 до 927 г. Борис го изпраща в Магнаурската школа в Константинопол, за да получи богословско образование. Симеон се завръща в България и се установява в княжеския манастир в Преслав, където с Наум Преславски се заема с преводи на старобългарски език. Брат му Владимир наследява Борис, който се оттегля в манастир, и прави опит да възстанови езичеството в държавата. Борис се връща на трона и посочва Симеон за нов владетел. Успешните войни на Симеон срещу Византия и сърбите довеждат до временно разпространение на България върху по-голямата част от Балканския полуостров. При управлението му тя граничи с три морета – Бяло, Адриатическо и Черно. Симеоновото царуване е и период на културен разцвет, наречено *Златен век*. Българската православна църква става патриаршия, а глаголическите ни преводи се разпространяват из целия славянски свят. Управлението на Симеон бележи

връх в историята на Първото българско царство. Постига се политическо, религиозно и културно обединение.

¹³⁵ **Св. княз Борис I Михаил** е български владетел, който налага християнството и въвежда славянската писменост в България. Управлява от 852 до 889 г. и отново за кратко през 893 г. Той губи всички войни, които води. Приема източноправославното християнство от Цариградската патриаршия през 866 г. Българската църква става автокефална (самостоятелна). По същото време Борис приема учениците на Кирил и Методий – Наум, Ангеларий и Климент, със задачата да създадат книжовни школи. След продължително 36-годишно управление цар Борис се отказва доброволно от престола и се оттегля в манастир. За свой наследник посочва първородния си син Владимир-Расате. Неумелата му антивизантийска политика, съпроводена с опит за възстановяване на езичеството, принуждава Борис да напусне манастира. Той сваля Владимир от престола, ослепява го и го хвърля в тъмница. Непосредствено след това свиква народен събор, на който оповестява, че поставя Симеон на престола и премества столицата от Плиска във Велики Преслав.

¹³⁶ **Михаил III** е ромейски император, управлявал Византия от 842 до 867 г. Той идва на трона едва двегодишен и през по-голямата част от царуването му Византия е управлявана от регенти, определяни от майка му. При Михаил III империята води успешни войни с България, славяните и арабите. По негово време е създадена глаголицата, първата славянска азбука; той изпраща и светите братя Кирил и Методий във Великоморавия, където трябва да разпространят християнството на славянски език, а също тогава става и масовото покръстване на българския народ.

¹³⁷ **Магнаурски университет** или **Магнаурската школа** е най-висшето и престижно училище във Византия. В нея получавали

образованието си императорските деца и членовете на аристокрацията, а в отделни случаи – и високопоставени чужденци, подготвяни за бъдеща държавна и църковна кариера. Името ѝ произхожда от латинското *великата зала (magna aula)*. Основана е през 425 г. от император Теодосий II с 31 катедри: по граматика, право, философия, медицина, аритметика, геометрия, астрономия, музика, риторика и др., преподавани на латински и на гръцки. Просъществува до XV в., като никога не придобива официален статут на университет от типа на появилите се през XI-XII в. в Западна Европа висши учебни заведения. При обучението са се изучавали разнообразни дисциплини в две степени: тривиум и квадривиум. Неотменно е било познаването на високо ниво на гръцки, латински, еврейски и сирийски езици. Давала е познание за същността на християнството, но и за езическите антични философи, юдаизма, исляма, римското право, историята и за достиженията на човешката наука и култура.

¹³⁸ **Патриарх Фотий** (ок.810-893) е византийски енциклопедист и патриарх. По произход е арменец. Доказаното незаконно негово избиране за константинополски патриарх става повод за огромно сътресение между Западната и Източната църква. Фотий предприема остра политическа полемика на богословска тематика с папата, анатемосва го, а той в отговор отлъчва него. Така започва разрывът между Западната и Източната църква, довел през 1054 г. и до Великата схизма. Това поведение на Фотий става една от главните причини за последвалия след това разкол в християнската църква.

¹³⁹ **Йоан Граматик** е константинополски патриарх в периода от 837 до 843 г. Той е иконоборец. Константин-Кирил Философ води успешен спор с него.

¹⁴⁰ **Владимир Расате** е княз на България от 889 до 893 г. Той е първородният син на княз Борис I, който му преотстъпва трона,

за да се замонаши и оттегли в манастир. Личността на княз Владимир-Расате се свързва с опита му да възпре налагането на християнската религия в България. Той проявява привързаност към старите езически обичаи на българите. Борис напуска манастира, сваля Владимир от престола, ослепява го и го хвърля в тъмница.

¹⁴¹ **Заратустра** или **Зороастър** е персийски религиозен реформатор, основоположник на зороастризма, гържавна религия на Персия в широкия период между XVII и VI в. пр.Хр. Някои учени предполагат, позовавайки се на стари хроники, че е живял около 630-553 г. пр.Хр. Зороастър предлага модела на света като сблъсък на два космични колоса. Основата на неговото учение е осъзнаването на борбата между силите на Доброто и Злото. В *Гатите*, песнопения, които се приписват на него, се говори за двата първични духа и за враждата им, извеждайки тяхното общо начало от Ахура Мазда, Духа на Слънцето. В по-късната зороастрийска традиция тези два духа придобиват дуалистична идентификация на два бога – Ормазд и Ариман, на светлина и мрак.

¹⁴² **Лао Дзъ** е китайски философ от древността, централна фигура в даоизма, живял през VI в. пр.Хр. и автор на философския и мистичен трактат *Дао дъ дзин*. Работил е в царската библиотека. *Дао дъ дзин* е основното произведение, в което е изложена философията на даоизма. Тя е основа за двете направления в даоизма (учението на Лао Дзъ) – философското, целта на което е мистичното единение с Дао (Пътя) посредством медитация, и религиозното, за което главна цел е постигането на безсмъртието посредством алхимически, гимнастически и дихателни практики.

¹⁴³ **Конфуций** (551-479 г. пр.Хр.) – китайски мислител и философ, от чиито идеи произлиза *конфуцианството*, повлияло в продължение на векове на живота и мисленето на хората от Из-

тока. Той е основател на първата китайска философска школа. Постава си за задача да спаси идеалите на гревността за морала и за държавното устройство, застрашени от упадък по негово време. Възгледите му са събрани в пет книги, наречени *Петте класики*, по които той преподавал на учениците си.

- ¹⁴⁴ **Киприян Картагенски** е епископ на Картаген от III в. и автор на богословска литература. Създател е на каноничното учение за единството на църквата и нейната йерархическа структура.
- ¹⁴⁵ **Симон Влхва** или **Магът** е съвременник на апостолите, основател на съществуващата още от III в. гностическа секта на симонианците. Апокрифни текстове му приписват способността да лекува чрез ръкополагане, да левитира и др. Смятат го за родоначалник на гностицизма и всички църковни ереси.
- ¹⁴⁶ **Хермес Трисмегист** – древноегипетски жрец и посветен. Носи името на гръцкия бог Хермес и се отъждествява с египетския бог Тот. Предполага се, че е живял в древноегипетско време, в зората на египетските династии. Счита се за баща на окултните науки, писмеността и познанието. След I в. сл.Хр. се появяват текстове, свързани с него, под името *Корпус Херметikum*.
- ¹⁴⁷ **Месемврия** е античното име на град Несебър, възникнал преди повече от 3200 години.
- ¹⁴⁸ **Поп Богомил** е български духовен учител, считан за създател на богомилството, живял през X в., по времето на цар Петър I (927-969). Той е споменат в редица средновековни исторически източници, между които с голяма известност се ползва *Борилов синодик*. От него научаваме, че поп Богомил е имал ученик, наречен Михаил, както и неколцина видни последователи, измежду които били добре известни Тодор, Стефан, Добри, Василий и Петър. Всички те са анатемосани, тъй като учението им представлява сериозно отклонение от догмите на православното християнство.

- ¹⁴⁹ **Иван** – вероятно става въпрос за **Иван Рилски (876-946)**, български духовник, светец и отшелник, небесен закрилник и покровител на българския народ, патрон и основател на най-големия манастир в България – Рилския, патрон на българските будители. Роген е в с. Скрино край Кюстендил, живее по времето на княз Борис I, цар Симеон и цар Петър I. Като младеж Иван Рилски е пастир, но после постъпва като послушник в манастира *Св. Димитър*. Там придобива богословско образование, изучава богослужебните книги, получава духовнически сан и се подготвя за великата си духовна мисия. Приел монашеството, той се установява в Рила, където основава еднотелния манастир. Там извършва множество чудеса, помага на хората в нужда, изцелява от тежки болести. Погребан е близо до манастира, но след това мощите му са пренесени в град Средец, днешна София.
- ¹⁵⁰ **Норманите** (*северни хора*) са народ, който през X в. основава херцогство Нормандия, феод на кралство Франция, и му дава името си. Те произхождат от викингите, но се смесват с коренните франки и гало-римляните. Норманите запазват много от чертите на своите викингски предци. Те показват обич към боевете, безразсъден кураж, хитрост и ловкост, използване на брутална сила. Стават горещи привърженици на католицизма. Бързо възприемат романските езици и са известни с уникалната си архитектура и с музикалните си традиции, както и с военните си постижения.
- ¹⁵¹ **Колумб, Христофор (1451-1506)** – европейски пътешественик, изследовател и търговец, организиран много морски експедиции, прекосил Атлантическия океан и достигнал Америка през 1492 г. Той вярвал, че Земята е сравнително малка сфера, и твърдял, че може да достигне Далечния изток, като пътува само на запад. Открива Бахамските и Антилските острови, Куба, Хаити, Южна Америка и много други земи.

- ¹⁵² **Албигойци** – еретици дуалисти от областта Лангедок в Южна Франция през XII-XIII в., фракция на катарите, отричащи папската власт и произхождащи от богомилите. Това име се появява в края на XII в. и идва от наименованието на град Алби, античната Албига.
- ¹⁵³ **‘Папа’ Никита** е български свършен богомил, който през 1167 г. бил повикан при катарите и албигойците в Тулуза и Монсегюр, които го почитали като свой папа. Когато през X-XI в. богомилството напуснало земите на България, на много български свършени се наложило да кръстосват Византия, Сърбия, Босна, Италия и Франция като наставници на своите последователи торбеши, патарани, катари и албигойци.
- ¹⁵⁴ **Трубадурите** са създатели и изпълнители на песни през Средните векове в Европа, обикновено на т.нар. *рицарска лирика*. Смята се, че те са първите, които са възпели любовта като нещо възвишено.
- ¹⁵⁵ **Чингис хан** (ок. 1162-1227) е хан и държавник на монголите, основал Монголската империя, най-голямата държава в човешката история. Той изгражда силна армия, основаваща се на меритокрацията (форма на държавно управление с участие на способните, заслужилите), и използва блестяща организация и тактика, превръщайки се в един от най-успешните военачалници в историята. Той обединява монголите и преодолява племенната разпокъсаност. Укрепвайки държавата с нови завоевания, Чингис хан поставя основите на империя, която включва големи части от днешна Средна, Южна и Югоизточна Азия.
- ¹⁵⁶ **Самарканд** е град в Узбекистан. През 1369 г. той става столица на тогавашната централноазиатска империя начело с Тимур. Той преживява златен век и се превръща в архитектурната перла на Централна Азия с построените от Тимур и неговите

наследници палати, астрономически обсерватории и ислямски колежи. В началото на 1500 г. номадски узбеки атакуват града.

¹⁵⁷ **Колхонга** или **Колхуга** е регион в Западна Грузия, на източното и югоизточното крайбрежие на Черно море, наречен по името на местното племе колхи, които Херодот заради тъмната кожа и къдравите коси считал за потомци на египтяните. В древногръцката митология това е родината на Медея и крайната цел в пътуването на аргонавтите. Древната Колхуга била много плодородна: тук произвеждали вино, имало коноп, лен, восък, смола, дървесина за кораби, а също и златен пясък. Според древногръцката митология Колхуга е богата земя на края на света. Тук цар Еет пазел Златното руно, докато аргонавтите с помощта на гъщеря му, магьосницата Медея, не го отнели. Колхуга е и мястото, където Прометей е прикован към скалите.

¹⁵⁸ **Бонапарт, Наполеон** (1769-1821) е действащият владетел на Франция след 1799 г. и първият френски император под името Наполеон I Велики. В течение на малко повече от десетилетие Наполеон установява контрол чрез завоевания или съюзи над почти цяла континентална Западна и Централна Европа до поражението си в Битката на народите край Лайпциг през октомври 1813 г. По-късно успява да осъществи краткотрайно завръщане на престола, известно като „Стоте дни“, преди да бъде окончателно победен в битката при Ватерло на 18 юни 1815 г. Малко след това е пленен от британците и е изпратен на заточение на остров Света Елена, където умира. Освен с военните си успехи Наполеон е известен с установяването на Наполеоновия кодекс, а също и като един от просветените владетели.

¹⁵⁹ **Денон, Доминик** (1747-1825) е френски гравьор, любител египтолог, основател и първи директор на музея в Лувъра.

- ¹⁶⁰ **Людовик XV** (1710-1774) е крал на Франция от династията на Бурбоните. Той не обръща внимание на народното недоволство, а се занимава изключително със своите метреси и с лова.
- ¹⁶¹ **Мадам дьо Помпадур** (1721-1764) е метреса на френския крал Луи XV. Маркизата изиграва огромна роля за развитието на френското изкуство. Голям меценат, създател на стила *рококо*, тя събира огромна колекция от художествени произведения в своите имения, финансира редица художници и занаятчии, защитава Енциклопедията срещу атаките на църквата и приобщава краля към идеите на френските просветители.
- ¹⁶² **Екатерина I** (1684-1727) е втората съпруга на Петър I Велики и императрица на Русия след неговата смърт, от 1725 до 1727 г. Тя е първата жена, управлявала като монарх Русия. Продължава политиката на Петър I в модернизиранието на Русия. По това време страната е в мир и Екатерина се заема с намаляването на разходите за армията. Това води до освобождаване от данъци на обикновеното население и я превръща в справедлив и честен владетел. Като цяло политиката ѝ е умерена и предпазлива.
- ¹⁶³ **Жозефин дьо Боарне** (1763-1814) е първата съпруга на Наполеон I и императрица на Франция в периода 1804-1809 г. Тя се омъжва за Наполеон още когато е генерал, после заедно с него е коронясана за императрица.
- ¹⁶⁴ **Генерал Диге, Луи** (1768-1800) е френски генерал, участник в Египетския поход на Бонапарт. Той е предан на славата и живеел заради нея и войната, богатството и удоволствията нямали за него цена. Бил най-даровит от генералите на Наполеон.
- ¹⁶⁵ **Мамелюците** са военна каста, властваща в Египет, с огромно влияние в Близкия изток. Династията е основана от потомците на немюсюлмански момчета, купувани от кавказките,

тюркските и източнославянските народи като роби от владетелите на Египет и използвани като войници. В продължение на повече от 250 години Египет и Сирия са управлявани от мамелюкски султани. Мамелюците представляват военно-политически елит. Османският владетел Селим I слага край на управлението им.

- ¹⁶⁶ **Хатор** е богиня на любовта, хранителка на фараоните и владетел на далечните страни. Изобразява се като крава или жена с рога на крава и слънчев диск. В началото е била персонафикация на Млечния път. Изобразявана е с рога, с които издига Слънцето на небето. Тя е и съпруга на Хор.
- ¹⁶⁷ **Рамзес II** е третият фараон от XIX династия. Управлявал Египет от 1279 до 1213 г. пр.Хр. За него се говори като за най-великия, най-прочутия и най-могъщия египетски фараон. Смята се е, че е живял до 90 години. След смъртта си е погребан в гробница в Долината на царете. В момента мумията му е изложена в музея в Каиро.
- ¹⁶⁸ **Урбан II** е римски папа в периода от 1088 до 1099 г. Той е най-известен като инициатор и вдъхновител на ерата на кръстоносните походи. Свиква църковен събор през 1095 г. в гр. Клермон, Франция. Там призовава екзалтираната тълпа на поход към Светите земи, като обещава на последвалите го поклонници всеопрощение на греховете.

Николай Дойнов

ИЗ ЛЕТОПИСИТЕ НА ДРЕВНОСТТА

Редактори	<i>Спаска Миховска</i> <i>Иванка Софронова</i>
Графичен дизайн	<i>Илиана Попова</i>
Художник на корицата	<i>Елена Оклева</i>
Прегпечат	<i>Иван Джеджев</i>

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Шерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 01 10

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info
sales@bialobratstvo.info